BKP gemeente Eersel

- het DNA in beeld gebracht -

1

BKP gemeente Eersel

het DNA in beeld gebracht

Introductie

Aanleiding p.1

Doel p.2

Werkwijze p.3

Opbouw van het document p.3

1 Analyse van de Kempen

1.1 Landschappelijke onderlegger p.5

1.2 Occupatie-patronen in het Kempisch landschap p.8

1.3 Bebouwings-patronen en opstallen p.12

2 Soorten dorpsruimten

p.17

3 Analyse beleidssectoren

3.1 Verkeer p.19

3.2 Beheer p.21

3.3 Groen p.21

3.4 Spelen (speelruimtebeleid) p.22

3.5 Welstand en uitstraling p.24

4 Soorten dorpsruimten nader uitgewerkt

4.1 Linten p.27

4.2 Kerkpad p29

4.3 Akkerrandweg p.31

4.4 Nieuwe weg p.33

4.5 Landelijke weg p.35

4.6 Buurtweg p.37

4.7 Plaatse p.39

4.8 Plein(tje) en markt p.41

4.9 Dorpsweide en evenementen terrein p.43

4.10 Oversteek en loop van de beek p.45

5 Dorpsruimten per dorp benoemd

5.1 Eersel p.49

5.2 Vessem p.57

5.3 Wintelre p.65

5.4 Duizel p.73

5.5 Steensel p.81

5.6 Knegsel p.89

5.7 Buurt-schappen p.97

6 openbare ruimte

Staalkaarten avn de

6.1 Groene bouwstenen p.126

6.2 Harde bouwstenen p.131

6.3 Meubilair p.138

6.4 Bijzondere elementen p.140

7 en erven

Opstallen, architectuur

7.1 Zeven handvatten voor architectuur p.147

7.2 Dorpsbeeld en reclame p.151

Bijlagen

Essay: historische duiding Eersels land p.156

Beschrijving langgevelboerderij p.157

Bijdrage vanuit verkeerstechniek p.158

Koppeling welstandsbeleid p.162

Koppeling beleid reclame en uitstallingen p.163

Auteurs

Theo Hendriks, *stedenbouwkundige*

Wijnand Bouw, *landschapsarchitect*

Peter Drijver, *architect*

Rien van Huis, *landschapsontwerper*

Maart 2012

gemeente Eersel

bosch slabbers

SCALA architecten

Eervolle vermelding Brabantse Stijlprijs 2014

De gemeente Eersel heeft op 15 september 2014 uit handen van Gedeputeerde Yves de Boer in het kader van de Brabantse Stijlprijs 2014 een eervolle vermelding ontvangen. Een bewijs dat de Eerselse aanpak Brabantse erkenning heeft gekregen!

Tekst uit het juryrapport

In de gemeente Eersel is er behoefte aan een duidelijk kwaliteitskader(visie) voor de belangrijkste historische dorpslinten van de gemeente. De kwaliteit van de historische dorpslinten staat onder druk door toepassing van generiek beleid. Prioriteit geeft de gemeente Eersel aan het conserveren en versterken van de specifieke kwaliteiten van het Kempenlandschap en de dorpen.

In opdracht van de gemeenteraad van Eersel is het project van start gegaan met de Analyse: een brede consultatieronde in de diverse dorpen. Inhoudelijk is gewerkt aan een grondige analyse en een heldere beleidskaart per dorp.

Alle belangrijke vakdisciplines binnen en buiten de gemeente hebben een inhoudelijke bijdrage geleverd. Om de identiteit ('couleur locale') en de samenhang voor de toekomst te borgen, ging de gemeente Eersel op zoek naar het Eerselse (Kempisch) DNA. De resultaten uit overleg met bewoners zijn gebruikt voor de beleidsmatige kaders van het beeldkwaliteitplan.
Inmiddels begint het (beeld)kwaliteitsplan zich meer te ontwikkelen als een inspiratieboek voor lokale bouwstenen. Op basis van deze bouwstenen en de benoemde structuren worden duurzame kwaliteitsprofielen ontwikkeld. De eerste resultaten vanuit het werken met de gedachten van een (beeld)kwaliteitsplan worden nu zichtbaar bij de herinrichting van de Wilhelminalaan in Vessem.
Zo is het (beeld)kwaliteitplan een bundeling geworden van lokale kennis en biedt het inspiratie voor toekomstige ontwikkelingen op het vlak van openbare ruimte, erf en architectuur. Deze worden op verschillende niveaus toegepast op de dorpen, buurtschappen en landelijke wegen. Het is een langer termijn perspectief dat op korte termijn ingezet kan worden.

"Dit is meer een strategie dan een project, maar heel veelbelovend. Een lintdorp is een typisch Brabants fenomeen, als je ziet dat daarin kwaliteiten liggen voor de ontwikkeling van landschap en openbare ruimte, dan ben je als gemeente al heel ver."

Introductie

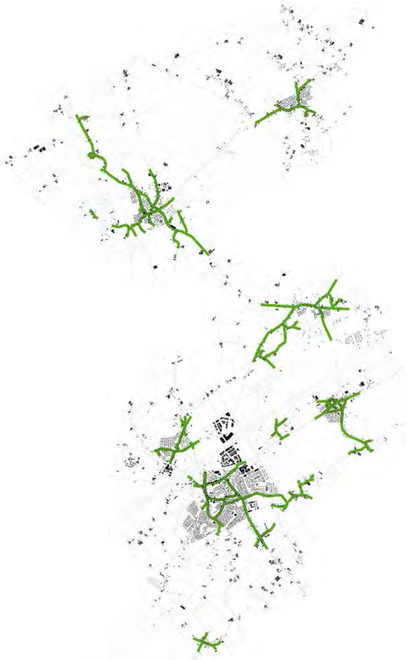

Aanleiding

De dorpen in de gemeente Eersel zijn van grote schoonheid. Deze schoonheid wordt sterk bepaald door historische kwaliteiten die nog in ruime mate zichtbaar zijn in de dorpen. De dorpen zijn belangrijke dragers voor het Kempische landschap. Door de jaren heen wordt de maatschappij zich steeds meer bewust van die kwaliteiten. De ruimtelijke kwaliteiten van een dorp bepalen voor een deel de identiteit van het dorp. Zeker de dorpen in de gemeente Eersel als onderdeel van de internationale regio Brainport die in de luwte liggen van Eindhoven hebben daarmee "goud" in handen. Dit "goud" laat zich zien in een prachtig woonlandschap, een zeer geliefd recreatielandschap (natuur, rust en historie) en een prima werklandschap (agrarisch gebruik, horeca ondernemers, recreatie, bedrijvigheid). Hiermee wordt de economisch waarde van het landschap en de openbare ruimte geduid.

De politiek is zich bewust van haar verantwoordelijkheid op dit vlak en heeft de wens uitgesproken deze kwaliteiten te willen borgen. Huidige beleidslijnen blijken in de praktijk vaak generiek (te Haags) te zijn, waardoor de specifieke kwaliteiten van een dorp inboeten. Ook is het beleid te vaak opgesteld vanuit de eigen discipline en mist het overzicht over de verschillende disciplines. Een goed voorbeeld hiervan is de nieuwe WABO wetgeving. In deze Haagse wetgeving zijn ruime bouwmogelijkheden opgenomen. Dat is fijn voor de individuele burger, vrijheid van handelen en bouwen, maar slecht voor het beeld van het dorp. Als deze regels één op één gebruikt worden in de historische linten dan zou elk doorzicht naar het achterliggende landschap verloren gaan. Een ander voorbeeld zijn de verkeersaspecten. Vanuit een hogere doelstelling om het aantal verkeersdoden naar beneden te brengen zijn generieke ontwerpuitgangspunten ontwikkeld om de snelheid van voertuigen te verminderen. Als deze onverkort uitgevoerd worden in de dorpen wordt het subtiele dorpsbeeld ernstig aangetast door allerhanden borden, drempels, wegversmallingen en dergelijke.

Dit geeft aan dat voor de karakteristieke dorpen specifiek beleid nodig is. Beleid dat de verschillende beleidsvelden overstijgt, de dwarsverbanden legt en uitgaat van de specifieke kwaliteiten in de dorpen.

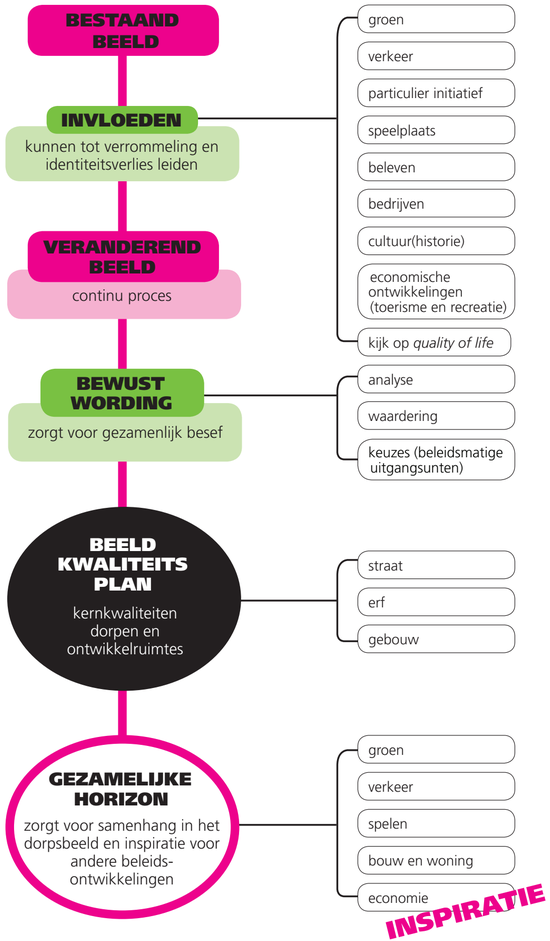

Doel

Het hoofddoel van het BKP is het borgen van de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van de dorpen om daarmee de identiteit en de leefbaarheid van de dorpen te versterken. Het BKP moet enerzijds de initiatiefnemer verleiden om de te bouwen, her in te richten en te beheren ruimte te ontwikkelen met oog voor beeldkwaliteit en anderzijds moet het een toetsingskader vormen voor beleidsmedewerker bij de gemeente en welstand. Daartoe geeft dit document naast inzicht in de ontwikkeling en opbouw van de historische wegen van Eersel handvatten voor (beeld)kwaliteit voor de bebouwde en niet bebouwde omgeving, hierin is het integrale beeld leidend. Dus *gebouw + erf + straat*!

Een belangrijk nevendoel van het BKP is de interne afstemming van alle ter zaken doende beleidsvelden rond de beeldkwaliteit om zo te komen tot een integraal gedragen plan.

Het BKP doet uitspraken over de belangrijkste historische wegen in de gemeente Eersel alsmede een aantal "rotte plekken" in de verschillende dorpen. Voor deze ontwikkellocaties ligt het initiatief bij de eigenaar. Het BKP wil daarbij stimuleren en inspireren en zoekt naar het evenwicht tussen het algemeen belang en het individueel belang. Met andere woorden sturen op een duurzame ruimtelijke ontwikkeling gevat in een kwaliteitsplan. Het BKP is uitgewerkt voor de historische structuren in alle dorpen en enkele buurtschappen in de gemeente Eersel. Hieronder vallen onder andere de dorpen Eersel, Vessem, Steensel, Wintelre, Duizel, Knegsel en de vele buurtschappen.

Werkwijze

Dit BKP is tot stand gekomen in grote samenspraak met bewoners, geïnteresseerde, bestuurders en ambtenaren. Voor elk dorp zijn er meerdere avonden georganiseerd en is het gesprek aangegaan met de bewoners (ca. 400 bewoners hebben een bijdrage geleverd). Hierbij stond de vraag centraal: wat vindt u (beeld)kwaliteit in uw dorp? Daarnaast is een zorgvuldig proces doorlopen om alle vakdisciplines in de gemeente te betrekken, van verkeer tot handhaving, van groen tot economische zaken. Zoals reeds beschreven is de politiek zich bewust van de ruimtelijke kwaliteit van de dorpen en toont grote interesse in het product. Middels de BOB (beeldvorming, oordeelvorming en besluitvorming) methode is de raad meerdere keren betrokken en geïnformeerd.

Opbouw van het document

Het BKP bestaat uit twee delen. **Deel 1** bestaat uit de beleidskaders. Voordat de beleidskaders konden worden opgesteld is gezocht naar de overeenkomsten in het Kempische landschap. Deze overeenkomsten zijn typisch voor deze plek (genius loci) en geven een sterke eigen identiteit en samenhang tussen de verschillende dorpen en buurtschappen. Die overeenkomsten zijn gevat in bouwstenen die typisch Kempisch zijn en die in meerdere dorpen voorkomen.

Deel 1 begint met een analyse van het landschap, de ontstaansgeschiedenis en de bebouwing. Vervolgens worden dorpstypen benoemd en beschreven. Na een korte beschrijving van relevant beleid, zijn de verschillende belangen in de openbare ruimte gevat in staalkaarten. Per dorp zijn beleidskaarten opgesteld. In deze beleidskaarten zijn voor de straten die binnen het BKP vallen de juiste dorpsruimten gedefinieerd op basis van een analyse van de dorpsstructuur. Als laatste onderdeel in deel 1 worden handvatten gegeven voor de architectuur.

Deel 2 bestaat uit een uitwerking van de beleidskaarten. Aan de hand van de beleidskaarten worden per straat de Kempische bouwstenen die zorgen voor samenhang tussen de verschillende dorpen toegepast en specifiek gemaakt per ruimte en per straat. In dit deel krijgt ieder dorp een eigen hoofdstuk waarin per straat een analyse wordt gegeven van het huidige beeld, inclusief een beknopte historische terugblik, het huidige gebruik en beheer. Dit gecombineerd met de duiding van de soort openbare ruimte resulteert in een overzichtskaart. Deze overzichtskaarten hebben een groter detailniveau en zeggen iets over de straat, erf en de gebouwen. Als legenda bij de kaart zijn staalkaarten en de type gebouwen opgenomen als iconen. De maatregelen worden samengevat in een tabel waarin de waardering en de aanbevelingen zijn opgenomen.
Per ontwikkellocatie wordt een analyse en waardering geschreven. Dit mondt uit in een aantal uitgangspunten. Om de eigenaar van de locatie ontwikkelingsmogelijkheden te bieden en te inspireren wordt per locatie een set met stedenbouwkundige randvoorwaarden en een mogelijke stedenbouwkundige invulling gegeven.

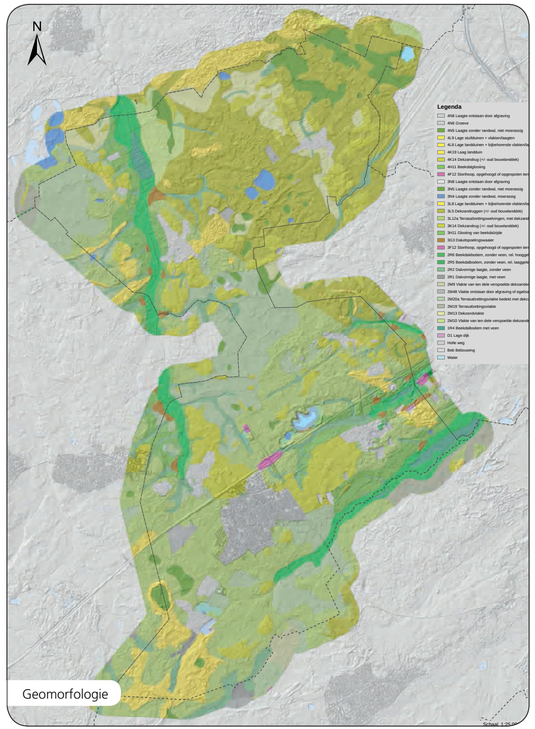

Geomorfologie

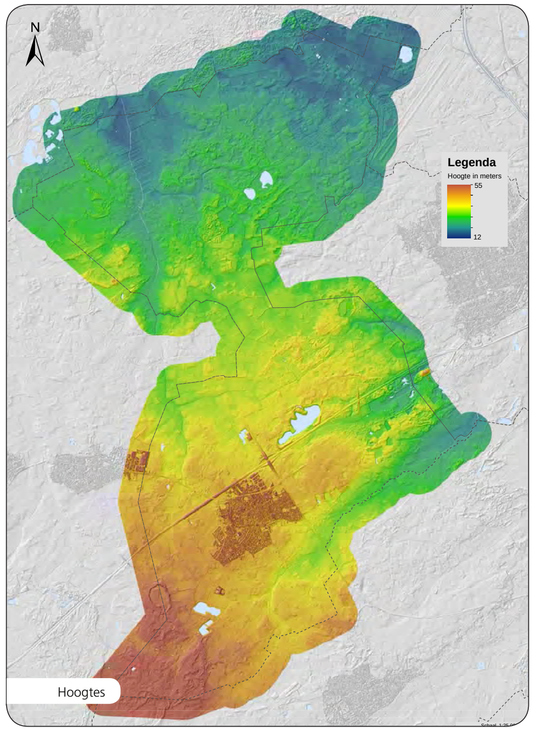

Hoogtes

1.
Analyse van de Kempen

De landschappelijke onderlegger 1.1

Het landschap van de Kempen is gevormd door de geologische ondergrond en de interactie die de mens daarmee gehad heeft. De geologische ondergrond is gevarieerd door de doorsnijding van verschillende aardbreuken en steilranden die ontstaan zijn in de ijstijden. Dat maakt dat de bodem sterk varieert in waterdoorlatendheid, hetgeen weer sturend gewerkt heeft in het ontstaan van inzijgingsgebieden. Door verstuivingen zijn omvangrijke dekzandruggen ontstaat. Deze geologische onderlegger heeft geleid tot een drietal landschapstypen: kampenlandschap, beekdallandschap en heideontginningslandschap.

Het kampenlandschap wordt gekenmerkt door een vroege occupatie met een potstalcultuur. In deze cultuur was een complex noodzakelijk van wilde gronden (bossen en heidevelden), beekdalen en akkercomplexen. Het vee graasde op de wilde gronden en zorgde voor mest die noodzakelijk was op de akkers. De akkercomplexen of essen hebben, door de jaren heen, dikke eerdlagen gekregen door uitrijden van de met mest verzadigende plaggen uit de stallen.
Het kampenlandschap is relatief kleinschalig met kleine buurtschappen met opbollende essen in de nabijheid. De beekdalen lagen terzijde van de buurtschappen en voorzagen in water en in weidegronden (beemden). Door later verbeterde technieken in ploegen konden de akkers veelal rondom het dorp groter en langer gemaakt worden.

Ook de graslanden werden door vebeterde afwateringstechnieken langzaam in gebruik genomen. Het landschap veranderde pas echt toen kunstmest zijn intrede deed. Hiermee verviel de functie van vee ten behoeve van mest. De verhouding en wisselwerking tussen akkergronden en woeste gronden verviel daarmee ook. De woeste gronden konden in gebruik genomen worden en akkergronden konden “onbeperkt” uitgebreid worden. Het landschap werd grootschaliger.

Daarmee ontstonden de heideontginningslandschappen, dit zijn de jongste landschappen. De heidevelden waren met de opkomst van kunstmest niet meer noodzakelijk voor het agrarische complex. Daarmee zijn de heidevelden in onbruik geraakt en zijn ze vanaf 1900 tot ca. 1950 op grote schaal omgevormd tot landbouwgronden en op de slechte gronden tot bossen. Deze landschappen zijn rechtlijniger en grootschaliger van karakter. De wegen zijn vaak beplant met berken, Amerikaanse eiken of gewone eiken. De ruilverkaveling heeft deze landschappen nog grootschaliger gemaakt dan ze al waren.

De kern van het beekdallandschap vormt uiteraard de beek. Dit landschapstype is herkenbaar door een lagere ligging in het landschap en heeft doorgaans vochtige gronden die ontstaan door kwel. Deze gronden werden veelal gebruikt voor begrazing en als hooilanden. De erfgrenzen zijn vormgegeven met een kavelsloot / greppel al dan niet met beplanting. In de ruilverkaveling zijn in Eersel de beken gekanaliseerd en is het landschap veelal grootschaliger en minder herkenbaar geworden. De biodiversiteit is door deze transitie ernstig achteruit gegaan. Voor de (Kleine Beerze zijn plannen ontwikkeld en in uitvoer om deze weer in zijn natuurlijk vorm te reconstrueren. Het beekdal wordt weer in een ecologische balans gebracht met zijn omgeving.

Verder komen er nog in het huidige landschap nog de typen bos, open water en heide voor.

Op de kaartenreeks 1850, 1900 en 2000 is het verandering van het landschap goed waar te nemen. Op de 1850 en 1900 kaart domineren grote heidevelden het landschap. Hier zijn de beken, akkercomplexen, dorpen en bossen goed waar te nemen. Op de kaart van 2000 valt het verdwijnen van de heide op, de enorme toename van bossen en de vervlakking van het agrarische land. Met dat laatste wordt de vermindering van onderscheid tussen de oude ontginningslandschappen en de jonge heideontginningen bedoeld.

Esgronden nabij Wintelre

Beeklandschap nabij Vessem

Weg langs heideontginningslandschap

Kampenlandschap nabij Sneidershoek

Bossen nabij Vessem

Occupatiepatronen in het Kempische landschap 1.2

Vooraf moet gezegd dat een verhandeling over het ontstaat van dorpen en het zoeken naar een standaardisering van hoe dorpen ontstaan zijn niet uitputtend is en kan zijn. De werkelijkheid waarbinnen de dorpen zijn ontstaan springt in op vele lokale omstandigheden waardoor het dorpsbeeld altijd complexer is dan theoretische modellen. Maar toch kan een onderzoek naar de historische wijze van dorpsgroei wel helpen de huidige dorpen beter te begrijpen. En met die kennis kunnen betere voorstellen gedaan worden om de dorpsspecifieke kwaliteiten hoog te houden en zo nodig verloren kwaliteiten te repareren. Over de orale historie van een dorp, de zede en gebruiken, is nooit het laatste woord gezegd. Het is een open boek waar nog steeds aan geschreven wordt.

Brabant is een gehuchtenland. Het zandige deel van Brabant kende een uitgestrekt landschap waar vele gehuchten in verspreid lagen. Rond 1850 had elke dorpskom gemiddeld wel 12 gehuchten, dat kon oplopen tot het drievoudige.

Tot de 12e eeuw woonde en werkte men in het zandige Brabant verspreid op de akker, vaak binnen het regime van grotere domeinen. Voor het ontstaan van de huidige dorpen zijn vanaf de 12e eeuw een reeks van belangrijke veranderingen opgetreden (al dan niet in samenhang), de grote transitie:

- De toen nog midden op de akker verspreid staande boerderijen zijn naar de randen van de akkercomplexen verplaatst, hierdoor ontstaan gehuchten en onbewoonde akkers die vanaf 1800 opener van karakter werden;
- De kerk met kerkhof blijft soms achter op de akker inclusief het padenpatroon;
- De bouwwijzen van de boerderij veranderen, baksteen wordt geïntroduceerd;
- Introductie van wind- en watermolens;
- De boer raken vrij, de “heer” houdt maar enkele grote pachters over met 40 hectare;
- Er wordt een handelsnetwerk gevormd dat gericht is op de steden, inclusief het stichten van handelsplaatsen nova oppida libera;
- Het bos verdwijnt en vooral in de Hertogsdorpen worden gemeynten gesticht.

De akkers hadden sterk afgeronde vormen. Door het verplaatsen van de boerderijen van de akker naar de randen ontstonden er gehuchten in de vorm van linten en gehuchten rond de driehoekige restruimtes tussen de akkers. Deze Frankische driehoeken (latere plaatses) waren uitermate geschikt om boerderijen aan de rangschikken. In deze tijd had een gehucht zelden een naam of bestuur, maar vormde wel een sociale-economische dorpsgemeenschap met dorpstoebehoren. Hieronder viel bijvoorbeeld het gebruik van woeste gronden en dergelijke. De toebehoren kunnen op een drietal niveaus gepreciseerd worden:

1. Op het laagste niveau betreft dat het erf met gebouwen, moestuin, boomgaard, paardenweitje, bouwland, hooiland en eventuele privé-heide van de boer.
2. Op het tweede niveau vinden we het gehucht dat naast een groep boeren met eigen zaken bestaat uit de centrale straat, een akkergebied, een hooilandgebied en soms een deel van de hei.
3. Tenslotte is er de dorpsgemeenschap die opnieuw niet alleen bestaat uit een groep gehuchten maar veelal een dorpsgemeenschapsnaam, parochie, kerk, de rest van de wildernis en later een dorpskom.

Als er dorpskommen ontstaan vestigen zich hier de mensen die over de dorpstoebehoren gaan en zo wordt dit ook de vanzelfsprekende plek voor de vestiging van het bestuur , bijvoorbeeld een raadhuis dat in de regel pas tussen 1750 en 1850 gebouwd werd. In Eersel werd de kapel die in de kom stond al na 1648 als raadhuis gebruikt. Hierdoor werd de dorpskom meer en meer geassocieerd met het beheer van de hele dorpsgemeenschap, waardoor uiteindelijk de dorpsgemeenschapsnaam ook tot dorpskomnaam kon worden.

Voor de vestiging van dorpen, uit het gehuchten land, beschrijft Leenders een viertal perioden en ontstaansredenen:

1150 - 1250
de nova oppida libera, de aanwijzing van hoger hand tot een handelsoord. De bedoeling was dat deze zouden uitgroeien tot steden of stadjes, maar dat is maar bij enkele gelukt. Eersel heeft een dergelijke aanwijzing gekregen en is niet uitgegroeid tot een stad.

1250 - 1350
plaatsen met handelsprivileges, dit zijn van oorsprong agrarische kernen die economische voorrechten worden gegeven.

1350 - 1650
natuurlijke centrumvorming, deze dorpen zijn ontstaan uit geleidelijke groei van de bevolking, toename ontgonnen gebied en een vergroting van de economische kracht van de gehuchtenzwerm die al een dorpsgemeenschap vormde. De dorpskommen werden vaak centraal t.o.v. de gehuchten gekozen, bijvoorbeeld de kerk (die achtergebleven was op de akker), de plek waar recht gesproken werd, een handelsplek of een kruising van wegen.

1650 - 1800
bij schuurkerken, vanaf 1672 werd het mogelijk om schuurkerken te stichten. Deze werden goed bezocht en vormde al snel een nieuw condensatiepunt in een zwerm van gehuchten. De oude kerk werd door protestanten gebruikt en raakte in verval. De positie van de schuurkerken werd als snel de plek voor een nieuwe dorpskom, zeker na herbouw tot een volwaardige kerk.

Analoog aan het voorgaande volgt een morfologische beschrijving van de meest voorkomende dorpsopbouw. Deze wordt in diverse literatuur ook wel verwoord als
akkerdorpentypen.

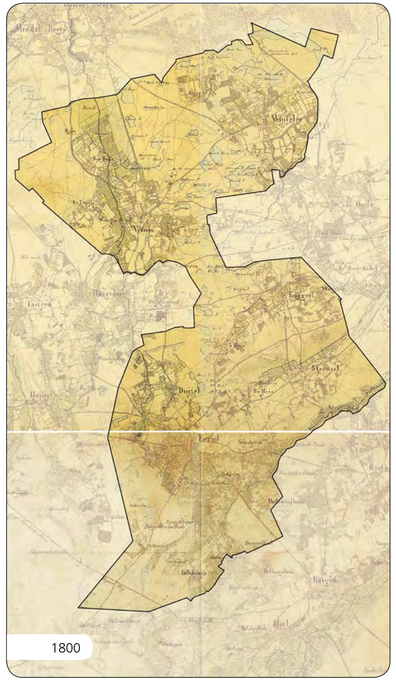
1800

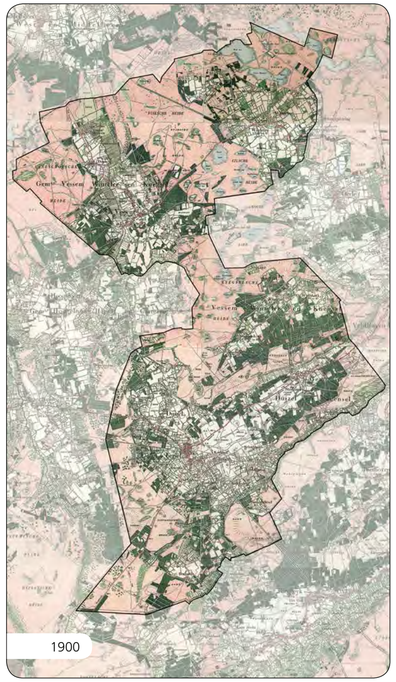
1900

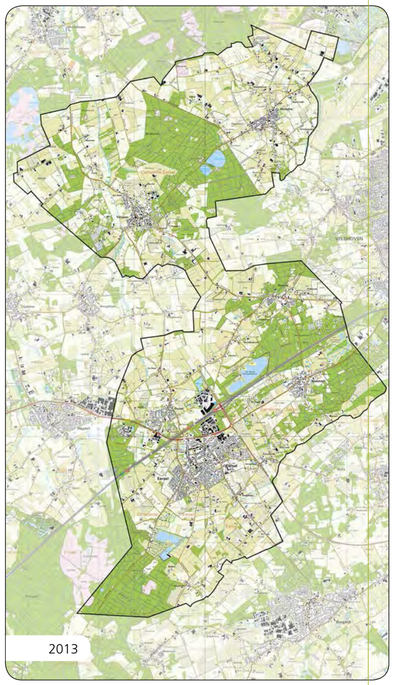
2013

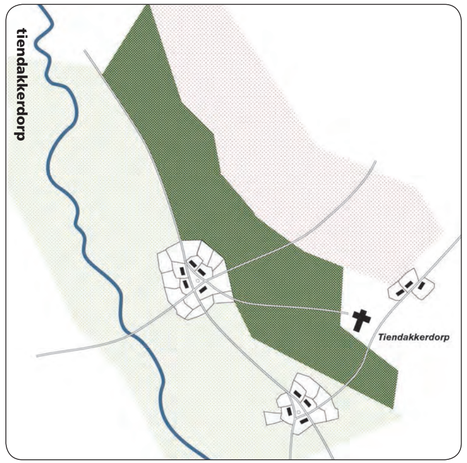

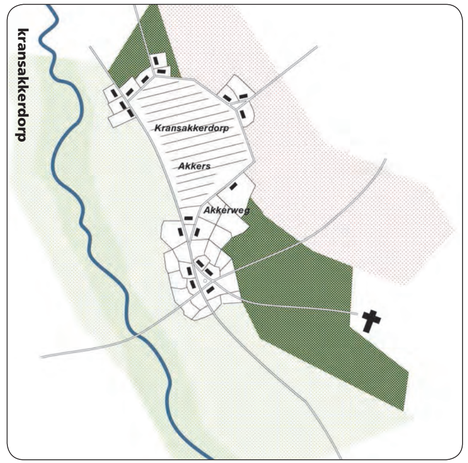

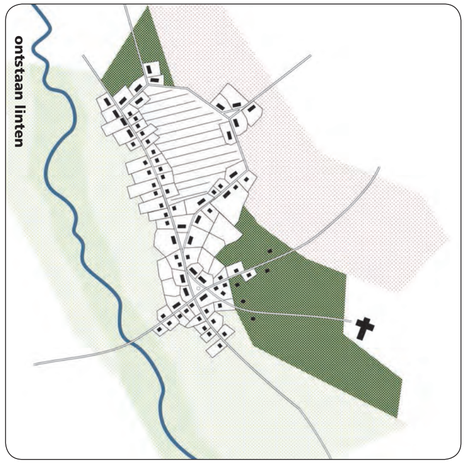

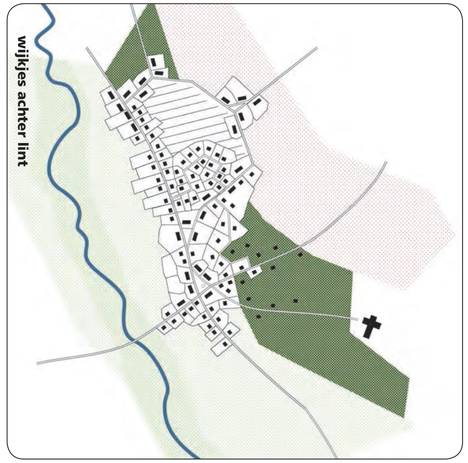

Akkerdorp
Veel van de nederzettingen in het Kempische landschap vallen onder het dorpstype akkerdorpen. Deze nederzetting ligt in de nabijheid van drie landschapstypen, bouwlanden (akkers), graslanden (beemden) en woeste gronden. Tevens ligt de nederzetting meestal nabij een beek. Het hart van het gehucht kon bestaan uit diverse ruimten waarvan de plaatse het meest tot de verbeelding spreekt. Deze gemeenschappelijke plaatse is een driehoekige ruimte van gras met bomen (eiken of linden) en vaak met een waterkuil, met daaromheen een aantal (langgevel)boerderijen. Hiervan is het buurtschap Schadewijk nog een mooi voorbeeld. De plaatse werd gebruikt om het vee te verzamelen en te laten drinken maar diende eveneens als dorpsgemeenschapsruimte. De driehoekige vorm maakt het goed mogelijk om het vee te verzamelen en in een hoek te kunnen drijven. Achter de boerderijen lagen de akkergronden of essen. Deze waren vaak individueel maar soms ook gemeenschappelijk. Vaak lagen in de nabijheid van het dorp heidevelden en bossen. Deze wilde gronden samen met de buntvelden waren gemeenschappelijk (dorpstoebehoren). De wegen in een dorp verschillen qua karakter. Drie veel gebruikte termen zijn de straat, de dreef en de Dijk. De Straat lag veelal parallel aan de beek en verbond de dorpen onderling. De Dreef was het pad die naar de graasgronden leiden en de Dijk ging richting de beek naar een doorwaadbare plaats (voort of gewad). Daarnaast hadden veel dorpen die geen kerk hadden kerkpaden. Deze oude wegen en paden door de dorpen vormen zo nog steeds de historische ruggengraat van het dorpslandschap.

Kransakkerdorp
In de vroege middeleeuwen, ontstonden grote gezamenlijke akkers. De akkers hadden een sterke opstrekkende verkaveling vanuit de weg, de percelen werden zo lang mogelijk gehouden i.v.m. de ploegtechniek. Hierdoor ontstond de langrepelakker. Door de grote transitie werden de boerderij aan de randen van de akkers teruggebouwd. In de late middeleeuwen werd door een nieuwe ploegtechniek het wenden makkelijker en waren lange repels niet meer nodig. De akkers werden weer blokvormig.Om de akkers goed bereikbaar te houden ontstonden er wegen die naar de akkers leiden, de akkerwegen. Naarmate de akkers verder werden uitgebreid werden er boerderijen gebouwd om de afstand zo klein mogelijk tot het land te houden. De boerderijen kwamen als een krans om de akker te liggen. Deze latere lintvormige nederzettingsvorm wordt ook wel een kransakkerdorp genoemd en dragen vaak de een naam eindigend op eind, staat, hoek, hurk of kant.

Tiendakkerdorp
Een variatie op het kransakkerdorp is een tiendakkerdorp, de bebouwing ligt hier dan niet rondom een akker maar rondom een kerk. De kerk is na de transitie achter gebleven op de akker en staat zo te midden van een reeks gehuchten. De kerk was onderdeel van de dorpstoebehoren en werd onderhouden door deze dorpen.

Bebouwingspatronen en opstallen 1.3

Voor het beeld van het dorp is het uiterlijk van de opstallen essentieel. In de Kempen heerst een grote gemeenschappelijke deler in het beeld. Door de agrarische ontstaansgeschiedenis van het arme zandlandschap is er door de jaren heen een sterke eenheid ontstaan tussen landschap, buurtschap en boerenerf. Dit zie je tot op de dag van vandaag terug. Deze relatieve armoede heeft gemaakt dat het gebied in de luwte is ontwikkeld. De grote steden en rijke investeerders hebben het links laten liggen, daarnaast zijn vele oorlogen en veldslagen hier uitgevochten.
Dit alles heeft een betrekkelijk sobere, functionele architectuur opgeleverd gelegen in een raamwerk van groen. Om meer grip te krijgen op de opstallen is er een indeling gemaakt in de meest voorkomende typen in de Kempen, dit zijn:

- Bijzondere bebouwing
- Ensembles
- Langgevelboerderij
- Herenhuis
- In- en uitbreiding, ontwikkeling van een dorpsplan
- Middenstandswoning
- Villa
- Het experiment

Bijzondere bebouwing
In de loop der jaren zijn er gebouwen gebouwd voor specifieke functies en doelgroepen. Gebouwen voor de eredienst met hun pastorieën, kapellen en begraafplaatsen, gebouwen voor het onderwijs, gebouwen voor industrie, handel en diensten.
Kleine werkplaatsen en ambachtelijke bedrijven groeiden uit tot fabrieken: een gebouw aan de weg en de verdere bebouwing op het achtererf uitgestrekt. Pas vanaf het midden van de 20e eeuw werden bedrijfsterreinen ontwikkeld: verzamelingen uiteenlopende bedrijven op apart gelegen terreinen, gescheiden van de woongebieden en de dynamiek van de dorpskernen.

Ensembles
De langgevelboerderij vormde met een paar kleine schuurtjes een bescheiden ensemble. Voor de grotere ensembles zijn we aangewezen op de kleine buurtschappen die overal rond plaatsen ontstonden zoals Stokkelen, Schadewijk en De Hees. In enkele nieuwbouwprojecten is bewezen hoe –gebruik makend van deze betekenisvolle groeperingen– nieuwe en veel grotere programma's ondergebracht kunnen worden. Het aantal vestigingen van kloosters en seminaries zijn in dit deel van de Kempen uitermate klein. Nieuwe grootschalige ensembles zijn de schuren en loodsen van de geïndustrialiseerde veeteelt.

Langgevelboerderij
De typische Kempische langgevelboerderij is een 16e eeuwse uitvinding en een sobere optimalisatie van het hallenhuis. Omdat er weinig tot geen agrarische bebouwing over is van vóór de 18e eeuw, is de langgevelboerderij de drager geworden van de identiteit. De langgevelboerderij is doorgaans geheel gemetseld –soms is de tas en de schuur opgetrokken met geteerde planken op een gemetselde spatrand. Omdat de langgevelboerderij twee eeuwen lang gebouwd is, zijn er oudere en moderner versies te vinden: de moderner versies hebben veelal een groter woongedeelte. Het erf is veelal sober en doelmatig. De boerderij is vaak dichtbij de weg gebouwd, om de ruimte aan de achterzijde (landzijde) zo groot mogelijk te houden. De langgevelboerderij vinden we vooral langs oude doorgaande wegen, langs kerkpaden en akkerwegen.

Herenhuis
Door het stabiele agrarische karakter heeft het lang geduurd voordat een burgerij ontstond die *niet* werkzaam was in de agrarische sector. Met de komst van de 19e eeuwse kerken werd de bijbehorende pastorie doorgaans het eerste herenhuis van betekenis in de dorpen, naast de evt. raadhuizen. In de 20e eeuw zouden onderwijzers, (vee-) artsen, notarissen en industriëlen volgen met woningen die in meer- of mindere mate het type van herenhuis in de dorpen vestigden. Het erf van het herenhuis is vooral ter sier. Een diepere voortuin werd representatief ingericht met een hek of muur langs de doorgaande weg. Het herenhuis vinden we dicht nabij de kern van de dorpen, in de bebouwde kom, langs de linten die de kernen verbinden.

Inbreiding en uitbreiding: ontwikkeling van het dorpsplan

De na-oorlogse groei van de dorpen vindt plaats door rond de dorpskernen akkerpaden te verharden en de akkers te verkavelen. De relatief korte tijdspanne waarin deze uitbreidingen gerealiseerd zijn maakt ze in hun programma en architectuur herkenbaar. De erven zijn hier echt verworden tot tuintjes. De voortuinen worden in sommige dorpen zoals Knegsel, Vessem en Wintelre gekenmerkt door een groene afscheiding in de vorm van een haag.

Middenstandswoning

Naast de ambachtslieden die zich aan het eind van de 19e eeuw in dorpen gingen vestigen, kwam na de oorlog de bouw van woningen voor arbeiders, middenkader en middenstanders pas echt op gang. Veelal is er in de dorpen de typische landarbeiderswoning, een klein, vrijstaand of dubbel vrijstaand huis met een eenvoudig langgerekt zadeldak gebouwd. Dit waren doorgaans zeer goedkope woningen met een beperkte individuele uitstraling. Hiermee werd de twee laagse woning in de dorpen geïntroduceerd. Door de woningen van de straat terug te zetten blijven de landelijke straatprofielen toch een open karakter houden. De middenstandswoningen vinden we langs alle typen wegen.

Villa

In de jaren ’60 vindt de intrede plaats van het grote vrijstaande huis –van bungalow tot villa. Bij voorkeur lommerrijk gelegen in een plantage-bos ontstaat een keur aan architectonisch uitgesproken woningen die spiegel zijn van modes en trends in architectuur en wooncomfort. Het kenmerk van een villa is een groot erf. Veelal zijn deze ingericht naar eigen smaak of aansluitend op het landschap.

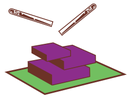

Het experiment

In de dorpen zijn er door de jaren heen gebouwen gebouwd die niet in te delen zijn in bovenstaande indeling, deze bebouwing kan men voegen onder het experiment. Een experiment is een mutatie in of van het bestaande DNA. Vaak heeft een experiment de aanleiding om anders te zijn in het programma. Een goed voorbeeld hiervan is het gemeentehuis van Vessem. Dit gebouw is gebouwd in de Bossche school stijl en voegt zich wonderwel in het dorp, door positionering, materiaalgebruik, soberheid, kleurgebruik, dakopbouw en dat terwijl de footprint behoorlijk afwijkt. Het experiment kan ook gelegen zijn in een mutatie van een bestaand type, bijvoorbeeld een langgevelboerderij.

2.
Soorten dorpsruimten

Vanuit de historische analyse, de huidige situatie en het gebruik en beheer zijn er verschillende dorpsruimten te benoemen. Deze ruimten zijn typisch voor deze streek en zijn ook vergelijkbaar tussen verschillende dorpen. Een gedefinieerde dorpsruimten typeert een bepaald type straat, plaatse of ruimte. Binnen deze typering kunnen veel ruimtelijke voorwaarden geschaard worden.
Als voorbeeld is de Markt in Eersel een totaal andere ruimte dan de Willibrordusstraat in Wintelre. Daarentegen kennen de Wilhelminalaan in Vessem en de Willibrordusstraat in Wintelre weldegelijk overeenkomsten. Door te zoeken naar de overeenkomsten kunnen op een gemakkelijke wijze dwarsverbanden gelegd worden.

Linten
Dit zijn de belangrijkste straten in een dorp, die in de Kempen vaak linten worden genoemd. Veelal liggen deze straten er al vele eeuwen en vormen de doorgaande wegen van dorp naar dorp. Deze wegen kruisen of eindigen ook altijd in het hart van het dorp. Deze straten met veelal laanbeplanting bepalen voor een groot deel het (groene) karakter van het dorp.
Zie ook p. 26

Kerkpad
Vroeger lag er tussen elk buurtschap en de kerk een kerkpad. Veel van deze paden zijn nog aanwezig en zijn tot op de dag van vandaag onderdeel van het wegennet. Soms zijn de paden nog smal en liggen in het landschap en soms zijn ze onderdeel van het wegenstelsel van het dorp.
Zie ook p. 28

Akkerrandweg
Sterk historische wegen. Dit waren de wegen die langs de akkers lagen en die vroeg geoccupeerd zijn (tijdens de grote transitie na 1200). Aan deze wegen lagen veel langgevelboerderijen, met hun achterkant aan de es. De wegen hoeven naar niets te leiden, kunnen eindigen in het land, maar zijn veelal gelust aan andere wegen en buurtschappen.
Zie ook p. 30

Nieuwe weg
Deze wegen zijn qua belijning oud en lopen meestal over de akkers heen. De term nieuwe wegen duidt op de late bebouwing. Langs deze wegen is nauwelijks historische bebouwing te vinden. Veel van deze wegen zijn na 1900 bebouwd geraakt. Daardoor hebben deze wegen onderling vaak een sterk wisselend karakter, terwijl de weg zelf vaak een grote eenduidigheid kent. Een extreem voorbeeld van een nieuwe weg is de Nieuwstraat. Door een recente transitie is deze weg verandert in een moderne winkelstraat.
Zie ook p. 32

Landelijke weg
De landelijke wegen liggen veelal buiten de bebouwde kom. Deze wegen worden gekenmerkt door een sterk groen karakter. Deze wegen brengen de reiziger van het ene naar het andere dorp en geven zicht op het aanpalende land. Langs deze wegen staan boerderijen, zowel historische clusters als moderne bedrijven.
Zie ook p. 34

Buurtweg
Buurtwegen zijn veelal landelijke wegen die enigszins dichter bebouwd zijn of door een buurtschap liggen. Het profiel en de materialisatie blijft hetzelfde als bij landelijke wegen. Vaak zijn buurtwegen opgenomen in het stedelijk weefsel van een dorp en maken deel uit van een lint of akkerweg.
Zie ook p. 36

Plaatse (Frankische driehoek)
Dit zijn van oorsprong de gezamenlijke centrale (ontmoetings)plekken in een dorp. Hier werd vaak handel gedaan, vee te drinken gelaten, etc. Thans zijn het vaak nog mooie opvallende groene ruimtes in een dorp.
Zie ook p. 38

Plein(tje) en markt
De meeste dorpen hebben wel een (klein) pleintje voor een oud raadhuis, kruising van wegen, kerk, of wat dies meer zij. Soms zijn de pleinen een oude uitgegroeide markt, bv de markt in Eersel. Deze plein(tjes) worden vaak intensief gebruikt en vormen een belangrijk element in het dorpsleven.
Zie ook p. 40

Dorpsweide en evenemententerrein
Sommige dorpen hebben midden in het dorp een grote open ruimte met gras, een dorpsweide. Vaak zijn die toevallig ontstaan omdat er een bijvoorbeeld boerderij gesloopt is. Deze ruimtes worden dankbaar gebruikt voor evenementen.
Zie ook p. 42

Oversteek en loop van de beek
Alle dorpen zijn ontstaan in de nabijheid van een beek (Wintelre is nog het minst gekoppeld aan een beek). De beken zijn de vormende elementen van het landschap geweest. De beken hebben in sterke mate bepaald waar de dorpen zijn ontstaan. De beekdalen hebben altijd een belangrijke rol gespeeld in de agrarische bedrijfsvoering en voor sommige vormen van bedrijvigheid. Veel wegen kruisen de beek om het dorp binnen te gaan. Dit is een prachtig moment dat beleefd mag worden. Op veel plekken heeft de reiziger in huidige situatie nauwelijks door dat hij of zij de beek kruist.
Zie ook p. 44

Open ruimtes
Open ruimtes in de dorpen moeten worden gekoesterd. Zij bepalen het dorpse karakter en zorgen voor gewenste doorzichten. Bijvoorbeeld richting het landschap. De open ruimtes behoren (van oudsher) vaak bij een groter erf. In de inrichting van deze open ruimtes moet samenhang worden gezocht met de aangrenzende erven.

3.
Analyse beleidssectoren

Openbare ruimte is het cement van de samenleving, hier komt alles bij elkaar. Openbare ruimte is door de eeuwen heen ontstaan en heeft zich door de jaren heen aangepast aan het gebruik. In aansluiting op de bebouwing was de inrichting veelal sober en doelmatig. Op oude foto's is goed te zien dat de profielen eenvoudig en ongeleed waren en bekleed met natuurlijke materialen. De wegen en paden lagen argeloos in de ruimte en rangschikten de gebouwen als vanzelf. De profielen waren daarbij ongeleed, van erfgrens tot erfgrens. Het werd ingericht met natuurlijke materialen zoals; zand, natuursteenkeien of gebakken klinkers. De profielen waren groen van karakter, door gebruik te maken van bermen en laanbomen, later ook door hagen.

Een goed functionerende openbare ruimte is een optimum tussen beeld, gebruik en beheer. De beeldkwaliteit wil het beeld beschrijven van de dorpen, maar om dat beeld te onderbouwen is het nodig het beeld af te stemmen met het gebruik en beheer. Hiermee wordt het integrale belang van het beeld geduid. Hier wordt ingegaan op een aantal aspecten die van belang zijn voor het gebruik, beheer en het beeld. Het beeldkwaliteitplan is integraal tot stand gekomen, dat wil zeggen dat alle vakdisciplines bij de gemeente Eersel zich in dit plan moeten kunnen vinden. Dat betekent nooit een optimale oplossing voor elke discipline, daar ontbreekt simpel weg het geld en de ruimte voor. In het volgende deel worden korte analyses gegeven van de verschillende vakgebieden en de belangrijkste aandachtspunten voor het beeldkwaliteitsplan.

Verkeer 3.1

De openbare ruimte moet veilig en bruikbaar zijn voor elke verkeerdeelnemer. Vanuit de afdeling verkeer is er een indeling in wegen gemaakt en worden aanvullende maatregelen toegepast. Hieronder volgt een beknopt relaas over de systematiek van het verkeer en hoe daar in het BKP op geanticipeerd wordt. Voor een uitgebreide verhandeling zie ook bijlage 3.

Wegen
In de gemeente Eersel wordt gewerkt aan het duurzaam veilig maken van wegen. Een belangrijk uitgangspunt hierbij is het eenduidig vormgeven van dezelfde type wegen. Binnen duurzaam veilig zijn er drie typen wegen: stroomwegen, gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen. De wegen binnen het BKP vallen onder erftoegangswegen of gebiedsontsluitingswegen. Een erftoegangsweg staat het laagst in de hiërarchie van de wegen. Hier sluiten erven op aan en het verkeer wordt geleid richting een gebiedsontsluitingsweg of stroomweg. De snelheid op deze wegen is 30 km/uur binnen de bebouwde kom en 60 km/uur daar buiten. Meestal geldt dit type weg voor lagere intensiteiten.
Een gebiedsontsluitingsweg ontsluit een heel gebied. Op deze wegen staat de doorstroming en de afwikkeling van het verkeer voorop. Veelal kennen deze wegen een hogere intensiteit. Het snelheidregime voor deze wegen is 50 km/uur binnen de bebouwde kom en 80 km/uur buiten de bebouwde kom.

Het laten samenkomen van de verkeerskundige uitgangspunten en het ideaal plaatje vanuit het beeld is niet eenvoudig. De definitieve oplossingen zullen ook per situatie en per straat bekeken moeten worden. Vaak zijn deze afhankelijk van de beschikbare ruimte, de verkeerskundige noodzaak en het historische perspectief.

gebiedsontsluitingsweg
Dit zijn de 50 km per uur wegen (Nieuwstraat, Willibrorduslaan, Schadewijkstraat, Kerkstraat in Eersel, een deel van de Eindhovensestraat in Steensel en een deel van de provinciale weg bij Duizel).
Voor deze wegen is de verkeersdruk groot, maar het historische belang en verhaal van de weg ook. Voor deze categorie weg is het scheiden van het verkeer van belang. De wandelaar en de fietser mogen in principe niet op de rijbaan. Dit zal voor de fietser niet in alle gevallen kunnen, bijvoorbeeld in de Kerkstraat is beperkt ruimte. Voor sommige wegen kan het combineren van de wandelzone en het fietspad een alternatief zijn. Deze wegen zullen in primaat een asfaltverharding krijgen, dit vanwege het geluid en het onderhoud. In sterk historische gebieden kan overwogen worden hier toch klinkers toe te passen, maar dat zal dan waarschijnlijk gepaard moeten gaan met een aanpassing van de maximum snelheid.

erftoegangswegen (de overige straten)
Voor deze wegen is de verkeerfunctie minder van belang. Hier kan overwogen worden met een ander inrichtingsconcept te werk te gaan, bijvoorbeeld Shared Space. Hierbij treedt er een vermenging van verschillende verkeerssoorten op. De fietsers zullen hier op de rijbaan rijden, eventueel met een fietssuggestiestrook. Wel blijft het bij de uitwerking zaak de wandelaar en kwetsbare deelnemers (schooljeugd, ouderen) goed te faciliteren. De materialisatie kan afgestemd worden op de omgeving, wensen qua uiterlijk en beheer. Gedacht wordt aan gebakken klinkers en natuursteen.

Algemeen profiel en materiaal
Vanuit het beeld en de historie is een ongeleed profiel het beste uitgangspunt. Het ongelede profiel geeft rustig beeld en probeert niet ruimtelijk alle gebruikers de kanaliseren. Het geeft een ongedwongen inrichting die de gebruiker ook de ruimte geeft om uit te wijken en op een ontspannen wijze gebruik te maken van de openbare ruimte, het anticipeert op de sociale interacties tussen gebruikers. Bij voorkeur worden verhogingen en trottoirbanden worden alleen toegepast op bijzondere plekken in de kern van een dorp als extra nadruk van de plek of als een profiel van de weg te krap is.
In de afweging per straat kunnen andere keuzes gemaakt worden. Dit zal sterk afhangen van de bestaande inrichting, de wensen van de bewoners, de vervoersbewegingen en de evt. aanwezige kwetsbare verkeersdeelnemers. Deze keuzes volgen in deel 2 van deze rapportage.

In het BKP wordt voorgesteld om in zoveel mogelijk straten gebakken klinkers toe te passen met accenten en plekken in natuursteen. Dit zijn een duurzame materialen die een sterke uitstraling hebben en door de jaren heen alleen maar mooier worden. Een elementenverharding is voor een 30 kilometer gebied een goed middel om de snelheid van voertuigen te beperken. Het geeft identiteit aan en eenheid in de dorpen. De toepassing van asfalt in gebiedsontsluitingswegen vormt hier een afwijking op.

Aanvullende maatregelen

Naast een goed profiel van de weg zijn er plekken die extra aandacht behoeven. Daarbij zijn de poorten en de kruisingen van belang. Een poort markeert de entree van het dorp en de overgang van buitengebied naar de bebouwde kom. Deze poorten zijn visueel sterk aanwezig, hetgeen logisch is. Het beeldkwaliteitplan zoekt naar variaties op de bestaande poortconstructies die meer recht doen aan het beeld en de plek. In de bouwstenen zijn hier verschillende modellen weergegeven.

Bij kruisingen op erfontsluitingswegen worden vaak attentie verhogende maatregelen getroffen. In het BKP worden deze vormgegeven als een punaise van natuursteen in de verharding, eventueel licht opbollend.

Verkeersborden hebben een sterke invloed op het beeld van de weg. De borden zijn bedoeld om op te vallen en verzwakken daarmee vaak de subtiele historische kwaliteiten en details van een bestaande situatie. In het BKP wordt voorgesteld zo min mogelijk verkeersborden toe te passen. Alleen die borden die juridisch verplicht zijn zouden moeten worden toegepast. Zeker in gebieden waar het erftoegangswegen betreft kan de toepassing van verkeersborden geminimaliseerd worden.

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

Beheer 3.2

Voor het beeld van de openbare ruimte is het beheer essentieel. Iets kan aangelegd worden met de hoogste ambitie, maar als het beheer daar niet op afgestemd is zal het binnen enkele jaren geen ambitie meer tonen.

De beheersystematiek van de gemeente bestaat uit twee facetten, enerzijds welk type gebied is het en anderzijds wat is de mate van beheer. De type gebieden worden ingedeeld in:

Centra
: Functie winkelen en verblijven. Hieronder vallen winkelvoorzieningen met een wijkoverstijgende functie;

Woongebied
: Functie wonen en verblijven. Er wordt hiebij geen nader onderscheid gemaakt tussen verschillende wijken;

Hoofdwegen
: Functie vervoer, verkeer, doorstroming. Ontsluitingsfunctie op gemeentelijke en wijkoverstijgend niveau. Deze routes koppelen wijken, kernen en functies aan elkaar en zijn van belang voor de afwikkeling van het verkeer;

Bedrijventerrein
: Functie werken. De bedrijventerreinen bestaan uit industrie, (groot)handelsbedrijven en kantoren;

Buitengebied
: Functie wonen, werken of recreëren. Deze gebieden hebben hoofdzakelijk een agrarische functie of zijn ingericht als natuurgebieden en zijn gelegen buiten de bebouwde kom.

De mate van beheer wordt ingedeeld in zeer hoog, hoog, basis, laag, zeer laag. In het BKP wordt alleen gesproken over de historische wegen in de dorpen en buurtschappen. Veel van deze wegen dient het beeld verzorgd te zijn, omdat het belangrijke plekken zijn voor de bewoners van het dorp, maar ook voor recreatie en toerisme veel gebruikte plekken zijn. Het gaat hierbij om de linten, pleinen in de dorpen. Een verzorgd beeld is minimaal hoog qua mate van beheer.

De materialisatie die voorgesteld wordt in het BKP is idealiter voor de meeste wegen gebakken klinkers. Op de 50 km/uur wegen wordt asfalt voorgeschreven. Om beheer technische redenen kan er ook gekozen worden voor asfalt, daar waar bijvoorbeeld aantoonbaar veel vrachtverkeer gebruikt maakt van een weg.

Groen 3.3

Het groen is een belangrijk kapitaal van de dorpen. De lommerrijke lanen bepalen voor een sterk deel het beeld. Groen heeft niet alleen een verfraaiend en ecologisch effect op het dorp en het landschap. Bomen dragen ook bij aan een betere luchtkwaliteit. Verder zorgen bomen voor een goed klimaat (temperatuur en vochthuishouding) en binden bomen fijnstof van onder andere verkeer en landbouw. In de plannen is handhaven i.c.m. verbetering van de standplaats van bestaande bomen in principe het uitgangspunt.

Bij herplant of nieuwe aanplant zal er vaak gekozen worden voor linden langs historische wegen. De linden is een boom die hoort bij het Kempische landschap.
Voor het beeld zijn de vele bermen, greppel en hagen ook van belang. Het uitgangspunt hiervan is zoveel mogelijk bewaren en versterken. In de dorpen zijn ook nog wel versnipperde vakken met vakbeplanting te vinden. Deze zullen in het BKP zoveel mogelijk vermeden worden. Het beeldkwaliteitsplan heeft onderdelen uit het Groenstructuurplan in zich opgenomen en voor straten en plekken in de historische dorpskernen specifieker gemaakt.

zeer hoog

zeer laag

Spelen (speelruimtebeleid) 3.4

Kinderen van nu hebben in zijn algemeenheid minder bewegingsvrijheid, omdat vrije speelruimte in Nederland niet meer vanzelfsprekend is. Het bebouwde oppervlak is de laatste 25 jaar verdubbeld, het aantal auto's is toegenomen en het aantal vierkante meters speelruimte per kind is daarmee steeds verder afgenomen. In de gemeente Eersel zien we dat bebouwing en invulling van delen openbare ruimte ook toenemen. Dat kan op zich zelf een goede ontwikkeling zijn. Echter, er dient wel rekening gehouden te worden met de ruimte voor kinderen die buiten moeten kunnen blijven spelen.

Onder buiten spelen verstaan we een scala aan ongeorganiseerde activiteiten in de openlucht. Buiten spelen is essentieel voor een optimale ontwikkeling van kinderen en jeugdigen. Buiten spelen beperkt zich niet alleen tot "klimmen en klauteren" maar impliceert ook "ontmoeting" in de openbare ruimte. Buiten spelen gaat gepaard met uitdagingen en grenzen verkennen. De openbare ruimte is een groot goed waar we allemaal gebruik van maken, speelruimte maakt daarvan onderdeel uit. Speelruimtebeleid is bij uitstek een beleidsterrein dat vele raakvlakken heeft. In de gemeente Eersel maakt speelruimtebeleid onderdeel uit van het integraal jeugd- en jongerenbeleid. Speelruimtebeleid zijn geen geplande speeltuintjes, speelruimtebeleid is een doordacht plan.

Groen en water
Binnen de gemeente Eersel bevindt zich een groot arsenaal aan openbaar groen en zijn een aantal vijvers en waterlopen aanwezig. Veel kinderen vinden het aantrekkelijk om hier te spelen. Bosjes en bomen en zijn ideaal voor verstoppertje spelen of bouwen van hutten. Voor onderhoud van het groen is het van belang dat er rekening wordt gehouden met de spelende kinderen. Er kan door sortimentskeuze natuurlijk wel gestuurd worden in het medegebruik van het openbare groen door kinderen. Een afweging om tegemoet te komen aan de inheemse ecologische doelstelling van het toepassen van dit soort beplanting in relatie tot het speelruimte beleid vraagt om een kritische houding. Langs het water zijn op sommige plekken looppaden naar visstekjes te vinden. Door aanpassing aan talud, passend maaibeheer en goede zichtbaarheid van de locatie vanaf de weg kunnen vijvers en waterlopen ook leuke en uitdagende speelplekken voor in het bijzonder de oudere kinderen.

Speelaanleidingen
Hoogteverschillen in gazons, groenblijvende beplanting in vakken, eenvoudige wijzigingen in verharding (patronen in betrating, vakken, routes etc.) hekwerken, paaltjes etc. kunnen de bespeelbaarheid van de openbare ruimte verstreken mits de veiligheid voldoende gewaarborgd wordt. Het accentueren van dergelijke plekken kan op verschillende manieren worden aangeduid.

Ontmoeting jongeren
Om kinderen in de leeftijd van 12 tot 18 jaar de gelegenheid te bieden elkaar te ontmoeten, kunnen verspreid door de wijk/buurt meerdere groepen bankjes of zitaanleidingen die aansluiten bij de belevingswereld van deze groep geplaatst worden. Het komt steeds minder voor dat de bankjes overdag een functie voor senioren vervullen en 's avonds voor jongeren. Echter jongeren hebben ook recht op een plek in de wijk/buurt en niet langs of aan de rand van de wijk/dorp.

Ontwikkeling en variëteit
Spelen is van belang voor de ontwikkeling van het kind. De openbare ruimte biedt een aantal speelaanleidingen. Deze worden door de inrichting van het gebied op een zo natuurlijk mogelijke wijze gestimuleerd. zoals tikkertje en verstoppertje. Al deze mogelijkheden samen bieden een totaalpakket aan mogelijkheden die de ontwikkeling van het kind stimuleren. Verschillende mogelijkheden zouden elkaar moeten aanvullen. Zo zal een gedeelte van de behoefte aan ontwikkeling op het gebied van sport ingevuld worden door de gymles op school en de sportverenigingen. Niet elke speelplek hoeft dus de mogelijkheden om te sporten te bieden.

Welstand, reclame- en uitstallingenbeleid 3.5

De Gemeente Eersel heeft een Welstandsnota vastgesteld voor het bouwen in de gemeente. Deel 1 geeft een overzicht van het wettelijk kader, procedures, excessenregeling, werkwijze m.b.t. sneltoetscriteria, gebiedsgerichte criteria/toetsingsregimes en de algemene welstandscriteria. In deel 2 wordt nader ingegaan op de gebiedsgerichte criteria/welstandsregimes, toegesneden op gebieden die onder één gemeenschappelijke noemer te plaatsen zijn –een noemer die dan de leidraad voor de regie vormt. Historische kernen en linten zijn door hun historische en functionele gelaagdheid gecompliceerder. Vandaar dat onder 4.8 wordt verwezen naar beeldkwaliteitplannen die prevaleren boven de gebiedsgerichte criteria uit de Welstandsnota. Ook wordt verwezen naar de hogere ambitie van de gemeente om op enkele plekken, aangegeven in het Duurzaam Ruimtelijk Structuurbeeld, een vastgesteld omvattend beleid onder meer voor ontwikkel- en zichtlocaties.
Dit Beeldkwaliteitsplan wil vanuit een integrale beleidsvisie (verkeer, landschap, groen, economie) de ambitie concretiseren voor de Beeldkwaliteit van de dorpen in de Kempen. Daarmee belichaamt dit Beeldkwaliteitsplan voor de burgerij vele beleidssectoren van de gemeente. Het Beeldkwaliteitsplan moet in zijn beknopte en overdraagbare opzet inspiratie leveren en in zijn heldere bijlagen de inhoudelijke bagage aanvoeren. Dit Beeldkwaliteitsplan concretiseert daarmee 'common ground' voor initiatieven en context, voor nieuwkomers en dorpsbewoners, voor bestaande, traditionele bebouwing en ontwerpers. Het blijft aan het lokale Welstandstoezicht en de lokale Ruimtelijke Kwaliteitscommissie het gemeentebestuur te adviseren of initiatieven niet in ernstige mate in strijd zijn met redelijke eisen van welstand, beoordeeld naar de criteria in Beeldkwaliteitsplan en Welstandsnota (zie ook bijlage 4, de gebiedsgerichte criteria).

Voor de Gemeente Eersel bestaat Reclame- en uitstallingsbeleid, neergelegd in een collegebesluit van 16 september 2008. Deze nota geeft richtlijnen en wijze van meten aan voor uiteenlopende soorten reclame in verschillende domeinen (binnen- of buiten de bebouwde kom, woongebieden, historische linten, bedrijventerrein enzovoorts). Voor het buitengebied wordt aangesloten bij de Landschapsverordening Noord-Brabant die reclame (inclusief lichtmastreclame) in beginsel niet toestaat.
Reclame is om verschillende reden een kenmerk van de economische en sociale dynamiek in een dorp. In de meest waardevolle delen van het dorp –de historische kernen en linten– kan een smaakvolle uitstalling een sterke en passende reclame zijn.

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

GEWENST

GEWENST

4.
Soorten dorpsruimten nader uitgewerkt

Vanuit de analyse zijn een aantal dorpsruimten gedefinieerd. In het hierna volgende worden deze ruimten verder uitgewerkt tot een ideaal beeld van deze ruimten. In dit beeld is een afweging gemaakt tussen de verschillende beleidssectoren. Deze afweging is ook geduid in de beschrijving.

Linten 4.1

- Sterk bebouwde wegen, met veel historische bebouwing. Vaak ook diverse tijdsbeelden naast elkaar (gemêleerd);
- Naast langgevelboerderijen, komen hier ook herenhuizen voor, veelal dichterbij het centrum. Veelal zijn lege plekken later opgevuld met middenstandswoningen;
- Vanwege de centrale ligging in het dorp en het doorgaande karakter van de linten zijn naast wonen vaak ook winkels, horeca en bedrijven aanwezig;
- Om de ruimtelijke belangrijkheid te benadrukken zijn de linten van oorsprong altijd beplant als lanen met typisch kempisch soorten, veelal koningslinde. Deze groene lanen zijn essentieel voor het groene beeld van de dorpen;
- Dat groene beeld wordt versterkt door groene grasbermen, soms met hagen en/of greppels. De groene grasbermen met greppels zijn een historisch gegeven, de hagen zijn veelal later toegevoegd, maar versterken wel het groene beeld. De hagen komen vooral voor in Vessem, Wintelre en Knegsel.;
- De bermen zijn vaak ook bestraat als multifunctionele zone waarop gewandeld en geparkeerd wordt, vaak meer verhard richting het kern van het dorp;
- Verlichting met een bijzonder (historisch) karakter;
- Vaak een sterke verkeersdruk, gekoppeld aan een belangrijke verkeersfunctie voor het dorp (wandelen, schoolgaande jeugd, winkels, werken, enz);
- Veel erfontsluitingen op de weg;
- Parkeren veelal langs of aan de weg;
- Materiaal in de wegen en de loopstroken of multifunctionele stroken, zoveel mogelijk gebakken klinkers;
- Vanwege de beeldbepalende ligging van deze straten indelen in de beheersystematiek centrum en hoog.

Willibrordusstraat, Wintelre

Wilhelminalaan, Vessem

Basisprofiel lint

1m 10m 20m

Kerkpad 4.2

- Komt altijd uit bij de kerk;
- Door de tijd heen bebouwde wegen, zeer gemêleerd. Vaak met grotere “maatschappelijke” gebouwen en enkele langgevelboerderijen. Soms ook onbebouwd gebleven;
- Smalle profielen, maximaal 8 meter;
- Vanwege de beperkte ruimte vaak een beperkte (bomenrij aan één zijde van de weg) of geen groenstructuur;
- Zijn vaak nog belangrijke doorsteekje in het padensysteem van een dorp;
- Verlichting met een bijzonder (historisch) karakter;
- Veel erfontsluitingen of ontsluitingen van gebouwen en parkeerhoven;
- Vaak geen parkeren;
- Materiaal in de wegen en de loopstroken of multifunctionele stroken, zoveel mogelijk gebakken klinkers;
- Vanwege de beeldbepalende ligging van deze straten indelen in de beheersystematiek centrum en hoog.

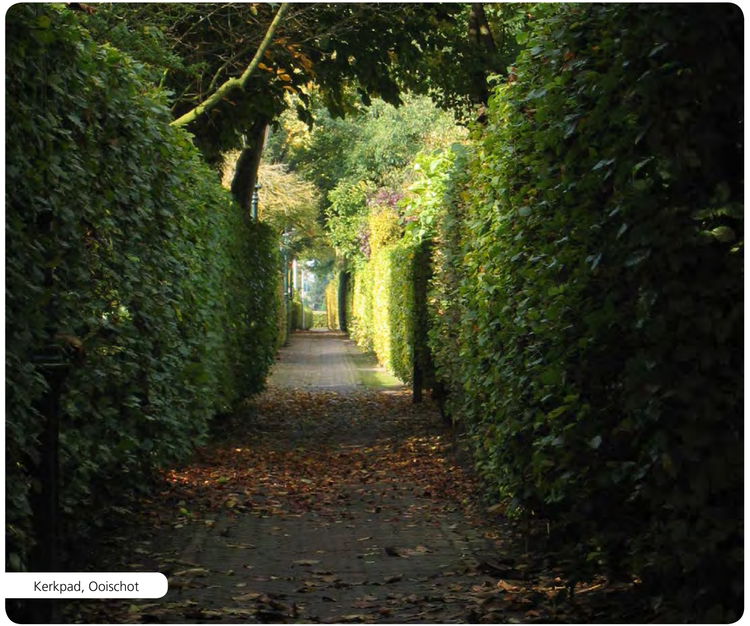

Kerkpad, Ooischot

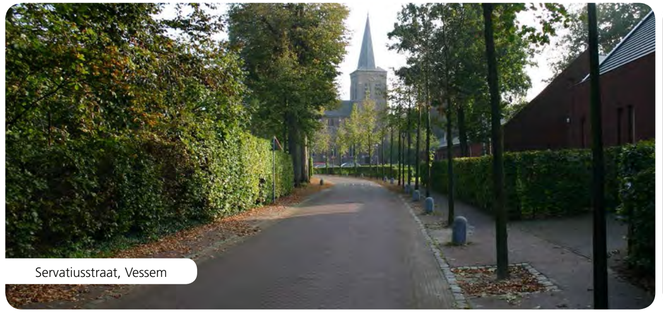

Servatiusstraat, Vessem

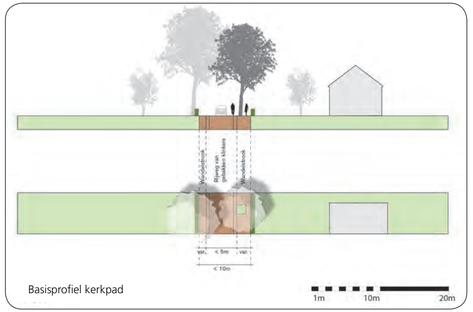

Basisprofiel kerkpad

Akkerrandweg 4.3

- Veel langgevelboerderijen langs de weg. Door de jaren heen zijn er ook andere typen gebouwd;
- Verbrokkelde groenstructuur, vaak pluksgewijs, soms 1 zijde van de weg continu;
- Vaak groene bermen met greppels, deels met hagen, dat geeft de weg vaak een groen profiel;
- Door a-centrische ligging vaak rustige wegen en daardoor ook geen stoepen of loopstroken. Bij sterkere verstedelijking zijn loopstroken ontstaan;
- Veel erfontsluitingen;
- Vaak geen parkeervoorzieningen op of aan de weg;
- Materiaal in de wegen en de loopstroken of multifunctionele stroken, zoveel mogelijk gebakken klinkers of asfalt als dat uit functioneel oogpunt niet anders kan;
- Deze straten in de beheersystematiek indelen als woongebied en basis.

Kuilenhurk, Vessem

Basisprofiel akkerrandweg

Nieuwe weg 4.4

- Door late bebouwing vaak een verbrokkeld ruimtelijk beeld;
- Wegen zijn vaak in profielbreedte en verloop sterk wisselt;
- Dit beeld wordt versterkt door divers (modern) materiaalgebruik;
- Divers profielen, vaak met verhoogde trottoirs bij bebouwing;
- Wisselend beeld van de groen, veelal schaal groenbeeld;
- Door inrichting meer in lijn te brengen met het dorp wordt de “nieuwe weg” meer onderdeel van het dorp. Dit wordt gedaan door ongelede profielen, gebakken materialen en een stevige groenstructuur voor te stellen;
- Door het inbrengen van een groenstructuur, een doorgaande bomenrij, wordt dit beeld verbeterd;
- Veel erfontsluitingen;
- Vaak parkeervoorzieningen op of aan de weg in de vorm van parkeervakken;
- Materiaal in de wegen en de loopstroken, zoveel mogelijk gebakken klinkers of asfalt als dat uit functioneel oogpunt niet anders kan;
- Deze straten in de beheersystematiek indelen als woongebied en basis.

Steenselseweg, Knegsel

Basisprofiel oude wegen (30 km/u)

Basisprofiel nieuwe wegen (30 km/u)

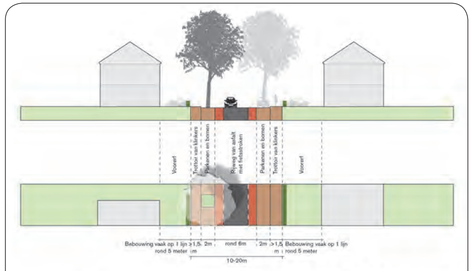

Basisprofiel oude wegen (50 km/u)

Landelijke weg 4.5

- Sterke landschappelijk belijning, vloeiend verloop in het landschap;
- Sterk agrarisch karakter door landgebruik en opstallen;
- Sterk groen karakter door groene bermen en laanstructuren;
- De weg geeft vaak mooie panorama en doorzichten op het landschap;
- Greppels aan weerszijde;
- Bij voorkeur minimaal verlichten, streven naar een donker landschap;
- Veel erfontsluitingen;
- Geen parkeervoorzieningen op of aan de weg;
- Asfalt in de rijbaan versterkt het landelijke karakter;
- Belijning aanpassen aan voorwaarde 60, 80, 100 km/uur; Landelijke wegen zijn onder te verdelen in: smalle, brede en ontsluitingswegen gekoppeld aan het snelheidsregime en maatvoering;
- Vrijliggende fietspaden achter de bomen langs; Deze straten in de beheersystematiek indelen als buitengebied en basis.

Mostheuvel, Wintelre

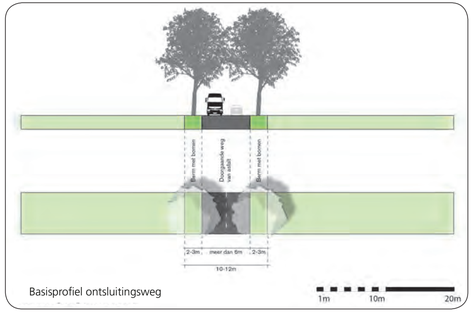

Basisprofiel ontsluitingsweg

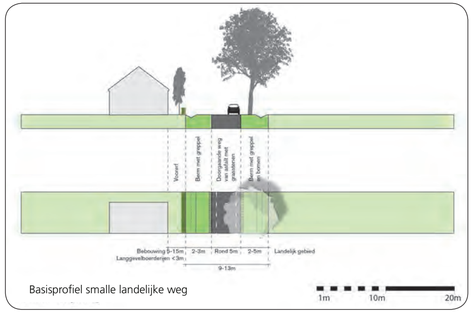

Basisprofiel smalle landelijke weg

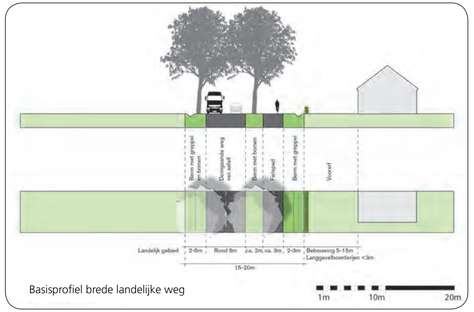

Basisprofiel brede landelijke weg

Buurtweg 4.6

- Sterke landschappelijk belijning, vloeiend verloop langs opstallen of door buurtschap;
- Sterk agrarisch en kleinschalig karakter door inrichting erven en opstallen;
- Sterk groen karakter door groene bermen en erfbeplanting;
- De weg geeft vaak mooie doorzichten op het landschap;
- Soms nog met greppels;
- Bij voorkeur minimaal verlichten;
- Veel erfontsluitingen;
- Vaak geen parkeervoorzieningen op of aan de weg;
- Asfalt met eventuele afstrooilaag op de rijbaan, klinkers en keien versterken het buurtschap;
- Deze straten in de beheersystematiek indelen als buitengebied en basis.

Schadewijk, Schadewijk

Broekstraat, Stokkelen

Boksheide, Boksheide

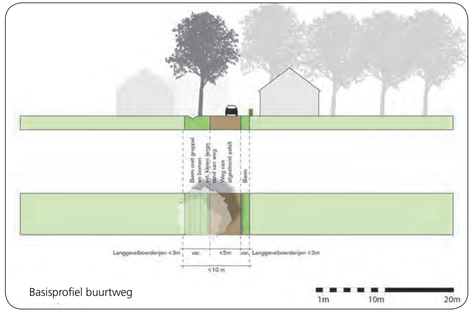

Plaatse 4.7

- Een driehoekige plattegrond ontstaan vanuit restruimtes tussen afgeronde akkers, geeft een splitsing van paden en wegen;
- Vaak omzoomd met langgevelboerderijen;
- Lopen altijd meerdere wegen langs en is daarmee sterk verweven met zijn omgeving;
- Vaak beplant met lindes (soms oorspronkelijk eiken);
- Gras als onderbegroeiing;
- Enkele paden, bankjes, etc. in de loop der jaren toegevoegd.
- Deze moeten sober zijn en opvallend;
- In principe verboden voor allerhande opstal zoals; trafohuisjes, glasbakken, parkeren, etc;
- Geeft ruimte aan een kapel en/of een waterput;
- In principe beperkt verlicht in lijn met de historische linten;
- De plaatse in de beheersystematiek indelen als centrum en hoog.

Het Groen, Knegsel

Schadewijk, Schadewijk

Wilhelminalaan / Putterstraat, Vessem

Plein(tje) en markt 4.8

- Volledig verhard met gebakken materialen of natuursteen;
- Beplant met bomen, soms enkele en soms hele structuren van linde;
- Veelal de aanwezigheid van hoogwaardig meubilair;
- Vaak aanwezigheid van horeca met terrassen of winkels;
- Veelal een stevig programma van eisen (evenementen, muziektent, etc);
- Pleinen zijn in principe verlicht in lijn met de historische linten;
- In principe verboden voor allerhande opstal zoals; trafo, glasbakken en parkeren;
- Geeft plaats aan een kapel, waterpomp en muziekkiosk;
- Verlichting met een bijzonder (historisch) karakter;
- Pleinen in de beheersystematiek indelen als centrum en hoog.

Jan Smuldersstraat, Vessem

Dijk, Eersel

Markt, Eersel

Dorpsweide en evenemententerrein 4.9

- Eenvoudige inrichting met vooral gras, met additioneel enkele bomen;
- Enkele paden van gebakken materiaal of halfverharding liggen er door heen;
- Wegen liggen er langs.
- In principe verboden voor allerhande opstal, trafo, glasbakken en parkeren;
- Geeft plaats aan een kapel en/of de muziekkiosk;
- Voorziening treffen voor eventuele ondergeschikte NUTS voorzieningen, bijvoorbeeld elektra voor kraampjes ;
- Verlichting met een bijzonder (historisch) karakter;
- Deze weides of terreinen in de beheersystematiek indelen als centrum en hoog.

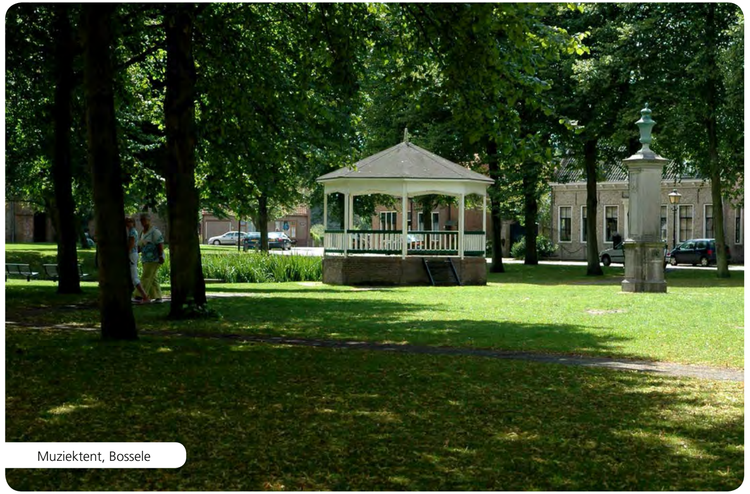

Muziektent, Bossele

Het Groen, Knegsel

Jan Smuldersstraat, Vessem

Oversteek en loop van de beek 4.10

- De beek weer vorm geven als beek. Goed voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling is het gebiedsontwikkelingsplan voor de Kleine Beerze;
- Versterken van de landschappelijke oevers van de beek, natuurlijke beplanting;
- De kruising van beek en weg helder vormgeven;
- Brug over de beek sterk vormgeven, toog in brug of in ieder geval een duiker (gemetseld) met leuningen;
- Toegankelijk maken van een deel van de oever van de beek, om bij het water te kunnen komen;
- Deze plekken in de beheersystematiek indelen als buitengebied en basis.

Heike, Vessem

Postakkers, Eersel

Heike, Vessem

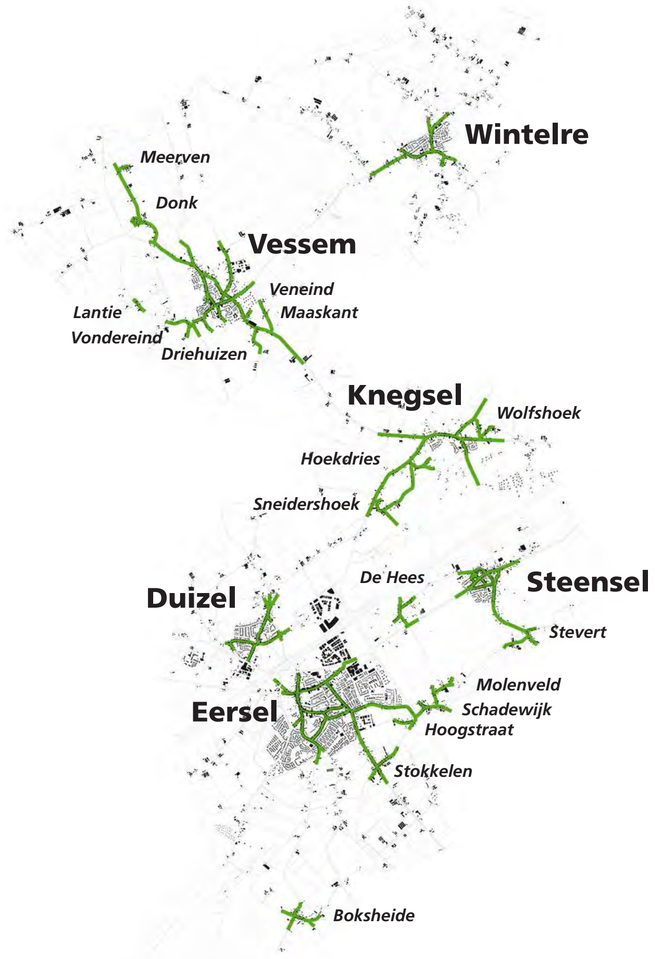

5.
Dorpsruimtes per dorp of buurtschap benoemd

Binnen de gemeente liggen een groot aantal dorpen en buurtschappen die sterk zijn verweven met het omliggende landschap. Het vroegere bebouwde landschap bestond uit een gehuchten land. Overal in het zanderige landschap stonden boerderijen verspreid, die elk hun eigen stuk land hadden. Maar door de invloed van kerkbesturen, heren en handel groeide enkele gehuchten uit tot dorpen (zie ook hoofdstuk 1.2). Tot op het heden bestaat de gemeente Eersel nog steeds uit een verfijnd landschap met vele buurtschappen en dorpen. Hierin is Eersel uitgegroeid tot een groot, Vessem, Wintelre en Duizel tot middelgrote en Knegsel en Steensel tot kleine dorpen. Verder liggen in de gemeente Eersel nog meerdere buurtschappen.

In dit hoofdstuk wordt per dorp en buurtschap een korte beschrijving gegeven op basis van de analyse en de waardering die in de klankbordgroepen is gegeven. Dit is samengevat in een beleidskaart of conclusiekaart waar de verschillende ruimten die in het dorp zijn staan aangegeven.

Eersel 5.1

Eersel is duidelijk het grootste dorp van de gemeente met bijna 10.000 inwoners. Het dorp was vroeger al een belangrijke handelsplaats en vormde het bestuurlijk centrum voor de vroegere gemeente. In de afgelopen jaar zijn er allerlei woonwijken gerealiseerd om de bevolkingsgroei op te vangen. Dit in tegenstelling met de andere dorpen die veel kleiner zijn gebleven. Eersel herbergt ook verschillende dorpsonderscheidende functies zoals een bedrijventerrein, middelbare school, gemeentehuis en een relatief veel horeca, restaurants en winkels.
Het dorp ligt nabij de snelweg en verschillende provinciale wegen en is goed ontsloten. De omgeving bestaat uit agrarisch land met enkele bovenlopen van beken. Op afstand liggen grote bospartijen en het recreatiegebied E3 strand.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp

Eersel is ontstaan op de hoger gelegen gronden die aan drie zijde is omgeven door lagere gronden. Het dorp ligt nabij de bovenloop van de Kleine Beerse en op afstand van de Run. Door zijn strategische ligging op kruising van handelsroutes groeide de oude plaatse de Hint uit tot een handelsplaats. De Hint werd in zuidelijke richting uitgebreid tot de huidige Markt. De straten die naar de Markt leiden, die eveneens op de hogere gronden liggen en nabij een beek lagen, zijn geleidelijk aan bebouwd. Eerst aan de kruisingen later ook langs de straat. Nabij de St. Willibrorduskerk, die tussen verschillende gehuchten ligt, ontstond aan de beek het buurtschapje, ‘t Kerkhof. Aan de noordoostzijde lagen de akkers en stond de molen. Deze wegen (Hint, Markt, Voortseweg, Oude Postelseweg en Kerkstraat) vormen dan ook de oudste bebouwde lijnen van het dorp. Waarbij de Markt en kerk belangrijke bebouwingsclusters vormde met de belangrijkste dorpsruimtes. De beide clusters waren verbonden met een kerkepad over de akker.
Rond 1900 breidt het dorp zich verder uit richting het noordoosten (Steenselseweg, Willibrorduslaan en Gebroeders Hoekstraat). De Markt en de Kerkbuurt groeide aan elkaar. Deze groei zet zich na de Tweede Wereldoorlog door richting de hogere gronden, het oosten. Daarna werden de lagere gronden aan de zuidzijde bebouwd.

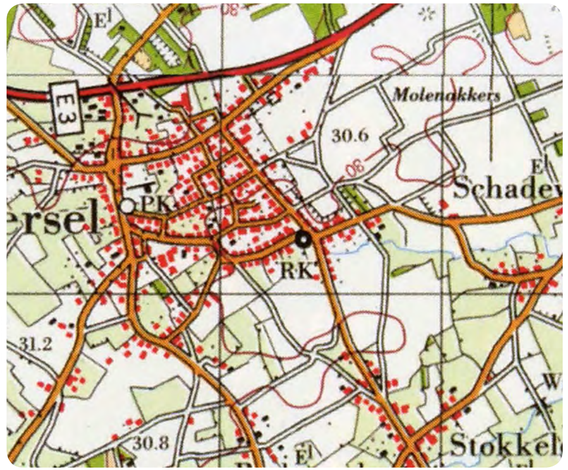

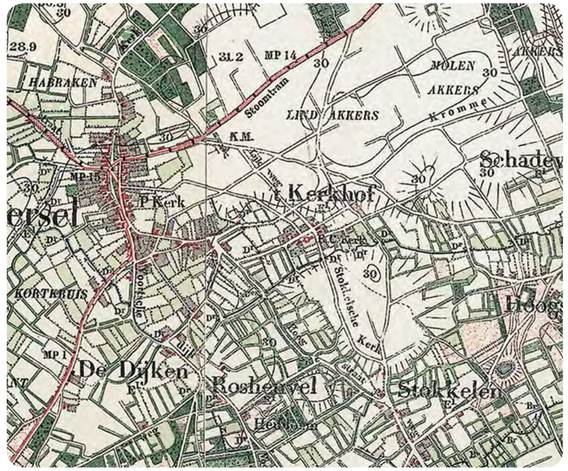

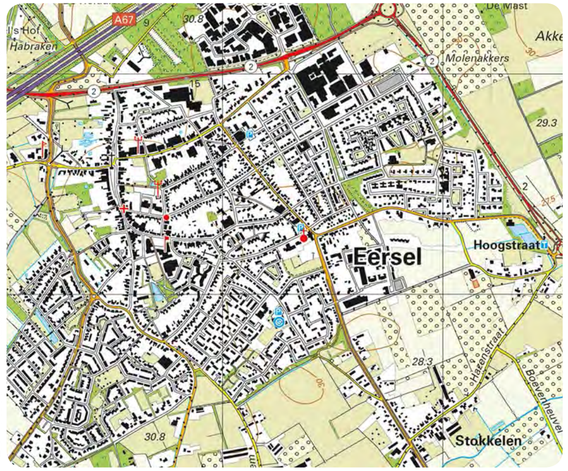

BOVEN: EERSEL 1830 **ONDER:** EERSEL 1900

BOVEN: EERSEL 1955 - 1965 **ONDER:** EERSEL 2013

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Op deze kaart is goed af te lezen wat de oude delen van Eersel zijn. Dit is de Markt met de straten ten zuiden ervan. Ook zijn de vroegere buurtschappen goed te zien aan de Dijk en Kerkstraat. Na 1900 is het dorp verder naar het oosten gegroeid. In licht geel de ontwikkelingen voor de Tweede Wereldoorlog en in donkergrijs na 1960. Als laatste zijn de lagere gronden bebouwd.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
De markt ruimschoots aangemerkt met beeldbepalende gebouwen en is als plein en voormalige plaatse een belangrijk historisch en recreatief hart van de gemeente. Verder duiden de langgevelboerderijen met de voormalige plaatses plekken aan waar vroegere buurtschappen hebben gelegen. Daarnaast valt de Willibrordustraat op. Deze straat wordt erg gewaardeerd om zijn jaren '30 bebouwing. De straat eindigt bij de kerk en plein aan de Kerkstraat, een oude cluster.

Diepte voorerf.
Hier is goed te zien dat de oude bebouwingslinten dicht op de weg staan. Dit zorgt ervoor dat de oude gebouwen goed zichtbaar zijn. De planmatige uitbreidingen zijn ook goed af te lezen. Deze hebben allen een regelmatige diepte voorerf van ca. 5 meter. Voorbeelden hiervan zijn de Willibrordusstraat, Kapelweg en Kerkstraat. De Nieuwstraat valt ook op door zijn asymmetrie en verloop van ondiepe naar diepe kavels.

Bebouwing dichtheden.
Eersel is in vergelijking met de andere dorpen dicht opeen bebouwd. De grenzen tussen dorp en landschap zijn helder. De overgangen zijn scherp. Je bent in een wijk of in het open landschap.

Bebouwing functies.
De hoeveelheid aan functies kenmerken Eersel. Het dorp heeft een echt centrum met winkels, cafés en restaurants. Rondom de Markt voornamelijk horeca en in de Nieuwstraat winkels. Ook heeft het dorp een regionaal bedrijventerrein aan de snelweg.

Groenstructuur.
Net als bij de andere dorpen zijn de oude lijnen sterk gekoppeld aan een sterke laanstructuur. Hier spelen voortuinen bijna niet mee in het beeld. Aangezien deze zeer beperkt zijn. De straten aan de zuidoostzijde is dit omgekeerd. Het groene beeld komt voort uit de tuinen en groene kruisingen of plaatses. Een opvallende grote groene ruimte ligt nabij de kerk. Waar de landelijke karakter nog te proeven is.

Verkeersregime.
Het overgrote deel van Eersel is een verblijfsgebied. Enkele gebiedsontsluitingswegen (50km/u) zorgen voor de verdere afwikkeling van verkeer naar buiten toe.

Verkeersintensiteit.
Doordat het dorp relatief groot is brengt dit veel verkeer met zich mee. De samenkomst van grote hoeveelheid verkeer en smalle historische structuren zorgen voor conflict situaties.

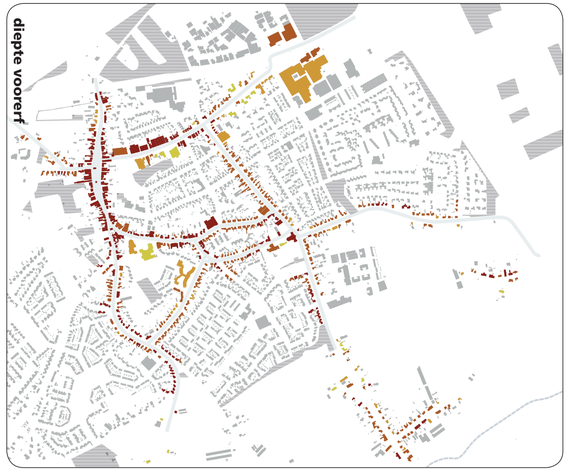

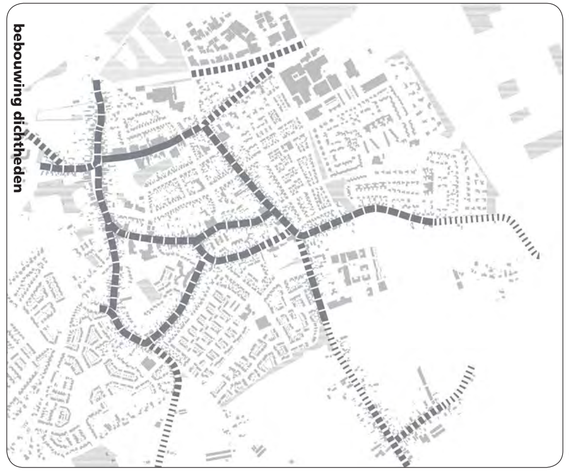

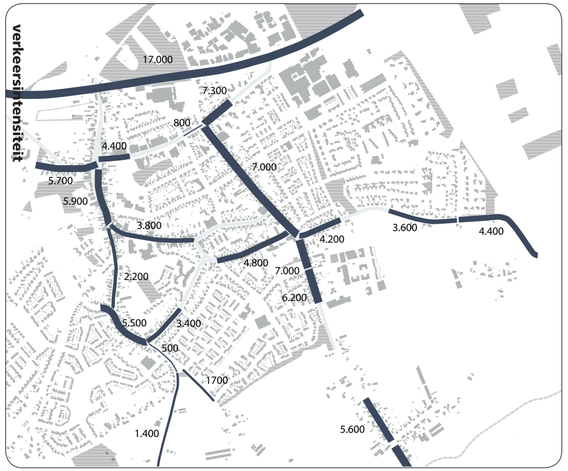

Straten

De oude structuren zijn goed te herkennen in de cultuurhistorische waardevolle panden, de afstand tot de weg en dichtheid. Zo zijn de oude lijnen dicht bebouwd en staat de bebouwing dicht op de weg. Opvallend hierin zijn de Willibrorduslaan en de Eindhovenseweg. De bebouwing aan de Willibrorduslaan is in de jaren '30 grotendeels planmatige opgezet. Dit is o.a. terug te lezen in de eenduidige rooilijn, leeftijd van de bebouwing en architectuur. De Eindhovenseweg is veel losser en gevarieerder van opzet. De meeste straten zijn sterk groen aangezet met laanbeplanting.
Zoals gezegd heeft Eersel veel functies. De markt is een belangrijke recreatieve trekpleister. Dit uit zich in de vele cafés, restaurants en kleine winkeltjes. Achter de Markt ligt de Nieuwstraat waar meer de grotere winkelketens gevestigd zijn. Nabij de grotere infrastructuur aan de noordzijde ligt een grootschalig bedrijventerrein Meerheide.
Doordat Eersel dicht bebouwd is en veel verkeer afgewikkeld moet worden heeft deze een eigen interne verkeersstructuur. De gebiedsontsluitingswegen vormen een soort binnenring die verbonden is aan de provinciale wegenstructuur. De overige wegen zijn onderdeel van verblijfsgebieden.

Dorpsruimtes

Door de specifieke kenmerken van de straten van het BKP te bundelen komen we op de volgende indeling van de straten. De Hint, Markt, een deel van de Voortseweg, Oude Postelseweg en Kerkstraat vormen de historische ruggengraat van het dorp en vallen in de indeling Lint. Aan of op deze linten bevinden zich ook belangrijke openbare ruimtes zoals de Markt, Kerkplein en enkele plaatses. Vanaf 1900 tot de Tweede Wereldoorlog zijn de oude lijnen van het dorp verder uitgebreid. Dit gebeurde veelal langs oude akkerwegen. Voorbeelden hiervan zijn Nieuwstraat, Eindhovenseweg, Duizelseweg, Willibrorduslaan en een deel van Schadewijkstraat. De straten zijn minder gemêleerd en historisch maar maken wel duidelijk onderdeel uit van de hoofdstructuren van het dorp.
De andere straten liggen in het verlengde van de voorgaande straten en zijn na de Tweede Wereldoorlog bebouwd (nieuwe wegen), lopen door het landelijk gebied (landelijke wegen) of hebben een belangrijke verkeersfunctie (doorgaande weg).

Hart van het dorp

Het echte hart van het dorp wordt gevormd door de markt met daaraan de Nieuwstraat. Daarnaast vormen de St. Willibrorduskerk met zijn plein en enkele plaatses ook belangrijke openbare ruimtes.
De Markt is een levendig plein met rijke gevels en ademt een rijke historie uit. De markt is vormgegeven met karakteristieke verhardingen als gebakken klinkers en keien. De oude lindes vormen een eenduidig bomendak over het plein, tezamen met

de boterlinde zorgt dat voor een groen karakter. Het beeld de contente mens en dorpspomp dragen bij aan het gemêleerde totaal beeld. De Markt is een recreatief belangrijk plein. De groene ruimtes achter de Mark zijn de belangrijke park- en parkeerruimtes voor het hart van het dorp. Achter de Markt ligt de Nieuwstraat die een belangrijke positie inneemt voor het winkelgebied van de gemeente. De kerk en kerkbuurt aan de Kerkstraat liggen net buiten het "hart", maar zijn een belangrijke openbare ruimte door de markante kerk en het plein waarop jaarlijks de carnavalstent wordt opgezet, geparkeerd wordt en enkele restaurants gelegen zijn.

Markante hoofdgebouwen

De markante gebouwen bevinden zich op of nabij de bovenbeschreven ruimtes. Op en aan de Markt zijn dat de kapel, kiosk en Protestantse kerk. De in 1464 in gotische stijl gebouwde kapel is het oudste gebouw van de Markt. De kiosk is in 2004 herbouwd en de kerk is gebouwd in 1812 en herbouwd in 1861. Een ander belangrijk gebouw in de stedenbouwkundige structuur is de St. Willibrorduskerk. Het straat op de hoek van een viertal straten en heeft een markante ruimte rondom zich, een pleinruimte aan de voorzijde en een groene gordel aan de achterzijde. Deze plek was vroeger verbonden met een Kerkepad aan de Markt. Daarnaast vormt het bestuurlijk centrum en het sociaal cultureel centrum (Muzenval) aan de Dijk een belangrijke maatschappelijke rol in de structuur van het dorp.

Soorten dorpsruimtes Eersel

Vessem 5.2

Vessem ligt opgespannen tussen de bossen in het oosten en het beekdal in het westen en tussen de gronden rond de kerk in het zuiden en de es in het noorden. Dat maakt dat Vessem sterk verankert in het landschap ligt. Vessem is het één na grootste dorp (ca. 2.200 inwoners) en was vroeger een zelfstandige gemeente. In het dorp waren verschillende ambachten en er kwamen notabelen in het dorp te wonen. Dit is nog terug te zien is in het hart van het dorp in vorm van herenhuizen en bijvoorbeeld de molen en brouwerij.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp

Vessem kent een complexe opbouw. Het huidige dorp bestaat net als de andere dorpen uit een samensmelting van meerdere buurtschappen. Het gebied rondom de kerk is van oudsher bewoond geweest en later opnieuw bebouwd. Daarnaast lag de vermoedelijke oorsprong van het dorp op de kruising Putterstraat en Wilhelminalaan. Het hart van het dorp is om een en of andere reden verschoven naar zijn huidige plaats. Vanuit het centrum liepen drie belangrijke wegen naar buiten toe, die als volgt worden getypeerd. De Wilhelminalaan/Heike evenwijdig aan de beekloop richting Middelbeers, de Jan Smulderstraat richting de woeste gronden en richting de beek en verderop Vondereind. Waarschijnlijk zijn de buurtschappen Heike, Kuilenhurk, Vondereind, Veneind, Maaskant en Driehuizen later ontstaan. Hierbij hebben Heike en Kuilenhurk veel meer een lintachtige patroon langs de randen van de vroegere akkers. De overige buurschappen zijn meer gegroepeerd en verbonden met de centraal gelegen kerk, die gezamenlijk onderhouden werd.

Vessem is langzaam uitgegroeid naar een verzorgingskern met niet-agrarische bedrijvigheid. Deze bedrijvigheid concentreert zich langs de doorgaande wegen van Vessem, de Jan Smulderstraat en Wilhelminalaan. Hierbij kwamen Veneind, Maaskant, Driehuizen, Vondereind en Kuilenhurk nauwelijks tot ontwikkeling. Kuilenhurk bleef nog lang een onverharde weg.

Langs de twee belangrijkste wegen zijn door de jaren heen woningen gebouwd en is een lintvormige verstedelijkingspatroon ontstaan. Dit is door de jaren heen steeds verder verdicht tot het huidige beeld, waarin alle linten nagenoeg zijn “volgebouwd”. In de jaren ‘50-‘60 zijn de eerste woningen achter de bestaande bebouwde linten ontstaan. Deze kleinschalige uitbreidingen bevinden zich langs bestaande landelijke wegen (Flinkert en Oude Schoolstraat). De jaren daarop zijn grotere planmatige uitbreidingen ontstaan. Als eerste op de drogere

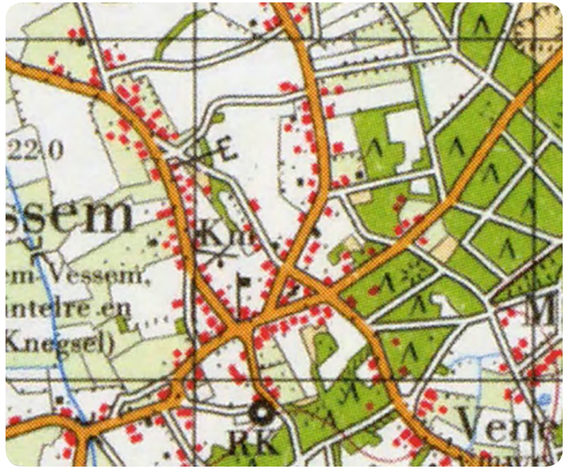

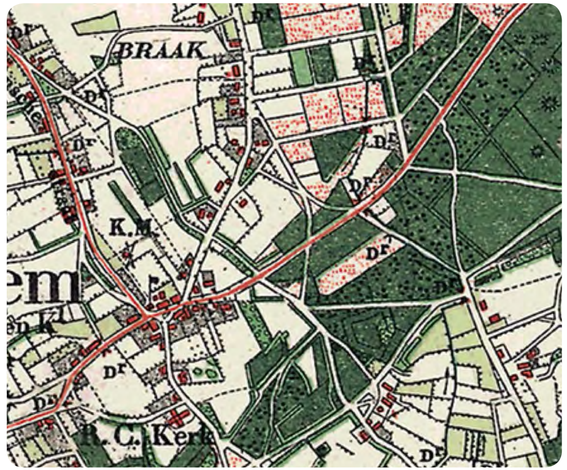

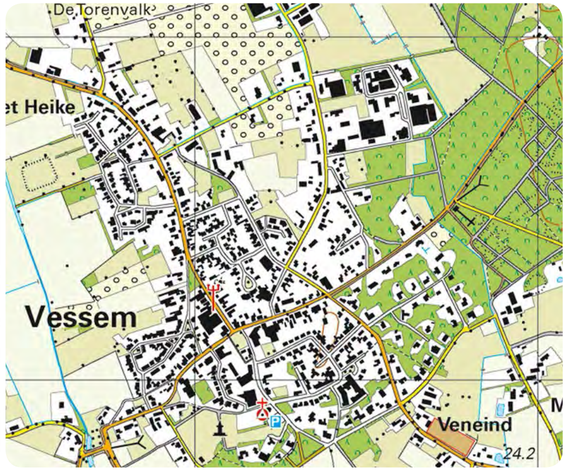

BOVEN: VESSEM 1811 - 1830 **ONDER:** VESSEM 1900

BOVEN: VESSEM 1955 - 1965 **ONDER:** VESSEM 2013

gronden (Groenewoud en Molenplan) en later vanaf de jaren '90 op de nattere gronden (Putterstraat en Lange Ekker). Deze planmatige uitbreidingen bestaan uitsluitend uit woningbouw en is minder dorps- en streekgebonden specifiek. Er is een groot verschil tussen de langzaam gegroeide oude linten en de planmatige uitbreidingen die zich erachter bevinden. Het maakt dat een voorbijganger zich net als bij de andere dorpen vooral over de linten beweegt en zich dus op de historische lijnen van het dorp begeeft. De linten vormen de verbindingen tussen de omgeving en het hart van het dorp.
Doordat het dorp vroeger al een belangrijke positie in nam en niet alleen een agrarische functie had heeft het een rijke kern. Nu nog nemen de oude brouwerij, molen, kerk en raadhuis een prominente plek in.

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Langs de oude doorgaande wegen bevinden zich de meeste oude bebouwde kavels. De verschillende vroegere buurtschappen (Vessem, Vondereind, Kuilenhurk en Heike) zijn hierdoor afleesbaar. Er is goed te zien dat de wegen langzaam bebouwd zijn geraakt. Een uitzondering is Kuilenhurk! Pas na de Tweede Wereldoorlog is er achter de linten gebouwd. Dat maakt dat je als passant voornamelijk de oude structuren beleeft. Als eerste zijn de hogere delen bebouwd geraakt, de akkers en bosgronden. Opvallend is dat de Flinkert en Mr de la Courtstaat pas zeer laat echt dicht bebouwd zijn.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
De beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes laten zich in Vessem in verschillende schillen aflezen. De kern, met de meest prominente en belangrijkste gebouwen en ruimtes. Een tweede schil met beeldkenmerkende woonhuizen en een buitenschil met een landelijke karakter van langgevelboerderijen en plaatses op de rand van het dorp. Een verloop van landelijk naar een dorps hart. De oude plaatses markeren de binnenkomst in het dorp.

Diepte voorerf.
De diepte van het voorerf versterkt het verloop van binnen en buiten het dorp zijn. De bebouwing aan de randen staat op grotere afstand van de weg en in het hart dichter op de weg.

Bebouwing dichtheden.
De bebouwingsdichtheid sluit aan op het principe van een langzaam verloop, zoals bij de diepte van het voorerf besproken.

Bebouwing functies.
Vessem heeft een relatief grote hoeveelheid aan functies. De horeca en winkels bevinden zich in het hart. De maatschappelijke functies liggen voornamelijk aan de Servatiusstraat en aan de noordoostzijde een landschappelijk goed ingepast bedrijventerrein.

Groenstructuur.
Vessem is een zeer groen dorp. Dit komt enerzijds door de ligging aan het beekdal en de bossen maar ook door de oude lanen, hagen, greppels, groene bermen en grote tuinen in de straten. Daarnaast heeft het dorp veel prominente groene plekken in vorm van plaatses, plein voor molen en een centrale dorpsweide.

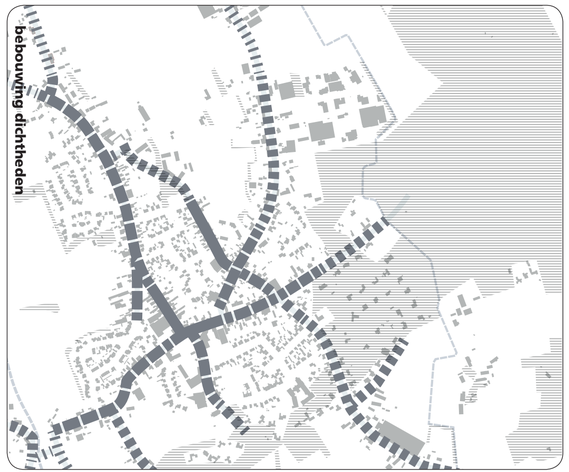

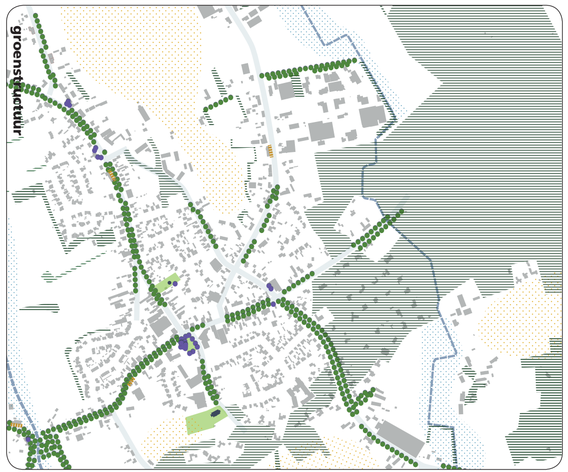

Verkeersregime.
Het verkeersregime is eenvoudig bijna het hele dorp is verblijfsgebied.

Verkeersintensiteit.
De meeste straten hebben een lage intensiteit verkeer. Een uitzondering hierop zijn de straten (Wilhelminalaan en Jan Smuldersstraat) die een verbinding vormen met andere dorpen. Hier

gaat naast autoverkeer veel vrachtverkeer overheen.**Straten**
De historische wegen versterken de landschappelijke verankering. Komende vanuit het oosten (Wintelre) komt men Vessem binnen door het bos en verlaat men het dorp over de brug en dus over het beekdal weer het dorp. Komende vanuit het zuiden komt men over de landerijen het dorp binnen en verlaat men het dorp weer over de landerijen in het noorden. De historische wegen kennen een geleidelijk verloop van groen en landelijk karakter naar groen en stenig karakter. De historische wegen in Vessem worden veelal gekenmerkt door lanen en vormen zo de groene dooradering van het dorp. Langs de wegen op logische kruisingen liggen groene parels, driehoekige ruimte met grote bomen, voormalige plaatse.

Dorpsruimtes
De straten Heike, Wilhelminalaan en Jan Smulderstraat zijn rijk beplant met een dubbele rij lindes aangevuld met vele (beuken) hagen op particulier terrein en in de openbare ruimte. Aan deze straten bevinden zich ook verschillende markante plaatses. De bebouwing is rijk en gemêleerd van opzet. Er komen zowel langgevelboerderijen, herenhuizen en arbeidswoningen voor. Dit zijn typisch Linten.
Een andere doorgaande lijn maar met een heel ander karakter is Flinkert - Mr de la Courtstraat. Deze verbinding richting Middelbeers en Knegsel is pas na de jaren ‘60 bebouwd en komt niet rechtstreeks uit in het hart van Vessem. De verbinding kent twee sferen; de noordzijde ligt langs de oude akkergronden en de zuidzijde kruist het bos. Beiden zijn typisch Nieuwe wegen. Oude wegen, maar relatief jong bebouwd.
De Servatiusstraat en Kuilenhurk nemen een andere positie in. De Servatiusstraat was vroeger al een verbinding naar de kerk, pastorie en begraafplaats en is uitgegroeid tot een straat met allerlei maatschappelijke functies en ruimtes. Een typisch Kerkpad. Kuilenhurk is zoals gezegd niet veel verder ontwikkeld waardoor je vandaag nog het agrarische karakter proeft. Deze weg heeft een groen beeld door zijn bermen, verspreide bomen en hagen. Daarnaast wordt het agrarische karakter aangevuld door de langgevelboerderijen die langs heel de weg staan. Dit is een typische Akkerweg.

Hart van het dorp
Zoals gezegd komen de Linten samen in het hart van het dorp. Hier ligt de brouwerij van Vessem. Deze is recentelijk gerenoveerd en wordt in de nabije toekomst weer brouwend gemaakt. De brouwerij vormt samen met de oude school, het voormalige raadhuis, winkels en het café op de hoek de "pit" van het dorp. Deze gebouwen omsluiten een schakeling van publieke ruimtes, weidse ruimte van gras, het schoolplein het evenementen plein en een pleintje met dorpspomp voor de brouwerij van het dorp. Deze ruimtes worden gebruikt voor manifestaties, evenementen zoals de kermis en de jaarmarkt.

Markante hoofdgebouwen
De markante hoofdgebouwen liggen veelal aan een open ruimte.
Aan de zuidzijde van het dorp staat de kerk met daarachter de begraafplaats. Aan de voet van de kerk ligt het dorpshuis, d'n Boogerd. Verder zijn o.a. de brouwerij, het oude en nieuwe raadshuis, de oude school en de bergkorenmolen markante gebouwen. De bergkorenmolen aan de Wilhelminalaan is op een verhoging gebouwd om voldoende wind te vangen en daarmee een blikvanger komende vanuit het oosten.
Langs de Linten liggen veel cultuurhistorisch waardevolle panden die ook op kaartbeeld aangemerkt zijn.

Soorten dorpsruimtes Vessem

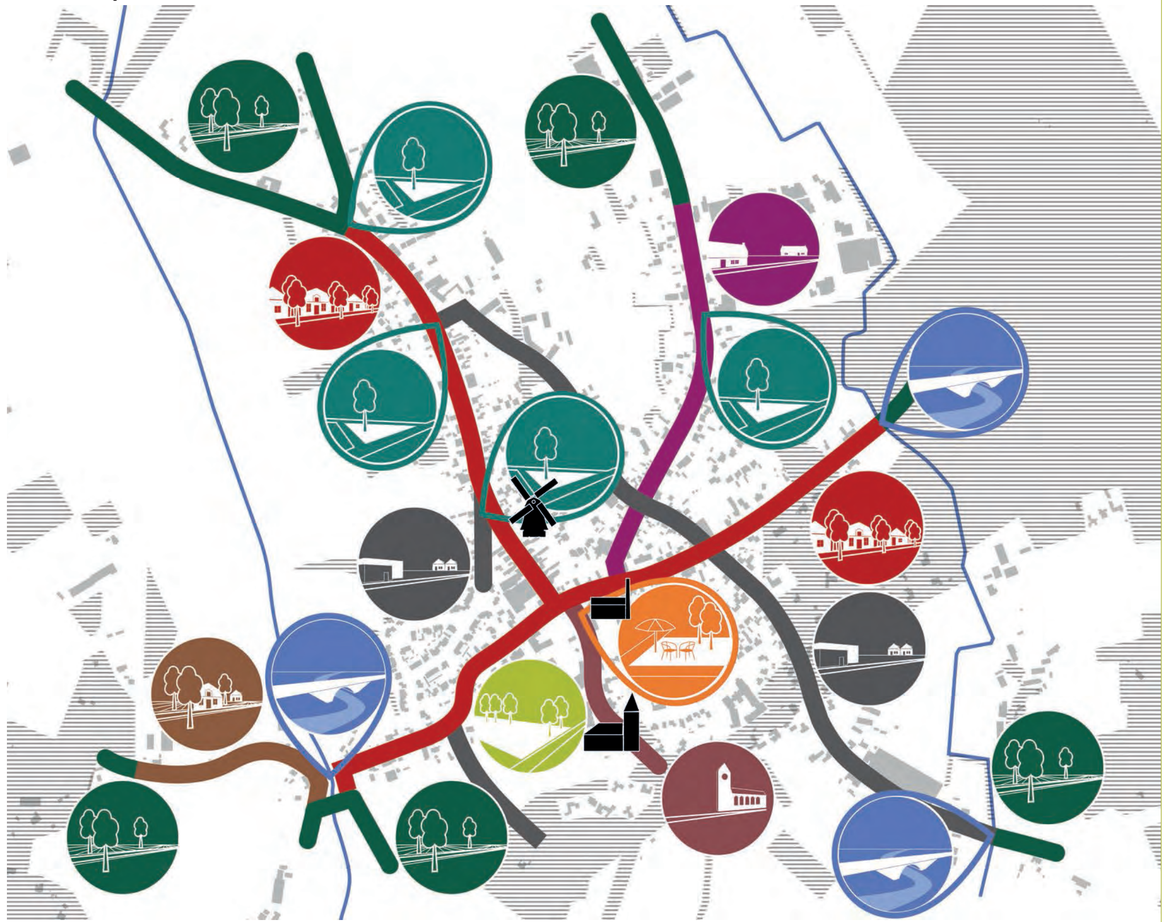

Wintelre 5.3

Het dorp Wintelre, met ca. 1.900 inwoners ligt in een open akkerlandschap met op afstand grote bospartijen en vennen. De bebouwingslinten van het dorp slingeren licht door dit open landschap. Vanaf deze weg heeft men zicht op de akkers met op de achtergrond de bossen. Door het directe contact met het omliggende landschap en de vele prominente langgevelboederijen kenmerkt Wintelre zich met een landelijk karakter.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp

Wintelre heeft een bijzondere ligging ten opzichte van de andere dorpen in de gemeente Eersel. Het dorp ligt niet aan een beekdal maar is ontstaat tussen de heide en vennen. Het dorp ligt op de lagere delen van de gemeente tussen de beekdalen in. Door de meer egale ondergrond ontstond er een verspreid patroon van losstaande boerderijen in het land. De structuur van het landschap was vroeger besloten en kleinschalig door de vele houtwallen. Dit is goed te zien op de kaart van 1900. Aan de zuidzijde was het geheel wat grootschaliger met akkers. Op de rand van de akkers stond de houten molen aan de Molenweg. De huidige situatie is nu omgekeerd. Wintelre ligt nu in een zee van ruimte met op afstand de bossen.

Langzamerhand ontstond er een grotere clustering van boerderijen aan de zuidzijde van het huidige dorp. Hier ontstond het vroegere dorp dat later meer naar het noorden, op de huidige plek is gebouwd. Een theorie is dat het vroegere dorp rondom een kerk was ontstaan. Maar door het opleggen van het protestantse geloof op deze kerk was deze in verval geraakt. De kerkschuur net ten noorden bloeide op. Nabij de kerkschuur werd later een nieuwe kerk gebouwd en ontstond het huidige dorp. De wegen (de Groenstraat en Kekkeneind) groeide langzaam dicht. Deze wegen vormen de oude lintstructuur van het dorp. De Kerkstraat was toen minder dicht bebouwd en groeide later dicht. Na de Tweede Wereldoorlog werd er planmatige uitgebreid. Vanuit een achterliggende akkerweg tussen Kekkeneind en Kerkstraat werd een nieuwbouwwijk gebouwd. Later volgde de oostzijde van de Kerkstraat. Doordat alleen weerszijde van de Kerkstraat bebouwd is geraakt, heeft de zuidzijde nog een directe link met het landschap. Hier kan men tot op de dag van vandaag een prachtig zicht op het landschap genieten en is het landelijke karakter één op één te ervaren.

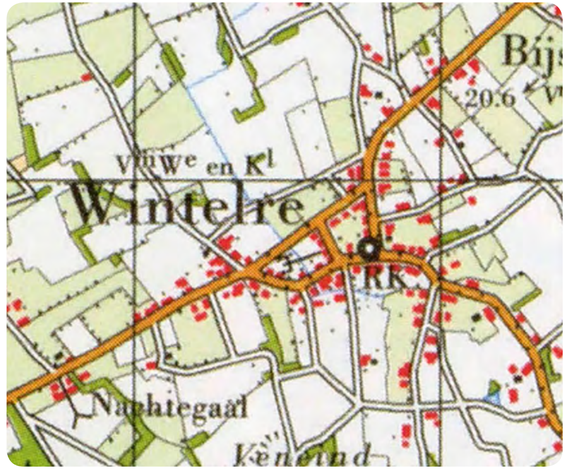

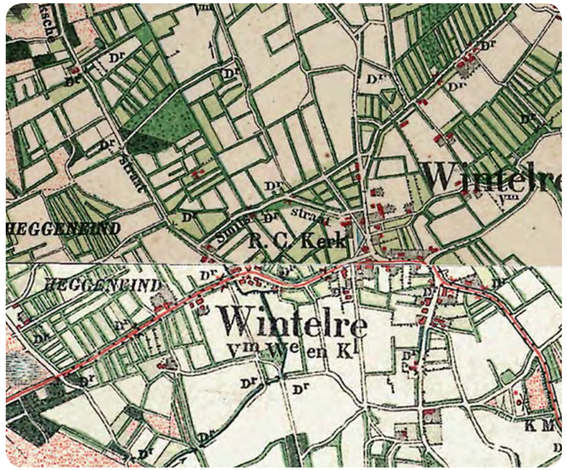

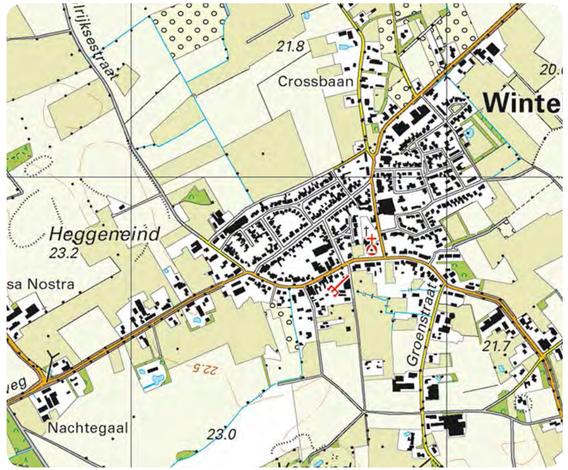

BOVEN: WINTELRE 1811 - 1830 **ONDER:** WINTELRE 1900

BOVEN: WINTELRE 1955 - 1965 **ONDER:** WINTELRE 2013

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Door de meer egalere ondergrond kent het dorp een meer verspreide ontwikkeling. De eerste bebouwing voornamelijk boerderijen lagen verspreid met elk hun erf. Dit is goed te zien aan de donker gele vlakken in de kaart. Hieraan is ook de oude lijn af te lezen van het dorp vanaf Kekkeneind, Willibrordusstraat naar Groenstraat. Biemeren is pas stuk later aangelegd. De Kerkstraat leidde naar enkele buurtschappen en had enkele boerderijen langs zich liggen. Daarna is als eerste de noordwestzijde als tweede de noordoostzijde planmatig uitgebreid.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
Wintelre wordt gekenmerkt door de vele langgevelboerderijen in het dorp. Deze staan veelal op prominente plekken. Het duidt een agrarische oorsprong dat tot op heden goed afleesbaar is. In het hart zijn de kerkelijke functies goed vertegenwoordigd.

Diepte voorerf.
Ook hier is het lint goed te herkennen aan de diepe rode kleur. Opvallend aan de Kerkstraat en de Slikdijk zijn de wisselingen die voortkomen uit de verscheidende functies die aan de straten liggen.

Bebouwing dichtheden.
Het verschil in de oost-west straten en de Kerkstraat vallen op. Het lint is dicht bebouwd en de Kerkstaat minder. Opvallend in Wintelre is het open groene hart met parkje, plein, begraafplaats en villa en het directe contact met het omliggende langschap.

Bebouwing functies.
Er zijn enkele (primaire) functies in het dorp zoals een supermarkt, marskramer, snackbar en bank. In het dorp liggen een aantal bedrijven en een verzorgingshuis.

Groenstructuur.
De heldere hoofdstructuur van het dorp is aangezet met lanen. Alleen richting de Groenstraat is een onderbreking. De tuinen vullen het groene beeld aan. Er is langs de zuidzijde een sterke (zicht)relatie met het landschap.

Verkeersregime.
Het verkeersregime is eenvoudig het hele dorp is een 30-km zone.

Verkeersintensiteit.
De meeste straten hebben een lage intensiteit verkeer. Behalve de straten die een verbinding vormen met andere dorpen.

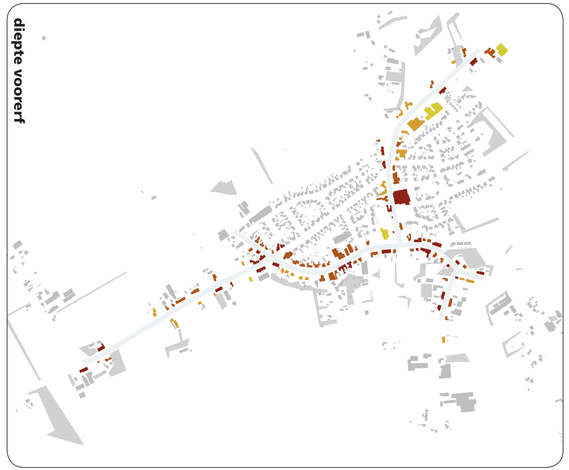

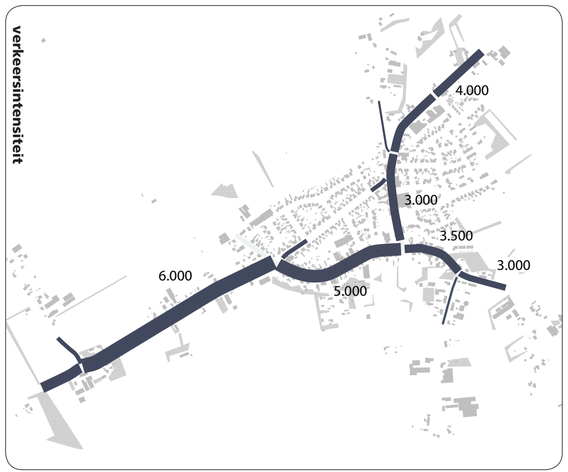

Straten

Het dorp heeft een heldere ruimtelijke structuur. De Willibrordusstraat en de Kerkstraat vormen de ruggengraat van het dorp en komen samen bij de kerk, MFA en plein. Verder naar buiten toe splitsen deze wegen zich en vervoegen zich in het landschap.

De Willibrordusstraat is het Lint in het dorp. Deze oude lijn slingert licht en geeft daardoor prominente zichten op verschillende langgevelboerderijen. Ook de vele doorkijkjes naar het achterliggende landschap dragen sterk bij aan het landelijke karakter van het dorp. Een dubbele rij lindes begeleiden deze straat. Dwars op de Willibrordusstraat ligt de Kerkstraat. Deze straat leidt naar verschillende buurtschappen (Mostheuvel en Beisterveld) en was vroeger deels bebouwd. Deze bebouwing is in de huidige situatie niet meer terug te vinden behalve de vroegere school en de boerderijen op de vroegere plaatse aan de Mostheuvel. De oude linden laan is deels nog aanwezig.

De Willibrordusstraat liep voor 1900 vloeiend door naar de Groenstraat richting de vroegere dorpskern. Aan de Groenstraat lag een clustering van boerderijen die met de oorlog gebombardeerd is maar daarna weer herbouwd is. De huidige bebouwing is daarmee recenter dan de oude kaarten doen vermoeden. Later (voor 1900) is de verbinding richting Oerle gemaakt en is de aansluiting met de Groenstraat aangepast en afgesneden van de vroegere bebouwingslint.

Biemeren, de weg naar Oerle is een landelijke weg. De weg is smal, rijk beplant met eiken en slingert licht mee met het landschap. Aan de andere zijde van het dorp ligt Kekkeneind, een verbinding met Vessem. De weg is een kaarsrechte verbinding over de vroegere heidevelden. Dit kon een rechte weg zijn omdat de gronden open en voor algemeen gebruik waren.

Hart van het dorp

De samenkomst van de belangrijkste doorgaande lijnen vormen het hedendaagse hart van het dorp. De dicht bebouwde linten openen zich hier om ruimte te maken voor de kerk met zijn parochie, kapel, park, plein en oude school. In de nabijheid staat de MFA en vormt zeker functioneel de nieuwe aanvulling van de kern. De braakliggende locatie tegenover de Kerkstraat was vroeger een café en disco en was ook een onderdeel van het hart. Deze locatie wordt meegenomen in de verschillende uitwerkingslocaties in deel 2.

Markante hoofdgebouwen

De belangrijkste gebouwen staan hier in de pit van het dorp. Deze bestaan uit de kerk, parochie, kapel en schoolhuis. De kerk, parochie en kapel vormen een sterke eenheid in het dorp en staan op de meest prominente plek in het dorp. De kapel is een overblijfsel van de vroegere kerk die toen nog oost gericht was. De toren is toen blijven staan en de nieuwe kerk is daar tegen aangebouwd.

De voormalige parochie heeft eenruimtelijke verbinding met de kerk. Het heilige hartbeeld naast de kerk in het plantsoen staat recht tegenover de entree van de parochie. Het pad naar de parochie wordt geflankeerd door een tweetal stenen leeuwen. Achter de begraafplaats ligt de oude school van Wintelre met meesterswoning.
Naast de markante hoofdgebouwen kenmerkt Wintelre zich door de vele vaak op prominente liggende langgevelboerderijen. Deze boerderijen geven het dorp sterk zijn sterke eigen (vroegere) agrarische karakter.

Soorten dorpsruimtes Wintelre

Duizel 5.4

Net in de luwte van de snelweg A67 en de provinciale weg N284 ligt het dorp Duizel. Het dorp is daarmee goed ontsloten op zijn omgeving. Daarnaast heeft Duizel ook een mooie ligging in het landschap met de Kleine Beerze aan de westzijde, bossen in het zuiden en aan de noordzijde landbouwgronden. Het dorp ligt in de nabijheid van Eersel met haar vele voorzieningen. Het dorp is middelgroot met een kleine tweeduizend inwoners.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp

Duizel is net als de andere akkerdorpen ontstaan op de overgang van hogere en lagere gronden. Aan de bovenloop van de Kleine Beerze en in de nabijheid van een belangrijke route o.a. naar de markt van Eersel.
Het huidige dorp is een samensmelting van verschillende buurtschappen die op de lijn Smitseind en Groenstraat lagen en een clustering aan de beek. Ongeveer in het midden op de kruising stond de vroegere kerk. Daar waar nu alleen nog een toren staat. Net ten noorden tussen twee buurtschapen in lag de pastorie. Aan de oost- en westzijde van de straat lagen de hogere akkergronden. Deze noord-zuid lijn is als eerste bebouwd geraakt. De vroegere buurtschappen zijn nog te herkennen aan enkele oude langgevelboederijen. Net na de Tweede Wereldoorlog is de Oude Kerkstraat die naar de beek met enkele boerderijen en verder leidde, bebouwd geraakt. Na 1950 zijn er planmatige uitbreidingen uitgevoerd. Eerst op de hogere gronden ten noorden van de Oude Kerkstraat daarna ten zuiden en vrij recent ten oosten van de Groenstraat.

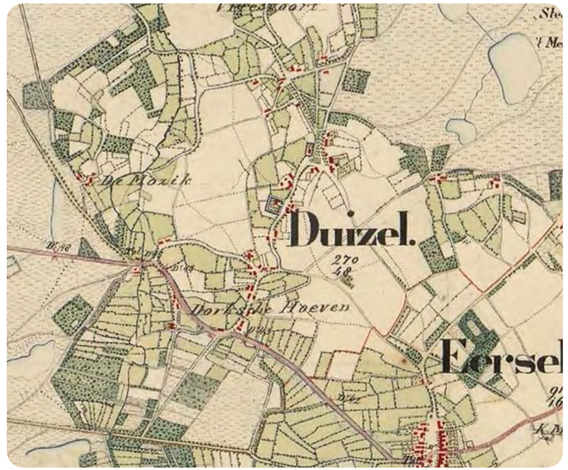

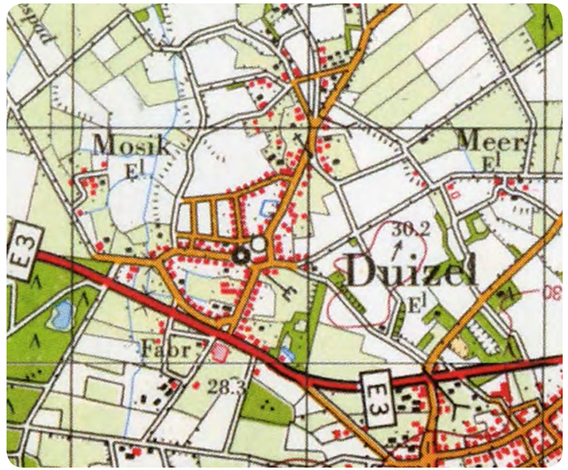

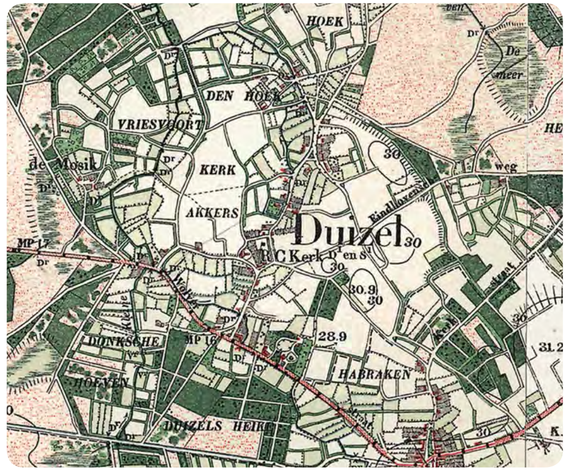

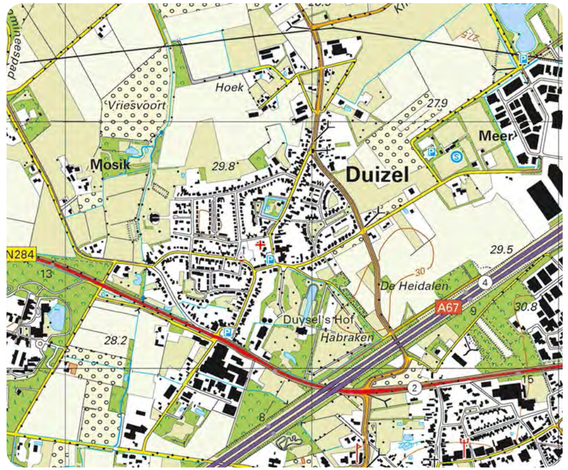

BOVEN: DUIZEL 1830 **ONDER:** DUIZEL 1900

BOVEN: DUIZEL 1955 - 1965 **ONDER:** DUIZEL 2013

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Op de kaart is goed te zien dat Duizel langs de noord-zuid lijn gegroeid is. Hier bevinden zich de oudste bebouwde. Daarna is het dorp naar het westen uitgebreid langs de Kerkstraat. Achter deze straten zijn vervolgens wijkjes gebouwd en vrij recent is de oostzijde bebouwd geraakt.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
De beeldkenmerkende bebouwing bevinden zich langs de oude lijnen maar juist ook op de verschillenden knopen van het dorp. Aan de knopen bevinden zich langgevelboerderijen. Daarnaast neemt de oude pastorie met tuin een belangrijke plek in langs de Groenstraat. Deze plek samen met de begraafplaats achter de kerk zorgen voor extra groen in het dorp.

Diepte voorerf.
De diepte van het voorerf wisselt aan de oude noord-zuid lijn. Dit komt omdat de lijn langzaam gegroeid is met verschillende type gebouwen. Daarnaast is de oost-west lijn veel regelmatiger en uniformer bebouwd. Opvallend is het hart van Duizel, de bebouwing staat hier zeker in vergelijking tot zijn omgeving ver van de weg en de structuur is open. Het hart wordt gemarkeerd.

Bebouwing dichtheden.
Duizel is dicht bebouwd. De overgangen aan de zuidzijde zijn helder en abrupt. Het is duidelijk of je in of buiten het dorp bent. De straten aan de noordzijde verlopen. De Groenstraat loopt langzaam over van woongebouwen naar agrarische bebouwing. De Meerstraat is aan één zijde bebouwd. Het hart is meer open.

Bebouwing functies.
Duizel heeft nauwelijks andere functies dan woningbouw aangezien Eersel vlakbij is. In het hart van het dorp liggen de dorpse- en maatschappelijke functies. De horeca en bedrijven aan de zuidzijde profiteren van de ligging aan de provinciale weg.

Groenstructuur.
Duizel heeft een zeer beperkte groenstructuur. De tuinen zorgen in het algemeen voor het groene beeld. Alleen de Groenstraat heeft een doorgaande laanstructuur maar met een onlogische soort voor een lint, een hazelaar. Omdat de groenstructuur beperkt is vallen de groene ruimtes; de pastorietuin, het groene eiland achter de kerk en Duizelse hof op. Deze plekken zijn dan ook belangrijk voor de uitstraling van het dorp.

Verkeersregime.
Het verkeersregime is eenvoudig binnen het dorp is alles een 30-km zone. De doorgaande wegen liggen buiten het dorp.

Verkeersintensiteit.
Doordat de doorgaande wegen om het dorp liggen is de verkeersintensiteit laag in het dorp zelf. Het verkeer bestaat voornamelijk uit bestemmingsverkeer.

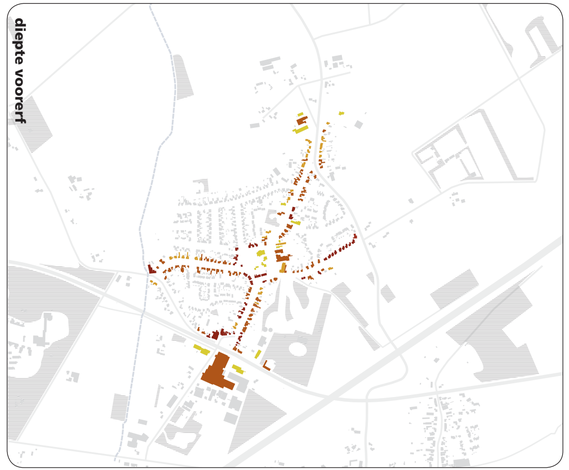

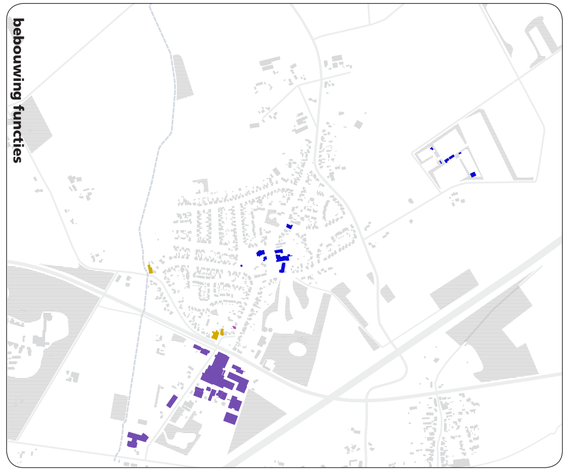

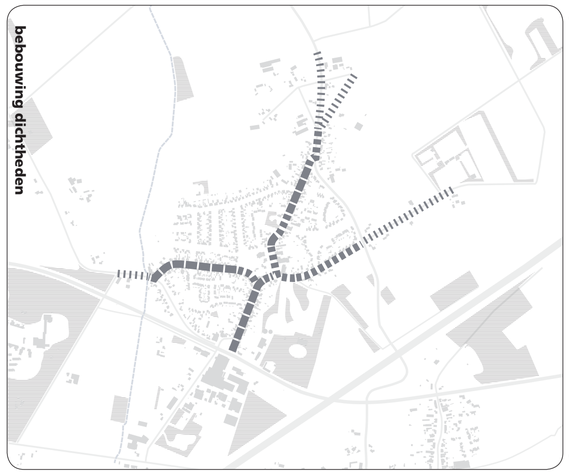

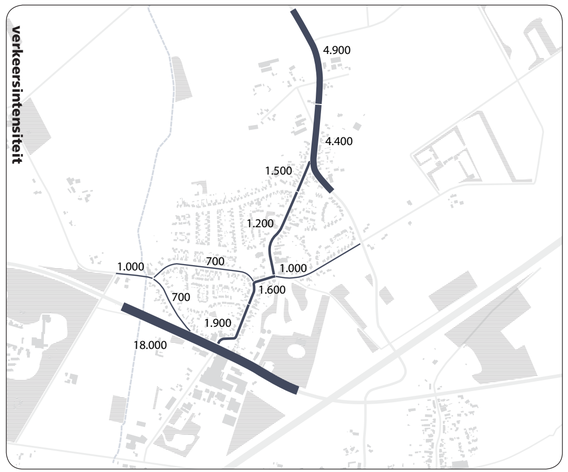

Straten

De noord-zuid straten vormen de rode draad door het dorp. De uiteinden van de draad vormen duidelijke en herkenbare entrees. De meest noordelijke is een plaatse: groen, beplant met forse bomen, omringd door langgevelboerderijen en met kapel. De zuidelijke is een plein met horeca en de jaarlijkse kermis, ook wel de poort van Duizel genoemd. In het midden bevindt zich de kerk, pastorie, gemeenschapshuis en school van het dorp. De Groenstraat is rijk beplant met bomen en aan deze straat liggen de belangrijke dorpsruimtes. Deze oude drager valt dan ook onder de noemer Lint.
De Oude Kerkstraat is opgespannen tussen de kerktoren en beek vormt de tweede oude lijn. De straat is later bebouwd. Dit is terug te zien aan de leeftijd, de meer regelmatige plaatsing en herhaling van de bebouwing. Het prominente zicht op de oude kerktoren doet de naam van de straat eer aan. Daarnaast zorgen enkele mooie panden voor een rijk beeld.
De Meerstraat is een oude weg die over de akkers lag en nog steeds deels ligt. De straat kent twee gezichten; de noordzijde die vrij recent bebouwd is en de zuidzijde met een agrarisch en groen beeld met de akkergronden. De straat loopt verderop over in een landelijke weg. De aanzet van de straat dicht bij het dorp kent nog enkele oude gebouwen. Deze aanzet vormde vroeger een verbinding met de Markt van Eersel. De toegang naar Duizels hof ligt nu aan de Meerstraat maar lag vroeger aan de Wolversstraat. Het voormalige landhuis is in 1948 gesloopt en op een meer noordelijke locatie is een nieuw landhuis teruggebouwd.

Hart van het dorp

Het oude maar ook het huidige hart van Duizel ligt midden van het dorp op de kruising van de belangrijkste wegen en bij de maatschappelijke functies. Het hart wordt ruimtelijk ondersteund door een dorpsplein met de kerk, school en muziektent. De oude straat achter het plein om de begraafplaats, toren en boerderijen omlijst het groene hart van Duizel.
Een tweede markante ruimte is het plein aan de Wolversstraat. Maar dit heeft een ander karakter, hier is ruimte voor parkeren, evenementen en horeca.

Markante hoofdgebouwen

De hoofdgebouwen staan in het hart van het dorp bestaande uit de oude kerktoren (de kerk zelf is afgebroken in 1927) en de Sint-Jan Geboortekerk uit 1925. Deze grote hoge bouwwerken markeren het hart van het dorp en worden vergezeld met enkele langgevelboerderijen, rijke oude bebouwing en andere maatschappelijk belangrijke gebouwen.
Een andere bijzonder gebouw en tuin is de met grachten omgeven voormalige pastorie. Het huis is uit 1754 en is verbouwd in 1871. Daarnaast verrijken de verscheidende langgevelboederijen de straten.

Soorten dorpsruimtes Duizel

Steensel 5.5

Aan de rand van de bovenloop van de Gender tussen twee bossen in ligt Steensel. Steensel ligt parallel met enkele belangrijke infrastructurele lijnen de A67 en N284. De (voormalige) provinciale weg verbindt het dorp met andere plaatsen maar heeft ook een grote impact op het dorp. Vroeger was de weg een bindend element maar in de huidige situatie wordt het dorp opgedeeld in een noordelijke en zuidelijk deel. In de toekomst zal dit met de afwaardering van de weg weer een bindend element worden. De wegen haaks op de Steenselseweg hechten het dorp aaneen en verbinden deze met het omliggende landschap. Daarnaast maken de straten een koppeling met kerk, dorpshuis en school, belangrijke functies voor het dorp.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp

Het dorp is ontstaan op de rand van het Gender beekdal samen met andere dorpen langs de beek. Deze dorpen zijn onderling verbonden met een parallel lopende weg, de (voormalige) provinciale weg.
Daarnaast was het dorp verbonden met Stevert waar de watermolen staat en het koren gemalen werd. Over de Gender lag een weg richting Knegsel. De bebouwing aan Eindhovenseweg en de wegen (Joseph Schulteweg en Riethovenseweg) richting Stevert vormde van oudsher het dorp.
Aan de noordzijde van de Steenselseweg bevond zich het beekdal met de beemden en daarachter de heidegronden. Aan de zuidzijde van de weg lagen de akkergronden.
Langs en rondom deze lijnen is het dorp langzaam gegroeid zodat er een lappendeken ontstaan is van verschillende leeftijden van bebouwing. Na de Tweede Wereldoorlog is het gebied rondom de St.-Luciakerktoren meer planmatig en niet meer aan maar achter de oude wegen bebouwd. Daarna zijn de hogere gronden ten zuiden van Frans van Nunenstraat bebouwd.

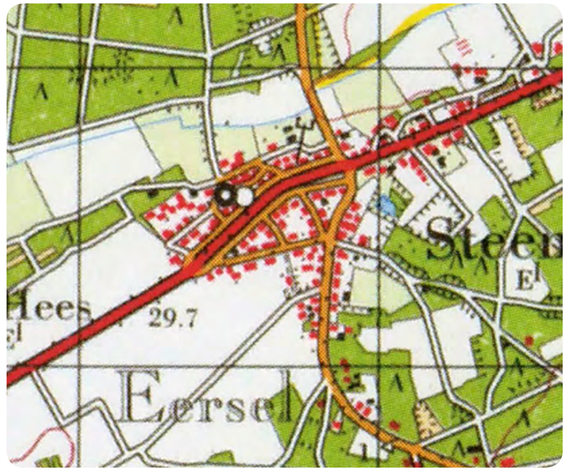

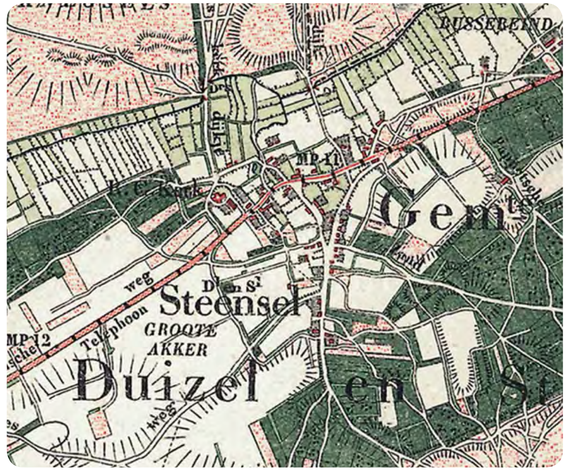

BOVEN: STEENSEL 1830 **ONDER:** STEENSEL 1900

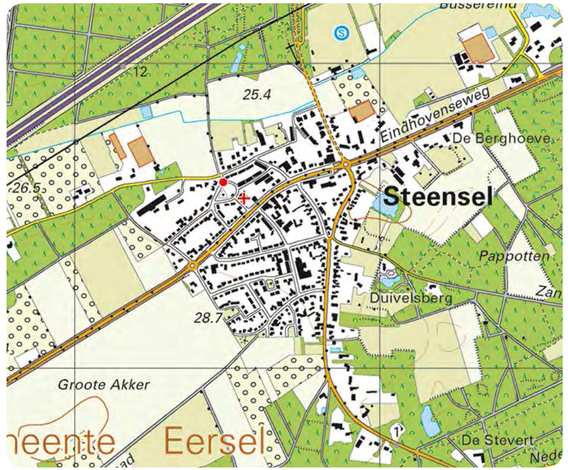

BOVEN: STEENSEL 1955 - 1965 **ONDER:** STEENSEL 2013

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Het oude hart van Steensel bevindt zich voornamelijk langs de Joseph Schulteweg, Riethovenseweg en Steenselseweg. Daarna is het dorp rondom de Steenselse weg verder uitgebreid en als laatste is de zuidzijde bebouwd geraakt.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
Het dorp heeft relatief weinig beeldkenmerkende bebouwing. Er zijn een aantal woonhuizen uit de jaren '30 aangemerkt en enkele langgevels net buiten het dorp. De vroegere plaatses zijn nog wel aanwezig en kunnen mooie prominente plekken worden. Daarnaast vormt het kerkelijke cluster met zijn ruimtes eromheen een oude herkenbare plek in het dorp.

Diepte voorerf.
De meeste bebouwing langs de Joseph Schulteweg en Steenselseweg staan dicht op de weg en vormen zo een dicht bebouwde rand. Daarnaast valt de eenduidigheid langs de Frans van Nunenstraat op. De maatschappelijke functies zoals de kerk en MFA nemen afstand van de weg met hun pleinachtige voorruimtes.

Bebouwing dichtheden.
Het dorp is dicht bebouwd. Langs de lijnen vallen enkele momenten op nabij de kerk en MFA. Deze zijn minder dicht bebouwd. De overgangen van het dorp naar zijn omgeving is zacht en geleidelijk. De bebouwingsdicht heid neemt geleidelijk af. Alleen de westzijde aan de Steenselseweg is vrij abrupt. Dit komt omdat dit altijd al een groot open akkergebied was.

Bebouwing functies.
Langs de Eindhovenseweg liggen de meeste functies van het dorp. Het grotendeel bestaat uit bedrijven die op afstand van de weg liggen. Aan de weg liggen bij de binnenkomsten enkele horecagelegenheden. Deze functies zijn niet zozeer verweven met het dorp maar met de provinciale weg. De maatschappelijke functies liggen eveneens verspreid in het dorp op een noord-zuidlijn. Concentratie van verschillende functies in het hart van Steensel is niet aanwezig.

Groenstructuur.
In het dorp is een sterke groenstructuur aanwezig die de belangrijkste straten van het dorp aanzetten. Plaatses markeren de aanhechting van deze lijnen. De belangrijkste functies voor het dorp zijn ingebed in groen.

Verkeersregime.
Net als bij de andere dorpen zijn de straten verblijfsgebied alleen de Steenselseweg niet. Op deze hoofdweg mag het verkeer harder rijden.

Verkeersintensiteit.
Het grote deel van Steensel is autoluw in tegenstelling tot de Steenselseweg. Door de combinatie van veel en snel verkeer heeft de weg een grote impact op het dorp.

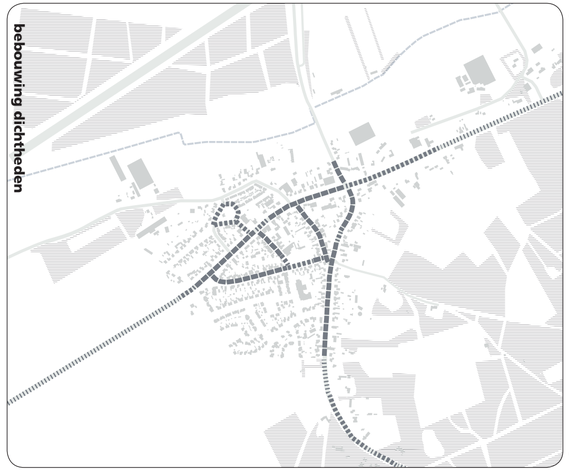

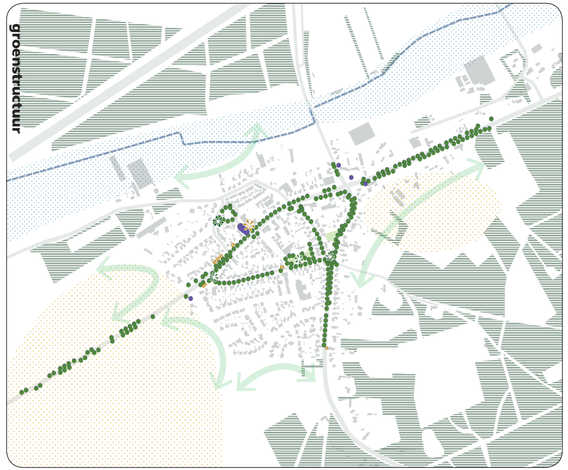

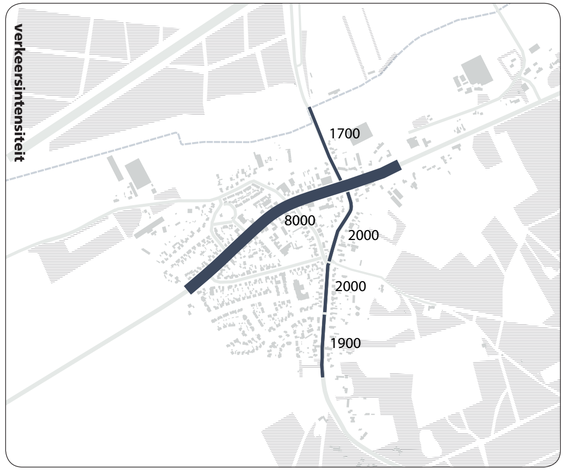

Straten

Zoals gezegd vormen de Steenselseweg, Joseph Schulteweg en Riethovenseweg de oude gemêleerde lijnen van het dorp. Deze wegen slingeren licht, zijn dicht bebouwd en rijk beplant met bomen.
Op de rand van de Groote Akker lag de vroegere akkerweg Frans van Nunenstraat. De straat was rond 1900 nog onbebouwd maar is daarna als een van de eerste straten bebouwd. Kenmerkend voor deze straat is de rechte lijn, een directe verbinding over de akker richting Eersel en de eenzijdige beplanting met op de koppen een plaatse.
De kerk en begraafplaats lag en ligt op de rand van het dorp, in direct verbonden met de Steenselseweg. De begraafplaats met zijn toren ligt nu als een groen eiland in de wijk.

Hart van het dorp

Steensel mist een echt hart. Dit heeft enerzijds te maken met de groei van het dorp, zeer gelijkmatig als een lappendeken. Maar de doorsnijding van het dorp door de Eindhovenseweg versterkt dat effect. Wel zijn er twee plekken aan te wijzen als centrale plekken van het dorp. Aan de noordzijde het kerkelijk cluster van kerktoren, begraafplaats, kerk en pastorie en aan de zuidzijde de dorpshuis met een groen dorpsplein en op nabije afstand de basisschool.
De afwaardering van de Eindhovenseweg biedt potenties om een hart en een verbinding te maken tussen de verschillende belangrijkste dorpsfuncties.

Markante hoofdgebouwen

Prominente gebouwen hebben allen een kerkelijke functie. Dit zijn de middeleeuwse St.-Luciakerktoren met poort naar de begraafplaats, in de toren bevinden zich de oudste klokken van de Kempen uit 1495. Vlak naast staat de Heilige Luciakerk uit 1934 en de naast gelegen pastorie.
Ook de Oude School, aan de Joseph Schulteweg is het noemen waard. Het gebouwtje is uit 1884.

Soorten dorpsruimtes Steensel

Knegsel 5.6

Knegsel is het kleinste dorp van de gemeente met een kleine 1.300 inwoners. Knegsel wordt gekenmerkt door zijn groene karakter. Dit komt omdat het dorp als een web in het beboste landschap ligt met aan elke draad een ander dorp. De straten zijn dan ook vernoemd naar de dorpen waar de weg naar toe leidt. Enerzijds komt het groene karakter dus voort uit zijn ligging in het beboste landschap maar zeker ook door de straten met lanen en vele hagen. Deze lange en laag bebouwde lijnen zijn kenmerkend voor het dorp. Het hart waar de draden van het web samenkomen, heeft ook een groen karakter. Het bestaat uit een groene weide omringt met bomen. In één van de hoeken staat de kerk half verscholen achter de bomen.
Naast het beboste karakter opent het landschap zich op de oude heideontginningen langs de Vessemseweg. Het landschap langs de Poelenloop en Zandoerleseweg is ook open. Vanaf de weg zijn er mooie zichten over het beekdal.

Ontstaan en geschiedenis van het dorp
Knegsel is ontstaan als een van de buurschappen aan de bovenloop van de Rijt (of Poelenloop). Achtereenvolgens zijn dit van boven naar beneden; Driehuis, Sneidershoek, Knegsel, Wolfshoek, Schoot en Veldhoven. Alle buurtschappen liggen op de overgang van de droge en natte gronden. Het dorp ligt relatief dicht op de beek aangezien het water diep lag, omdat het een bovenloop betreft. Ook liggen de bossen en heidevelden dicht bij het dorp. Aan de zuid- en oostzijde van het dorp lagen de oude akkergronden. Het oorspronkelijke dorp lag vroeger iets meer ten westen van het huidige dorp, nabij de Pastoor Eykenweg. Hier stond ook de vroegere kerk. Maar verschillende plunderingen en de verwoesting in 1688 kwam het dorp meer ten westen te liggen. Hier kreeg de schuurkerk in 1822 een toren op de plek waar nu de huidige kerk staat. Het dorp bestond toen uit een bebouwde zandweg (Het Groen) die dwars op de beekloop lag. Op de kaart van 1900 is al de huidige driehoekige groene ruimte in vorm van een akker goed te zien. Maar is pas veel later bebouwd geraakt en was nog tot in de jaren ‘90 een boomkwekerij.
Het dorp is na 1900 langzaam gegroeid, alleen de bestaande wegen zijn tot de Tweede Wereldoorlog bebouwd geraakt. In de jaren ‘70 en ‘80 van de vorige eeuw zijn er enkele kleinschalige woonwijkjes met name ten zuiden van Het Groen gebouwd. Door de langzame groei is het bos tot in het dorp voelbaar.

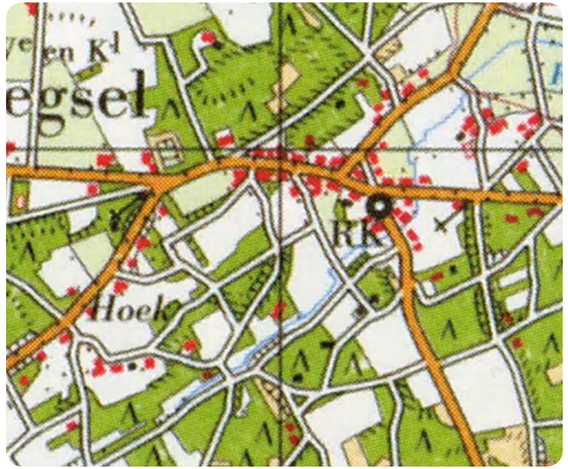

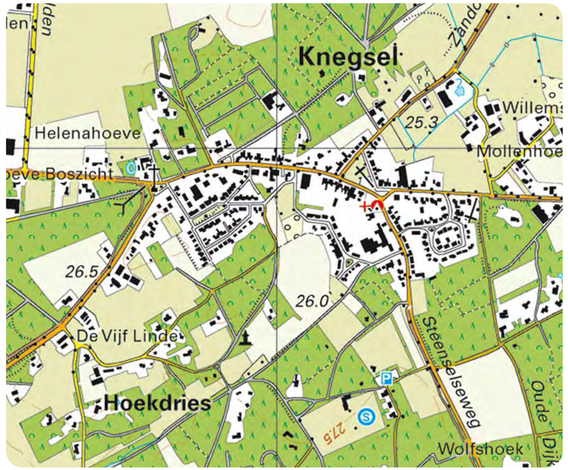

BOVEN: KNEGSEL 1811 - 1830 **ONDER:** KNEGSEL 1900

BOVEN: KNEGSEL 1955 - 1965 **ONDER:** KNEGSEL 2013

Er zijn nog enkele oude lijnen kenmerkend voor Knegsel, de banen en wallen.
Er zijn twee banen in Knegsel; de Antwerpsebaan en Oude Dijk. Dit zijn oude verbindingswegen die nog steeds op verschillende plekken in de gemeente zichtbaar zijn. Deze banen functioneren nog steeds maar dan voornamelijk als recreatief- en langzaamverkeersnetwerk. De Antwerpsebaan ligt aan de noordzijde en de Oude Dijk aan de oostzijde van het dorp.
De Knegselse wallen lagen oorspronkelijk om heel het dorp heen. Er zijn verschillende theorieën over waarvoor deze konden dienen en welke functie ze hadden. Dit kan een militaire functie gehad hebben, maar de meest logische verklaring is een veekerende functie om het vee buiten de akkers en dorp te houden. Veel van de deze wallen zijn vergraven maar delen zijn nog bewaard gebleven.

Analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling.
Het kleinste dorp is pas sinds de laatste jaren sterk gegroeid. Zeker in vergelijking met de andere dorpen. De bebouwing is jong. Dit valt bijna niet op aangezien veel oudbouw prominent zichtbaar en nog grotendeels aanwezig is. De oudste bebouwing ligt aan de zuidzijde van het Groen. Daarna zijn er pleksgewijs woonwijkjes gebouwd, eerst rondom de kerk later meer ten westen van het dorp.

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes.
Knegsel heeft niet erg veel beeldkenmerkende bebouwing. Deze bebouwing is gegroepeerd rond de kerk daarnaast liggen verschillende langgevelboerderijen op afstand van elkaar langs de verschillende straten. De verschillende plaatses in het dorp zijn mooi intact gebleven en vormen de parels van het dorp.

Diepte voorerf.
Aan de diepte van de vooreven is goed te zien waar het huidige bebouwde deel van het dorp beleefbaar is. Dit zijn de straten die aan de centrale ruimte liggen. Verder waaiert het dorp naar het westen uit.

Bebouwing dichtheden.
De bebouwingsdichtheden zijn helder. Je bent in het dorp of er buiten. Daarnaast zijn de entrees van Knegsel gemarkeerd door verschillende plaatses waardoor de binnenkomst van het dorp helder is.

Bebouwing functies.
Er zijn enkele functies binnen het dorp bestaande uit; horeca, gemeenschapshuis, kerk, basisschool en bakker. Alle functies liggen in de oude structuur van het dorp Het Groen en Steenselseweg.

Groenstructuur.
Knegsel is één van de groenste dorpen. Dit is te danken aan de omliggende bossen, oude laanstructuren, vele hagen en grote tuinen. Ook de verschillende plaatses die volop in het zicht liggen dragen hier aan bij. Het hart van het dorp bestaat uit een centraal gelegen grote groene ruimte.

Verkeersregime.
Binnen het dorp mag er 30 km/u gereden worden. Het snelheidsregime verloop langzaam van 30 naar 50 of 60 naar 80 km/u.

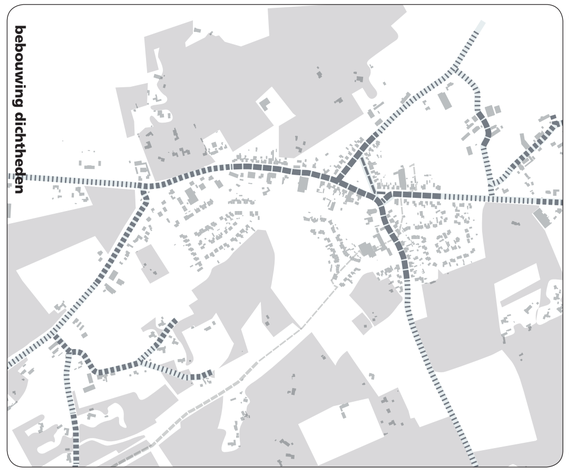

Verkeersintensiteit.
De wegen binnen het dorp zijn redelijk belast. Dit komt omdat alle wegen binnen het BKP verbindingen vormen naar omliggende dorpen.

Straten
De oudste lijn van het dorp is Het Groen met een klein stukje Steenselseweg. De lijn bestaat uit een menging van oude en nieuwe gebouwen. De straat is laag bebouwd (1 laag met kap) en de gebouwen staan op een ruime kavel. De lijn heeft een kop of clustering van oude (belangrijke) gebouwen kerk, pastorie, meesterwoning en boerderij. Later is eerste aanzet van de Steenselseweg en Het Groen aan de Veldhovenseweg nabij de kerk bebouwd geraakt. Al deze straten vallen onder de noemer Lint. Alle linten hebben een sterke groenstructuur in vorm van lanen en hagen. De straten die in het verlengde liggen hebben ook een sterke laanstructuur. Het dorp heeft heldere entrees die worden gemarkeerd door een plaatse, beekdal (open ruimte) of een ander markant punt. Vanaf de entrees hebben de wegen een landelijk karakter.
Langs de vroegere beekloop liggen verscheidene buurtschappen. Deze worden gekenmerkt door een zeer smal profiel van de weg (tot 2 meter) en een clustering van bebouwing dat resulteert in een besloten karakter.

Hart van het dorp
Het hart van het dorp wordt gevormd door de dichte lintbebouwing langs Het Groen die uitmondt in de open groene ruimte. In het lint bevinden zich verschillende dorpse functies zoals; gemeenschapshuis, winkels, café en restaurant. De groene ruimte is een grote open veld centraal in het dorp waar verschillende festiviteiten worden gehouden.

Markante hoofdgebouwen
Er zijn enkele markante gebouwen in het dorp aanwezig zoals de kerk en pastorie. De kerk stamt uit 1926 en werd naast de voormalige schuurkerk gebouwd. De pastorie bevindt zich naast de kerk. Het is een symmetrisch neogotisch gebouw uit 1900. Daarnaast is de onderwijzerswoning nabij de kerk aan de Steenselseweg een fraai gedetailleerde woning met een symmetrische gevel uit 1905.

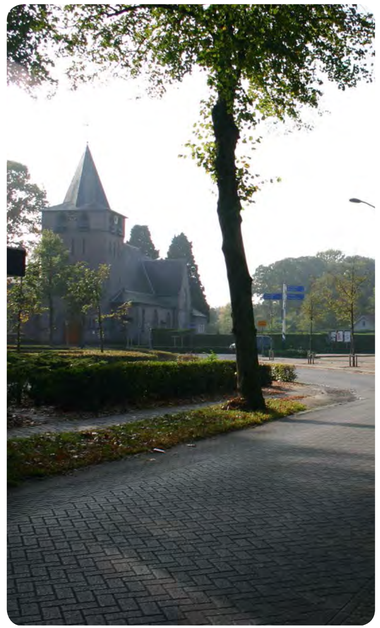

Soorten dorpsruimtes Knegsel

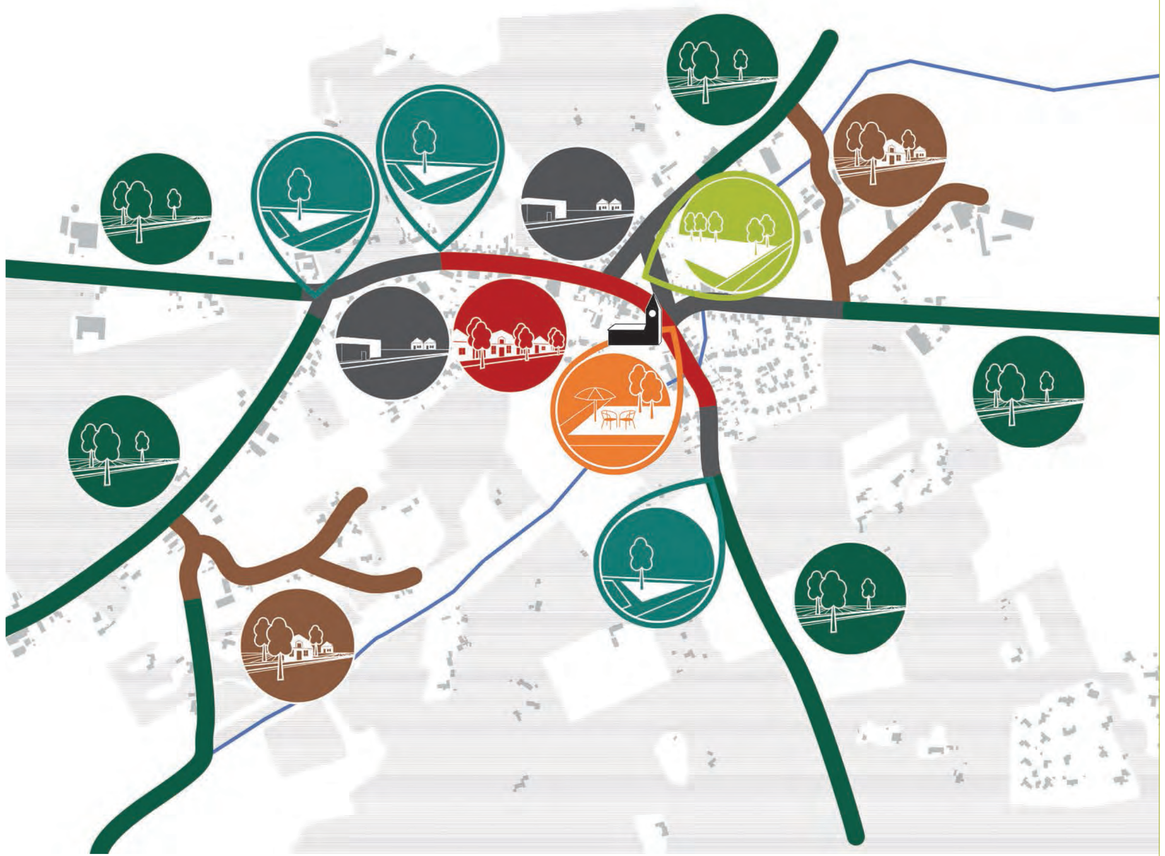

Buurtschappen 5.7

Binnen de gemeente liggen nog een groot aantal buurtschappen. De buurtschappen komen grotendeels uit de Late Middeleeuwen (1250-1500), toen de verspreide bewoning verplaatst werd naar de randen van de akkercomplexen en oude alleen gelegen hoeven of “einzelhöfe” werden opgesplitst en uitgroeiden tot buurtschappen. De bebouwingsclusters zijn dan ook op dezelfde wijze ontstaan als de verschillende dorpen maar zijn door verschillende reden niet veel verder gegroeid. De buurtschappen bestaan vaak nog uit voornamelijk (langgevel) boerderijen, de oorspronkelijke bebouwing van een agrarisch dorp. De meeste langgevelboerderijen dateren uit de periode van rond 1850-1950. Alle buurtschappen vallen onder de ruimtelijke indeling Buurtweg. Hieronder een beschrijving van de buurtschappen die in het BKP zijn opgenomen. Vooral de relatie met de omringende landschappen zijn essentieel voor de identiteit van de buurtschappen.

Boksheide
Aan de zuidzijde op de hoogste gronden van Eersel ligt Boksheide. Het buurtschap ligt op de overgang van Noord Akker een grootschalig boslandschap en akkers die aan de beekdal van de Run liggen. Het buurtschap Boksheide, de naam zegt het eigenlijk al, lag vroeger op de rand van de heidevelden. De wegen Boksheide en Spijkertsedijk vormde de grens. Aan de zuidzijde lagen heidevelden en aan de noordzijde de boerderijen met daarachter de landbouwgronden. Deze boerderijen staan schuin op de weg met een tweede lijn boerderijen erachter. De landbouwgronden en het buurtschap waren omlijst met bospartijen.
De heidegronden aan de westzijde zijn nu bebost en de oostzijde is in gebruik genomen voor landbouw. De zuidzijde van de weg is veel later bebouwd. De zuidzijde heeft een andere stedenbouwkundige opzet, de gebouwen staan parallel langs de weg. Het verschil in tijdsperiodes is mede hierdoor goed afleesbaar. Het beboste karakter en landbouw typeren het buurtschap. Ook zijn de twee gezichten aan de zuid- en noordzijde kenmerkend.

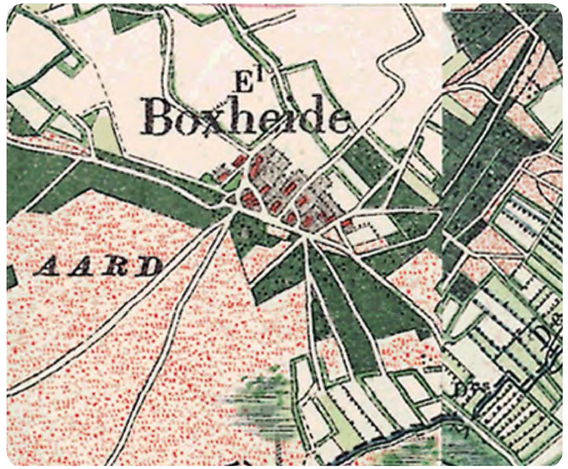

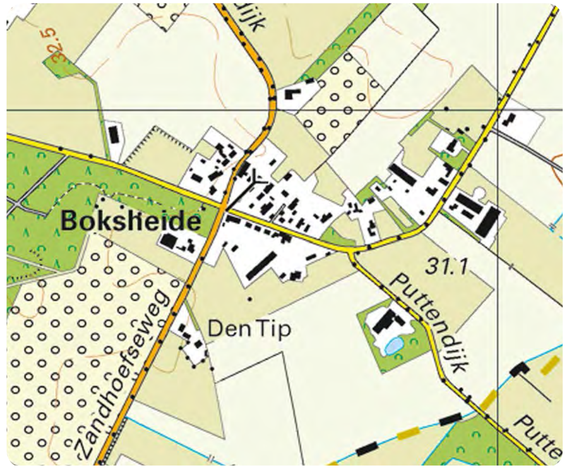

BOVEN: BOKSHEIDE 1900 **ONDER:** BOKSHEIDE 2013

Soorten dorpsruimtes Boksheide

Stokkelen

Dichter op de Run ten zuiden van Eersel ligt het buurtschap Stokkelen. Het buurtschap bestaat uit een tweetal linten, één die haaks op en een andere die parallel aan de beekloop liggen. Samen vormen ze een kruising. De straat Stokkelen wordt sterk gekenmerkt door het verkeer en de doorgaande weg, de meeste bebouwing staat op ruime afstand van de weg.

De straten die parallel aan de beek liggen zijn veel rustiger en hebben een meer besloten woonkarakter. De Broekstraat heeft hierbij een meer landelijk karakter. Rond 1850 bestond het buurtschap voornamelijk uit enkele boerderijen op de kruisingen. Maar rond 1900 groeide deze aan elkaar.

De meeste verdichting vond plaats op de lijn Eersel en Bergeijk. Aan de noordzijde verdeelde de weg zich in een 2-tand en later in een 3-tand richting Kerkbuurt, Dijk en Markt. Op deze kruising lag vermoedelijk een plaatse (de straatnaam, Plaatse zegt het eigenlijk al). De Hazenstraat aan de noordoostzijde werd los bebouwd met langgevelboerderijen op ruime en regelmatige afstand van elkaar. Deze lijn heeft zich later in de tijd langzaam verdicht. De twee verschillende linten die elkaar kruisen zijn nog steeds kenmerkend voor Stokkelen. Ook de 3-tand naar de verschillende buurtschappen van Eersel is nog aanwezig. Helaas bijna niet meer goed zichtbaar en niet doorlopend.

BOVEN: STOKKELEN 1900 **ONDER:** STOKKELEN 2013

Soorten dorpsruimtes Stokkelen

Hoogstraat, Schadewijk en Molenveld

De drie buurtschappen liggen ten oosten van Eersel op de overgang van het beekdal van de Run en hogere beboste gronden aan de noordzijde. Schadewijk ligt dichterbij de beek en heeft nog een typische plaatse met geconcentreerde bebouwing. Molenveld bestaat uit verspreid staande boerderijen die verder van de beek liggen aan de rand van de bossen.

De vroegere opzet van Schadewijk was niet veel anders dan de huidige. De huidige driehoekige plaatse lag er al in ongeveer dezelfde vorm ver voor 1900. De plaatse was op elke hoek verbonden met een andere buurschap en aanliggende gronden. Aan de noordzijde; Eersel en akkergronden, aan de zuidwestzijde; Stokkelen en aan de oostzijde; beek, heidegronden en Waalwijk.

Molenveld lag op de grens van heide, bos en landbouwgronden. Een klein cluster van enkele boerderijen aan een weg. De weg ligt haaks op de beek en was verbonden met het bos met daarachter de akkers. Het meest in het oog springende kenmerk van Schadewijk is de goed intact gebleven plaatse. Deze plaatse bestaat uit een driehoekige ruimte omlijst met oude langgevelboerderijen. De ruimte is groen ingevuld met gras en bomen met in het hart een drinkplaats.

Kenmerkend voor Molenveld zijn de verspreid staande boerderijen in een los bebost landschap.

Een stukje zuidelijker ligt Hoogstraat. Opvallend is de asymmetrische opbouw net als Boksheide, alleen staan de langgevels langs de weg uitkijkend op de Hazenstraat. Aan de achterzijde van de boerderijen lagen de gras- en bouwlanden aan de zijarm van de Run, nu op afstand Eersel. Een markant punt vormt de kruising met de Hazenstraat en Hoogstraat, deze vormt een mooie entree naar het buurtschap.

BOVEN: HOOGSTRAAT, SCHADEWIJK EN MOLENVELD 1900 **ONDER:** HOOGSTRAAT, SCHADEWIJK EN MOLENVELD 2013

Schadewijk

Schadewijk

Schadewijk

Molenveld

Schadewijk

Molenveld

Schadewijk

Soorten dorpsruimtes Hoogstraat, Schadewijk en Molenveld

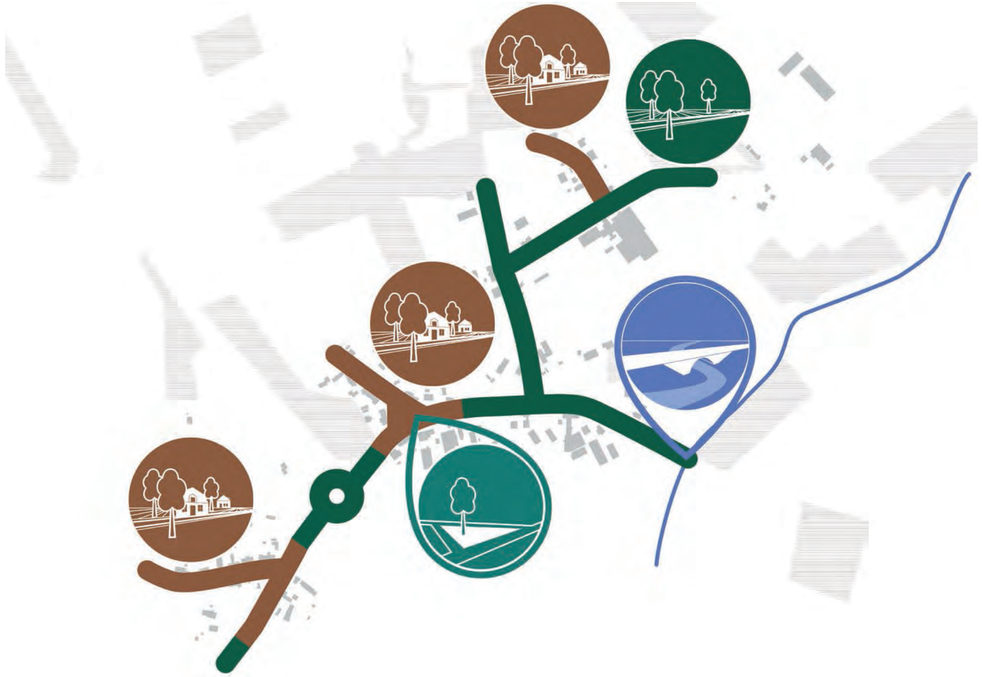

Stevert

Het buurtschapje ligt tussen de bossen en beek net ten zuiden van Steensel.

Het buurtschap wordt gekenmerkt door een licht gebogen weg waarbij enkele langgevelboerderijen prominent in het zicht staan.

Stevert heeft een sterk groen landelijk karakter door de bossen, greppels, eiken en de zeer oude lindes langs de boerderijen. Helaas is de relatie met de beek en beekdal minder goed afleesbaar. Wel is de watermolen nog aanwezig, een korenmolen voor Steensel. Het buurtschapje is ontstaan op een oversteekplaats over de beek tussen de heidevelden in. De naam komt daar vandaan. Vroeger heette het Steevo(o)rt, voort betekent overwaterbare plaats. Stevert ligt logischerwijs haaks op de beek. De huidige situatie kenmerkt Stevert zich door de beschreven ligging en groene landelijke karakter.

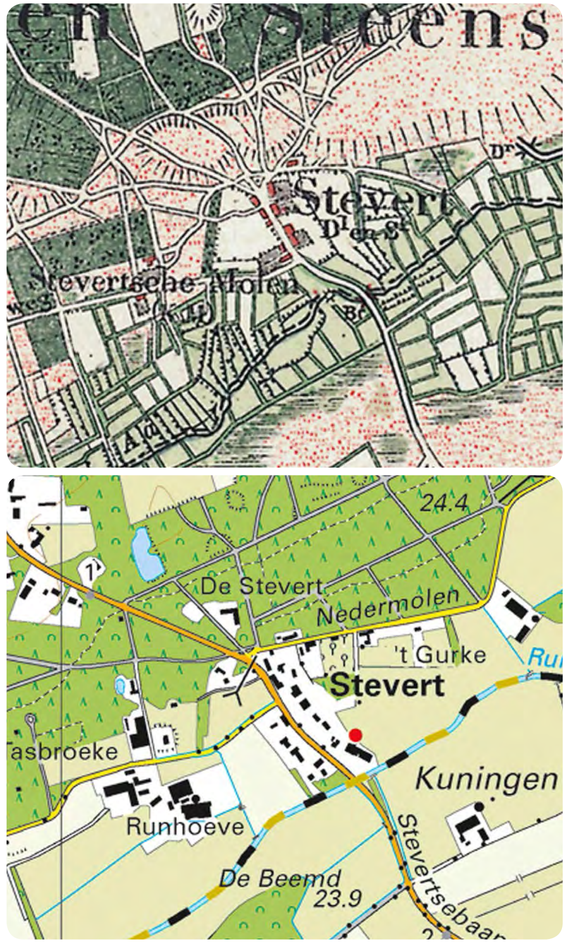

BOVEN: STEVERT 1900 **ONDER:** STEVERT 2013

Soorten dorpsruimtes Stevert

De Hees

Net te oosten van Eersel tussen de snelweg en de Eindhovenseweg ligt De Hees. De naam zegt al veel over de ligging van het buurtschap. De Hees betekent namelijk jong beukenbos of loofbos. De ligging is besloten, beplant met bomen en hagen. Daarnaast ligt De Hees redelijk geïsoleerd door de snelweg waardoor het een rustige plek is om te wonen. Vroeger lag Hees in een bosrand maar dan tussen heide aan de noordzijde en akkers aan de zuidzijde in. Het buurtschap bestond uit een verbinding hiertussen met daaromheen verspreidstaande boerderijen. Het buurtschap lag aan de noordzijde nabij de Gender en aan de zuidzijde op afstand van de belangrijke verbinding, de Eindhovenseweg. Aan oude weg lagen enkele langgevelboerderijen maar door een wegverlegging liggen deze nu op afstand van de huidige weg. Het oude Hees bestond alleen uit een bebouwde noord-zuid lijn, rijk beplant met bomenrijen. De straten aan de west- en oostzijde in de randen van het bos zijn veel later bebouwd. Het verschil tussen de straten is nu niet meer te herkennen.

Het buurtschap is verder gegroeid tot een woonbuurt in de bossen. Waar enkele oude boerderijen nog te herkennen zijn. Het huidige De Hees kenmerkt zich dan ook door het bosrijke karakter met beuken hagen en grote groene tuinen. Een villawijkje die profiteert van zijn geïsoleerde rustige ligging.

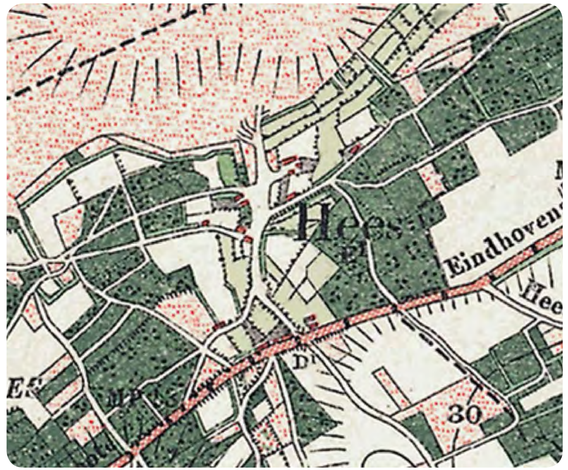

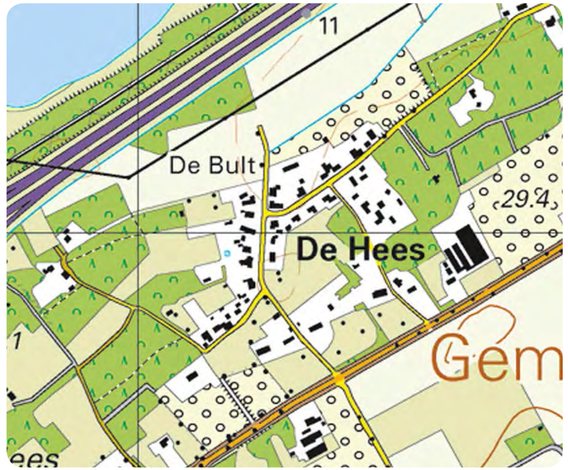

BOVEN: DE HEES 1900 **ONDER:** DE HEES 2013

Soorten dorpsruimtes De Hees

Sneidershoek, Hoekdries en Wolfshoek

Aan de zuid- en noordzijde van Knegsel ook aan de Rijt gelegen de buurtschappen Sneidershoek, Hoekdries en Wolfshoek. De buurtschappen zijn klein gebleven en bestaan uit een kleine groep gebouwen. Ze liggen allen rustig net van de doorgaande weg af. Vroeger waren de buurtschappen niet zo sterk en direct verbonden met elkaar en Knegsel. De buurtschappen lagen als losse clusters één zijde verbonden aan de doorgaande wegen (Eerselseweg en Zandoerleseweg). De clusters waren veel meer direct verbonden met het omliggende land van bos, heide en beek. Alle buurtschappen lagen in een kleinschalig landschap van landjes, housingels en bossen. Nu is er verschil ontstaan in de ligging van de buurtschappen.

Sneidershoek ligt in een meer open akkerlandschap, Hoekdries nog steeds in een bebost landschap en Wolfshoek aan het beekdal. De oude clustering van Sneidershoek lag aan de andere zijde van de beek op de kruising met de straat Hoekdries. De kern van Hoekdries lag aan Pastor Eykenweg en Wolfshoek betond uit enkele verspreid staande boerderijen. In de huidige situatie wordt Sneidershoek vooral gekenmerkt door een verdichte landbouwweg. Er is nog weinig te herkennen van een buurtschap. Dit zelfde geldt voor Hoekdries. De ligging is weliswaar anders, de wegen slingeren hier door een afwisselend bosrijk landschap.

Het buurtschap Wolfshoek beslaat eigenlijk uit een groter gebied dan alleen de straat zelf. Het zijn de boerderijen ten westen van Knegsel die verspreid langs de beekloop liggen. In de huidige situatie zijn dit de boerderijen aan de straten Wolfshoek en De Wetering. Hier zijn wel buurtschappen te herkennen. De wegen zijn smal, slingeren iets en de bebouwing deels met oude langgevelboerderijen is geclusterd. De ligging is mooi kleinschalig en De Wetering ligt aan een stuk goed bewaard gebleven beekdal.

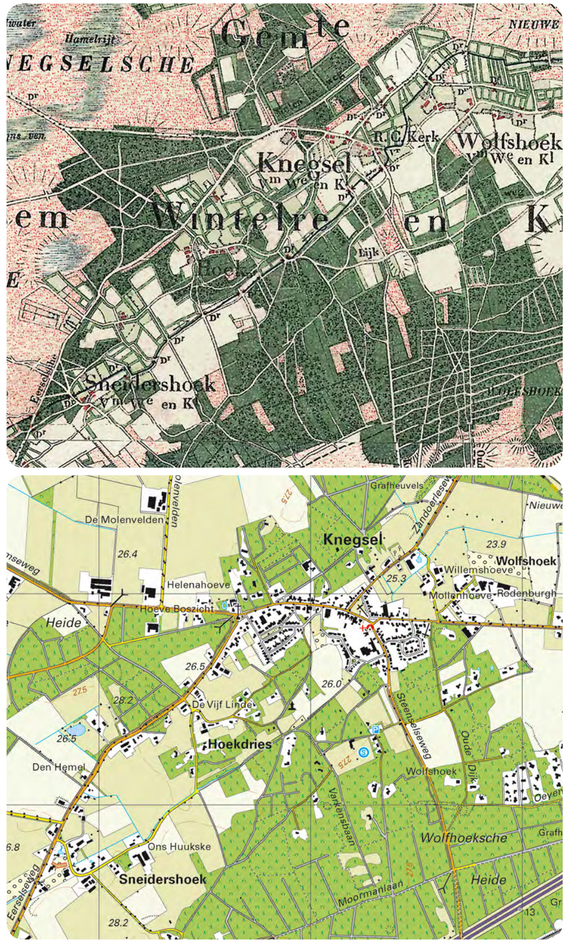

BOVEN: SNEIDERSHOEK, HOEKDRIES EN WOLFSHOEK 1900 **ONDER:** SNEIDERSHOEK, HOEKDRIES EN WOLFSHOEK 2013

Soorten dorpsruimtes Sneidershoek, Hoekdries en Wolfshoek

Sneidershoek

Sneidershoek

Sneidershoek

Hoekdries

Hoekdries

Hoekdries

Wolfshoek

Wolfshoek

Wolfshoek

Wolfshoek

Veneind, Driehuizen en Maaskant

Er zijn een drietal zeer oude buurtschappen die rondom de bovenloop van de Hazenloop liggen Veneind, Driehuizen en Maaskant.
Veneind en Driehuizen liggen met de oostzijde aan de beek en de westzijde aan landbouwgronden die grenzen aan Vessem. Deze twee zijn dan ook direct verbonden via de Mr de la Courtstraat met Vessem.
Maaskant heeft een meer geïsoleerde ligging aan de andere zijde van de beek tegen de rand van de bossen. Rond 1900 bestonden de buurtschappen uit een aantal clusters van 2 tot 4 boerderijen langs de bovenloop van de Hazenloop. Deze clusters bevonden zich allen op de overgang van de beemden, akkers en bospartijen. De buurtschappen (waaronder Vessem) waren onderling verbonden en onderhielden waarschijnlijk ook gezamenlijk de kerk ten zuiden van Vessem. Maar ruimtelijk vormde Veneind, Driehuizen en Maaskant een eenheid rondom de Hazenloop afgeschermd door bossen met Vessem.

In de huidige situatie vallen de buurtschappen Veneind en Driehuizen niet meer goed op als zelfstandige eenheden. Dit komt omdat Vessem sterk is uitgebreid in de bossen en langs de Mr de la Courtstraat waardoor de bebouwing van de buurtschappen zijn opgenomen in de totale stedenbouwkundige structuur. De centrale ruimtes (plaatses) per buurtschap zijn nauwelijks meer zichtbaar. Door de ligging van Maaskant verder van Vessem af, ligt deze nog als een cluster in het landschap. Vele oude boerderijen, bomen en ruimtelijke verdichting markeren deze plek.

BOVEN: VENEIND, DRIEHUIZEN, MAASKANT 1900 **ONDER:** VENEIND, DRIEHUIZEN, MAASKANT 2013

Maaskant

Maaskant

Veneind

Driehuizen

Soorten dorpsruimtes Veneind, Driehuizen en Maaskant

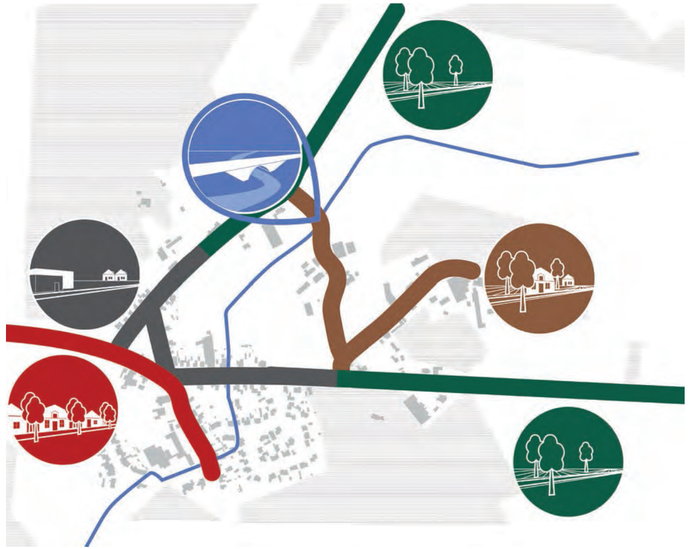

Vondereind

Vondereind ligt nabij één van de entrees van Vessem. Deze ligt net aan de Kleine Beerze en op de rand van de bossen. Het buurtschap bestaat uit enkele verspreidstaande langgevelboederijen aan de weg Vondereind. Vondereind vormde rond 1900 nog een continuering van de bebouwing vanuit Vessem, maar is door zijn ligging net buiten het dorp, aan de andere zijde van de beek nooit verder uitgroeit. Sterker nog vroeger stonden hier meer boerderijen en de weg over de beek in het verlengde van de Jan Smuldersstraat liep recht op één van de boerderijen af. Landschappelijk lag het buurtschap in een meer besloten beeklandschap met beemden en singels. De verdere bebouwde opzet van de huidig situatie is vergelijkbaar met die van 1900. Kenmerkend voor Vondereind zijn de langgevelboerderijen gekoppeld aan een slingerende rijk beplante weg. Het buurtschapje heeft een sterke relatie met de beek, het beekdal en de aanliggende bossen. Daarnaast heeft de buurtschap een ruimtelijke en vroegere functionele verbinding met Vessem.

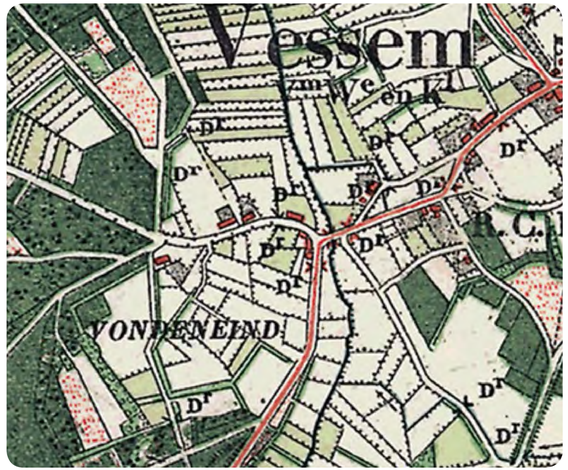

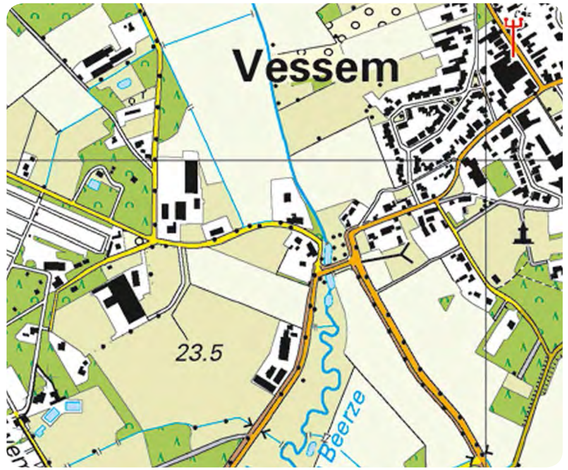

BOVEN: VONDEREIND 1900 **ONDER:** VONDEREIND 2013

Soorten dorpsruimtes Vondereind

Lantie

Verder ten oosten van Vessem ligt Lantie. Het buurtschap bestaat uit enkele boerderijen die bijna volledig worden omsloten door bossen. Het buurschap ligt verkeerskundig in de luwte maar te midden van een recreatief verblijfsgebied.
Vroeger bestond Lantie uit enkele boerderijen die verspreid in het bos lagen, van een echte clustering was geen sprake. Rondom elke boerderij lagen enkele akkers. De boerderijen liggen ver van het beekdal op de rand van de heidevelden maar in de nabijheid van een zijtak van de Kleine Beerze. Het huidige buurtschap of clustering bestaat uit een tweetal oude langgevelboederijen met een voormalige schuurkerk aangevuld met enkele nieuwe boerderijen. Deze twee zijn belangrijk voor de uitstraling van het huidige buurtschapje. Ze zorgen voor een beeldkenmerk, een markering en versmalling van de weg.
Een andere oude boerderij, die meer een geïsoleerde ligging kent staat op het Chaletpark Rustika.

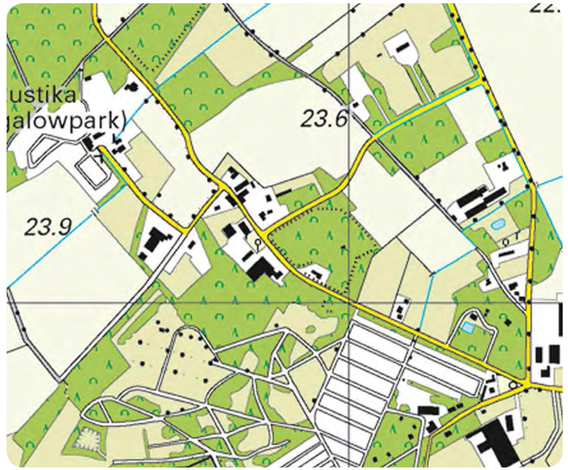

BOVEN: LANTIE 1900 **ONDER:** LANTIE 2013

Soorten dorpsruimtes Lantie

Donk

Het oude buurtschap Donk ligt net als Vessem op de flank van het beekdal van de Kleine Beerze. Met aan de oostzijde de beek en aan de westzijde bossen. Het ligt in de luwte van het verkeer die zich voornamelijk over de Stroomkesberg verplaatst.
Het buurtschap is ontstaan op de grens van de droge heidevelden en beek. Aan twee zijde was een laagte, aan de noordzijde lag een zijtak van de Kleine Beerze en aan de oostzijde het beekdal. Het buurtschap zelf ligt op een hogere zanderige lob vanuit het westen, een donk. Rondom de cluster maar vooral aan de noordzijde lagen verschillende landbouwgronden. Daarnaast lag het buurtschap gunstig aan de belangrijke verbindingsweg tussen Vessem en Middelbeers en was via een lus verbonden met een weg over de heide richting Westelbeers. Deze ronde vorm waar de boerderijen omheen liggen is nog steeds goed herkenbaar. Het buurtschap zou in de jaren dertig aanzienlijk worden vergroot ten behoeve van de ontginning van de aangrenzende Landschotse heide. Dit plan is echter nooit uitgevoerd.
Kenmerkend voor het huidige buurtschap is de lus waar de boerderijen aanliggen. Ook de mooie rustige ligging van de doorgaande weg af en de ligging aan het beekdal zijn grote kwaliteiten. De doorgaande laan op de Donk en losse erfbeplanting zorgen voor een strek (groen) beeld.

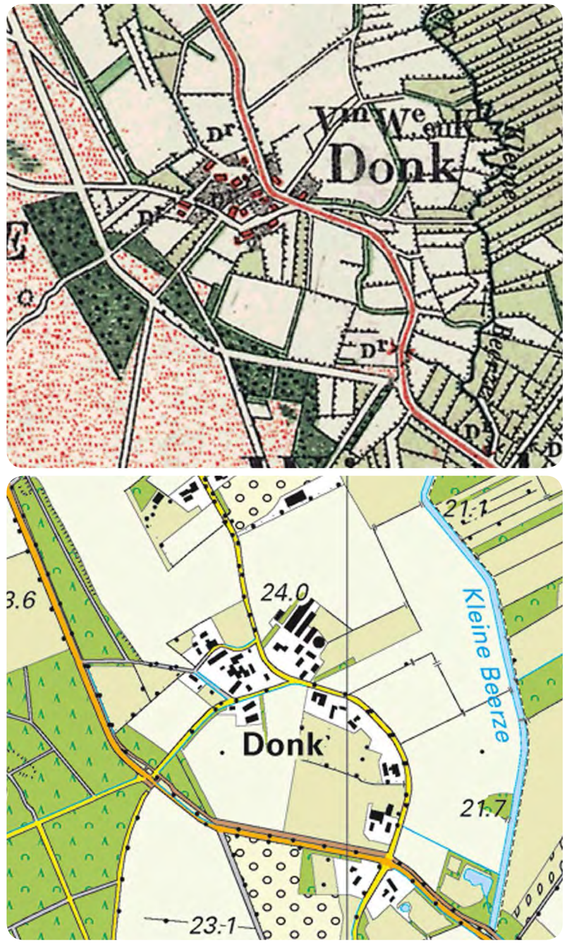

BOVEN: DONK 1900 **ONDER:** DONK 2013

Soorten dorpsruimtes Donk

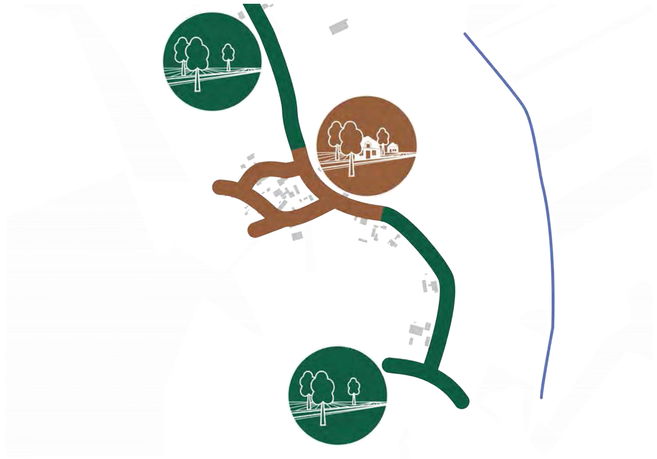

Meerven

Meer ten noorden aan het beekdal en aan de straat Donk ligt Meerven. Het buurtschapje is een klein lint van enkele boerderijen. Opvallend aan dit buurtschap is dat deze bijna in het beekdal ligt en niet op de grens ervan zoals de meeste buurtschappen. Daarnaast ligt de weg haaks op de beek en is alleen de zuidzijde van de weg bebouwd. Deze sterke eigenschappen zijn vanuit vroeger goed te verklaren. Rond 1850 lag aan de noordzijde van de weg de heidevelden waar het vee graasde en aan de zuidzijde de boerderijen met daarachter de landbouwgronden. Dit zorgde voor het asymmetrisch profiel en een weg die uitkomt op de beemden en beek dit is kenmerkend voor Meerven.

BOVEN: MEERVEN 1900 **ONDER:** MEERVEN 2013

Soorten dorpsruimtes Meerven

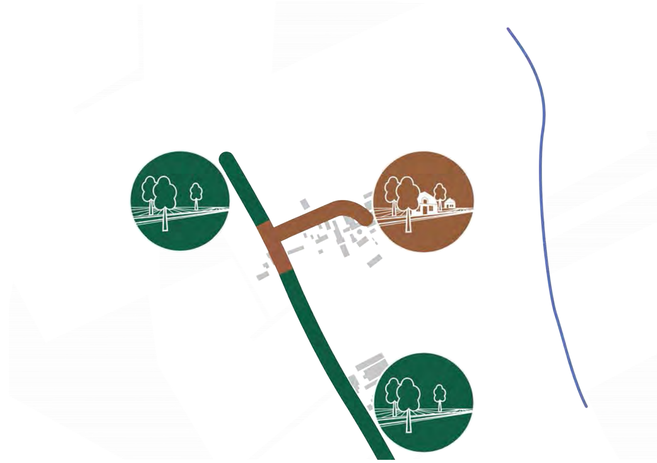

6.
Staalkaarten van de openbare ruimte

De staalkaarten voor de openbare ruimte beschrijven de verschillende facetten in de openbare ruimte. Per staalkaart wordt een beeld gegeven en een korte beschrijving waar deze aan zou moeten voldoen. Deze staalkaarten zijn ook weer typisch voor de Kempen. In de staalkaarten kunnen alle facetten meegewogen worden.

Laanbeplanting

Een laan is een specifieke vorm van een bomenrij. Er is sprake van een laan als aan beide zijden van een weg één of meer rijen bomen in een regelmatig plantverband geplant zijn. In een straat wordt voor één duurzame boomsoort gekozen. De bomen zijn inheems en van de eerste grootte. Om te voorkomen dat gehele laanbeplantingen aangetast worden door ziekten en plagen moet er voldoende afwisseling zijn in de gebruikte boomsoorten tussen de verschillende lanen. Voor een goede ontwikkeling van de bomen moet er voldoende boven- en ondergrondse ruimte, volume doorwortelbare ruimte en beschikbare voedingsstoffen aanwezig zijn en moeten de bomen een goede verdraagzaamheid t.a.v. verhardingen, strooizout, verdichting ondergrond enz. tonen.
Voor de belangrijkste laanstructuren moet een advies opgesteld worden voor de te treffen maatregelen voor de gekozen boomsoort. Mogelijke boomsoorten zijn: eik, linde, kastanje, beuk, fladderiep, haagbeuk. Indien er te weinig ruimte is voor een doorgaande laanstructuur moet gekozen worden uit solitaire bomen van de 1ste grootte, een kleinere boomsoort of boomrijen.

Bomenrijen

Een bomenrij is een één-, twee of meerrijige beplanting van bomen, niet zijnde knotbomen, die meestal van ongeveer gelijke leeftijd zijn. Een bomenrij bestaat uit minimaal 10 inheemse loofbomen. De bomen staan in grasland. Voor een goede ontwikkeling van de bomen moet er voldoende boven- en ondergrondse ruimte zijn. De bomen zijn inheems, opgekroond en van de eerste grootte (= volwassen boom ≥ 15m). Om te voorkomen dat een hele bomenrijen aangetast worden door ziekten en plagen moet er voldoende afwisseling zijn in de gebruikte boomsoorten.

Groepsgewijs, verbrokkelde boomstructuur

Dit zijn groepen bomen of restanten van laanstructuren. Indien mogelijk de laanstructuur herstellen. De bomen zijn inheems, opgekroond en van de eerste grootte. Voor een goede ontwikkeling van de bomen moet er voldoende boven- en ondergrondse ruimte zijn. Om te voorkomen dat hele boombeplantingen aangetast worden door ziekten en plagen moet er voldoende afwisseling zijn in de gebruikte boomsoorten.

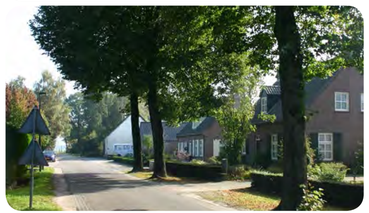

Solitaire bomen

Op bijzondere plaatsen kan een solitaire boom geplaats worden als blikvanger. De boomsoort is inheems, maar kan in bijzondere gevallen ook een exoot zijn, bv. Ailanthus, Pauwlonia, Liquidambar. Als de ruimte het toelaat wordt de boom niet opgekroond zodat hij zijn natuurlijke habitus laat zien.

Leilindes

Van oudsher worden leilindes voor de langgevelboerderijen toegepast. Deze staan in principe voor het woongedeelte en in één rij in de lengte richting van de boerderij. De rij wordt onderbroken bij de staldeuren.

Plaatse

Op verschillende plekken binnen de gemeente komen plaatses voor. Dit zijn plekken waar verschillende wegen samenkomen in een driehoekige vorm. Deze prominente restruimtes tussen wegen werden beplant met eiken en later met lindes. Het maaiveld is eenvoudig en bestaat uit gras.

Groen elementen

Heesters met een zeer hoge sierwaarde door blad, bloei, vrucht of habitat. Deze heesters moeten om tot hun recht te blijven komen voldoende ruimte hebben om uit te groeien. Door hun hoge sierwaarde kunnen zij bijzondere plekken nog meer attentie geven.

Hagen

Dit is een lijnvormige beplanting bestaande uit bv. veldesdoorn, meidoorn, liguster, hulst, haagbeuk, beuk enz. De hoogte is 60 cm i.v.m. de overzichtelijkheid, verkeersveiligheid en het snoeiregime. Een haag heeft een strak, uniform en verzorgd beeld. Om te voorkomen dat een gehele haagbeplanting aangetast wordt door ziekten en plagen moet er voldoende afwisseling zijn in de gebruikte plantsoorten.

Sierheesterbeplanting

Deze beplanting is opgaand, hoger dan 0,60 m maar meestal lager dan 1,50 m en heeft sierwaarde door zijn bloei, vrucht, bladkleur, -vorm enz. In de historische linten komen spaarzaam plantvakken met een sierheesterbeplanting voor.

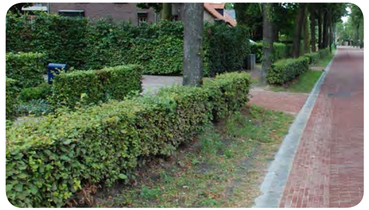

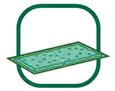

Bodembedekkers

Dit zijn lage heesters die de bodem bedekken. De maximale hoogte is 60 cm. In een straat, dus ook in een plantvak, wordt één soort bodembedekker gebruikt. Dit geeft een uniform en verzorgd beeld.

Beekvegetatie

Door het toepassen van natuurlijke oeverbeplanting langs de beek wordt de beek in het landschap zichtbaarder. Het contrast met de kruisende wegen wordt daarmee ook sterker.

Greppels

De afwatering in het Kempische land kent in het inzijgingsgebied op enkele plaatsen een beperkte ruimtelijke impact in de vorm van greppels. Deze greppels verzamelen het regenwater bij stevige regenbuien en voeren het water af richting de beekdalen. Het meeste water infiltreert onderweg naar de beken. Daar waar in het straatprofiel ruimte is, zal in de toekomst door het gemeentelijk afkoppelingsbeleid, vaker een greppel aangelegd worden. De greppel is een aanvulling, verrijking van het straatbeeld.
De greppels, binnen de bebouwde kom, zien er verzorgt uit en worden intensief beheerd. De greppels buiten de bebouwde kom zien er landschappelijker en ruiger uit. De beheer van deze greppels is extensief. Het onderscheid tussen deze twee soorten greppels is vergelijkbaar met gazonbermen en grasbermen.

Bosplantsoen

Opgaand streekeigen en inheems plantmateriaal met een ‘bos’achtig karakter, die een hoge waarde kan hebben voor de biodiversiteit. Het plantmateriaal is divers en bestaat hoofdzakelijk uit heesters, die soms wel een hoogte van 5.00m kunnen bereiken. In het bosplantsoen staan meestal ook enkele boomvormers. De sierwaarde is ondergeschikt, de uitstraling is natuurlijk. Dergelijke vegetatie wordt alleen toegepast in natuurlijke situaties in de nabijheid van het landschap. Het beheer van deze beplantingsoort is altijd zeer extensief.

Grasbermen

Buiten de bebouwde kom is het beeld van de bermen landschappelijker en ruiger. De berm wordt extensief onderhouden (1x per jaar klepelen). Waar de verkeersveiligheid in het geding is, wordt 2x per jaar geklepeld. De overgang tussen gazonberm en grasberm is zeer abrupt, het bord ‘bebouwde kom’ bepaalt de grens.

Natuurlijk gras

Op de grens met het landschap mag het beeld landschappelijker en ruiger worden. Hier kan het gras minder frequent onderhouden worden.

Gazonbermen

In de dorpen komen van oudsher veel gazonbermen voor. Deze bermen geven de straat een rustig, groen en verzorgd beeld. Om dit beeld te behouden, worden de gazonbermen binnen de bebouwde kom intensief onderhouden (26 maal maaien per jaar).

Gazons

Gazons komen voor op de brinken/plaatsen en de dorpsweide. De plaatsen, met meestal een bomengroep onderbreken veelal het langsprofiel van de weg. Deze groene ‘pleintjes’ zijn een verrijking van het straatbeeld.
De dorpsweide kent een intensief gebruik, het onderhoud en beheer is afgestemd op dit intensief gebruik. De gazons zien er strak en verzorgd uit.

Brede landelijke weg

Zijn de doorgaande wegen in het buitengebied. Deze zijn uitgevoerd in asfalt met witte belijning. De belijning is aangegeven in het midden of aan weerszijde van de weg afhankelijk van het snelheidsregime. De breedte van de weg ligt rond de 6 meter. De weg ligt op niveau in het gras en watert daar ook op af. De zijkanten van de rijloper zijn eventueel aangevuld met grasbermen, greppel en of bomenrijen.

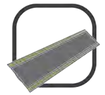

Smalle landelijke weg

Wegen zonder doorgaande functie in het buitengebied worden eveneens uitgevoerd in asfalt alleen zonder belijning en smaller, een kleine 5 meter. Eventueel worden deze wegen aangevuld met aan weerszijde grasstenen of keien.

Weg door buurtschap

Deze wegen zijn gelijk aan de smalle landelijke wegen alleen liggen deze door de buurtschappen en bebouwingsclusters heen. Aanvullend hierop is dat deze zijn afgestrooid zijn met zandkleurig split ter attentie van de buurtschap. Ook keien langs de weg en in de binnenbochten markeren de buurtschap. De omgeving van een buurtschap is vaak complexer en kleinschaliger door de opstallen, inritten, voorerven etc.

Zandweg

Wegen met een zeer ondergeschikte rol die vaak in het buitengebied liggen. De wegen vormen toegangen tot en verbindingen tussen weilanden, akkers, bospercelen, boerderijen en/of enkele woonhuizen. De rijloper is zeer smal en bestaat uit de zanderige ondergrond.

Rijbaan twee richtingen in het dorp

Een rijbaan met twee richtingen verkeer met een doorgaand karakter heeft een totale minimale voorkeursbreedte 6 meter. De weg wordt uitgevoerd in gebakken klinkers met fietssuggestiestroken en molgoten aan weerszijde, afgebiesd met een rij natuursteenkeien. Aan weerszijden van de weg kunnen wandelstroken, langsparkeren, haaksparkeren, greppels, grasbermen of multifunctionele stroken voorkomen. Incidenteel kan gekozen worden voor hardsteenbanden.

Smalle rijbaan in het dorp

Op meerder plekken worden smalle rijwegen toegepast, bijvoorbeeld bij een kerkpad of als er niet voldoende ruimte is. De toepassing van de materialen zijn gebakken klinkers met molgoten aan weerszijden, afgebiesd met een rij natuursteenkeien. De zijkanten van de rijloper kunnen ingevuld zijn met grasbermen, greppels, multifunctionele stroken en wandelstroken.

Bochtbescherming

Veel bochten worden in het (buiten) gebied kapot gereden. Om dit tegen te gaan liggen in de bochten vaak rijen met keien. Deze lopen op van 1 rij tot 3 rijen in de bocht.

Fietspaden

Vooral in het buitengebied komen veel vrijliggende fietspaden voor. Deze zijn minimaal 2 meter breed bij enkelzijdig gebruik en 3 meter bij dubbelzijdig gebruik. De materialen in het dorp zijn gebakken klinkers in halfsteensverband, afgebiesd met een rij natuursteenkeien. In het buitengebied vaak in asfalt. De afwatering geschiedt in de bermen.

Wandelpaden

vaak zijn het doorsteken die voor het dorpse netwerk van essentieel belang zijn. De paden zijn vrijliggend, minimaal 1,50 meter breed en worden uitgevoerd in gebakken klinkers, halfverharding of asfalt, afhankelijk van de plek. In geval van gebakken klinkers en asfalt worden de paden afgebiesd met een rij natuursteen keien.

Loopstroken

De loopstroken worden altijd in combinatie met een rijbaan toegepast. De loopstroken liggen bij voorkeur op dezelfde hoogte als de rijbaan, in een ongeleed profiel. De minimale breedte is 1,20 meter. Ze worden uitgevoerd in gebakken klinkers, bij voorkeur hergebruik bestaande klinkers (waal- of dikformaat) en afgebiesd met een rij natuursteen keien.

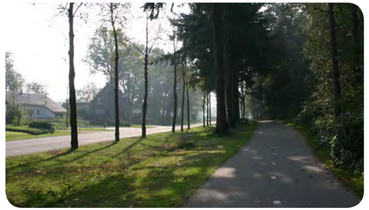

Multifunctionele strook

Altijd in combinatie met een rijbaan, strook waarop geparkeerd en gewandeld wordt, minimale breedte 3.50 meter, gebakken klinkers, eventuele markeringen van het parkeren in natuursteen (keien). Deze strook ligt op dezelfde hoogte als de rijbaan, ongeleed profiel.

Langsparkeren

Altijd in combinatie met een rijbaan, minimale breedte 2.00 meter, gebakken klinkers, gemarkeerd met natuursteen keien.

Haaksparkeren

Altijd in combinatie met een rijbaan, minimaal diepte 5.00 meter en breedte 2.50 meter, gebakken klinkers met markering van natuursteen keien of een “matje” van natuursteen keien in de gebakken klinkers.

Blauwe zone

Op sommige plaatsen is er een blauwe zone ingesteld. Dit wordt vormgegeven met een blauw geglazuurde steen in de lengte richting langs de parkeervakken te leggen.

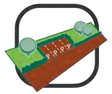

Parkeerweide

Geclusterde parkeervoorzieningen worden eenvoudig vormgegeven en landschappelijk ingepast met hagen, heesters en bomen. Parkeren aan het rand van het dorp zo veel mogelijk op gras met grasbetonsteen of gebakken klinkers.

Poortvoorziening

Bij de entree van een dorp (bebouwde kom) een verkeersremmende voorziening, deze kan plek specifiek ontworpen worden. Het landschap geeft verschillende aanleidingen, bijvoorbeeld de kruising met een beek, de ligging van een plaatse, de kruising met een aantal wegen. Soms geeft de ligging geen aanleiding dan kan gekeken worden naar een vorm die recht doet aan de plek, bijvoorbeeld een deurmat van natuursteen met of zonder uitbuiging, een drempel in mooie materialen, etc. Zie ook de verschillende alternatieven.

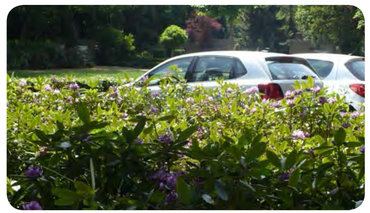

Attentie verhogende voorziening

Bij gelijkwaardige kruisingen binnen de bebouwde kom wordt een markering aangebracht in de vorm van natuursteen punaise. Dit verhoogt de attentiewaarde van een kruising en duidt het verkeer dat van rechts kan komen. Deze kan verhoogd worden uitgevoerd of vlak. Door de losse vorm (cirkel) in het profiel wordt de straat visueel niet te sterk onderbroken.
Daarnaast kan nog gedacht worden aan roosters (wild, of ecoducten), bruggen en andere aanleidingen in de context om bijzondere attentie verhogende maatregelen te treffen.

Verkeersremmende voorziening

Bij verhoogde kruisingen de verkeersdrempels voorzien van verticale taludmarkering. Kleur van de bestrating tussen de taludmarkering laten doorlopen, zodat het gebakken materiaal visueel doorloopt. Als de rechtstanden te groot zijn kan het nodig zijn een voorziening te treffen. Hier kan gedacht worden aan een drempel, een versmalling met natuursteenkeien of een “slinger” in de weg door te wisselen met parkeren op de weg.

Ongelijkwaardige kruising

De ongelijkwaardige kruisingen binnen de bebouwde kom worden vormgegeven door een hoogteverschil en inritconstructie. Hiermee is het duidelijk dat het doorgaande verkeer voorrang heeft. Gelet moet worden dat deze constructie zo terughoudend mogelijk ontworpen moet worden met zo min mogelijk verschillende materialen en in een constante vloeiende lijn.

Kruisingen buiten de bebouwde kom

De wegen in het buitengebied die een 60 km/u regime hebben kruisen elkaar gelijkwaardig. De vormgeving is eenvoudig en ook gelijkwaardig voor elke straat, het asfalt loopt door. De kruisingen kunnen worden gemarkeerd d.m.v. enkele witte thermoplast lijnen of keienrand, eventueel aangevuld met een kleine hoogteverschil. De bermen in de binnenbochten worden verstevigd door een dubbele keien rand.

Zitbanken met afvalbak

Op spaarzame plekken in het dorp zijn zitgelegenheden van belang. Dit is een rustieke bank die het historische karakter versterkt, type Neo Romantico of gelijkwaardig.

Fietsenrekken

Op verschillende plekken is het van belang om fietsen te kunnen parkeren, vaak bij functies. Het element krijgt een eenvoudige uitstraling dat ondergeschikt is aan het historische karakter, type nietje in de kleur Sablé Noir 900 of gelijkwaardig.

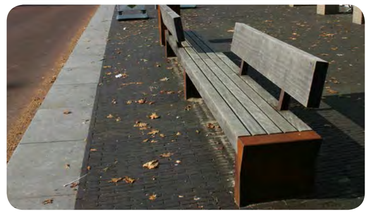

Paaltjes

In hout of natuursteen. Ook kunnen zwerfkeien worden toegepast. Het toepassen van kunststof paatjes is uitgesloten.

Verkeersborden

Verkeerstekens tot een (wettelijk) minimum beperken. Zo nodig combineren op een paal. Verkeerstekens of verwijzingen (met uitzondering van een straatnaambord) niet bevestigen aan (sier)lichtmasten. De palen uitvoeren in de kleur zwart. Geen signaalkleuren toepassen.

Verlichting

In het dorp is verlichting van belang. De verlichting moet een dorpse uitstraling hebben en passen bij de menselijke schaal van het dorp. Een beperkte lichtpunthoogte versterkt dat karakter. De paaltoparmatuur versterkt historische karakter versterkt. De licht kleur is warm rood-wit. De kleur van het paaltoparmatuur is Sablé Noir 900 of gelijk waardig.

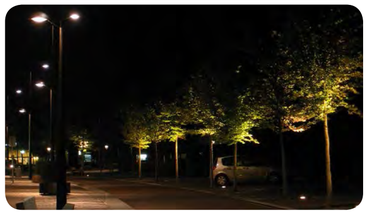

Aanlichting

sommige objecten in het dorp spelen ruimtelijk een belangrijke rol of zijn van grote monumentale waarden. Deze objecten kunnen aangelicht worden op een subtiele, dorpse wijze. Accentverlichting bij monumentale gebouwen door het gebruik van witte SON en/of LED verlichting.

Niet verlicht

Het is heel dorps om sommige plekken in het dorp of het landelijke gebied donker te laten. Dit is een bewuste keuze en zal ook opgenomen moeten worden in de plannen.

Muziekkiosk

Op veel plekken zijn deze reeds aanwezig. Vaak in het centrum van een dorp op plein of dorpsweide. De uitwerking van een muziekkoepel zal het historische karakter van het dorp moeten versterken. De uitwerking is ingetogen en specifiek voor de plek.

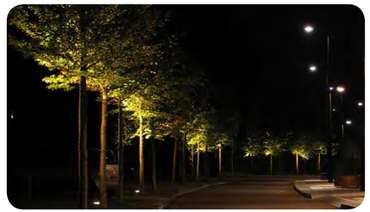

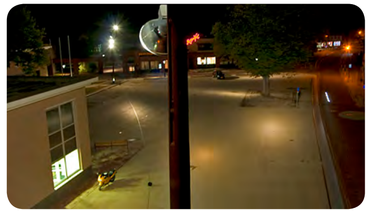

Kapel

Veelal bestaand. De kapellen geven een prachtige referentie naar de katholieke cultuur van de streek. De kapel is opgebouwd uit eerlijke duurzame materialen, zoals natuursteen, baksteen, hout en staal.

Terras

mag alleen in het centrumdeel van het dorp onderdeel zijn van de openbare ruimte. Terrassen zijn een ondergeschikt onderdeel van de openbare ruimte. De verharding van de terrassen sluit aan op de verharding van het openbaar gebied, gebakken klinkers in combinatie met natuursteen. Het meubilair, de verlichting, de windschermen en plantenbakken zijn sober, gepast en dorps. Zie ook reclame, uitstallingen en terrasbeleid.

zie ook hoofdstuk 7.2

Waterput

Water speelt een belangrijke rol in de Kempen. In verschillende dorpen komen verzamelplekken van regenwater. Het water wordt daarmee weer zichtbaar en hoorbaar in tegenstelling tot de huidige praktijk van verstoppen onder de grond. De beste plek voor een waterput is een plaatse, als knipoog naar de vroeger vaak voorkomende drinkplekken op de plaatse.

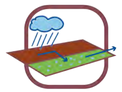

Regenwater

De afvoer en opvang van regenwater herkenbaar en zichtbaar vormgeven door het dak en/of straatwater naar de straat te leiden waar het kan. Hierdoor ontstaat een extra belevingswaarde aan het regewater. Het water wordt verzameld in een waterput of sloot.

Dorpszuil

In elk van de dorpen en buurtschap komt een overzichtelijk bord zijn met een goede kaart van de omgeving en de mogelijkheid om niet commerciële meldingen aan te plakken. De kleur van de dorpszuil is zwart (Sablé Noir 900) of cortenstaat

Dorpspomp

In enkele kernen staat een authentieke dorpspomp.

Trafo, glasbakken, etc

Dergelijke elementen zijn noodzakelijk in gebruik, maar dissonanten in het dorpsbeeld. Deze worden alleen op verborgen plekken, bijvoorbeeld binnenterreinen, toegestaan. De uitvoering van trafo's is gemetseld in de steensoort die in de directe omgeving het meeste voorkomt en voorzien van een pannen of leien dak. Glasbakken ondergronds aanbrengen. Afdekplaat in cortenstaal uitvoeren.

Hekwerken en muren

Voor het toepassen van hekwerken en muren wordt zoveel mogelijk gerefereerd naar het landelijke karakter of naar de locatie. Hekwerken worden zoveel mogelijk van een inheemse houtsoort uitgevoerd bijv. eiken het liefst onbehandeld of eventueel wit geverfd. Voor specifieke locaties kunnen hekwerken of muurtjes worden toegepast. Voorbeelden hierbij zijn een sierlijk ijzeren hekwerk bij een pastorie of een muurtje voor een herenhuis.

7.
Opstallen, architectuur en erven

Zoals reeds beschreven is het dorpsbeeld nu genuanceerd en eenduidig. Het is bijzonder dat de betrekkelijke samenhang tussen bebouwing en akkerland behalve voelbaar aanwezig zelfs nog aanwijsbaar is. Het door de eeuwen heen ontstane beeld is ontstaan vanuit subtiele verwantschap tussen landschap, dorp en opstal.
Om die onderlinge verwantschap en samenhang niet te zeer te verstoren wordt een inspanning gevraagd van de individuele initiatiefnemers. Nieuwbouw, vervanging, onderhoud of uitbreiding moet een vanzelfsprekende, harmonische relatie houden met het geheel. Geen museale bevriezing aan de ene kant en geen gewilde 'stedelijke modernisering' aan de andere kant, maar een keuze voor overwogen doorgroei van de vorm en het karakter van de dorpen. Dat is tenslotte het uitzonderlijke dat de dorpen ons vandaag laten zien: ze bieden aan een volstrekt eigentijdse samenleving een fraaie, hoogwaardige omgeving.

Dorpse architectuur is in eerste instantie een eenvoudige architectuur die het 'erf' benoemd waarop is gebouwd in tegenstelling tot de stedelijker 'kavel'. De openheid tussen de erven is van wezenlijk belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de Kempische dorpen. Tot wanden aaneengesloten rijen komen nagenoeg niet voor, elk huis blijft op zijn erf een vrijstaand individu. Bindend blijven behalve de eenvoudige materialisering en traditionele vormen de lage goten en lage dakvoet –handreiking naar de schaal van de wandelaar. Essentieel hierbij is de relatie tussen straat, erf en gebouw.

In de dorpen is in enkele gevallen sprake van andersoortige opgaven die maat en schaal van het individuele woonhuis of boerderij ontstijgen. Voor die opgaven –de 'nul-treden' woning voor ouderen, de winkels met bovenwoningen, kleine startershoningen– wil dit Beeldkwaliteitsplan de opgave formuleren.

Niet door klakkeloos stedelijke precedenten en standaardoplossingen van elders het dorp in te halen maar door *tot lokaal maatwerk te komen als 'experiment'*. In een enkel geval is maat en schaal van bestaande ensembles (kloosters, seminaries, dorps-scholen) een welkome referentie om een nieuw ensemble toe te voegen. En als voorbeeld van heel andere aard mag een Zuid-Hollands dorp gelden waar ouderenwoningen eerst gepland waren als gestapelde etagewoningen naast de kleine dorpskerk. Uiteindelijk is hier om reden van inpassing en schaal én om redenen van bouwkosten is overgegaan tot de bouw van hofjeswoningen met een volledig woonprogramma op de begane grond en een kleine hobby- en logeerzolder. Door lokaal maatwerk te stimuleren als *'experiment'* kan bezien worden in hoeverre de regio zich kan aanpassen zonder aan eigenheid in te boeten.

Het beeldkwaliteitplan maakt het een ieder gemakkelijk om het goede en eenvoudige te doen dat de Kempische dorpen past. Maar voor degene die het gezochte, het ingewikkelde of het buitengewone wilt ontwikkelen wordt het gecompliceerder. Hierbij zal nadrukkelijk de plek van de ontwikkeling een rol spelen, ten midden van het ruime groen gelden andere regels dan in een historisch lint. Omdat de Kempische architectuur sober is, kan een trefzekere detaillering en materiaalkeuze voor vensters, deuren, dakkapel, goten en dakbeëindiging voldoende zijn voor een aantrekkelijk resultaat.

Het is van belang dat architect of ontwerper kennis neemt van de traditie en zich dienstbaar maakt aan het dorpsbeeld waarvan een project deel uitmaakt. Door het soms 'te mooi' of te ingewikkeld maken levert een project op termijn een onbevredigend resultaat op. Een veel gekozen benadering is die waarbij de 'contour', het 'silhouet' of de 'typologie' traditioneel is, maar de huid en materialisering 'eigentijds'. Een andere benadering is die waarbij slechts op één van de zeven handvatten mag worden afgeweken. Zo zou men dichtbij de context blijven en maakt men contrast op slechts één aspect. Dit lijken een al te administratieve afwegingen en argumentatie om tot een fraaie en passende toevoeging te komen.

Gebouw

Erf

Straat

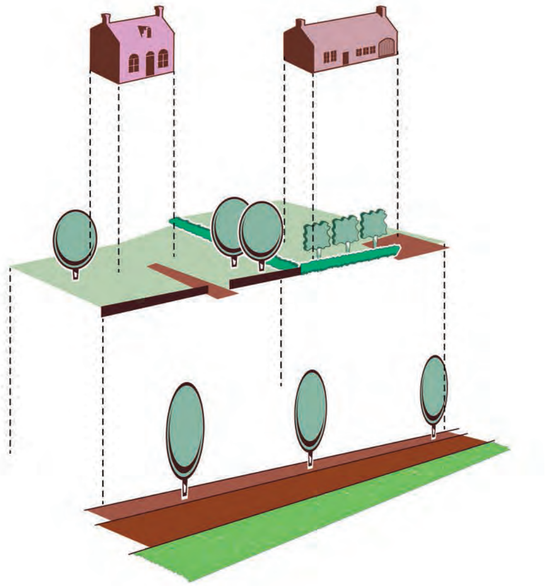

Beeld

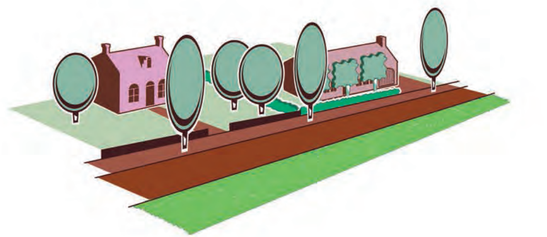

Zeven handvatten voor architectuur 7.1

In zeven punten kan het Beeldkwaliteitsplan voor wat betreft de architectuur worden samengevat; zeven punten die de opgave formuleren waarmee burgers, gemeentelijke overheid en initiatiefnemers aan de gang kunnen. Deze formulering is zo gekozen dat het de aanzet vormt tot formuleren, heroverwegen en ontwerpen –het maakt een stellingname bespreekbaar. De zeven handvatten zijn in een matrix opgenomen en zijn gekoppeld aan de dorpsruimten en gebouwtypen zoals geformuleerd in hoofdstuk 1. In bijlage 4 is een samenvatting van de gemeentelijke Welstandsnota opgenomen met enkele aanvullingen en verduidelijkingen.

In hoofdstuk 1 hebben we de volgende gebouwtypen beschreven.

- Bijzondere bebouwing
- Ensembles
- **Langgevelboerderij**
- **Herenhuis**
- In- en uitbreiding, ontwikkeling van een dorpsplan
- **Middenstandswoning**
- **Villa**
- Het experiment

Voor de verdere uitwerking in de matrix zijn de typen, langgevelboerderij, herenhuis, middenstandswoning en de villa opgenomen. De overige typen zijn dermate afwijkend dat die zich niet laten beschrijven in de matrix of zijn niet van toepassing.
Voor het experiment hebben we bewust gekozen om deze niet op te nemen in de matrix. Hier wordt in het bijzonder de ruimte geboden aan initiatiefnemer en architect om met een overtuigende argumentatie de meerwaarde voor het dorpsbeeld aan te tonen.

1 Straat, erf, gebouw

Karakter en betekenis van weg, pad of straat in het dorp hangt samen met het karakter van de bebouwing, de erven en tuinen. Het Beeldkwaliteitsplan legt de onderlinge verschillen in straten en wegen uit en geeft richting aan de kenmerkende bebouwing en bijbehorende erfinrichting. De initiatiefnemer kan hier kennis van nemen en zich oriënteren op de samenhang van mogelijke keuzen. Let erop dat de zijgevels en het zij-erf meedoet aan het ‘hele plaatje’.

2 Positionering op het erf

Doorzichten naar het achtererf met eventueel een bijgebouw, doorzichten naar akkerland of tuin, een verhard voorerf of een voortuin, bomen en een haag zijn belangrijke bestanddelen die het straatbeeld direct beïnvloeden. De maten van tuinen zijn ook sterk gekoppeld aan het type woning, welke weer gekoppeld is aan het type dorpsruimte.

3 Woonhuistype

Afhankelijk van waar de kavel zich bevindt ligt de keuze voor het ene of andere woningtype meer voor de hand. Wees voorzichtig met de ‘standaardwoning’ uit de jaren ‘60, de middenstandswoning, die zoveel dorpen uitwisselbaar heeft gemaakt. Een villa in het bos geeft een initiatiefnemer en architect meer ruimtelijke vrijheid dan een boerderij of middenstandswoning aan het dorpslint. Dat geldt voor oriëntatie, ligging in het groen maar ook voor materialisering en detaillering. Bij de toepassing van het experiment zal de initiatiefnemer op een overtuigende manier moeten aantonen hoe de ruimtelijke kwaliteit en de dorpse kwaliteit gebaat is bij zijn keuze.

4 Massa en Compositie

Het type boerderij en middenstandswoning of landarbeiderswoning dat we in de Kempen aantreffen heeft enkele eenvoudige basisregels maar biedt daarna heel veel vrijheid. Een villa in het bos is dermate geïsoleerd dat deze geen onderdeel meer is van het dorpslint: hier is de vrijheid maximaal. In de dorpskernen en aan de linten is de lage dakvoet en lage gootlijn van belang. Huis en bijgebouwen kunnen de ruimtelijkheid van achtererf versterken. Bijgebouwen hebben een ondergeschikt karakter aan het hoofdhuis. Bij de boerderij zijn ze aangebouwd, aangeluifeld of vrijstaand en van een eenvoudiger materiaal (houten potdekselwerk). Bij de middenstandswoning zijn ze eenvoudig en aangebouwd. Bij de voornamer huizen als herenhuizen zijn ze vrijstaand en in architectuur een verkleining van het hoofdhuis.

5 Kleur en materialisering

In de Kempen is de materialisering sober en eenvoudig. Pas de laatste 50 jaar hebben architect en opdrachtgever nieuwe en universele bouwmaterialen tot hun beschikking gekregen. Door het gebruik van metselwerk, pannen, riet, houten kozijnen, ramen en deuren blijft men dicht bij het bestaande dorpsbeeld. Mocht de initiatiefnemer hier anders willen dan is het nodig daar een goede onderbouwing voor te geven die zich rekenschap geeft van de ensemble-waarde van het dorp. Zo is de traditionele metselsteen in de Kempen een genuanceerde mix van donkerbruine, blauwe en paarse tinten. De donkere tinten van de Oost-Brabantse klei zijn wellicht een reden voor het uitgesproken zware kleurpalet dat alleen in de Kempen voorkomt. Het overwegen van dit lokale kleurpalet van beige tot mosterdgele kozijnen is een uitdaging aan initiatiefnemers en ontwerpers om een tot een sterke inpassing te komen. Een kleurenlijst bevindt zich in de bijlage.

6 Vorm en Stijl

De vorm-vrijheden aan de dorpslinten zijn vanzelfsprekend veel beperkter dan bij een villa-kavel in het bos, maar die beperking is tegelijk de uitdaging om de individuele wens van de initiatiefnemer zo passend mogelijk vorm te geven. Het Beeldkwaliteitsplan formuleert deze opgave en levert kennis en samenhang tussen de verschillende aspecten, oud en nieuw, straat, erf en gebouw, etc.

7 Details

Goot, gootdetail, kozijndetails en raamindeling zijn doorslaggevende details om een nieuw ontwerp in relatie te brengen en te houden met de dorpse omgeving. De informele en functionele vensterindeling van de langgevelboerderij maakt leesbaar waar zich woonhuis, stal en tas bevindt: de indeling is argeloos en doelmatig. De vensterindeling van het herenhuis en de middenstandswoning is deftig en regelmatig: zeker aan de voorgevel is de compositie verfijnd en geeft deze uitdrukking aan de belangrijkste vertrekken op de begane grond. De compositie wordt afgesloten door een kroonlijst.

	Langgevel-boerderij	Middenstand-woning	Herenhuis	Villa
1. straat, erf, gebouw	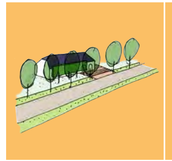	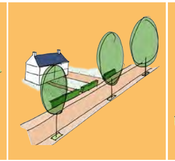	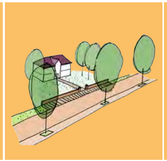	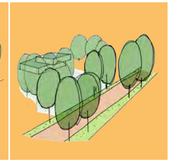
2. positie op erf	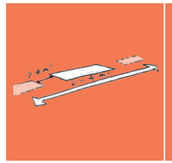	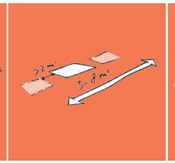	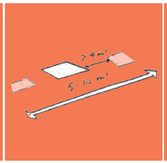	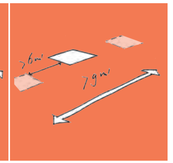
3. woonhuis type				
lint	✓	✓	✓	
kerkpad	✓	✓	✓	
nieuwe weg		✓		✓
akkerrandweg	✓	✓		
buurtweg	✓	✓		
landelijke weg	✓	✓		
4. vorm en stijl				
vrijheid in kiezen	10%	50%	70%	100%

	Langgevel-boerderij	Middenstand-woning	Herenhuis	Villa
5. massa en compositie	1 laag + kap	lagen aansluitend op de omgeving	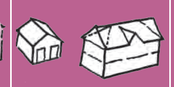 max. 2 lagen	vrij
6. kleur en materialen				
gevel – metselwerk	✓	✓	✓	✓
gevel – metselwerk geschilderd			✓	✓
gevel – houtwerk	✓			✓
dak opbouw – pannen dak	✓	✓	✓	✓
dak opbouw – rieten dak	✓			✓
dak opbouw – pannen en riet	✓			✓
dak opbouw – leien dak			✓	✓
dak opbouw – goten	eventueel mastgoot	✓	kroonlijst	✓
dak opbouw – schoorsteen	✓	vrij	vrij	vrij
kleur – kempisch pallet	✓	eventueel	eventueel	vrij
7. details				
gevel beëindiging	oversteek goot	goot of muizentand	kroonlijst	vrij
gevel doorbrekingen				
dak kapel				
kozijnen				
voordeur				

1 straat erf gebouw

2 positie op erf

3 woonhuis type

4 vorm en stijl

5 massa en compositie

6 kleur en materialen

7 details

Dorpsbeeld en reclame 7.2

In het kader van dit Beeldkwaliteitsplan worden hier twee voorstellen gedaan die te maken hebben met de praktische aanleiding voor reclame. Deze reclamevorm is eenvoudig van vorm en opzet en moet niet verward worden met de grote, verlichte en soms bewegende, billboard-reclame die landelijke campagnes van mondiale merken en bedrijven faciliteren.

1. In elk van de dorpen en buurtschap moet ter plaatse van het 'centrum' een overzichtelijk 'aanplakmogelijkheid' bevinden met informatie over het dorp en de locale agenda. Een kaart van het dorp, het omringend landelijk gebied met daarop aangegeven de winkelconcentraties, kerkelijke, onderwijs en gezondheidsgebouwen, culturele voorzieningen en beziens-waardigheden en de landschappelijke karakteristiek (beekdalen, hoge zandgronden). Deze kaart kan tot stand komen door sponsoring van adverteerders die een verwijzing krijgen op dit element.
Anderzijds kunnen vrijelijk posters en prints worden bevestigd die de agenda van het dorp vormen, een niet-commercieel doel dienen van de dorpsgemeenschap. Te denken valt aan kat vermist/ schuttersspel/ avond4daagse/ fancy-fair enzovoorts. Hiermee wordt beoogd in elk dorp een brandpunt te maken waar de levende dorpsgemeenschap aanspreekbaar is.

2. Winkels en bedrijven in de dorpen worden gestimuleerd een smaakvolle uitstalling te onderhouden terwijl driehoeksborden, attentieborden of schreeuwerige objecten worden verboden. Een standaard met ansichtkaarten, een bak met boeken, één kledingrek per winkel, een rek met uitgestalde groente en fruit, een rek met planten en bloemen zijn welkom. Achtergrond hierbij is dat een smaakvolle uitstalling de authenticiteit én veerkracht van de economie in de dorpen onderstreept.

zie uitwerking in seperate bijlage

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

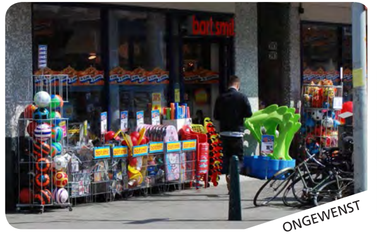

ONGEWENST

GEWENST

ONGEWENST

GEWENST

Literatuurlijst

beleidsstukken

Gemeente Eersel, Welstandsnota 2009, Deel 1 Hoofdrapport, Gemeente Eersel, dd

Gemeente Eersel, Welstandsnota 2009, Deel 2 Gebiedsindeling, Gemeente Eersel, dd

Gemeente Eersel, Welstandsnota 2009, Deel 3 Sneltoetscriteria, Gemeente Eersel, dd

L. Visser, Omgevingsvergunningsvrij bouwen, Gemeente Dongeradeel, mei 2010

Gemeente Eersel, Economisch actieplan gemeente Eersel 2010 – 2014, Gemeente Eersel, maart 2010

Gemeente Eersel, Integraal horecabeleid gemeente Eersel, Gemeente Eersel, mei 2003

Gemeente Eersel, Reclame- en uitstallingenbeleid gemeente Eersel 2008, Gemeente Eersel, 16 september 2008

Nieuwland Advies, Groenstructuurplan gemeente Eersel, Gemeente Eersel, oktober 1997

Gemeente Eersel, Kadernota Eersel "groen denken is groen doen", Gemeente Eersel, 2004

Van Nierop, Landschapsontwikkelingsplan Gemeente Eersel "van structuurvisie plus naar landschapsontwikkeling", Gemeente Eersel, 12 januari 2007

GGD Brabant-Zuidoost, Leefbaarheidsonderzoek gemeente Eersel 2009, gemeente Eersel, 7 mei 2010

Werkgroep Wonen, Welzijn en Zorg, Notitie Wonen, welzijn en zorg in de gemeente Eersel, Voor de doelgroepen ouderen, chronisch zieken en mensen met een beperking, Gemeente Eersel, 9 maart 2010

Gemeente Eersel, Speelruimtebeleid, gemeente Eersel, 19 april 2005

Croonen adviseurs, StructuurvisiePlus gemeente Eersel, Kwaliteit voorop, 17 september 2002

Croonen adviseurs, Duurzaam ruimtelijk beeld, Gemeente Eersel, 27 september 2004

Via Verkeersadvies bv, Kadernota verkeersveiligheid (1), Gemeente Eersel, 31 augustus 2005

Via Verkeersadvies bv, Verkeersveiligheidsplan Eersel Deel 2: Prioriteitenlijst verkeer, Gemeente Eersel, 31 augustus 2005

Via Verkeersadvies bv, Verkeersveiligheidsplan Eersel Deel 3: Blauwdrukken, Gemeente Eersel, 30 augustus 2005

Via Verkeersadvies bv, Prioriteitenlijst 2009, Gemeente Eersel, 28 mei 2009

Gemeente Eersel, Prod-administratie verkeerstellingen marksman 410 met ingang van 1 december 2008_v1, Gemeente Eersel, 2010

IWACO, Waterplan Eersel, Gemeente Eersel, 18 mei 2001

Dienst landelijk gebied, Intergraal Ontwikkelingsplan Duizel, Kwaliteiten voor de Toekomst, Voor en Door Duizel , Dienst landelijk gebied, PON Brabant, gemeente Eersel, oktober 2007

André van den Eerenbeemt en Herman Strijbos, Dorp en toekomst, studie over Eerselse dorpskom, ca. 1970

Werkgroepen DOP Knegsel, Dorpsontwikkelingsplan Knegsel "Knegsel wil vooruit!", juni 2010

Gemeente Vessem, Knegsel, een verkeersveilige(r) zaligheid, februari 1987

Werkgroep DOP Steensel, Dorpsontwikkelingsplan Steensel, "Steensel maakt er werk van", 2009

Werkgroep DOP Wintelre, Dorpsontwikkelingsplan Wintelre, "Wintelre waard om aan te werken", januari 2009

Werkgroep DOP Vessem, Dorpsontwikkelingsplan Vessem, "Vessem, 't best bewaarde geheim van de Kempen", 29 januari 2010

Gemeente Eersel, Landschap, gebiedsvisie op de inrichting van de omgeving Flinkert, Kuilenhurk Braak Vessem, Gemeente Eersel, augustus 2008

Croonen Adviseurs, Bestemmingsplan kom Vessem, gemeente Eersel, 6 oktober 2009

Gemeente Eersel, Beeldkwaliteitplan centrum Vessem, gemeente Eersel, 30 oktober 2002

Gemeente Eersel, Ontwerp herinrichting Centrum Vessem, gemeente Eersel, oktober 2004

Gemeente Eersel, Maatregelenplan bomen Eersel, gemeente Eersel, dd

Cobra boomadviseurs bv, Bomeneffectanalyse Linden Wilhelminalaan Vessem, Gemeente Eersel, 19 oktober 2010

RA infra, Parkeerbalans Parkeermogelijkheden Wilhelminalaan / 't Heike, Kern Vessem, gemeente Eersel, 2 december 2010

kaarten

SRE milieudienst, Cultuurhistorische kaarten, Gemeente Eersel, dd

RA infra/gemeente Eersel, Centrumplan Vessem

Dienst landelijk gebied, Inrichtingsplan Kleine Beerse, Levende Beerze, oktober 2010

boeken

Heemkundevereeniging "De hoge Dorpen", De hoge dorpen, 700 jaar Vessem-Wintelre-Knegsel, Kempen Druk Hapert/Eindhoven, 1993

A. Dams, F.J.P. Huijbregts, J. Spoorenberg, J.e.a, Drie zaligheden, Eersel Duizel Steensel, Kempen Pers B.V., 1989

Remery, Gaston, Brabant zoals het was, Platteland en dorpsleven, Kempen uitgevers, maart 2002

Vereniging Het Nederlandsche Wegencongres, Den Haag, De Schoonheid van de Weg, N.V. Maatschappij tot Exploitatie van het Limburgsch Dagblad Heerlen, 1959

Mandos, H. en Kakebeeke, A.D., De acht zaligheden, de oude kern van de kempen, Stichting Brabants Heem, Oisterwijk, 1971

Kloot Meijburg, H. van der, Bouwkunst in de stad en op het land, W.L. & J. Brusse's uitgeversmaatschppij N.V. Rotterdam, 1930

Embden b.i., Ir. S. J. van, Onze Bouwkunst van allen dag, Ten Hagen, Den Haag 1947

Woordenlijst

Plaatse
(ook heuvel, opstal, berg, biest, dries of kaatsbaan genaamd)
een driehoekig dorpsplein met rondom weg; tevens verzamelplaats voor het te weiden vee, waarvoor afsluitbaar met draaibomen en voorzien van drenkkuil; verder beplant met eiken- of lindenbomen.

(Plaatse of geen plaatse oorsprong dorp, "brink" kan ook ontstaan door het toelopen en kruisen van veldwegen en zal ook invloed hebben op de geometrische lijnen van de dorpsweide.)

huis, hof en aangelag
de eerst aangelegde individuele percelen; gelegen direct rondom de plaatse waaraan ook de boerderijen (5 à 7) werden gebouwd; het geheel omzoomd door hagen (beuk, meidoorn) ter wering van loslopend vee.

straat
de wegen vanaf de plaatse evenwijdig langs het beekdal o.a. naar andere dorpen en de later ontgonnen beemden.

dijk
de weg vanaf de plaatse naar een doorwaadbaar gedeelte in de beek (voorde of vonder), waar later veelal een brug kwam.

dreef
de weg vanaf de plaatse naar de heidevelden voor het drijven van het vee dat daar geweid werd.

kerkpad
Pad dat omliggende dorpen/huizen met de kerk verbindt

velden
blokvormige wissellanden; in een later stadium na ontginning van de akkers en beemden uitsluitend als bouwland in gebruik.

langrepelakker
het eerst ontgonnen echte bouwlandcomplex (veelal lange akkers, lange voren of hoge akkers genaamd); gelegen op een nabijgelegen drogere dekzandopduiking; opgedeeld in smalle, zeer lange percelen tot 400 m.; omzoomd door eikenwal als wild- en veekering.

jonge akkers
later ontgonnen, meer blokvormige bouwlandpercelen.

beemden
nog later (na 1000) uit het elzenbroekbos ontgonnen gedeelten van het beekdal; oorspronkelijk in gebruik als gemeenschappelijke hooilanden; later bij droger wordende beekdalen (vanwege meer benedenstrooms ontginnen) mede in gebruik als extensieve graasgronden; daarvoor opgedeeld in smalle percelen (loodrecht op de beek) en omzoomd met elzenhagen als afrastering.

bogten of kampen
na 1100 (begin van een welvarende periode tot omstreeks 1400 met een sterke toename van de ontginningen) individueel ontgonnen wisselenden; gelegen langs de randen van de heidevelden op gronden van minder kwaliteit.

eind, staart, hoek, hurk of kant
eveneens na 1100 ontstane uitbreidingen c.q. afsplitsingen van het oorspronkelijke dorp; op enige afstand van het oude dorp; soms langs de straat op dezelfde beekdalflank zodat een lintachtig nederzettingspatroon ontstond; soms langs de randen van de akkercomplexen aan een andere zijde dan het oude dorp, zodat een vinger- of kransvormig nederzettingspatroon ontstond.

"lo"
een hooggelegen terrein aan drie zijden begrensd door lagergelegen gronden bijv. Duizel=Duselo

voort of gewad
doorwaadbare plaats

Bijlagen

Bijlage 1
essay: historische duiding Eersels land

Bijlage 2
beschrijving langgevelboerderij

Bijlage 3
bijdrage vanuit verkeerstechniek

Bijlage 4
koppeling welstandsbeleid

Bijlage 5
koppeling beleid reclame en uitstallingen

Historische duiding Eersels land

Door een sterke agrarische traditie is er op de arme zandgronden een hechte band gebleven tussen gebruik en inrichting van het landschap, de buurtschap en het boerenerf, kortom tussen kolonisatiepatroon en opstallen. In die gebieden is het eeuwenlang hard werken geweest voor een schamel bestaan –en in die tijd is het gemengd bedrijf op woeste gronden, beemden en bolle akkers geoptimaliseerd. De betrekkelijke armoede en zelfvoorziening maakte dat deze gebieden geen aantrekkelijke buit vormden voor lokale machthebbers; de mensen zelf maakten er –met de kerkelijke macht– de dienst uit.

Harmonische eenheid langs paden en wegen

Op de arme gronden in Nederland heeft de relatieve stilstand tot regio's geleid waaruit een zekere idylle spreekt: zowel op de Veluwe als in Drenthe en de Kempen kan tot op de dag van vandaag een harmonische eenheid gezien en beleefd worden. Ook nu deze gebieden volstrekt gemoderniseerd zijn en een eigen economische dynamiek hebben gekregen. Die idylle –in de nog aanwezige rauwe natuur van akkers, heide en plantage-bos– oefent vanaf de jaren twintig een grote aantrekkingskracht uit op stedelingen die een karaktervolle en comfortabele woonplek zoeken. Juist om deel te hebben aan die idylle en daar een eigen invulling aan te geven, deze idylle is een kwaliteit.

Voor het opstellen van een beeldkwaliteitsplan is deze idylle leidend, dat wil zeggen het karakter dat de eenheid vormt tussen opstallen, huisgroepering en landschap. Om die idylle niet af te vlakken tot een cliché, tot 'namaak' is het belangrijk om begrip en nuance in de 'couleur locale' aan te brengen. Daarnaast is van belang herkenbare verbindingen te maken met culturele sporen en ankerplaatsen: culturele waarden in lokale uitdrukking van kleur, materiaal, schikking en architectonische vorm. Op een ander abstractieniveau in typologie, erf-inrichting en afstand tot weg en straat, kortom de relatie van het huis tot de openbare ruimte, van het individu tot het dorp. De openbare ruimte is daarin een belangrijk aspect en vormt een belangrijke drager voor deze idylle (dorpspleintjes, lommerrijke lanen, argeloze akkerwegen). Wegen en paden zijn al even ongecompliceerd als de bebouwing. Een rustige wegopbouw, eenvoudige van opzet met oog voor detail en niet stedelijk bepalen het beeld. Authentieke materialen en beplantingen vormen hierbij de ingrediënten.

Om die onderlinge verwantschap en samenhang van gebouwen en opstallen niet te verstoren wordt een inspanning gevraagd van de individuele initiatiefnemer. Nieuwbouw, vervanging, onderhoud of uitbreiding moet een vanzelfsprekende, harmonische relatie hebben met het geheel. Geen museale bevriezing aan de ene kant en geen amechtige 'stedelijke modernisering' aan de andere kant maar een duidelijke keuze voor trage evolutie van vorm en karakter van de dorpen. Dat is tenslotte het uitzonderlijke dat de dorpen ons vandaag laten zien: ze bieden een volstrekt eigentijdse samenleving een hoogwaardige omgeving.

Het beeldkwaliteitplan maakt het een ieder gemakkelijk om het goede en eenvoudige te doen dat de Kempische dorpen past. Maar voor degene die het gezochte, het ingewikkelde of het buitengewone wilt ontwikkelen wordt het gecompliceerder.

- Dat betekent niet meer en niet minder dat in de regel woonhuizen, bedrijfsgebouwen en openbare gebouwen die een eenvoudige traditionele opzet, vormen en materialen hebben het zeker stelt dat de onderlinge verwantschap met de bestaande bebouwing groot blijft.
- Dat langs de linten en grotere akkerwegen de langgevelboerderij het leidende bebouwingstype blijft en dat langs de akkerwegen binnen de dorpen de traditionele middenstandswoningen gebouwd kunnen blijven worden.
- Dat herenhuizen en villaas goedgeplaatste incidenten moeten blijven elk op voor de hand liggende plaatsen langs linten respectievelijk in het ruime groen.
- Dat waar de velden en akkers de dorpsranden raken uitsluitend traditionele agrarische woningtypen het beeld bepalen.

Omdat de Kempische architectuur sober is, kan een trefzekere detaillering en materiaalkeuze voor venster, deuren, dakkapel, goten en dakbeëindiging voldoende zijn voor een aantrekkelijk resultaat. Als frivoliteit kan een keuze gemaakt worden uit het lokale kleurpalet, of uit woonhuistoevoegingen als ondergeschikt aangeluifelde aanbouwen of goed geplaatste bijgebouwen.

Omdat de erven doorgaans met hagen gescheiden zijn van elkaar en van de straat is dit een sterk middel om de erven en tuinen af te scheiden: ze dragen bovendien in belangrijke mate bij aan het imposante, groene beeld van de dorpen.

Dorpse architectuur

Dorpse architectuur is in eerste instantie een eenvoudige architectuur die het 'erf' benoemd waarop is gebouwd in tegenstelling tot de stedelijker 'kavel'. De openheid tussen de erven is van wezenlijk belang voor de ruimtelijke kwaliteit van de Kempische dorpen. Tot wanden aaneengesloten rijen komen niet voor, elk huis blijft op zijn erf een vrijstaand individu.
De eenvoud spreekt in de soberheid en de mate van gemeenschappelijkheid van de architectonische middelen, de aan de plek gebonden materialen en decoraties. Hoewel de huizen doorgaans een vaste maat tot de as van de weg hebben volgen ze geen roolijn maar eerder de richting van de eigen kavel of van de sloten, hekken of hagen ter weerszijden van het achtererf. Bij elke kromming in de weg zijn het dan ook de zijgevels van huizen die aan het dorpsbeeld bijdragen.

Dorpse architectuur in de Kempen kent weinig 18e en 19e eeuwse verbijzonderingen als rijk gedecoreerde herenhuizen, ingegroeide landgoederen of openbare gebouwen. De soberheid en bescheidenheid van de Kempische architectuur is eind 19e eeuw niet opgevolgd door de behoefte elke boerderij aan de wegzijde van een pronkgevel te voorzien zoals in Holland. Vroeg twintigste eeuwse suburbanisatie als aantrekkelijk woondomein voor welvarende stedelingen –zoals in het Gooi en op de Veluwe– is er achtergebleven bij de trage ontwikkeling van de agrarische bewoning. Dorpsuitbreidingen uit de tweede helft van de twintigste eeuw zijn talrijk, maar hebben niet geleid tot degradatie van de dorpskernen en de linten.

Waar onbelangrijker paden en wegen later zijn verhard, zijn onderdeel geworden van de dorpsinbreiding. Hier zijn doorgaans eenvoudige middenstandswoningen te vinden. Er dient omzichtig omgegaan te worden met het inbrengen van een langgeveltype omdat dit de leesbaarheid van de kolonisatie op den duur minder duidelijk maakt. Dit zijn de plekken waar de traditionele middenstandswoning het uitgangspunt blijft.
Overigens wordt de uitzondering niet uitgesloten; het dorpsbeeld kan zelfs sterker worden neergezet wanneer het de enkele uitzondering op passende wijze opneemt. Niettemin worden hoge eisen gesteld aan die uitzondering: de plek, de massa en de architectuur.

Beschrijving langgevelboerderij

De typische Kempische langgevelboerderij is een 18e eeuwse uitvinding en een sobere optimalisatie van het hallenhuis. In principe bestaat de boerderij uit drie opeenvolgende delen in een langgerekt smal volume: de tas (hooischuur en deel), de (pot)stal en het woonhuis. De boerderij heeft hierdoor een eenvoudige, goedkope constructieve hoofdopzet. Een binnengang tussen woonhuis en deel maakte het mogelijk het vee in de potstal ook van binnenuit te voederen of te melken.
In de 19e en 20e eeuw werd de langgevelboerderij het standaardtype voor een Kempisch boerengezin. Bovendien was het type goed uit te breiden door aangeluifelde kippen- of varkenshokken, door de tas te vergroten of het woonhuis uit te breiden.

Omdat er weinig tot geen agrarische bebouwing over is van vóór de 18e eeuw, is de langgevelboerderij de drager geworden van de identiteit.
De langgevelboerderij is doorgaans geheel gemetseld –soms is de tas en de schuur opgetrokken met geteerde planken op een gemetselde spatrand. De constructie bestaat meestal uit een reeks gebinten; een brandmuur met heerd scheidt woonhuis van stal en tas.

De nok loopt dus in de langrichting van het huis. Omdat de deel toegankelijk zijn voor de hooiwagen is de deurhoogte daar soms maatgevend voor de goot: dan ontstaat er ofwel een opgehoogde kap of een geheel of gedeeltelijk verhoogde gootlijn aan de straatzijde. De kap kan zijn voorzien van afgewolfde einden, kan zijn gedekt met riet, met pannen (mulden-pan, kruis-pan of OVHpan) of een combinatie. De langgevelboerderij heeft in de regel geen goten of is later voorzien van eenvoudige mastgoten. De Kempische boerderij heeft een uitgesproken, zwaar kleurpalet van oker, wit en donkergroen.

Omdat de langgevelboerderij twee eeuwen lang gebouwd is, zijn er oudere en moderner versies te vinden: de moderner versies hebben een groter woongedeelte, een grupstal en een grotere tas met hogere deuren voor de hooikar. De oudere langgevelboerderijen zijn vaak meermalen gemoderniseerd en uitgebreid: het woonhuis is vergroot, de tas uitgebouwd en soms is er een tweede woning tegenaan gebouwd. Soms zijn kleine langgevelboerderijen ontstaan uit de uitbreiding van kleine landarbeiderswoningen. In het verlengde van het veldwerk van de Stichting Boerderijen Onderzoek valt het niet mee om 'de ideale' langgevelboerderij te vinden: die bestaat

eenvoudigweg niet.

Het erf is veelal sober en doelmatig. De boerderij is vaak dichtbij de weg gebouwd, om de ruimte aan de achterzijde (landzijde) zo groot mogelijk te houden. Aan de achterzijde van de boerderij lag meestal een verhard erf in het verlengde van de schuur. Deze verharding sluit aan bij het openbaar gebied om scheiding tussen privaat en openbaar zo zacht mogelijk te maken. Die verharding deed dienst om de boerderij bereikbaar te maken vanaf de weg. De rest van erf was sober en doelmatig. Vaak ingevuld met een klein moestuintje en een haag als afscheiding tussen weg en tuin. Regelmatig zie je leilinden als natuurlijke zonneschermen staan tussen de boerderij en de weg.
Langgevelboerderijen vinden we langs de meeste oude wegen: langs de 'linten' en landelijke wegen die de kernen met elkaar verbinden, langs de akkerwegen en het kerkpad. Op deze plekken is het een voor de hand liggend gebouwtype.

In de jaren zestig wanneer in de regio Eindhoven grote groepen goed betaalde kenniswerkers van DAF, Philips en Technische Universiteit huisvesting zoeken, vallen de dorpen in de smaak bij de nieuwe Brabanders: van St Oedenrode tot Best, van Nuenen tot Valkenswaard, van Aalst tot Eersel. Veel langgevelboerderijen krijgen een tweede jeugd als ruim en luxe woonhuis.

Bijdrage vanuit verkeerstechniek

Kortom: optimale beeldkwaliteit is zeker mogelijk, rekening houdend met markante plekken of historisch karakter. Materialisering kan hierop inspelen, zonder verkeerskundige component (verkeersveiligheid voor alle deelnemers) uit het oog te verliezen. Afhankelijk van functie en gebruik is Shared Space in meer of mindere mate toepasbaar.

Inleiding

Binnen de gemeente Eersel worden de komende jaren enkele wegen gereconstrueerd. Soms naar aanleiding van een noodzakelijke rioolvervanging en soms om een verkeerskundig probleem op te lossen. De gemeente heeft bij de herinrichtingen 'beeldkwaliteit' hoog in het vaandel staan, zeker wanneer het gaat om wegen met een bepaalde functie of wegen die van bepaalde historische betekenis zijn. Door middel van maatwerk qua inrichting wordt getracht zoveel mogelijk de (historische) functie te benadrukken en de beeldkwaliteit van de weg en de omgeving een impuls te geven.

Binnen de wens om de beeldkwaliteit te verbeteren dient ook een aantal verkeerskundige wensen en eisen verwerkt te worden in het ontwerp. Deze wensen en eisen zijn veelal gebaseerd op het implementeren van een Duurzaam Veilig verkeersbeleid.

Duurzaam Veilig in het kort

'Duurzaam Veilig' heeft als belangrijkste doel het voorkomen van verkeersongevallen door onvoorspelbaar gedrag van weggebruikers zoveel mogelijk te voorkomen. Een voorspelbare weginrichting voorkomt onzeker gedrag en daarmee verkeersonveilige situaties, zo luidt de redenatie. Uniformiteit en herkenbaarheid zijn hierbij de belangrijkste begrippen wanneer het gaat om de inrichting van wegen. Om deze uniformiteit en herkenbaarheid te bewerkstelligen is het wegennet in 3 categoriëen ingedeeld:

1. stroomwegen (100 en 120 km/u)
2. gebiedsontsluitingswegen (50 en 80 km/u), circa 5.000 – 25.000 mvt./etmaal
3. erftoegangswegen (30 en 60 km/u), maximaal circa 5.000 mvt./etmaal

Essentiële herkenbaar-heids kenmerken	Stroomweg		Gebiedsontsluitingsweg			Erftoegangsweg	
	SW 120	SW 100	GOW 80	GOW 70	GOW 50	ET 60	ETW 30
(Zone)bord	ASW - bord	AW - bord	Bord n.v.t. (algemene limiet RVV)	Limietbord	Bord n.v.t. (algemene limiet RVV)	Zonebord	regime- of (zone)bord
Kantmarkering	Doorgetrokken markering	Doorgetrokken markering	Onderbroken markering	Onderbroken markering of trottoirband	Onderbroken markering of trottoirband	Geen onderbroken markering	Geen onderbroken markering, of trottoirband
Rijrichtingscheiding	Voertuigkering of brede middenberm	Dubbele asstreep met groene "vulling", voertuigkering of middenberm	Dubbele asstreep of middenberm	Dubbele asstreep of middenberm	Dubbele asstreep of middenberm	Geen	Geen

Voorts zijn per wegcategorie ten aanzien van de inrichting een aantal operationele eisen van belang:

Operationele eisen voor wegvakken en kruispunten binnen de bebouwde kom

operationele criteria	operationele eisen binnen de bebouwde kom		
	stroomweg	gebiedsontsluitingsweg	erftoegangsweg
wettelijke snelheid		70 / 50	30
bewegwijzering		afstemmen op categorie	afstemmen op categorie
markering in lengterichting		gedeeltelijk	geen
rijbaanindeling		2 x 1 (of meer)	1
verharding		gesloten	open
erfaansluiting		nee / beperkt	ja
rijbaanscheiding		overrijdbaar	geen
oversteken op wegvakken		ongelijkvloers (of bij kruispunten)	gelijkvloers
parkeren		nee / in vakken	in vakken, op rijbaan
openbaar vervoerhaltes		in havens	op rijbaan
pechvoorziening		in berm of havens	geen
obstakelafstand		middel	klein
fietsers		gescheiden	situatie afhankelijk
bromfietsers		gescheiden / op rijbaan	op rijbaan
langzaam gemotoriseerd verkeer		op rijbaan	op rijbaan
snelheidsbeperkende maatregelen		ja	ja
verlichting		afstemmen op categorie	afstemmen op categorie

Aan wegen wordt een categorie toegekend op basis van de huidige en/of gewenste functie, vormgeving en gebruik. Zo wordt een bepaalde verkeersstructuur gecreerd, waar het verkeersbeleid op wordt gebaseerd door bijvoorbeeld maatregelen te nemen om verkeer juist te bundelen op deze structuur en te ontmoedigen op wegen van lagere orde. Het is dus zaak om voorafgaand aan een herinrichtingstraject helderheid te hebben over de wegcategorisering en waarom aan een bepaalde weg een functie is toegekend. Voor de duidelijkheid: het gaat dus niet om alleen maar verkeersintensiteiten of om hoe de weg er nu uit ziet. Veel meer gaat het om de (beoogde) functie van een weg in relatie tot de totale verkeersstructuur. De toekomstige inrichting dient vervolgens in te spelen op de (toekomstige) functie en gebruik van de weg.

Door middel van de vormgeving wordt bijgedragen aan de gewenste verkeersstructuur. Ieder type weg heeft zijn eigen functionele eisen die vervolgens op het gebied van vormgeving zijn vertaald naar operationele eisen. Daaruit zijn per type weg een aantal essentiële herkenbaarheidskenmerken (EHK) opgesteld waar bij de inrichtng in ieder geval aan voldaan moet worden. In de situatie van de gemeente Eersel zijn met name de gebiedsontsluitingswegen en de erftoegangswegen van belang.

Kortom: Duurzaam Veilig gaat bij wegen met een verkeersfunctie uit van het scheiden van verkeerssoorten op wegen met een verkeersfunctie en het mengen van verkeerssoorten op wegen met een verblijfsfunctie. Ten aanzien van de wegen met een verblijfsfunctie kan dus worden aangesloten op het Shared Space-principe. Bij gebiedsontsluitingswegen met een hoge verkeersintensiteit en snelheid is juist het scheiden van verkeerssoorten en het streven naar uniformiteit en herkenbaarheid van groot belang om de verkeersveiligheid zo hoog mogelijk te laten zijn.

Shared Space

Het Shared Space-principe gaat uit van zo min mogelijk regulering van verkeersstromen. Shared Space of Gedeeld ruimtegebruik is een verkeersconcept dat de multifunctionaliteit, en daarmee de relatie tussen verkeersveiligheid en de omgeving, van de openbare ruimte centraal stelt. De verblijfsruimte wordt ingedeeld als mensenruimte en wordt niet geïnterpreteerd als verkeersruimte. Er wordt als het ware onduidelijkheid gecreëerd waardoor mensen geacht worden alerter te reageren en meer met elkaar rekening te houden.
Een ander kernpunt van Shared Space is het verbeteren van de leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteit. Doordat de wegen niet worden geïnterpreteerd als verkeersruimte maar als verblijfsruimte, is er meer ruimte voor langzaam verkeer. Doordat de asfaltwegen worden vervangen door bestraatte wegen en de verkeersborden bijna allemaal uit het straatbeeld zijn verdwenen willen ontwerpers de ruimtelijke kwaliteit van het gebied verhogen. Ook gaat Shared Space uit van de culturele en historische waarden van een gebied, en deze worden als elementen gebruikt voor het inrichten van een straat. Dit is ook een factor die de ruimtelijke kwaliteit verhoogt. Er zijn ook negatieve punten verbonden aan Shared Space. Er zijn bepaalde risicogroepen zoals ouderen en gehandicapten. Door het gebrek aan overzicht en duidelijkheid is het moeilijk voor ouderen en gehandicapten om in te schatten wat ze moeten doen in complexe en drukke situaties. Een ander punt van kritiek is dat de inwoners van gebieden waar Shared Space is ingevoerd klagen dat ze zich onveilig voelen.
Hiermee lijkt de Shared Space-gedachte haaks te staan op de Duurzaam Veilig filosofie die er juist van uitgaat dat je onzeker weggedrag moet voorkomen door uniformiteit en herkenbaarheid na te streven, zodat voorspelbaar weggedrag wordt vertoond. Zoals gezegd is dit met name gewenst bij wegen met een verkeersfunctie, omdat op deze wegen snelheids- en massaverschillen dermate groot zijn dat potentiële conflicten ernstige gevolgen kunnen hebben. Vandaar dat ervoor wordt gepleit om ten aanzien van gebiedsontsluitingswegen een inrichting toe te passen conform de essentiële herkenbaarheidskenmerken en operationele eisen van Duurzaam Veilig.

Relatie met Beeldkwaliteit

In de gemeente Eersel wordt een aantal wegen her ingericht, veelal ingegeven uit noodzaak van rioolvervanging. Het gaat hier in de meeste gevallen om wegen met een beperkte verkeersfunctie, vaak kernenverbindende wegen. De gemeente maakt zich sterk om mede door de weginrichting een bepaalde beeldkwaliteit minimaal te behouden en waar mogelijk te versterken. De volgende basisuitgangspunten worden hierbij gehanteerd:
- aansluiten bij ‘geest van de plek’;
- historisch karakter van de omgeving in relatie tot de historische functie van de weg benadrukken;
- bijzondere plekken benadrukken.

Door middel van maatwerk in het dwarsprofiel en een uitgekiende maateriaalkeuze kan een maximale bijdrage worden geleverd aan de beeldkwaliteit.

Ten aanzien van verkeer dienen daar de volgende uitgangspunten aan toegevoegd te worden:
- verkeerskundig recht doen aan de functie van de weg, door maatvoering af te stemmen op de benodigde passeerruimte van maatgevende ontwerpvoertuigen;
- optimaal faciliteren van het kwetsbare langzaam verkeer; faciliteren van parkeren;
- binnen de wensen van beeldkwaliteit rekening houden met herkenbaarheid en eenduidigheid zodat de weggebruiker weet waar hij aan toe is. Hiermee wordt onzeker weggedrag voorkomen;
- maximale bijdrage aan verkeersveiligheid door het minimaliseren van potentiële conflicten;
- maximale bijdrage aan leefbaarheid, dus rekening houden met geluidbelasting en luchtkwaliteit.

Voor gebiedsontsluitingswegen worden de volgende principe-uitspraken gedaan:
- voorkeur voor asfalt als verhardingssoort, gelet op de hoeveelheid en samenstelling van het verkeer en de maximum snelheid van 50 km/u. Dit draagt tevens bij aan het handhaven of verminderen van de geluidbelasting (rijbaanbreedte minimaal 6,30m, liefst 6,50m);
- ook voor fietspaden geldt uit oogpunt van comfort een voorkeur voor gesloten verharding, ook binnen de bebouwde kom (breedte dubbelzijdige fietspaden 2m, enkelzijdig in twee richtingen te berijden fietspad 3m);
- het scheiden van verkeerssoorten, waarbij langzaam verkeer gescheiden moet worden van het gemotoriseerd verkeer. Dit betekent een profiel met in ieder geval vrijliggende fietspaden, zeker bij een ‘zware’ fietsroute (school-thuis route)
  - voetgangers bij voorkeur ook apart
  - de bus halteert in een haltehaven naast de rijbaan

  gelet op de massa- en snelheidsverschillen verdient het de voorkeur om een geleed profiel toe te passen waarin de plaats van iedere weggebruiker duidelijk is en men niet in elkaars vaarwater komt. Dit zou op wegen met een verkeersfunctie alleen maar leiden tot ongewenste conflicten.

Waarom: de hoeveelheid en samenstelling van het verkeer laat geen menging toe. Dit is niet verkeersveilig! Gelet op enkele ervaringen dient voorzichtig te worden omgesprongen met open verharding in gebiedsontsluitingswegen. Er bestaat een vrees voor toename van de geluid- en trillingsproblematiek bij open verharding, hetgeen de leefbaarheid niet ten goede komt. En er wordt door middel van asfaltverharding duidelijk een hiërarchie in wegenstructuur zichtbaar ten opzichte van de omliggende wegen.
Het onderscheid tussen verkeersfunctie en verblijfsfunctie wordt zo duidelijk zichtbaar hetgeen de logica in de verkeersstructuur en de herkenbaarheid voor de weggebruiker ten goede komt.

In de praktijk kan het natuurlijk voorkomen dat er te weinig ruimte beschikbaar is om een Duurzaam Veilig dwarsprofiel te realiseren. In dat geval moet worden afgewogen welke verkeersdeelnemers in ieder geval wél gefaciliteerd moeten worden. Vaak wordt hierbij de voorkeur gegeven aan de fietser. Het is in zo’n geval wenselijk om een fietspad en een voetpad te combineren, zeker als de hoeveelheid voetgangers niet in verhouding staat tot het aantal fietsers. Een alternatief zou kunnen zijn om fietsers op de rijbaan toe te staan. Dit hangt af van de intensiteit van de fietsers op dit wegvak en de hoeveelheid en samenstelling van het gemotoriseerd verkeer. Door middel van suggestiestroken (al dan niet in kleur) kunnen fietsers hun eigen plek krijgen, ook al is de status van een dergelijke strook gering. Er mag immers ook op geparkeerd worden e.d. Duidelijk is dat dit voor fietsers op een gebiedsontsluitingsweg geen optimale oplossing is.

Voor kruispunten gelden de volgende uitgangspunten:
- rotonde of verkeerslichten bij kruispunten van gebiedsontsluitingswegen. Omwille van de verkeersveiligheid wordt een rotonde geadviseerd. Verkeerslichten bij voorkeur alleen vanwege de doorstroming, niet primair vanwege de verkeersveiligheid;
- inritconstructies met verhoogd fietspad en trottoir bij kruispunten van gebiedsontslutingswegen en erftoegangswegen;
- alternatief: geen inritconstructie, maar het instellen van een voorrangsregeling dmv haaientanden.

Ondanks dat het faciliteren van de verkeerssoorten bij gebiedsontsluitingswegen bepalend is voor de inrichting hoeft dit zeker geen afbreuk te doen aan de beeldkwaliteit. De invulling van groen is hierbij een doorslaggevende factor. Tevens kunnen bijzondere plekken worden benadrukt door hier bijvoorbeeld een oversteekplaats (met bijvoorbeeld een geleider) aan te koppelen of door middel van kleur bepaalde accenten aan te brengen.

Erftoegangswegen
Op erftoegangswegen liggen de verkeersintensiteiten doorgaans onder de 5000 motorvoertuigen per etmaal. De snelheid is lager en er maakt minder zwaar verkeer gebruik van deze wegen. Snelheid- en massaverschillen zijn dus veel kleiner dan bij gebiedsontsluitingswegen. Hierdoor kan op deze wegen wel menging van verkeer plaatsvinden en verdient het toepassen van open bestrating de voorkeur.

Hierdoor bestaat er veel speelruimte om te komen tot maatwerk qua inrichting, waarbij op creatieve manieren kan worden aangesloten bij markante plekken. Er kan worden gekozen voor een volledig ongeleed profiel, al dan niet voorzien van groen. Wel moet hierbij rekening worden gehouden met het volgende:
- open verharding is toepasbaar. Dit sluit veelal aan bij de functie en het karakter van de wegen en draagt bij aan het verbeteren van de beeldkwaliteit. Wel wordt omwille van de geluidbelasting een voorkeur uitgesproken voor gebakken materiaal;
- een rijbaanbreedte van minimaal 5,5m bij verkeer in twee richtingen. Dit is wel de ondergrens, optimaal is 6m. Indien het maatgevend passeermoment gebaseerd wordt op twee vrachtauto’s dient 6,5m te worden aangehouden;
- snelheidsverlagende maatregelen: een weg van circa 6m breed in open verharding leidt niet tot de gewenste snelheid van 30 km/u, zeker niet wanneer de weg gekenmerkt wordt door rechtstanden. Om redelijkerwijs een gereden snelheid (85-percentielsnelheid) van 30 à 40 km/u te bewerkstelligen zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Deze maatregelen dienen te passen in het beeld van de weg en de omgeving. Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld asverspringing of een kruispuntplateau, waarbij met de materialisering rekening gehouden wordt met het karakter en de uitstraling van de weg. Zodanig dat de verkeerskundige inrichting niet dominant is in het wegbeeld, maar dat wel een snelheidsverlagend effect uitgaat van de maatregel. Of bijvoorbeeld het combineren van een geleider met een (informele) oversteekplaats. Zebrapaden niet in 30km zones.
- fietsers worden op de rijbaan afgewikkeld.
- In geval van een busroute: de bus halteert op de rijbaan;
- parkeren ongereguleerd op de rijbaan of in vakken naast de rijbaan. Intensiteiten zijn hiervoor vaak bepalend. Ook binnen de categorie erftoegangswegen bestaan verschillen, waardoor in een aantal gevallen gemotiveerd kan worden waarom parkeren naast de rijbaan moet plaatsvinden. Vaak is dit het geval bij ‘grijze’ wegen, oude invalswegen, kernenverbindende wegen met een beperkte verkeersfunctie.
- omdat de wegen vaak in druk bewoond gebied liggen vindt ook relatief veel voetgangersverkeer plaats, waaronder ook kinderen. Bijvoorbeeld op een schoolroute is het gewenst om voetgangers duidelijk een plaats te geven in het dwarsprofiel. Er moet voor gewaakt worden dat niet geparkeerd wordt op het trottoir. Dit kan voorkomen worden door genoeg ruimte tussen parkeerplaats/rijbaan en trottoir, het fysiek afscheiden van het voetpad (berm of groen) of het trottoir verhoogd leggen.

Kruispunten:
- Uitgangspunt is gelijkwaardigheid. Gelijkwaardigheid benadrukken. Zelfde materialisering.
- Duidelijkheid!

Koppeling Welstandsbeleid

De gebiedsgerichte criteria

Historische kernen en bebouwingslinten (H)

In de historische kernen en aan de historische bebouwingslinten komen verschillende soorten bebouwing voor als aanvulling op de oorspronkelijke agrarische bebouwing. Kolonisatie van het gebied langs de linten heeft een weerslag in de bebouwing die we er aantreffen en waarvan we –van de pit van het dorp tot de dorpsrand– het toenemend agrarisch karakter van de bebouwing moeten handhaven.
Het beeldkwaliteitplan onderscheidt agrarische bebouwing van verschillende soorten burger-woonhuizen: middenstandswoningen, herenhuizen en villa's.

Ligging
- het dorpse en historische karakter van de gebieden behouden en versterken in bebouwing, erf-inrichting en maatvoering
- er is geen geplande rooilijn: elk huis-type of gebouwtype heeft een kenmerkende maat en inrichting van het voorerf: een bedrijfserf bij een boerderij, een siertuin bij een middenstandswoning en een pronktuin bij een herenhuis.
- tussen de hoofdmassa's zijn de zij-erven het overwegend groen en open: vrijstaande bijgebouwen staan achterop het erf. De maten van de zij-erven hebben een relatie met maat en karakter van de hoofdmassaas: groot bij herenhuis en boerderij, kleiner bij de middenstandswoning.
- hoofdgebouwen zijn georiënteerd op de belangrijkste openbare ruimte met geëigende architectonische middelen: bij de boerderij is een voordeur met bovenlicht voldoende, een herenhuis of middenstandswoning verdient een uitgewerkte entrée.
- De villa ligt op een grote kavel ingebed temidden van het opgaand groen. Het herenhuis ligt met een diepe voortuin vrij aan een lint, de middenstandswoning ligt met een voortuin terug van het lint. De langevelboerderij ligt met een ondiep erf aan et lint dat ter plaatse van het bedrijfsdeel is verhard. De zij-erven hebben voor elk type karakteristieke breedtes afgestemd op de locatie (dorpshart kleinere zij-erven dan in de periferie)

Massa
- gebouwen zijn in het algemeen als individuen gearticuleerd op de kavel maar zijn terug te voeren tot enkele eenvoudige voorbeelden: langgevelboerderij, herenhuis en middenstandswoning.
- de bouwmassa's en gevelopbouw harmoniëren met het dorpse karakter van het gebied, van vorgestelde contrasten moet de toegevoegde waarde blijken.
- gebouwen hebben overwegend één bouwlaag met kap: de lage goten zijn belangrijk onderdeel van het dorpsbeeld in relatie tot de breedte van lanen en wegen
- bij de langgevelboerderij is de typische indeling woonhuis/stal/tas leidend voor de compositie van de gevel. Bij middenstandswoning en herenhuis is een meer architectonische compositie gevraagd waarin rijzigheid, symmetrie, afsluyiting van de compositie met een lijst enzovoorts een rol spelen.
- de gevel van de bovenbouw is afgestemd op de hoofdmassa
- aan-, op- en uitbouwen zijn ondergeschikt en vormgegeven als toegevoegd element of opgenomen in de hoofdmassa door aan te luiven
- bijgebouwen zijn ondergeschikt aan het hoofdvolume, in massa en dakvorm gelijk aan het hoofdgebouw of in architectuur en materiaal volstrekt ondergeschikt
- De villa heeft een vrijgevormde bouwmassa. Het herenhuis heeft een verticale gevelcompositie, een schildkap of zadeldak en ten hoogste 2 lagen met kap, de middenstandswoning heeft een zadeldak en ten hoogste 2 lagen met kap, de langgevelboerderij heeft 1 laag met kap.

Architectonische uitwerking
- de detaillering is zorgvuldig
- fijne detaillering wordt benadrukt in kleine samenstellende elementen als gootklossen, belijning en baksteenpatronen in het gevelvlak, profilering van kozijnen, ramen en deuren
- gevels van herenhuizen en middenstandswoningen hebben een verticale geleding vwb de proporties van doorbrekingen van het muurvlak en eventuele dakkapellen aan de straatzijde
- gevels zijn voorzien van een gemetselde plint als spatrand gepleisterd, hardsteenplaten of in een trasraamklinker
- daken hebben een houten overstek of een gemetselde kopbeëindiging (tuitgevel), afgewolfde einden komen alleen voor bij langgevelboerderij-typen
- dakkapellen, lijsten en dergelijke zijn zelfstandige ondergeschikte elementen en in maatvoering en architectuur
- afgestemd op de hoofdmassa (villa, herenhuis, middenstandswoning of langgevelboerderij) en zijn sober van vorm

Materiaal- en kleurgebruik
- materiaalgebruik en detaillering is traditioneel en sober
- gevels zijn in principe van rode of bruine baksteen
- hellende daken zijn gedekt met keramische overglaasde pannen, gesmoord of naturel.
- traditioneel Hollandse houten kozijnen en profileringen vormen het uitgangspunt, raamvensters zijn in principe onderverdeeld met houten roeden of schijnnaalden (T-venster of empire-raam)
- het kleurgebruik is traditioneel en terughoudend en gebaseerd op het Kempisch palet.

Gemengde bebouwing (G)

In het beeldkwaliteitplan is dit niet zozeer een set criteria voor een gebied als wel een set criteria voor de jongere bebouwing in dorpskernen. In principe wordt deze bebouwing een halt toegeroepen door expliciet te verwijzen naar de 'bestaande' bebouwing als referentie. Dit kan echter tot verwarring leiden omdat er geen kwalitatieve uitspraak is gedaan t.a.v. het bestaande. Er is geen aanleiding hier andere criteria te benoemen dan onder de historische linten (H).

Koppeling beleid reclame en uitstallingen

Voor de hoofdwinkelstraten van Markt en Hint van Eersel én van alle andere kernen geldt een bijzonder regime. Aanvullend hierop de volgende punten:

- Lichtslingers en –lijnen (prikkabels) en/of gebouwencontourlijnen worden uitgesloten. Achtergrond hiervan is tweeledig. Enerzijds stelt de nieuwe LED verlichting ons in staat om smaakvoller zwak schijnsel toe te passen waardoor de contouren zich in het avondlicht aftekenen en meer niet. De belijning van traditionele lichtlijnen waarbij de contour het beeldmerk van het bedrijf wordt en uit zijn context wordt gelicht laat zich moeilijk verenigingen met de beoogde beeldkwaliteit van het dorp.
- vlaggen en banieren worden gemaximaliseerd op 1 stuks per bedrijf uitgezonderd de nationale driekleur op officiële feestdagen en speciale vlaggen gekoppeld aan een evenementenvergunning
- kleurstelling van aangelichte belettering geborsteld rvs, brons, gebronsd messing of mostergeel
- naamsaanduiding in traditionele glazen neonletters is toegestaan, maximaal 1 per pand.
- maatvoering van parasols nader regelen en het gedeelte dat deze van het gehele terras mogen afdekken
- aanwezigheid terrasverwarming/seizoensgebonden terrassen nader regelen
- windschermen nader regelen hoogte maximaal 1,5 meter uitvoering houten frame (donker groen, oker, mosterdgeel) of stalen frame (kleur zwart), gesloten onderpaneel (gebroken wit) daarboven gelaagd glas recht of gebogen, helder of matte pvb-folie.

Colofon

Uitgave
Gemeente Eersel
Dijk 15
5521AW Eersel

Opdrachtgever
Gemeenteraad van Eersel

Redactie

Theo Hendriks	stedenbouwkundige, projectleiding
Wijnand Bouw	landschapsarchitect, Bosch Slabbers
Rien van Huis	landschapsontwerper, Bosch Slabbers
Peter Drijver	architect, Scala architecten

Eindredactie
Theo Hendriks

Projectgroep

Peter Stabel	ruimtelijke beheer
Paul Hamaekers	verkeer
Monique Claassens	groen
Ceres van der Krieken	cultuurhistorie
Bart Bierens	vergunningverlening
Mariëlle Voermans	dorpsraad coördinator
Bas Joosten	ruimtelijke ontwikkeling
Sandra van Leeuwen	welzijn
Natasja Vogels	recreatie en toerisme

Uitgave	december 2014
Drukker	allcollor, Lange voren 16b Eersel
Oplage	50 stuks 1e druk

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Ofschoon deze uitgave met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kunnen de opdrachtgever, en de samenstellers geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand zonder schriftelijke toestemming van de gemeente Eersel.

Met dank aan de vele (ca. 430) inwoners van de gemeente Eersel die in de diverse klankbordgroepen hun waardevolle inbreng hebben geleverd. De architecten uit de regio voor hun inhoudelijke bijdrage tijdens de debatavonden.

Legenda analyse kaarten

Bebouwing ontwikkeling
- voor 1832
- 1832 - 1900
- 1900 - 1953
- 1953 - 1963
- 1963 - 1972
- 1972 - 1983
- 1983 - 1991
- 1991 - 2000
- later dan 2000

Beeldkenmerkende bebouwing en ruimtes
- beeldkenmerkende bebouwing
- beeldkenmerkende langgevelboerderij
- kerk
- molen
- brouwerij
- plaatse | dorpsruimte
- muziektent
- beeldbepalende ruimte plaatse | dorpsruimte
- oude baan
- oude wal

Bebouwing dichtheden
- vrijwel gesloten gevellijn (bijv. centrum)
- meer dicht dan open (bijv. lint)
- meer open dan dicht (bijv. open lint, villawijk)
- vrijwel open (bijv. landelijk gebied)

Verkeersintensiteit
- < 1000 voertuigen per etmaal
- 1000 - 1999 voertuigen per etmaal
- 2000 - 2999 voertuigen per etmaal
- 3000 - 3999 voertuigen per etmaal
- 4000 - 4999 voertuigen per etmaal
- 5000 - 5999 voertuigen per etmaal
- > 5999 voertuigen per etmaal

Bebouwing functies
- bedrijf (grootschalig)
- bedrijf (kleinschalig)
- winkel | dienstverlening
- horeca
- maatschappelijk
- collectief wonen

Groenstructuur
- beeldbepalende ruimte plaatse | dorpsruimte
- laan
- leilindes
- belangrijke solitaire boom
- belangrijke groene ruimte
- bossen en singels

Verkeersregime
- 100 km. /uur
- 80 km. / uur
- 60 km. / uur
- 50 km. / uur
- 30 km. /uur
- gebiedsontsluitingsweg

Diepte voorerf
- < 5 m.
- 5 - 10 m.
- 10 - 15 m.
- > 15 m.

BKP gemeente Eersel

- een handreiking voor de inrichting -

2

BKP2 gemeente Eersel

een handreiking voor de inrichting

Inleiding

1 Eersel

1.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.5

1.2 **Advies van klankgroep** p.6

1.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.8

1.3.1 Duizelseweg
1.3.2 Markt en Hint
1.3.3 Nieuwstraat
1.3.4 Oude Postelseweg
1.3.5 Willibrorduslaan
1.3.6 Bergeijksedijk
1.3.7 Dijk
1.3.8 Gebroeders Hoeksstraat
1.3.9 Voortseweg en Boksheidsedijk
1.3.10 Kapelweg
1.3.11 Kerkstaat
1.3.12 Schadewijkstraat

1.4 **Toetsingskader; Ontwikkellocatie** p.49

1.4.1 Kerkplein
1.4.2 Groenstructuur achter kerk
1.4.3 Hoek Kerkstraat

2 Vessem

2.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.59

2.2 **Advies van klankgroep** p.60

2.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.61

2.3.1 Heike en Wilhelminalaan
2.3.2 Jan Smuldersstaat
2.3.3 Servatiusstraat
2.3.4 Kerkberg
2.3.5 Kuilenhurk
2.3.6 Flinkert
2.3.7 MR de la Courtstraat

2.4 **Toetsingskader; Ontwikkellocatie** p.90

2.4.1 Garagebedrijf Van de Ven

3 Wintelre

3.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.97

3.2 **Advies van klankgroep** p.98

3.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.99

3.3.1 Kekkeneind
3.3.2 Willibrordusstraat en Biemeren (binnen bebouwde kom)
3.3.3 Biemeren (buitengebied)
3.3.4 Kerkstraat, Slikdijk en Mostheuvel
3.3.5 Groenstraat

3.4 **Toetsingskader; Ontwikkellocatie** p.119

3.4.1 Ontwikkelingslocatie vml. discotheek 't Centrum

4 Duizel

4.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.119

4.2 **Advies van klankgroep** p.120

4.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.121

4.3.1 Wolversstraat en Smitseind
4.3.2 Groenstraat
4.3.3 Akkerstraat
4.3.4 Oude kerkstraat
4.3.5 Meerstraat
4.3.6 Het hart van Duizel

5 Steensel

5.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.145

5.2 **Advies van klankgroep** p.146

5.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.147

5.3.1 Eindhovenseweg
5.3.2 Riethovenseweg
5.3.3 Stevert
5.3.4 Joseph Schulteweg (Jan Hagelaersweg)
5.3.5 Frans van Nunenstraat
5.3.6 Korte Kerkstraat
5.3.7 Kerkdreef

6 Knegsel

6.1 **Algemene beschrijving van het dorp** p.177

6.2 **Advies van klankgroep** p.178

6.3 **Waardeoordeel en visie per straat** p.179

6.3.1 Vessemseweg
6.3.2 Eerselseweg
6.3.3 Het Groen
6.3.4 Steenselseweg
6.3.5 Veldhovense weg
6.3.6 Zandoerleseweg
6.3.7 Het groene hart

7 Buurtschappen

7.1.1 **Boksheide** p.204
7.1.2 Advies van klankgroep
7.1.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.1.3.1 Boksheide
7.1.3.2 Boksheide en Zandhoefseweg
7.1.3.3 Spijkertsedijk

7.2.1 **Stokkelen** p.212
7.2.2 Advies van klankgroep
7.2.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.2.3.1 Stokkelen
7.2.3.2 Broekstraat
7.2.3.3 Hazenstraat
7.2.3.4 Hazenstraat en Broekstraat

7.3.1 **Hoogstraat, Schadewijk en Molenveld** p.221
7.3.2 Advies van klankgroep
7.3.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.3.3.1 Hoogstraat en Hazenstraat 7.3.3.2 Schadewijk
7.3.3.3 Molenveld

7.4.1 **Stevert** p.234
7.4.2 Advies van klankgroep
7.4.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.4.3.1 Stevert
7.4.3.2 Nedermolen
7.4.3.3 Tasbroekwegje

7.5.1 **De Hees** p.242
7.5.2 Advies van klankgroep
7.5.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.5.3.1 Hees
7.5.3.2 Genderweg

7.6.1 **Sneidershoek, Hoekdries en Wolfshoek** p.248
7.6.2 Advies van klankgroep
7.6.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.6.3.1 Eerselseweg
7.6.3.2 Sneidershoek
7.6.3.3 Hoekdries
7.6.3.4 Pastoor Eykenweg en deels Hoekdries
7.6.3.5 Wolfshoek en De Wetering

7.7.1 **Veneind, Driehuizen en Maaskant** p.266
7.7.2 Advies van klankgroep
7.7.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.7.3.1 Postels Huufke
7.7.3.2 Driehuizen
7.7.3.3 Maaskant

7.8.1 **Vondereind en Lantie** p.275
7.8.2 Advies van klankgroep
7.8.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.8.3.1 Vondereind
7.8.3.2 Lantie

7.9.1 **Donk en Meerven** p.280
7.9.2 Advies van klankgroep
7.9.3 Waardeoordeel en visie per straat
7.9.3.1 Donk en De Achterste Donk
7.9.3.2 Meerven en Donk
7.9.3.3 Meerven

Auteurs

Theo Hendriks, *stedenbouwkundige*

Wijnand Bouw, *landschapsarchitect*

Peter Drijver, *architect*

Rien van Huis, *landschapsontwerper*

februari 2014

gemeente Eersel

bosch slabbers

SCALA architecten

Inleiding

In **deel 1** is een analyse gemaakt van de gemeente Eersel als geheel, van de dorpen en de verschillende buurtschappen. Dit heeft er toe geleid dat er in deel 1 een systematiek van dorpsruimten is ontwikkeld om de verschillende dorpen, buurtschappen en straten ruimtelijke te kunnen duiden. De systematiek is verder uitgewerkt in bouwstenen voor de inrichting. Voor de architectuur is een kader opgesteld voor herontwikkeling, nieuwbouw en verbouw, idem voor reclame en uitstallingen.
In dit **deel 2** wordt een nadere uitwerking gegeven van de individuele straten zoals die in deel 1 van het (beeld) kwaliteitsplan zijn beschreven.

Deel 2 begint met het niveau van de dorpsruimten (systematiek). In deel 1 zijn de straten per dorp en buurtschap ingedeeld in een bepaald type straat op basis van historische analyse, huidige kenmerken en functionele eisen (bijv. verkeerskundige eisen). Deze kaart is gemaakt in deel 1 en vormt de start voor deel 2. Daarom is deze kaart van elk dorp en buurtschap opgenomen in deel 2. Vervolgens is voor elke straat in zijn geheel gekeken of de straat voldoet aan de eisen zoals beschreven in die systematiek. Hier komt een waardering uit van voldoet niet tot voldoet.

Kernbegrip voor het BKP is participatie!
Voor het opstellen van een goed BKP kader is consensus essentieel. Daarom zijn per straat een aantal klankbordgroep avonden gehouden om met elkaar te onderzoeken wat het wenselijke beeld van de desbetreffende straat zou moeten zijn. Per straat wordt aangegeven wat er in de desbetreffende klankbordgroepen is gezegd over die straat. De wensen en opmerkingen uit de klankbordgroepen zijn besproken in de projectgroep. De uitkomsten uit de klankbord zijn in de projectgroep gespiegeld aan het gemeentelijke beleid en praktische zaken; bijvoorbeeld beheer en maatvoering. In een tweede en soms derde avond zijn de resultaten met elkaar besproken en waar nodig aangepast om tot consensus te komen over de plannen.

Na een korte beschrijving van de uitkomsten, wordt er per straat een visie gegeven. De visie wordt beschreven en gevisualiseerd in een BKP kaart met profielen. Van sommige straten en gebieden is een verdiepingsslag gemaakt. In het document zijn tegenstrijdige meningen en visies tussen projectgroep en klankbordgroep opgenomen en beschreven.

Stappen met de klankbordgroep:

1. Informatie halen (analyse en waardering)
2. Verwerken in concept BKP kaart
3. Overleggen en bijstellen (keuzes)
4. Definitieve BKP kaart
5. Terugkoppelen (controle en afstemming)

Per straat zijn de volgende onderdelen uitgewerkt:

- Tabel met alle opmerkingen vanuit de klankbordgroep
- Bondige visie met een tekst over waar je op moet inzetten in die straat
- Tabel met uitwerking op thema, waardering, voorstel en bouwstenen
- Uitsnede van de BKP kaart
- Enkel profielen
- Evt. aanvullend ontwerpend onderzoek

Deel 2 houdt qua dorpen en buurtschappen dezelfde volgorde aan als deel 1. Eerst wordt in hoofdstuk 2 de visie gegeven op het grootste dorp; Eersel. In Hoofdstuk 3 t/m 7 volgen de andere dorpen in afnemende grootte (Vessem, Wintelre, Duizel, Steensel en Knegsel). In hoofdstuk 8 wordt ingegaan op de verschillende buurtschappen gerangschikt per locatie, meestal gerangschikt aan de hand van de ligging aan een beek.

1.
Eersel

Algemene beschrijving van het dorp 1.1

De kaart met de verschillende dorpsruimtes laat het ruimtelijk beeld van Eersel zien. De kern van het grootste dorp in de gemeente Eersel is een aaneengegroeid netwerk van verschillende oude buurtschappen en bebouwingsclusters. Deze liggen tussen de Markt/Hint en de Willibrorduskerk, aangegeven als linten. De andere straten zijn de verschillende verbindingen naar de (vroegere) aanliggende dorpen en akkers.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Duizelseweg	Nieuwe weg / landelijke weg	Voldoet redelijk
Markt en Hint	Lint	Voldoet
Nieuwstraat	Nieuwe weg	Voldoet redelijk
Oude Postelseweg	Lint	Voldoet niet
Willibrorduslaan	Nieuwe weg	Voldoet redelijk
Bergeijksedijk	Nieuwe weg	Voldoet grotendeels
Dijk	Lint	Voldoet
Gebroeders Hoeksstraat	Lint	Voldoet niet
Voortseweg en Boksheidsedijk	Lint / nieuwe weg	Voldoet grotendeels
Kapelweg	Nieuwe weg	Voldoet redelijk
Kerkstraat	Lint	Voldoet niet
Schadewijkstraat	Nieuwe weg	Voldoet redelijk

Advies van klankbordgroep 1.2

De klankbordgroep van de kern Eersel zijn er zeer van bewust dat hun dorp met o.a. de Markt en Hint een recreatief hoogtepunt is van de Kempen, maar ook dat het dorp een hoog voorzieningensniveau heeft, mede voor de omgeving. Men ziet het belang in van deze functies en wil zich dan ook inzetten om de beeldkwaliteit hoog te houden en te versterken. Daarnaast wordt opgemerkt dat het verkeer van een groot dorp veel invloed heeft op de buitenruimte.
Hieronder een uiteenzetting van de wensen van de verschillende klankbordgroepen per straat.

Duizelseweg

- Mooi heringericht, maar er wordt te hard gereden
- Meer bomen in de straat
- “Plaatse” sterker vormgeven
- Parkeeroverlast Oude Duizelseweg
- Extra parkeervoorzieningen
- Doorgaande boomstructuur Oude Duizelseweg
- Wens in het verlengde Oude Duizelseweg een voetpad

Markt en Hint

- Huidige inrichting wordt zeer gewaardeerd
- Visie is eenheid Markt-Hint maar de parkeerplaats op de Hint doorbreekt die eenheid
- Te veel bloembakken en te groot
- Te kort aan parkeerplaatsen voor bewoners
- Kort parkeren niet duidelijk aangegeven (blauwe zone is ook niet altijd goed zichtbaar)
- Er wordt te hard gereden
- Keien voor voormalig gemeentehuis is slecht begaanbaar
- L&L voor Action ergernis, blokkeert de straat
- Een andere ergernis is dat de waterpomp op slot zit
- T.p.v. oude N-weg; dit groen inrichten, om te parkeren is het te ver weg

Nieuwstraat

- 1 of 2-richtingen verkeer, ondernemers graag 2 bewoners graag 1-richting
- Hoek met markt is een rommel
- Tevreden over de nieuwe winkelstraat
- Reclame en uitstalling op straat wekt irritatie, zoneren
- Kruising Willibrorduslaan is erg rigide, hou rekening met schoolgaande jeugd
- Deel van de Willibrorduslaan en N-weg meer bomen, langsparkeren opheffen waar mogelijk
- Er wordt te hard gereden
- Kruising met N-weg beter vormgeven, entree van Eersel!

Oude Postelseweg

- Oude Postelseweg afgesloten waarom? Sluit maar weer aan
- Herstel laan Oude Postelseweg en Voortseweg (vroeger eiken)
- Herstel groenstructuren (plaatse/kruisingen)
- Verloop van de wegen sluit niet aan op de naamgeving

Willibrorduslaan

- Bomen behouden en aanvullen, een laan moet een laan zijn
- Behoud platanen of herplant lindes
- Te veel verkeer (rondweg?)
- Vrachtverkeer weren
- Gevaarlijke oversteken fietsers
- Te weinig ruimte L&L C1000

Bergeijksedijk

- Meer groen in de straat, vroeger stonden er eiken
- Groen achter kerk belangrijk voor beeld
- Paardenwei mag weg
- Beste plek voor eventueel rouwcentrum is achter kerk
- Drukke weg, veel sluipverkeer
- Behoud asfalt ivm geluid en trillingen, klinkers zijn wel veel mooier
- Fietspaden belangrijk, vroeger veel ongelukken
- Rotonde op kruising?
- Basis van weg is goed
- Eenheid in materialen
- Zo groen mogelijk aankleden met bermen en bomen

Dijk

- Tevredenheid over heringerichte deel nog enkele aandachtspunten
- De nieuwe inrichting kan doorgetrokken worden
- Plek bij kapel beeldbepalend
- Oude panden zeer waardevol
- Genoeg parkeren, parkeren op erven, bij nr. 40 wel meer parkeren
- Aan één zijde een goed pad gewenst
- Behoud en versterking van het groen

Gebroeders Hoeksstraat

- Hoofdlijn straat goed, maar eenheid mist
- Inrichting van de Dijk graag doorzetten
- Architectuur is verkeerd gegaan aan de kant van de Dijk
- Te veel verschillende verkeersremmende maatregelen (5 verschillende oplossingen in 1 straat!)
- Aandacht kruising Dijk en Kerkpad (parkeren en oversteken)
- Slecht begaanbaar trottoir (scheef)
- Het Kerkpad is nu geen parel, graag opwaarderen (veel gebruikt door schoolgaande kinderen)
- Bomen aan één zijde van de straat

Voortseweg en Boksheidsedijk

- Voortseweg heeft onlogische aansluitingen, herstel oude structuur
- Herstel laan Oude Postelseweg en Voortseweg (vroeger eiken)
- Herkenbare oversteek Pikhoek / Voortseweg
- Klinkers i.p.v. asfalt op de Voortseweg (incl. ongeleed profiel)
- Herstel groenstructuren (plaatse/kruisingen)
- Verloop van de wegen sluit niet aan op de naamgeving

Kapelweg

- Veel overlast verkeer (snelheid, drukte en parkeerprobleem)
- Straat is ‘s avonds te donker
- Twee duidelijke knopen aan uiteinden van straat.
- Graag opwaarderen.
- Straat wordt deels kaal ervaren, meer groen mogelijk?
- Straat is erg recht -> voorstel lichte slinger
- Groenstrook wordt als positief ervaren
- Graag klinkers in de weg, wel met trottoirband

Kerkstaat

- Straat qua beeld best goed
- Gebakken klinkers passen beter
- Geen asfalt, auto’s gaan dan harder rijden
- Max. 30 km/uur = dorps
- Parkeren is verkeersremmend
- Verkeer omleiden, geen ontsluitingsweg, geen bus en vracht verkeer
- Mogelijk eenrichtingsverkeer

Schadewijkstraat

- Bos, groen en plantsoentjes worden hoog gewaardeerd
- Groen uiterlijk (bijv. een laan) zorgt voor optische versmalling-> snelheidsremmend
- Straat moet een mooie entree zijn voor Eersel
- Poortjes werken beter dan drempels
- Waarom verkeer Kerkbochten op straat?
- Groene entree met rust en eenheid in materialen

Kerkplein

- “gat” opvullen met passende bebouwing (niet te hoog)
- Plein over de weg tot aan kerk
- Kerkplein, geen Carquefouplein
- Behoud van parkeren op plein
- Rouwcentrum achter pastorie
- Op kruising de mogelijkheid van een rotonde onderzoeken

Kerkpark

- Groen laten
- Behoud/weghalen paardenwei
- Behoud heesters langs Aelenstraat
- West rand niet mooi en overlast jeugd
- Rouwcentrum achter nr 27 of gekoppeld aan pastorie
- Ontsluiting rouwcentrum via Kerkstraat ivm logica, doorsnijding groen en drukte Aelenstraat
- Kerk(buurt) als middelpunt van plein en groene omgeving
- Verbinding met kerkpad
- Behoud en versterking van het groene bijna landelijke karakter
- Rouwcentrum nabij kerk / pastorie
- Verbeteren van de randen van het groene “park” gebied

Veel van de wensen en opmerkingen zijn in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Maar niet alle wensen zijn één op één overgenomen. Voor het algemeen belang van het dorp is het eveneens het VVP verwerkt. Hierin worden bijvoorbeeld enkele straten aangeduid als ontsluitingswegen voor Eersel of busroutes aangegeven. Daarmee kan niet iedere straat een rustige woonstraat worden. Straten zijn soms te klein voor alle wensen die geuit worden. Een voorbeeld zijn de Willibrorduslaan en Bergeijksedijk. Voor beide straten is, naast andere wensen, de wens om een breed fiets- en voetpad te maken, maar daar is de straat niet breed genoeg voor. In de projectgroep is de keuze gemaakt om de fietser iets meer ruimte te geven aangezien de straten belangrijke fietsverbindingen zijn.

Waardeoordeel en visie per straat 1.3

1.3.1.
Duizelseweg

Visie
Deze weg en voormalige trambaan wordt weer een verbinding naar Duizel, nu alleen voor langzaamverkeer. De hele weg krijgt een flinke laan met groene bermen. De fietsers krijgen een aansluiting op het fietspad langs de Postelseweg waardoor de fietser weer (deels) de oude route kunnen rijden. Als voetganger kun je doorlopen tot aan de snelweg en een wandeling maken door de velden.

Inzetten op:
Op de verbindingen van langzaamverkeerroutes. Het realiseren van een doorgaande dubbele bomenrij tot aan de snelweg.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	wandelroutes realiseren		de verbindingen worden geprivatiseerd
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting de Hint, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpaland landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting de Hint, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	-	realiseren van doorgaande laan		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van wandelingen, routes en ommetjes		
	fietspaden	n.v.t.	realiseren van fietsverbinding		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	behoud van eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van zichten op het landschap en Hint
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

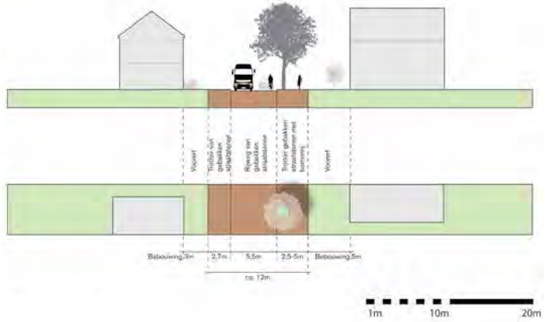

2

huidige situatie, 30 km/u

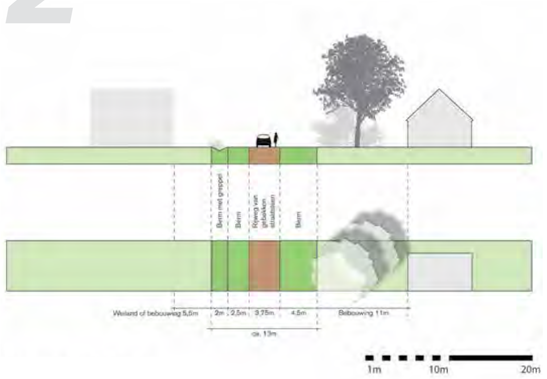

voorstel

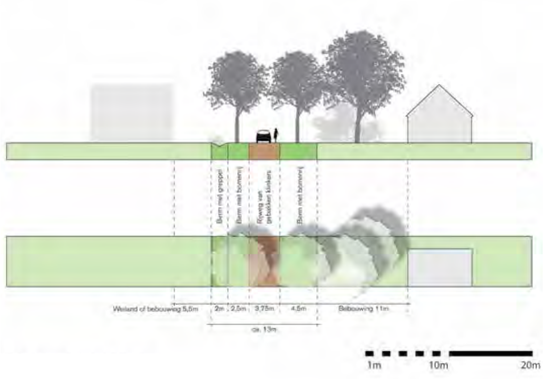

3

huidige situatie

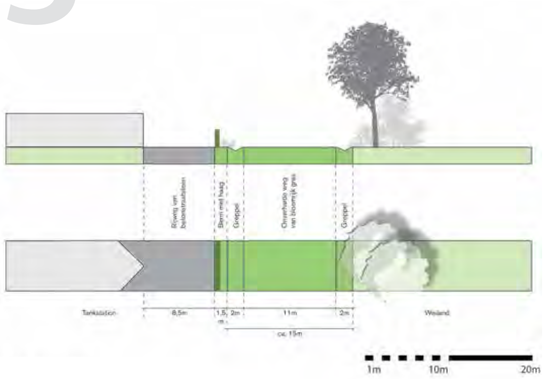

voorstel

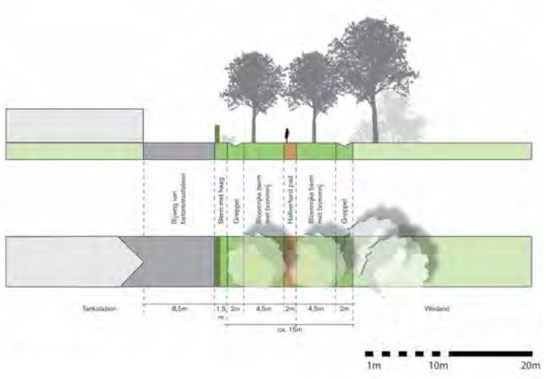

1.3.2.
Markt en Hint

Visie
De Markt en Hint vormen het hart van de K grens van de zekere rust en eenheid uit terwijl er op straat allerlei activiteiten mogelijk zijn. De kapel, muziektent, boterlinde, dorpspomp en beeld (de contente mens en pronte vrouw) zijn markante elementen op het plein. De sfeer op het plein wordt bepaald door de geknotte lindebomen in de straten. De lindebomen moeten de gevelwand volgen om de ruimte te kunnen vormen. De noordzijde van de Hint krijgt zijn een oorspronkelijke verbinding met Duizel en omgeving terug. De achtertuinen van de Markt en Hint behouden hun langgerekte structuur met hagen en singels. De ruimtes maken onderdeel uit van de totale beleving van het historisch centrum.

Inzetten op:
De historie, eenheid en rust van de pleinruimte; doorzetten van de lindes, eenvoudigere lijnen van kinderkopjes en gebakken klinkers en eenvoudige aansluitingen met straten. Zo min mogelijk borden, reclame, palen etc. Terrassen zorgvuldig inrichten. Behoud van de gevarieerde gevellijn. Het opheffen van het parkeerterrein ter hoogte van de Duizelseweg/ Nieuwstraat. Het aanhelen van de noordzijde van de Hint met doorgaande route naar Duizel. Versterken van de lange ekkers aan de oost- en westzijde van de Markt en Hint.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	-	behoud en herstel, inzetten op eenduidige lijnen		onvoldoende groeimogelijkheden, verwijderen vanwege functionele argumenten
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	++	behoud Boterlinde		
materialen	rijbaan	++	keien		beton en asfalt
	loopstroken	+	gebakken klinkers		beton
	fietspaden	+	suggestie-strook in gebakken klinkers of gezaagde keien		beton, verstoring van totaal beeld
	parkeren	0	keien		verstoring van totaal beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		0	ingetogen beeld nastreven		schreeuwerigheid en veelheid, toeeigenen van buitenruimte
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		0	behoud van stoepen en verharde voorruimtes		hekwerken
Overige		++	Behoud afwisselende gevellijn met enkele doorzichten		het dichtbouwen doorzichten dissonanten in het beeld
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

Concepten plein

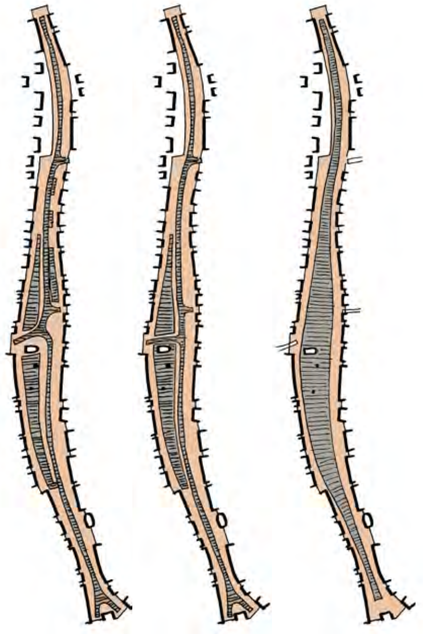

huidig vereenvoudigd één plein

1

huidige situatie Markt, 30 km/u

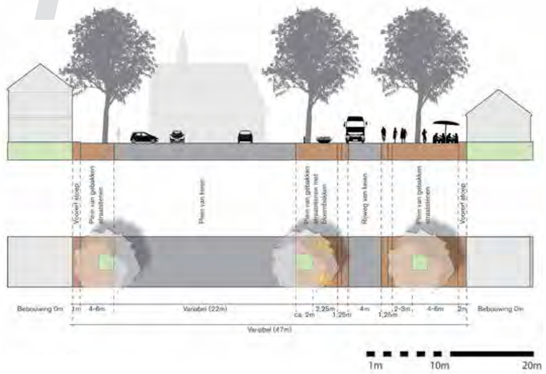

Markt vereenoudigd, zonder potten

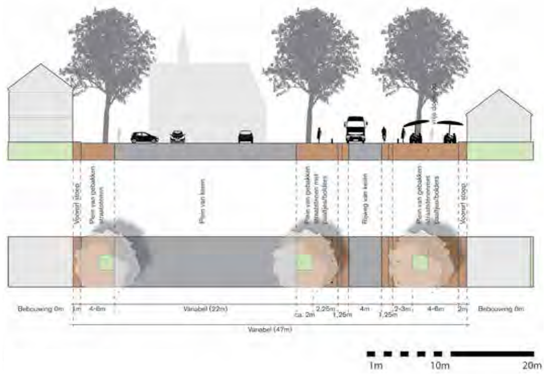

Markt vereenoudigd, als terras

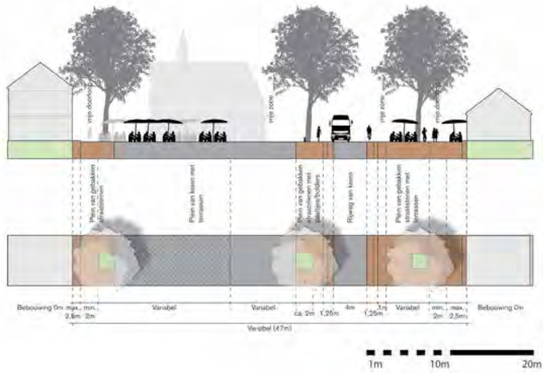

Markt vereenoudigd, paaltjes tussen bomen

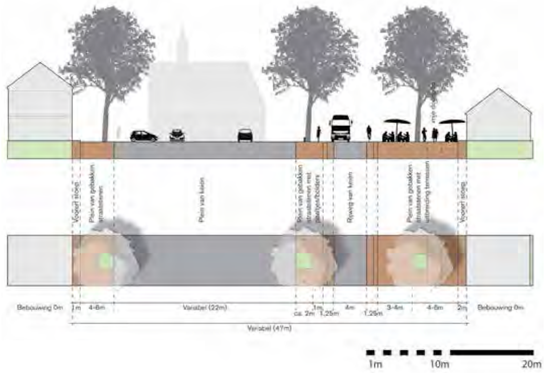

Markt als één groot plein, met bomendak

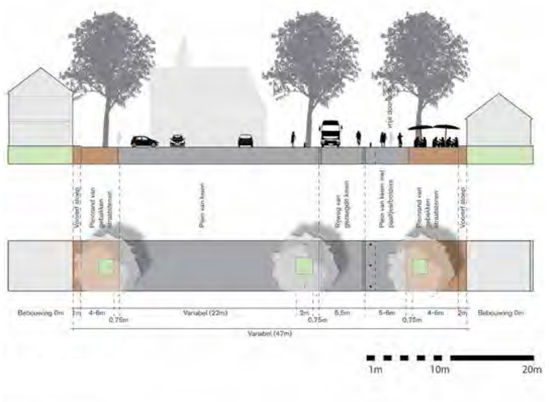

Markt als één centraal plein, met bomen op contouren

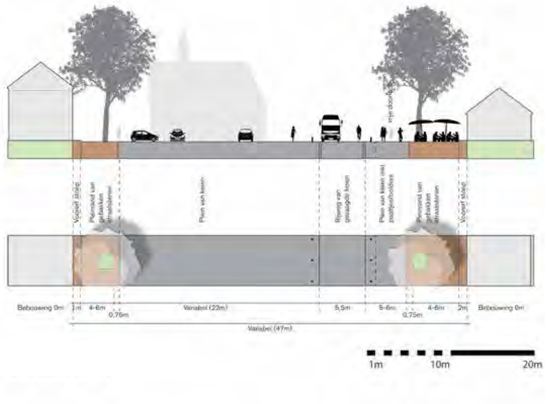

2

huidige situatie

uitwerking concept vereenvoudigd plein

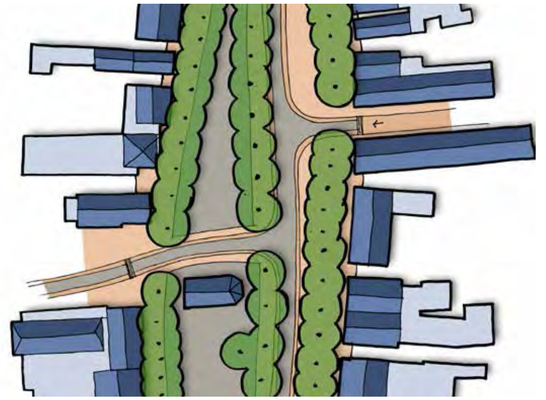

uitwerking concept één plein

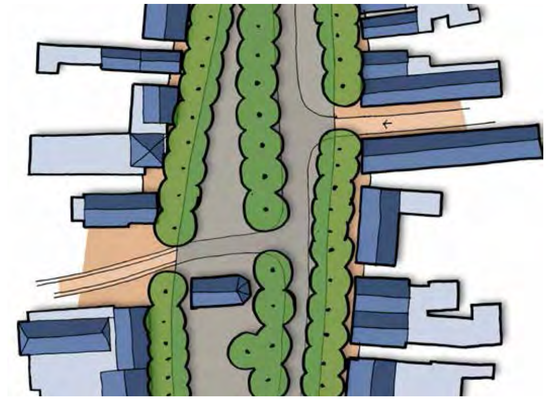

uitwerking concept één centraal plein

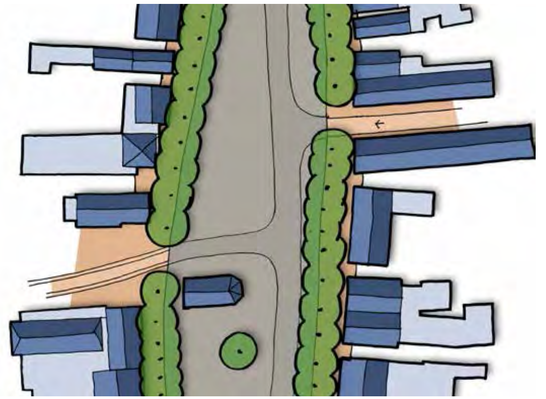

1.3.3.
Nieuwstraat

Visie

De westzijde is een asymmetrische winkelstraat met een gevarieerd winkelaanbod voor de hele gemeente. De noordzijde van de winkelstraat bestaat uit een continue gevelwand met een brede wandelzone met bankjes en uitstallingen. De zuidzijde is een lossere dorpsrand met tuinen, (laanbomen en parkeerplaatsen.

De oostzijde van de straat vormt een belangrijke groene en parkachtige toegang voor Eersel. Een bomenrij met een eenvoudig profiel en grote groene tuinen bepalen het beeld.

Inzetten op:

Behoud van de ruimtelijke opbouw van westzijde van de straat, hier vooral inzetten op de handhaving van het reclame- en stallingsbeleid. Ontwikkelen van de oostzijde van de straat tot een groene parkachtige entree met een eenvoudig en eenduidig profiel. Belangrijk hierbij zijn het toepassen van een beperkt aantal verhardingstypen (klinkers en asfalt), het aanvullen van bomen en het opheffen van langsparkeerplekken.

De kruising met de Willibrorduslaan vereenvoudigen (routing, profiel, materialen) en laanbomen verder doorzetten. De zuid-oostzijde van de nieuwstraat (winkelgedeelte) een losse dorpse uitstraling behouden.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		n.v.t.	n.v.t.		
leesbaarheid aanpalend landschap		n.v.t.	n.v.t.		n.v.t.
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud asymmetrie (oost) en realiseren van doorgaande rij bomen (west)		geen eenduidige en eenvoudige inrichting
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van gebakken klinkers en asfalt (oost)		beton en een niet dorpse materialen
	loopstroken	0	realiseren vlakke loopstroken van gebakken klinkers (oost)		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	fietspaden	+	realiseren vlakke fietsstroken van gebakken klinkers (oost)		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	parkeren	0	realiseren parkeerplaatsen van gebakken klinkers (oost)		verstoring doorgaande groenstructuur
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		0	ontwikkelen van specifiek reclamebeleid		vertroebeling en toegankelijkheid openbare ruimte
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		+	binnen bebouwdekom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen, 50km ongelijkwaardige kruisingen met inritten		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van grote groene kavels
Overige			vormgeven van een van de belangrijke entrees van Eersel	zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

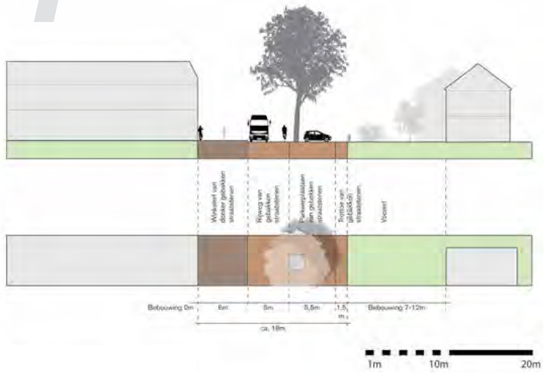

voorstel

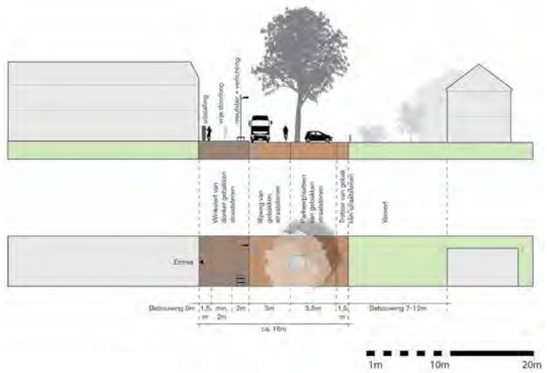

2

huidige situatie, anderzijde idem alleen gespiegeld, 50 km/u

voorstel

3

huidige situatie kruising Wilibrorduslaan

voorstel

1.3.4.
Oude Postelseweg

Visie
De Oude Postelseweg is een van de wegen die in het hart van het dorp uitkomt. Het dorpstype van een echt lint is hier van toepassing, dit beeld loopt van de Markt tot aan de Laaghuizerweg. Aan deze groene dorpse straat liggen een tweetal plaatses, één markeert de entree, de ander de overgang met de Voortseweg. De bebouwing bestaat uit een doorgaande bebouwingslint met enkele prominent naar voren geschoven langgevelboerderijen.

Inzetten op:
Het versterken van het beeld door het toepassen van gebakken klinkers, een enkele bomenrij en het herstellen van de beide plaatses.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	0	realiseren van doorgaande bomen rij		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	-	toepassen van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	-	toepassen van gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	zeer beperkt toepassen		overheersend beeld van geparkeerde auto's
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	herstellen of vergroenen van plaatse		verharding en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		0	stimuleren aanplant van hagen, stoepen of leilindes bij langgevels		vertrutting en vervreemding vervreemden zich van het landschap
Overige		++	behoud		het dichtbouwen en het niet toepassen van de dorpseschaal
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

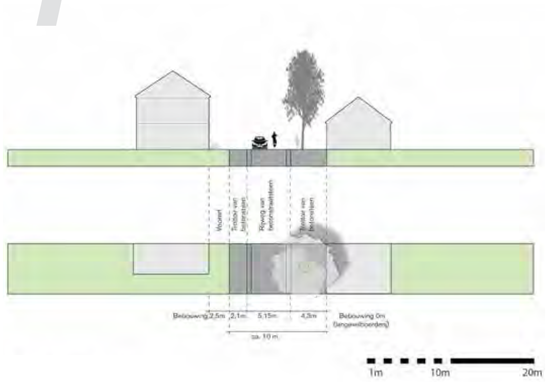

voorstel

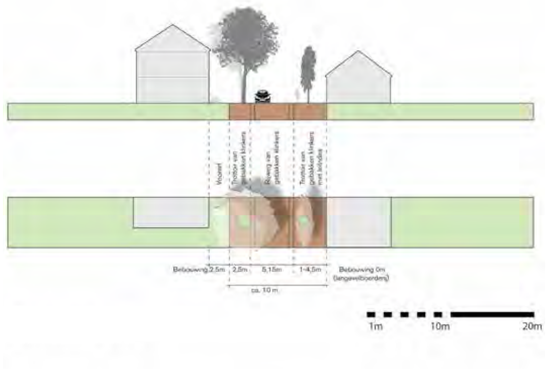

2

huidige situatie kruising met de Voortseweg

voorstel 1

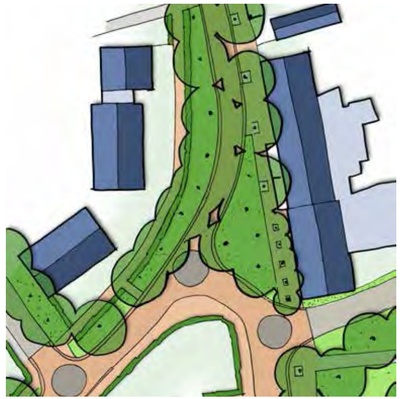

voorstel 2

voorstel 3

1.3.5.
Willibrorduslaan

Visie
De Willibrorduslaan is één van de oudste, welhaast projectmatig ontwikkelde woonstraten, die een sterk eenduidig beeld kent. In de jaren '30 is deze straat aangelegd op de oostelijk gelegen es bij Eersel. De huizen zijn rijk gedetailleerd en hebben grote groene tuinen. De straat heeft een krachtige laan met een rustig profiel.

Inzetten op:
Het rustig en eenduidige inrichten van de straat met een dubbele bomenrij. Dit zal op termijn het vervangen van de bestaande platanen door linden betekenen. Behoud van de kavels met de woningen uit de jaren '30. Geen projectmatige bouw. De stroken fietspad en voetpad worden als eenheid eenduidiger ingericht.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.			
Straat					
groenstructuur	bomen	++	realiseren van doorgaande laan		een verbrokkelde laan door ander programma
	hagen	0	haag vervangen door berm		behoud van haag door ruimtegebrek
	bermen	n.v.t.	realiseren van berm		niet realiseren van berm door ruimtegebrek
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt of het toepassen van gebakken klinkers		beton
	loopstroken	0	realiseren van loopstrook van klinkers		beperkte realisatie door ruimte gebrek
	fietspaden	0	realiseren van fietsstrook van klinkers		beperkte realisatie door ruimte gebrek
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
	lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	n.v.t.	binnen bebouwdekom (50 km gebied), ongelijkwaardige kruisingen met inritten. Bij eventuele omvorming naar 30-km gebied gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		++	stimuleren aanplant van hagen of muurtjes.		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Overige		++	behoud en beschermen		het dichtbouwen van kavels
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

1.3.6.
Bergeijksedijk

Visie
De straat is een belangrijke doorgaande weg tussen Eersel en Bergeijk. De straat kent een landelijk karakter die steeds smaller en meer verhard is richting Eersel, een bomenrij begeleidt de weg. De straat kent veel auto en fietsverkeer en behoudt daardoor haar functionele indeling.

Inzetten op:
Het rustig en eenduidige inrichten van de straat (asfalt en gebakken klinkers) met zo mogelijk een dubbele tot enkele bomenrij waar de fysieke ruimte dit toelaat.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		--	mogelijk herstel beekloop		
doorzichten naar landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting het landelijke gebied en groenzone achter kerk, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting het landelijke gebied en groenzone achter kerk, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	-	realiseren van doorgaande laan tot kerkhof		
	hagen	--	verwijderen evt. beperkt toepassen		
	bermen	+	behoud en doorzetten grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt		beton
	loopstroken	-	realiseren vlakke loopstroken van gebakken klinkers		veelheid aan materialen
	fietspaden	-	realiseren vlakke loopstroken van gebakken klinkers		veelheid aan materialen
	parkeren	--	zeer beperkt toepassen		verharding ten koste van groen
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (50 km gebied) Ongelijkwaardige kruisingen met inritten. Entree Eersel vormgeven.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur					
Overige		+	behoud		het dichtbouwen van zichten op het landschap en Hint
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

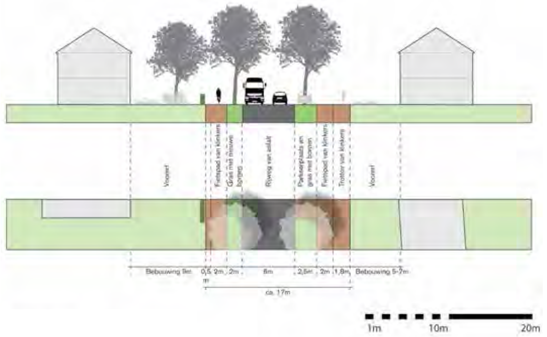

3

huidige situatie, 50 km/u

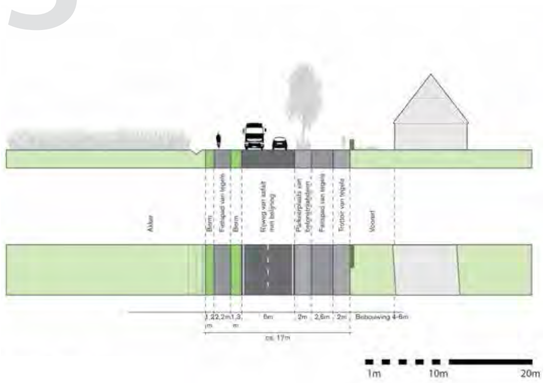

voorstel

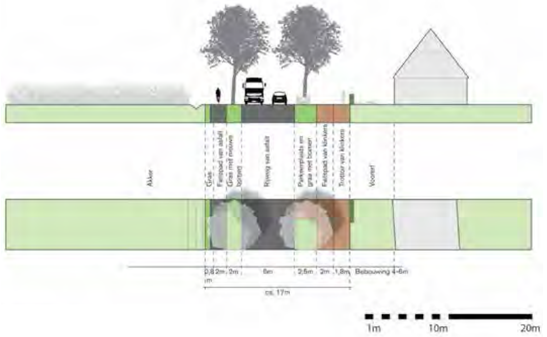

4

huidige situatie, 50 km/u

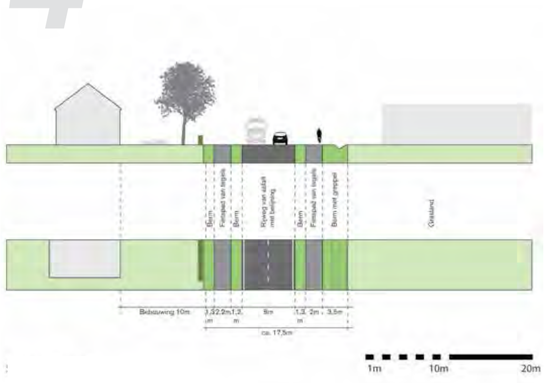

voorstel

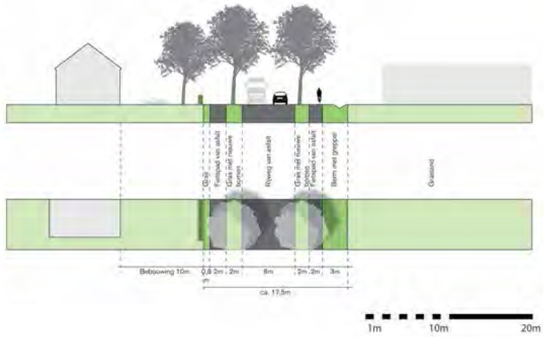

1.3.7.
Dijk

Visie
De Dijk is een van de wegen die in het hart van het dorp uitkomt. De straat is duidelijk een lint. Aan deze dorpse straat ligt het gemeentehuis met een groot modern en ingetogen plein. De bebouwing bestaat uit een doorgaande bebouwingslint met enkele prominent naar voren geschoven langgevelboerderijen. Bij de Kapelstraat vormt een plaatse de entree van de straat.

Inzetten op:
Behoud van het bestaande (licht)beeld, een laatste deel dient nog overeenkomstig het deel voor het gemeentehuis heringericht te worden. De plaatse moet ruimtelijk versterkt worden en zijn groene karakter weer kunnen uitdragen. Dit betekent minimaliseren van de verharding en het prominent vormgegeven van de plaatse met natuurlijke lijnvoering zoals deze ooit bedoeld is. Uiteraard dusdanig dat de functionaliteit niet ondermijnd wordt.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.			
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	doorzetten bomenrij		geen doorgaande bomenrij door druk op openbareruimte
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud gras op plaatse		verharding
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	uitvoeren van alle paden met gebakken klinkers		beton
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	beperte aanleg van parkeerplaatsen, subtiel vormgeven		realiseren van (meer) parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	behoud van eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		++	stimuleren aanplant van hagen en stoepen		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur		++	behoud		sloop van beeldbepalende gebouwen
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

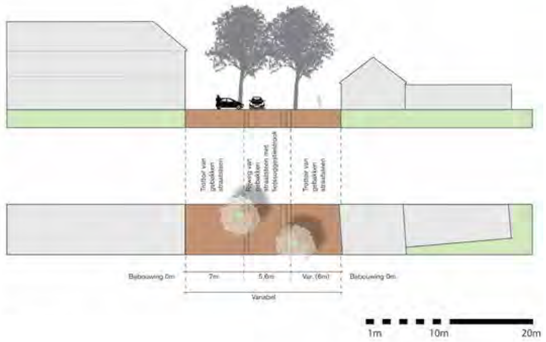

voorstel

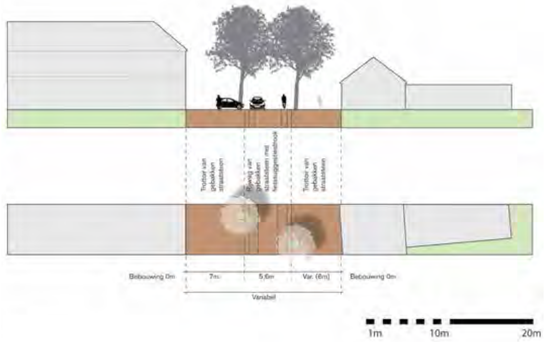

2

huidige situatie, 30 km/u

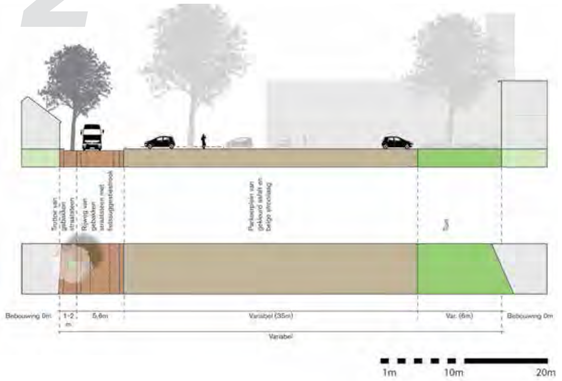

voorstel

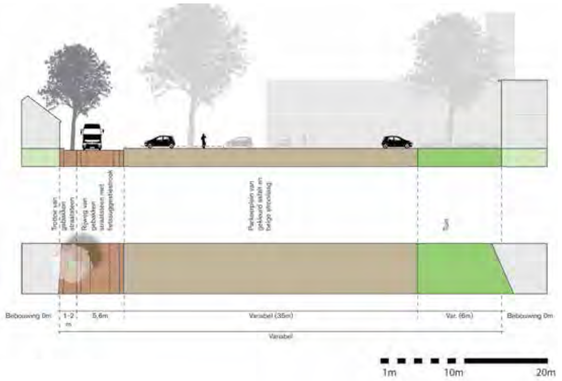

3

huidige situatie, 30 km/u

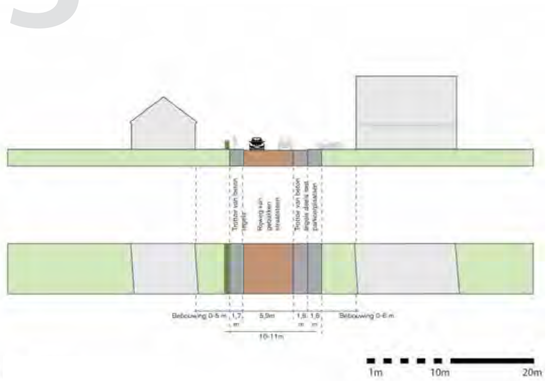

voorstel

4

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

1.3.8.
Gebroeders Hoeksstraat

Visie
De straat is een woonstraat met een oud karakter en ligt in het verlengde van de Dijk. De eenduidige inrichting straalt rust uit. De kruising met het kerkpad van de Markt naar de Willibrorduskerk is thans matig herkenbaar, dit dient versterkt te worden.

Inzetten op:
Een profiel dat past bij een Lint. De inrichting is eenvoudig, overbodige verkeerskundige aanduidingen zijn verdwenen en de verkeersremmende maatregelen zijn eenduidig. De straat heeft een ongeleed profiel van gebakken klinkers en een enkele bomenrij.
Het kerkpad wordt opgewaardeerd door deze door te zetten tot over de Gebroeders Hoekstraat in een eigen materiaal. Zo wordt de “parel van Eersel” weer herkenbaar in de straat.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	0	realiseren van doorgaande bomenrij vanuit Dijk		verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	-	realiseren van doorgaand kerkpad, marrkering kruising		een niet herkenbaar en eenduidig kerkpad
materialen	rijbaan	0	doorzetten van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	0	realiseren van ongeleed profiel met gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	+	subtiel vormgeven in gebakken klinkers met keien		verstoring van totaal beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	--	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen eenduidig vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Erven		+	stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding vervreemden zich van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van kavels
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

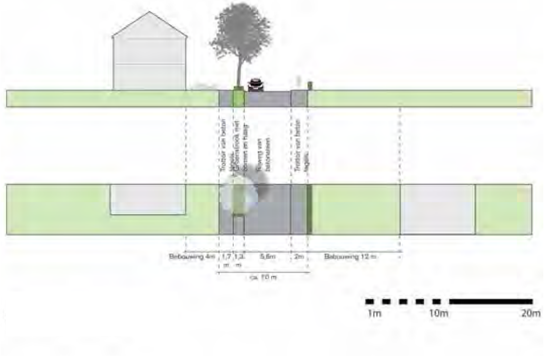

voorstel

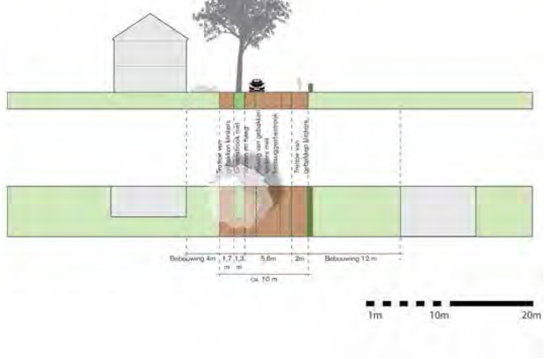

2

huidige situatie, 30 km/u

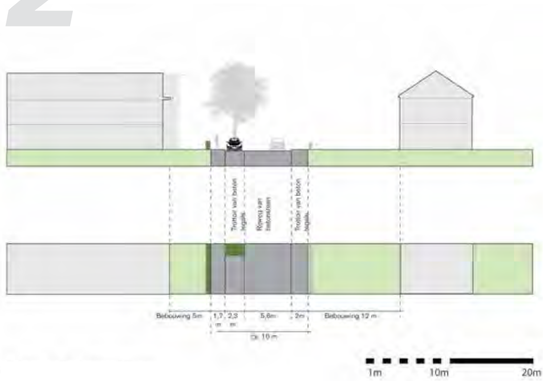

voorstel

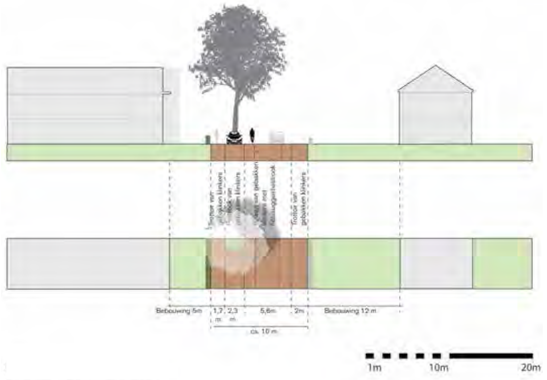

3

huidige situatie, 30 km/u

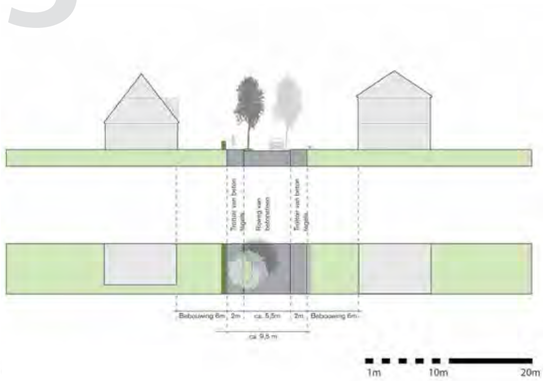

voorstel

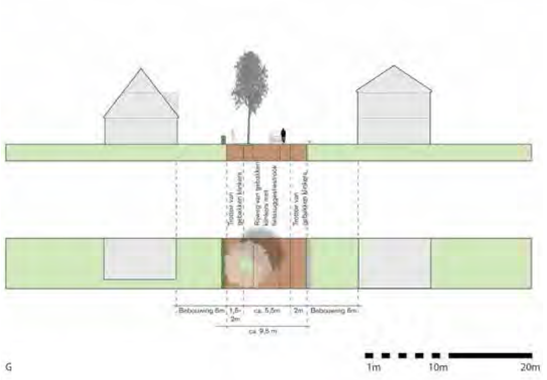

4

huidige situatie kruising met Kerkpad

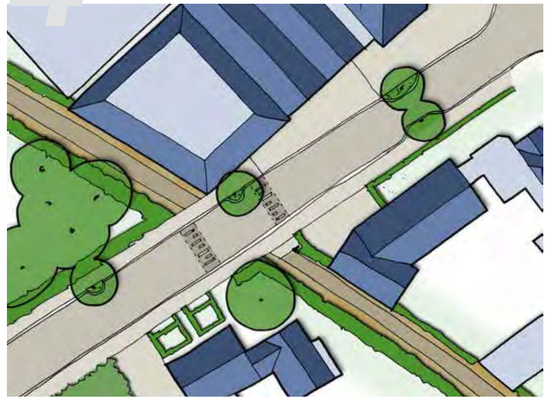

voorstel

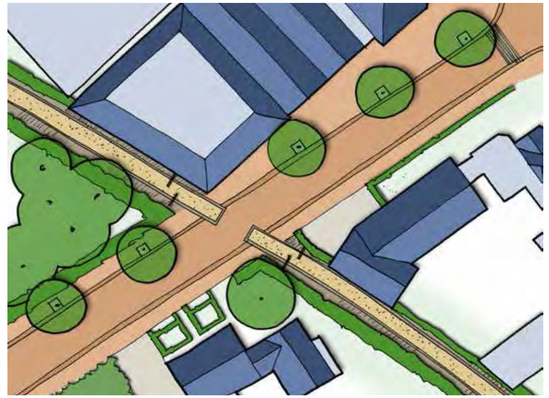

1.3.9.
Voortseweg en Boksheidsedijk

Visie
De Voortseweg kent twee dorpse typen: Lint en Nieuwe weg. Het lint ligt tussen de Oude Postelseweg en de Laaghuizerweg. Dit deel heeft net als de Oude Postelseweg een zeer dorps uiterlijk met ongeleed profiel, gebakken klinkers en een bomenrij. De overgang naar de Nieuwe weg wordt vormgegeven door een plaatse. De Nieuwe weg heeft een royalere maat om meer verkeer te verwerken. De bebouwing bestaat uit op regelmatige afstand geplaatste woningen die af en toe markant worden doorbroken met langevelboerderijen. Het profiel is groen, groene bermen met een rij bomen en voortuinen.

Inzetten op:
Het versterken van het beeld door het toepassen van gebakken klinkers, een enkele bomenrij en markant maken van de plaatses.
Het Lint heeft een ongeleed profiel van gebakken klinkers en de Nieuwe weg een geleed profiel met klinkers in de rijweg en tegels van een donkere kleur in het trottoir .

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v..t		
doorzichten naar landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting landelijke gebied, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting het landelijke gebied en beplantingstructuren, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	doorzetten van laan met grote bomen		
	hagen	0	beperkt gebruik, alleen bij ruimte gebrek		overmatig gebruik waardoor ruimtes worden opgedeeld
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel waar mogelijk		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	toepassen van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	+	behoud		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	beperkt toepassen, subtiele vormgeving		realiseren van veel parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	herstel, vergroten van groene impact en markante positie		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. entree Eersel vormgeven. buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen kavels en van zichten op het landschap
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

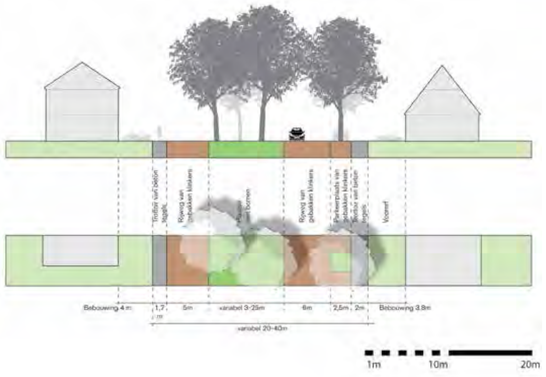

4

huidige situatie, 30 km/u

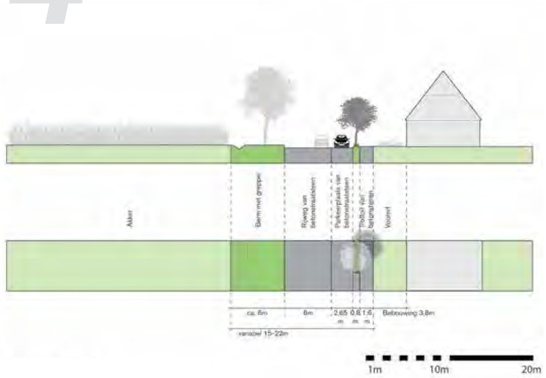

voorstel

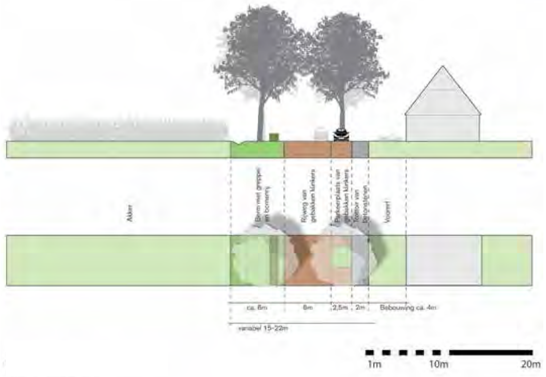

5

huidige situatie, 60 km/u

voorstel

6 kruising met Laaghuizerweg

voorstel

7 plaatse aan Kapelweg

voorstel

8 plaatse Boksheidsedijk

voorstel

1.3.10.
Kapelweg

Visie
De Kapelweg is een woonstraat opgespannen tussen twee plaatses. Het verloop van de straat is licht gebogen en geeft daarmee telkens een net ander beeld. De straat is groen door de enkele bomenrij maar ook door de voortuinen en een brede berm.

Inzetten op:
Het versterken van het groene beeld, het realiseren van een bomenrij en het uitbuiten van enkele groene verbredingen in het profiel. Het profiel is geleed met gebakken klinkers in de rijweg en tegels in het trottoir.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.			
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	0	realiseren van doorgaande bomen rij		verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig		aanpassen verloop van de straat in een lichte slinger, realiseren van groene plekken		
materialen	rijbaan	-	toepassen van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	0	behoud tegels en banden		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	beperkt toepassen		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	herstel, vergroten van groene impact en markante positie		verharding en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (50 km gebied) Ongelijkwaardige kruisingen met inritten.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		++	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		verharding van voortuinen
Overige		+	behoud		het dichtbouwen van kavels en tuinen
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

3

huidige situatie

voorstel 1

voorstel 2

voorstel 3

1.3.11.
Kerkstraat

Visie
De Kerkstraat is de straat naar de Willibrorduskerk maar ook richting de Markt. Deze straat is opgespannen tussen het kerkplein en de plaatse bij de Kapelweg. De kerk, pastorie en plein bepalen voor een deel op het uiteinde het beeld. De straat is eenvoudig, een rijweg met aan weerszijden een trottoir en groene tuinen.

Inzetten op:
Behoud van het totaalbeeld en het realiseren van gebakken klinkers in de rijweg en trottoirs. Het versterken van de beleving van het kerkelijke cluster met plein en groene ruimte.
Het ontwikkelen van het "gat" in de gevellijn op de hoek van het kerkplein met een gepaste woningbouw van 2 lagen met een echte kap.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		n.v.t.	n.v.t.		
leesbaarheid aanpalend landschap		++	behouden, vastleggen		er zijn nog enkele zichten en relaties met de groenzonde achter de kerk, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud solitairen rondom kerk, pastorie en groenzone		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	toepassen van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	0	realiseren vlakke loopstroken van gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	beperkt parkeren langs de rand van de weg		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	behoud van eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (50 km gebied) Ongelijkwaardige kruisingen met inritten. Plein 30-km gebied.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		++	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en heeft geen aansluiting bij het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van kavels en tuinen
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

1.3.12.
Schadewijkstraat

Visie
De straat is een belangrijke doorgaande weg naar de N 397. Via het bochtige verloop van de weg en begeleiding van een enkele bomenlaan krijg je zicht op de imposante Willibrorduskerk. Het groene beeld wordt versterkt door meerdere groene plekken langs de weg. Aan weerszijde van de weg staat op ruime afstand bebouwing.

Inzetten op:
Het rustig en eenduidige inrichten van de straat (asfalt en gebakken klinkers) met een enkele bomenrij. Het bochtige verloop met op het einde zicht op de kerk zijn karakteristiek voor de weg en vormen zo een waardige entree voor Eersel.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v..t		
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting landelijk gebied, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting landelijk gebied, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	realiseren van doorgaande bomenrij		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	behoud versterken groene eilanden langs weg (plant-soenen en bospartij)		uitgeven of vertrutting van de ruimte
materialen	rijbaan	0	toepassen van asfalt		behoud van betonstenen
	loopstroken	+	realiseren van een doorgaand voetpad		
	fietspaden	n.v.t.	behoud asfaltpad buiten bebouwde kom		onsamenhangende structuur
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
	lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (50 km gebied) Ongelijkwaardige kruisingen met inritten. Markeren entree van Eersel		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding
Bebouwingsstructuur		+	behoud en versterken		het dichtbouwen van alle zichten op het landschap
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

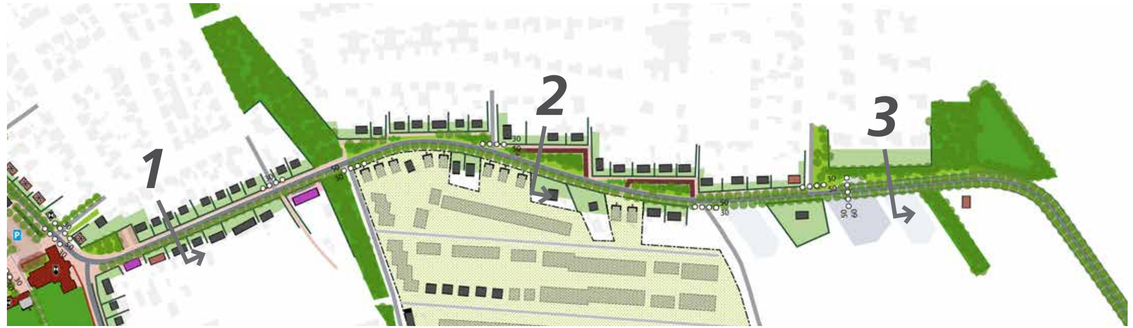

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 50 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 50 km/u

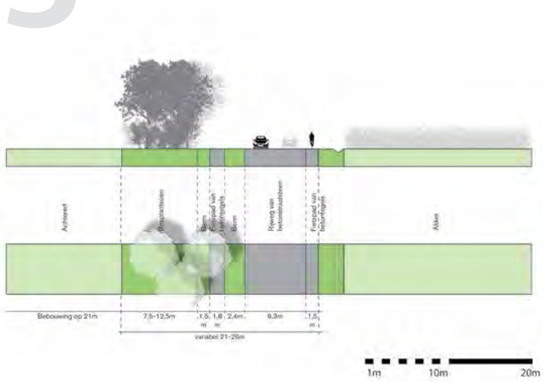

voorstel, 60 km/u

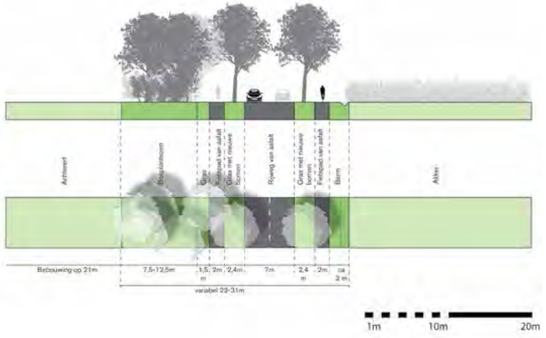

BKP kaart

Toetsingskader; Ontwikkellocaties 1.4

Het vroegere buurtschap rond de kerk is nog steeds in de stedenbouwkundige structuur van Eersel te herkennen. Belangrijke onderdelen zijn de kerk met pastorie, begraafplaats en kerkpad. In de huidige situatie zijn ook het kerkplein en groenstructuur achter de kerk ruimtelijk belangrijk voor het totaal beeld. Hieronder worden de verschillende ontwikkelingslocaties rondom de kerk beschreven.

1.4.1. Kerkplein

Analyse en waardering
Op de onbebouwde kavel naast de kerk ontstond na 1900 een plein. Een logische plek aangezien de belangrijkste straten voor de kerk rond deze plek liggen of deze plek kruisen, namelijk de Kerkstraat, Willibrorduslaan (vml Lijkweg) en kerkpad. Hiermee ligt het plein ook aan de kruising van wegen naar verschillende buurtschappen.

Het huidige plein ligt nog steeds prominent aan de kerk maar de inrichting is sleets en rommelig, en de gevels passen niet bij het voorname karakter van de kerk. Door de tijd zijn er tal van verschillende functies en elementen toegevoegd aan het plein, zoals een bushokje, fietsenstalling, elektrisch oplaadpunt, paaltjes, etc. Het plein zelf kent een veelheid aan materialen en wordt als kaal ervaren, de ruimte past niet bij een kerkplein. Het kerkpad begint onzichtbaar in de hoek van het plein.

Uitgangspunten
De ruimtelijke opbouw voor dit gebied zijn de volgende uitgangspunten gedefinieerd:
1. Een kerkplein;
2. Multifunctioneel plein;
3. Goede verbindingen.

1.
Het plein is een kerkplein. De ruimte is gericht op de kerk in vorm van een robuuste bomencarré die aan de kerkzijde open is. Deze lijst zorgt voor een aangenaam klimaat op het plein waaronder gezeten en gewandeld kan worden, zo wordt de menselijke schaal op deze plek geïntroduceerd . Aan een zijde van de Willibrorduslaan zorgt een muurtje of een brede haag voor een zonering tussen het plein en het fiets- en autoverkeer. De verharding langs de randen sluit aan op zijn omgeving en wordt uitgevoerd in gebakken klinkers, maar het binnenplein is van een ander materiaal, bijvoorkeur kinderkopjes. Dit vlak wordt over de weg getrokken en markeert zo het plein en de kerk aan de Kerkweg.

2.
Het plein is ingericht als een verblijfsgebied. Daarnaast is er mogelijkheid tot parkeren (min. 23pp), zijn er terrassen in de randen mogelijk en moet het plein ruimte bieden voor de carnavalstent. De bus halteert bij voorkeur op het plein.

3.
Het kerkpad wordt doorgezet over het plein,voorbij de kerk tot op de begraafplaats. De vormgeving van het pad sluit aan op het totale verloop van het pad. Ter hoogte van het kerkplein wordt de Kerkweg onderbroken en wordt het verloop van de weg subtiel aangegeven op het plein in vorm van bijvoorbeeld stalen noppen.

huidige situatie, Kerkepaadje / Kerkstraat

voorstel, variant 1

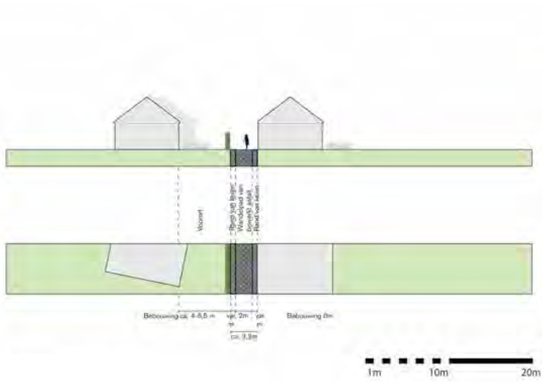

voorstel, variant 2

voorstel, variant 3

4

voorstel plein over weg

1.4.2.
Groenstructuur achter kerk

Analyse en waardering
Aan het groen achter de kerk is te zien dat de kerk vroeger een losliggend bebouwingscluster was in de het agrarisch landschap. Hier lagen vroeger een beekloop, een zijarm van de Run, en landerijen.

Vandaag de dag is het een parkachtige structuur die gekoesterd wordt bij de omwonenden. De vroegere sfeer is hier nog goed te proeven, men kan een rondje wandelen en de hond uitlaten. De randen van de ruimte ogen rommelig en zicht op het groen is niet altijd optimaal. De westelijke rand is een plek voor hangjongeren doordat de sociale veiligheid en de mogelijkheden voor sociale controle hier laag zijn. Deze rand is ruimtelijk ook weinig fraai, met blinde gevels met graffiti, hoog opgeschoten bosplantsoen en veel open plekken in de beplantingen.

Uitgangspunten
De ruimtelijke opbouw voor dit gebied zijn de volgende punten van belang:
1. Behoud en versterking van het groene bijna landelijke karakter
2. Verbeteren wandelroutes
3. Verbeteren randen

1.
Het huidige karakter van een kerkelijk cluster omlijst met groen wordt zeer gewaardeerd. Het landelijke karakter met zicht op de kerk is hierbij belangrijk. In de toekomst dient dit behouden te blijven en waar mogelijk versterkt. Dit kan tot gevolg hebben dat beplanting die het zicht verminderen of onmogelijk maken verwijderd wordt.

2.
De huidige wandelpaden liggen voornamelijk langs de randen (wegen, achterkanten en garageboxen) waardoor het gebied niet optimaal beleefd kan worden. Door de routes meer van de randen af te leggen is de beleving van het groen optimaler.

3.
De randen zijn vrij gesloten en als plantsoenen vormgegeven. Door de randen meer open te maken is er meer sociale controle. Tevens zou de vakbeplanting kunnen bijdragen aan een versterking van het landelijke karakter door lokale, inheemse soorten toe te passen in bomenrijen en/of bosjes.

model omgeving kerk rechte padenstelsel

voorkeursmodel omgeving kerk losse padenstelsel

1.4.3.
Hoek Kerkstraat

Analyse en waardering
De locatie ligt op een markante plek aan de Kerkstraat. Om de hoek is het kerkplein en aan de overzijde de pastorie. De overige bebouwing aan de straat zijn kleinschalig (1 tot 2 lagen met een kap). Aan de straat is een beperkte mogelijkheid om te parkeren. Op de hoek van het plein en deze ontwikkelingslocatie staat een oud pandje, een café en een cultuurhistorisch waardevol pand.

Uitgangspunten
De ruimtelijke opbouw voor dit gebied zijn de volgende punten van belang:
1. Continuering van het lint
2. Dorpse invulling
3. Parkeren op achterterrein.

1.
Aan de straatzijde zal de ontwikkeling moeten aansluiten op de lintbebouwing van de Kerkstraat. Dit betekent een gebouw in de langs richting van de straat, maximaal 2 lagen met een echte kap. Voorkomen moet worden dat een overdaad aan dakkapellen in het beeld een derde bouwlaag laat zien i.v.p. een kap. Het café op de hoek is stedenbouwkundig een cultuurhistorisch waardevol object, de visie spreekt zich uit over behoud van de huidige ruimtelijke verschijningsvorm.

2.
De bouwmassa's en de uitstraling van de gebouwen moeten dorps zijn. Naast de boven beschreven massaopbouw, moet het gebouw een dorpsuiterlijk krijgen in de detaillering en materialen. Materialen van baksteen gevelmetselwerk kleur rood of roodbruin, gebakken dakpannen, kozijnen en gevelbetimmering in hout sluiten hierop aan.

3.
Het parkeren vindt plaats op het achterterrein en zal moeten voldoen aan de gemeentelijke norm.

voorstel

Overzicht bouwstenen

2.
Vessem

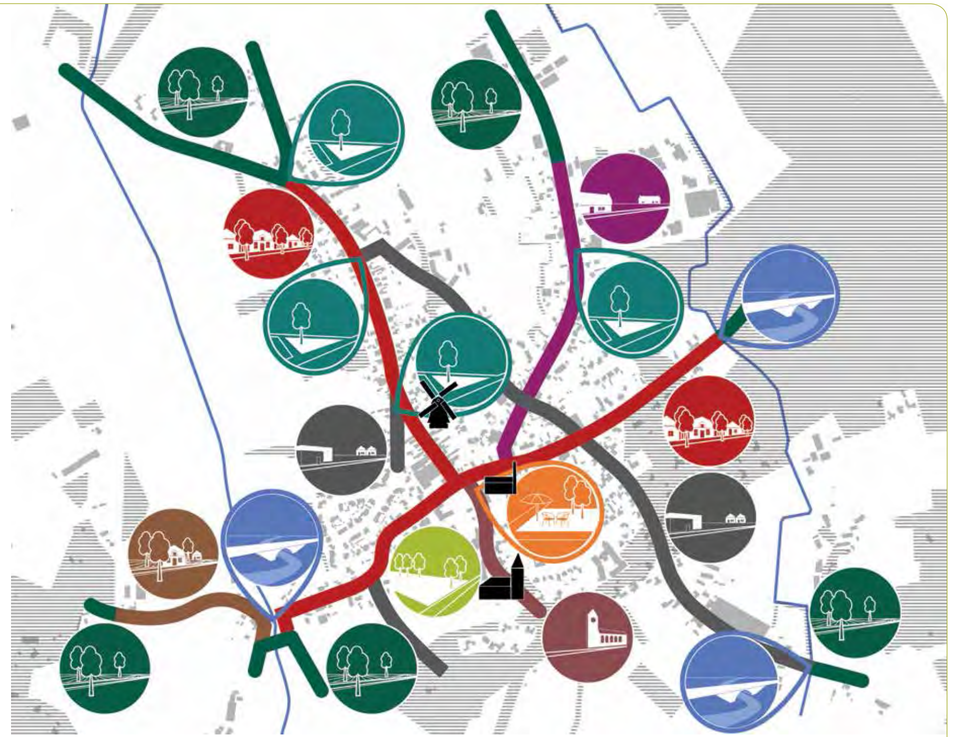

Algemene beschrijving van het dorp 2.1

Vessen is één van de grotere dorpen met een rijke historie. De beeldkwaliteit in dit dorp is hoog en het dorp is recreatief geliefd. De kaart met de verschillende dorpsruimte laat het ruimtelijk beeld van Vessem zien. De ruggengraat van het dorp wordt gevormd door de Wilhelminalaan en de Jan Smuldersstraat die in het hart samenkomen. De overige aangegeven straten zijn van een andere orde met elk zijn specifieke kwaliteiten.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Heike en Wilhelminalaan	**Lint**	**Voldoet**
Jan Smuldersstraat	**Lint**	**Voldoet grotendeels**
Servatiusstraat	**Kerkpad**	**Voldoet**
Kerkberg	**Akkerweg**	**Voldoet**
Kuilenhurk	**Akkerweg**	**Voldoet grotendeels**
Flinkert	**Nieuwe weg**	**Voldoet deels**
MR de la Courtstraat	**Nieuwe weg**	**Voldoet redelijk**

Advies van klankbordgroep 2.2

De bewoners van Vessem die deelgenomen hebben aan de klankbordgroep zijn zeer betrokken bij het dorp. Men weet precies de pijnpunten aan te wijzen en vindt de historie en recreatie zeer belangrijk. Recreatie zowel door de inwoners zelf, maar ook door mensen van buitenaf. De beeldkwaliteit moet hoog worden gehouden. Uitspraken zoals; dorpsbouwen, herkenbaar maken van de entrees, bomen horen in dorp, (verhoogde) stoepen niet, komen regelmatig terug.

Heike en Wilhelminalaan

"
- Sluit aan op het Dorpsontwikkelingsplan. Houd het dorps! (in ontwerp en materiaal)
- Groenstructuur is zeer belangrijk
- Onderhoud en beheer op peil houden
- Doorzetten van hagen
- Aanvullen gaten in de laan
- Groene bermen (greppels) handhaven en waar mogelijk uitbreiden
- Minimaal aan één zijde goed begaanbaar (minimaal 1.20 meter)
- Extra aandacht voor schoolroutes (bij de Molen), veilige oversteekplekken creëren
- Comfort loopstroken is slecht i.v.m. worteldruk van bomen
- Gebakken klinkers (aangevuld met kinderkopjes) past goed in een dorp
- Comfortabel en vlak (molgoten en putten)
- Straat passend verlichten met een overgang van meer licht in het dorp en donkerder naar "buiten" toe

Jan Smuldersstaat

"
- Heeft deels geen voetpad
- Bosjes en tuinen worden gewaardeerd
- Hekken met daarachter auto's en rommel worden niet gewaardeerd
- Gebouwen op nr. 5 zijn niet mooi, te stenig en te hoog
- Kruising met Kuilenhurk groen houden, glasbak en parkeerterrein niet fraai
- Drempels en poortjes werken niet -> meer snelheidscontroles
- Wegdek gebruiken om af te remmen bijv. met kinderkopjes
- Hele straat uitvoeren in gebakken klinkers
- Haag en fietspad kunnen eruit t/m d'n Grote Aard, 30-km en fietsen op rijweg
- Bomen doorzetten t/m kapel
- Rondweg nabij kapel richting bedrijven
- Combineren van entree van Vessem met beekherstel met ruimtelijke en functionele verkeersondersteuning
- Markant maken van overgang zowel verkeerstechnisch als kruising met beek

Servatiusstraat

"
- Minder overzichtelijke hoek bij kerkmuur
- Verbeteren beheer bosje

Kerkberg

"
- Jeugdhonk en paardenbak wordt als schraal ervaren, maar zijn wel goed gebruikte functies -> beter inpassen

Kuilenhurk

"
- "Toefsgewijs" beplanten met bomen
- Weg smaller t.b.v. groen
- Bestraten met klinkers
- Bomen toevoegen/verdichten bij kruising met Braak t.b.v. afremmen verkeer
- Doorkijken landschap behouden evt. toegankelijk maken
- Kruising d'n grote Aard aanzetten met bomen
- Boomgaarden langs weg
- Terrein C1000 meer groen en bomen
- 30-km grens bij Braak
- Vrachtverkeer omleiden via bos naar Jan Smuldersstraat -> geen vrachtverkeer op Kuilenhurk en Flinkert
- Voetpad tot nieuwbouw en daar hoek om
- Weg versmallen t.b.v. stoep en bomen (tussen Jan Smuldersstraat en Flinkert)

Flinkert

"
- Langs heel de straat een loopstrook
- Bomen overal doorzetten (1 rij)
- Goede oversteekplaats bij Jan Smuldersstraat.
- Wandelpad naar akker
- Bij herontwikkeling profiel doorzetten tot Kuilenhurk
- Dorpse maatvoering en materialen
- Groener beeld door hagen en bomen

Mr de la Courtstraat

"
- Groen en dorpse karakter wordt gewaardeerd
- Graag een punaise t.b.v. Postels Huufke zoals elders
- Oversteek Hazenloop kan ook als remmende voorziening (brug) worden ingericht, direct overgang 50 naar 30 km
- Kerkpad meer onderdeel vormen van andere paden
- Postels Huufke en nieuwe bomenweide bij ten oosten van Hazenloop als toeristisch knooppunt

Zoals gezegd weten veel bewoners precies waarover ze het hebben en daarmee zijn zo goed als alle wensen en opmerkingen in de voorstellen verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Sommige opmerkingen hoorden niet geheel thuis in een BKP maar zijn toch opgenomen in het BKP en doorgesproken met de betrokken ambtenaren omdat deze bij realisatie een ruimtelijke impact hebben. Eveneens zijn er keuzes gemaakt waar verschillende belangen spelen. Een voorbeeld is de wens om de Kuilenhurk te versmallen. Maar dit is beperkt mogelijk omdat de weg ook voor zwaar (en breed) verkeer wordt gebruikt. De discussies over snelheid van gemotoriseerd verkeer en hoe dit op te lossen is zeer gevarieerd. Er is gekozen voor een fysieke maatregel in vorm van een punaise voor heel het dorp. Deze punaise is al op meerdere plekken naar tevredenheid toegepast.

Waardeoordeel en visie per straat 2.3

2.3.1.
Heike en Wilhelminalaan

Visie
Heike en Wilhelminalaan vormen samen met de Jan Smuldersstraat het hart van het dorp. De straten hebben een belangrijke ontsluitende functie en zijn daarom een belangrijk beeldkenmerk voor het dorp. De straat loopt vrijwel parallel aan de Kleine Beerze. De straten hebben aan weerszijde bebouwing die naar het hart toe steeds dichter op elkaar staat en waarbij de rooilijnen dichterbij de straat komen te liggen. De straat vormt een lint. De straten laten zich kenmerken door een royale maat, ruime tuinen en voorterreinen en heeft een krachtige groenstructuur. Aan de straten liggen een tweetal plaatses en een molen met een voorplein. Bebouwing bestaat uit karakteristieke dorpse bebouwing van één bouwlaag met kap.

Inzetten op:
Behoud van de recent heringerichte straat. Verder herstel van de plaatses en inzetten over verdere vergroening van bermen en erven. Minimaal gebruik van verkeersborden.

Landschap	waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	wandelroutes realiseren naar beek en es		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v..t		
doorzichten naar landschap	n.v.t.	behouden, vastleggen op kaart		
leesbaarheid aanpalend landschap	++	behouden, vastleggen op kaart		Er zijn nog enkele doorzichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat				
groenstructuur: bomen	+	realiseren van doorgaande laan		
groenstructuur: hagen	n.v.t.	behoud		
groenstructuur: bermen	++	behoud verloop van bermen naar wandelpaden		verharding
groenstructuur: greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
groenstructuur: overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen: rijbaan	0	realiseren van gebakken klinkers		behoud van beton
materialen: loopstroken	+	realiseren van gebakken klinkers		opdrukken van verharding door boomwortels
materialen: fietspaden	+	behoud in buitengebied		
materialen: parkeren	0	beperkt aantal plaatsen, subtiel vormgeven		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling	n.v.t.	zeer beperkt reclame		
plaatse	n.v.t.	behoud van eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren entree van Vessem		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven				
Bebouwingsstructuur	++	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov van het landschap
Overige	+	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
			zie bouwstenen	
bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

4

huidige situatie, 30 km/u

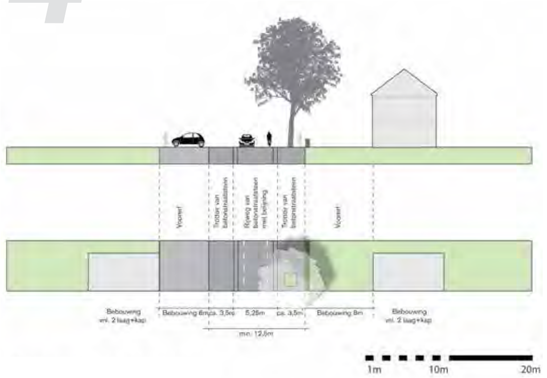

voorstel

2.3.2.
Jan Smuldersstraat

Visie
Jan Smuldersstraat vormt samen met Heike en Wilhelminalaan het hart van het dorp. De straten hebben een belangrijke ontsluitende functie en zijn daarom een belangrijk beeldkenmerk voor het dorp. De straat ligt haaks op het beekdal en verbindt het dorp met de bossen, en de voormalige heidevelden. Deze twee landschapstypes zijn zeer bepalend en dus kenmerkend voor de straat. Tussen deze uiteinden in, op de kruising met de Wilhelminalaan ligt het hart van Vessem. De straat heeft een constant (dorps)profiel met een robuuste groenstructuur. De bebouwing in het lint bestaat uit karakteristieke bebouwing van voornamelijk één bouwlaag met kap. De erven vormen een belangrijk onderdeel van het ontwerp. Richting Wintelre nemen de bossen het beeld over.De dorpsweide en het pleintje voor de brouwerij vormen als open ruimte de blikvanger van het centrum. Richting Wintelre nemen de bossen het beeld over.

Inzetten op:
Het doorzetten van het dorpse profiel tot aan de Hazenloop; een ongeleed profiel met gebakken klinkers en details van kinderkopjes, grasbermen en een dubbele bomenlaan. Het aanzetten van de entrees van Vessem door gebruik te maken van de beeklopen, bijvoorbeeld door het markant maken van de beekovergang d.m.v. een brug, een materiaalovergang, het maken van doorzichten en het aanzetten van de beek. In de bossen niet of zeer beperkt verlichten.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	0	wandelroutes realiseren langs beken en door bos		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
	zichtbaarheid beekloop	++	zichtbaarheid en beleving vergroten, markering entree van Vessem		zichten worden geprivatiseerd of bebouwd
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		Er zijn nog enkele doorzichten, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		Er zijn nog enkele doorzichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
	groenstructuur – bomen	+	rrealiseren van doorgaande laan tot in het bos		een verbrokkelde groenstructuur
	groenstructuur – hagen	0	beperkt toepassen		
	groenstructuur – bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	groenstructuur – greppels	+	behoud langs bosranden		dichtgooien voor practisch nut
	materialen – overig	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen – rijbaan	+	behoud en doorzetten van gebakken klinkers		beton en asfalt
	materialen – loopstroken	+	realiseren van gebakken klinkers		beton
	materialen – fietspaden	+	realiseren van fietspad alleen buiten de 30-km zone		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	materialen – parkeren	0	beperkt toepassen		realiseren van veel parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	zeer beperkt reclame		
	plaatse	++	behoud van eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Entrees Vessem markeren gekoppeld aan beken		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren groene- tuinen en erfscheidingen		vertrutting en vervreemding tov van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u (centrum)

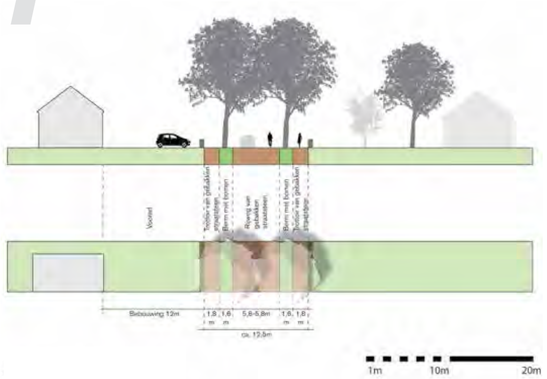

voorstel

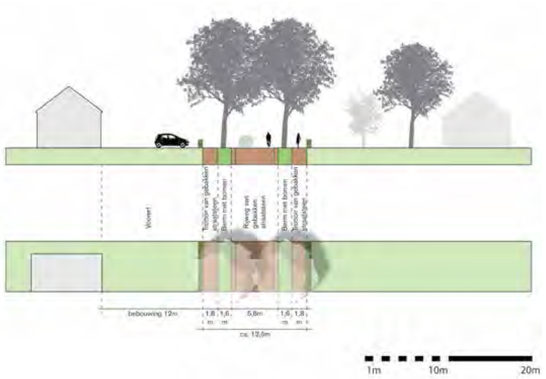

2

huidige situatie, 30 km/u (centrum)

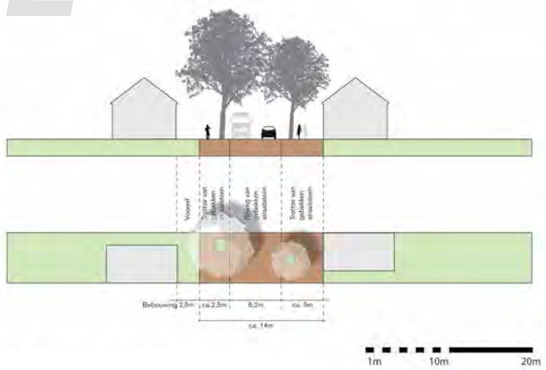

voorstel

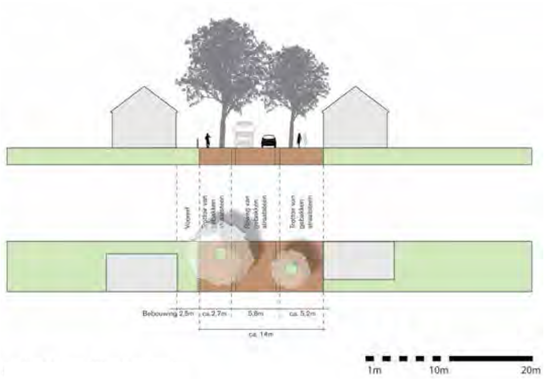

3

huidige situatie, 30 km/u (centrum)

voorstel

4

huidige situatie, 30/50 km/u (oostzijde)

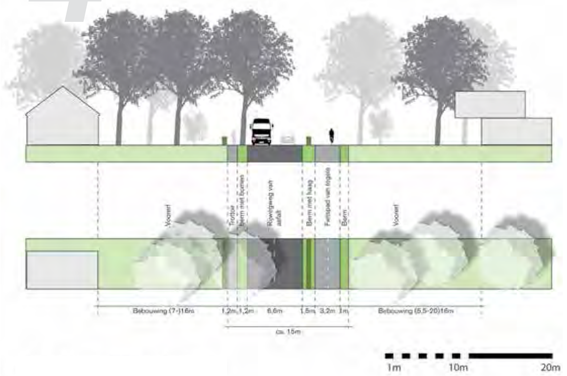

voorstel

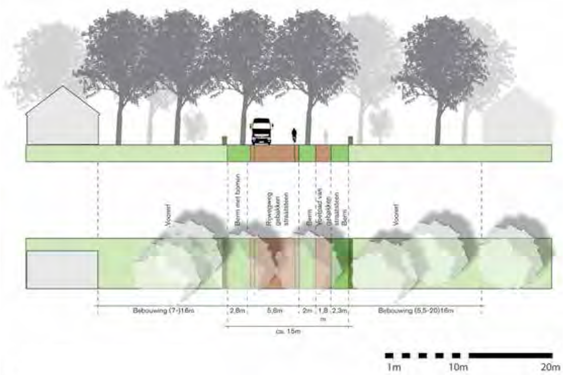

5

huidige situatie, 60 km/u (oostzijde, bos)

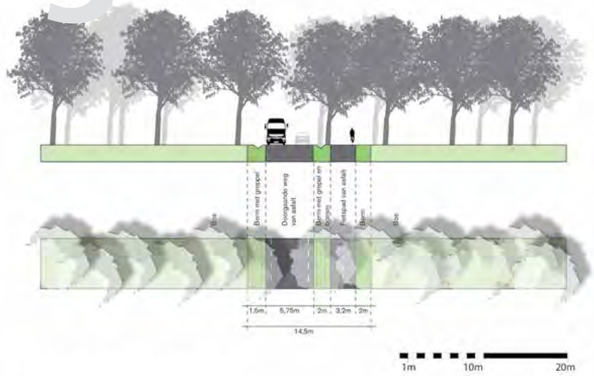

voorstel

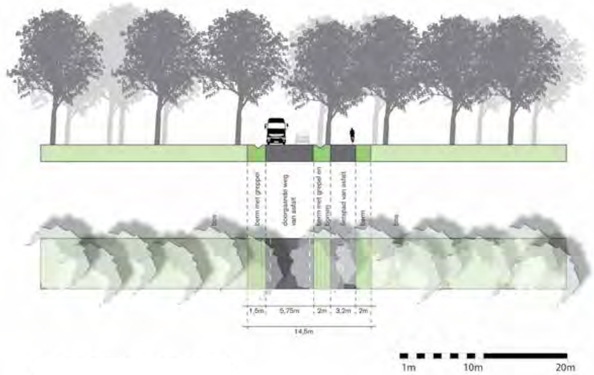

6

huidige situatie

voorstel, stap 1

beek herstel en wandelroutes

voorstel, stap 2

herstel entree Vessem en omleiding Vondereind

7

huidige situatie

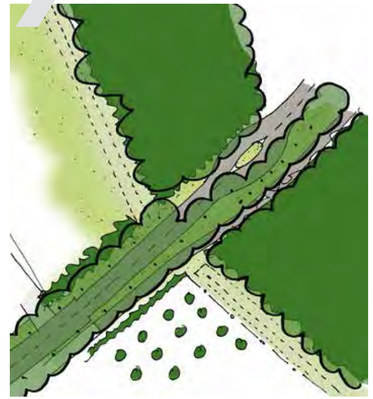

voorstel

entree Vessem icm beek(herstel)

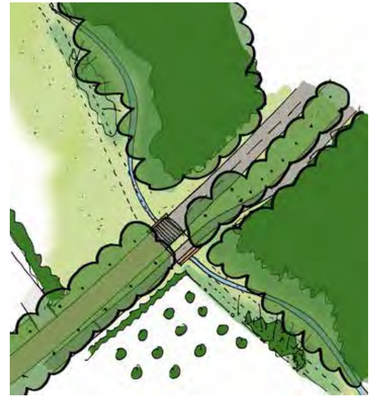

2.3.3.
Servatiusstraat

Visie
De kerk lag vroeger tussen de verschillende buurtschappen in, verbonden met verschillende kerkpaden. Dit kerkpad van Vessem is uitgegroeid tot een straat. Aan deze straat liggen verschillende (maatschappelijke) functies die elk een eigen beeld hebben. Zoals de brouwerij, (oude en nieuwe) school met schoolplein, MFA, voormalige pastorie en de kerk met begraafplaats. De Servatiusstraat zelf is een smalle straat met een enkele bomenrij.

Inzetten op:
Behoud van het beeld; een smalle dorpse straat met een rij laanbomen, beukenhagen, geen parkeren en diverse met maatschappelijke functies ruim in het groen gelegen.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	behoud wandelroutes		de verbindingen worden geprivatiseerd
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v..t		
doorzichten naar landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting bos en de es, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting bos en de es, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud bomenrij		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van gebakken klinkers		beton bestratingsmateriaal
	loopstroken	+	behoud		opdrukken van verharding door boomwortels
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	zeer beperkt toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en smalle straat maant tot rustig rijden. entree Vessem markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud		het dichtbouwen van zichten en verbindingen
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u (centrum)

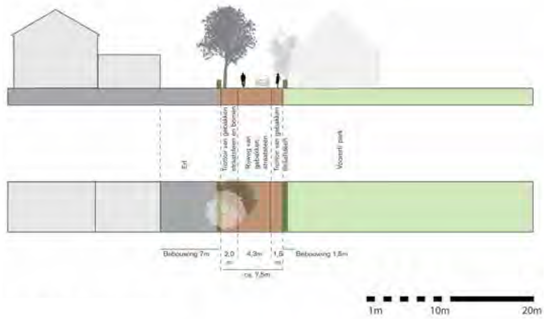

voorstel

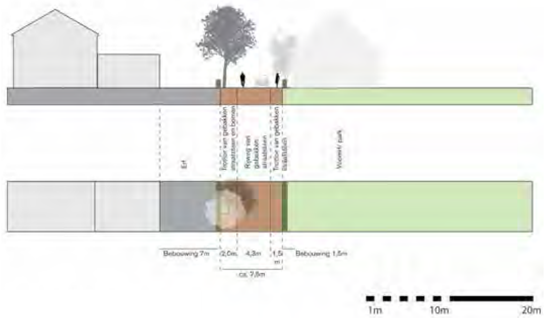

2

huidige situatie, 30 km/u

3

huidige situatie, 30 km/u

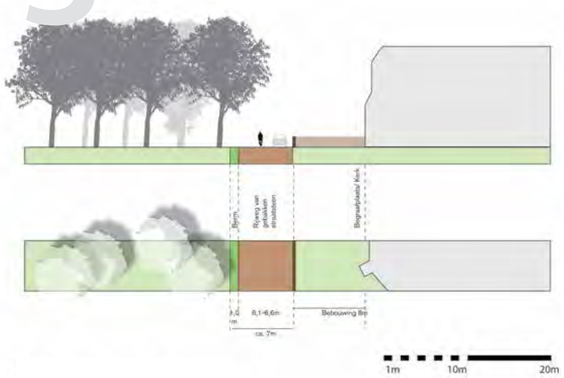

voorstel

voorstel

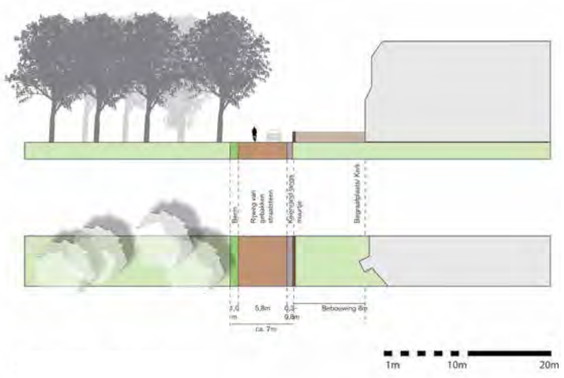

2.3.4.
Kerkberg

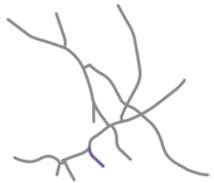

Visie
Kerkberg is een smalle weg aan de rand van de vroegere es. Het beeld wordt bepaald door de smalle toegang tussen de met hagen omlijste kavels met daarna het ruime zicht op de voormalige es. Het profiel is asymmetrisch met aan één zijde de open ruimte met zicht op de begraafplaats en kerk. De andere zijde is gesloten met kavels, haag en beplanting. De weg is zeer smal.

Inzetten op:
Het openhouden van de oostzijde van de straat met het prominente zicht op de kerk begraafplaats. Het subtiel inpassen en positioneren van de functies op de voormalige akker, zoals de paardenbak. Behoud van de smalle beklinkerde weg, greppels en hagen.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	+	extra wandelroutes realiseren		de verbindingen worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	n.v.t.	n.v.t.		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		verharding van het landschap
materialen	rijbaan	++	behoud van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	Eventueel ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en smalle straat maant tot rustig rijden. Entree Vessem markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van het zicht op de es en de kerk
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

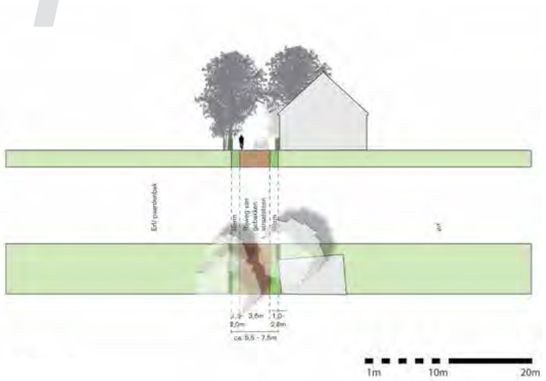

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u

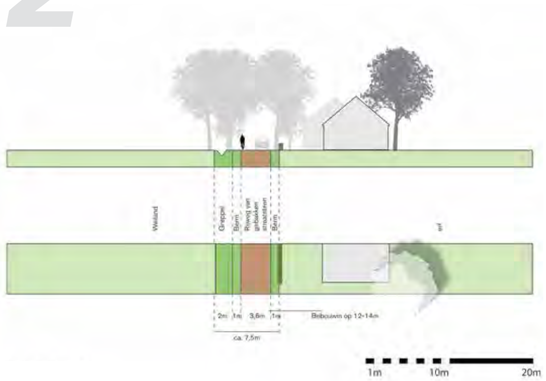

voorstel

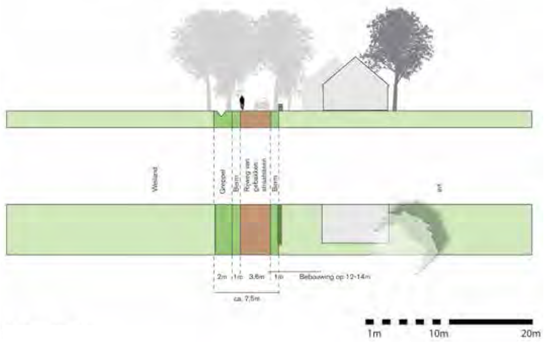

3

huidige situatie, 30 km/u

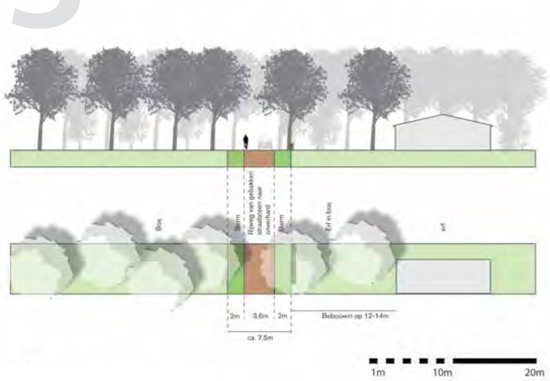

voorstel

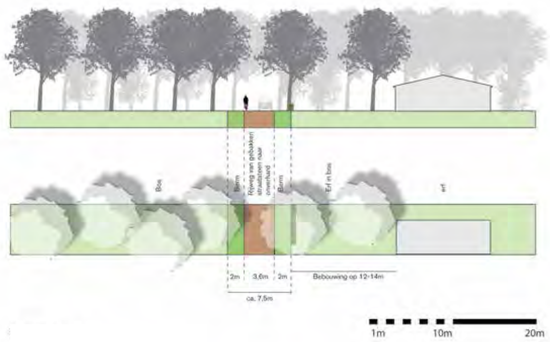

2.3.5.
Kuilenhurk

Visie
Het is nog goed te zien dat Kuilenhurk vroeger aan de rand van de akkers lag. De vele langgevelboerderijen en het bijna landelijke profiel van de weg zijn daar getuigen van. Dit landelijke beeld wordt vastgehouden tot bijna in het hart van het dorp. Net voor de kruising met de Flinkert verandert het profiel er komt een wandelpad bij en na de kruising versmalt de weg tot een smal dorpsstraatje. De straat heeft geen sterke ontwikkeling doorgemaakt, het beeld is landelijk gebleven. Door de jaren heen zijn veel tussenliggende kavels bebouwd geraakt. Verbindingen en zichten met de achterliggende es zijn essentieel.

Inzetten op:
Versterken en behoud van het landelijke beeld door; versmallen rijweg, grasbermen, greppels, hagen, boomgaarden en losse boomstructuur. Het profiel voor de kruising met de Flinkert is dorps; smaller, gebakken klinkers, grasberm en bomenrij. Het versterken en terugbrengen van de plaatses aan d'n Grote Aard en Jan Smuldersstraat.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	toegankelijk maken es		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	verloop van doorzichten behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het landelijkgebied, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud		realiseren van een doorlopende laan, past niet bij karakter
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt buiten de bebouwde kom en gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van pad tot net voorbij Flinkert		doorzetten van wandelpaden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		-	herstel van plaatses		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		++	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van het zicht op es en molen. meer dan één bouwlaag met kap.
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

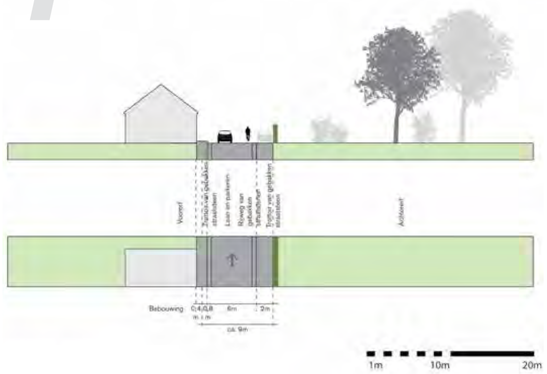

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 50 km/u

voorstel, 30 km/u

4

huidige situatie, 60 km/u

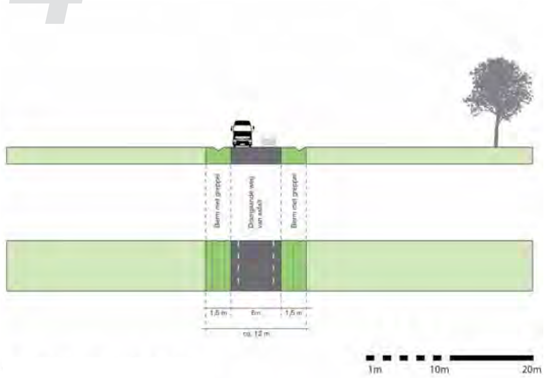

voorstel

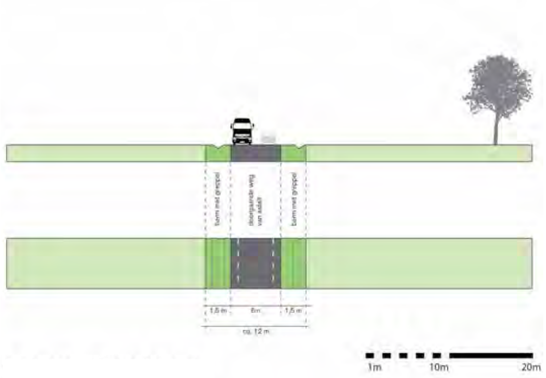

2.3.6.
Flinkert

Visie
Flinkert is een dorpse woonstraat met veel groen. Karakteristieke dorpswoningen staan op regelmatige afstand van elkaar en hebben voortuinen. Dit is duidelijk een weggetje over de es die de afgelopen decennia bebouwd is geraakt. De bebouwing is hier dorps en ingetogen, ook de meest recente bebouwing doet mee in dit beeld.

Inzetten op:
Het doorzetten van het noordelijke profiel met gebakken klinkers, hagen en enkele bomenrij tot aan de Mr de la Courtstraat. Het vereenvoudigen van de kruising met Kuilenhurk tot een gelijkwaardige kruising.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	toegankelijk maken es		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	verloop van doorzichten behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het landelijkgebied, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	Behoud en doorzetten tot aan M. de la Courtstraat		
	hagen	+	toepassen tussen straat en loopzone		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behouden		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	+	realiseren van pad tot voorbij Kuilenhurk		doorzetten van wandelpaden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	zeer beperkt toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u (oostzijde)

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u (midden)

voorstel

voorstel bij herontwikkeling bedrijf

3

huidige situatie, 30 km/u (midden)

voorstel

huidige situatie Flinkert-Kuilenhurk

voorstel

2.3.7.
Mr de la Courtstraat

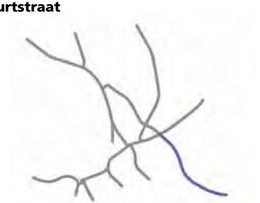

Visie
De straat ligt door de bosrand van Vessem en kruist de Hazenloop met verschillende buurtschappen (Maaskant, Driehuizen). Het bos met een royale laan vormen daar hoofdzakelijk het beeld. Aan de westzijde liggen op afstand woningen met ruime tuinen, de oostzijde het bos met verschillende villa's. De weg met laan loopt verder door het landelijke gebied in.

Inzetten op:
Het doorzetten van de dubbele laan tot ver het landelijke gebied in. Het onderscheid tussen in en buiten het dorp versterken door materiaalgebruik en het aanzetten van overgangen, zoals het herstellen van de plaatse van de Postels Huufke, Maaskant/Breemhoeve en het markeren van de oversteek bij de Hazenloop. Dit kan bij de Maaskant/Breemhoeve door middel van een bomenweide of bosje. Een brug tpv de Hazenloop. Veel erfbeplanting als verbindende elementen toepassen met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	-	wandelroutes realiseren langs Hazenloop		de verbindingen worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	+	verbeteren, beekherstel		
	doorzichten naar landschap	++	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting landelijkgebied en bos, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten richting landelijkgebied en bos, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud en aanvullen laan		een verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	toepassen van gebakken klinkers binnen 30-km zone		beton
	loopstroken	+	doorzetten pad		beton
	fietspaden	+	behoud		vertroebeling door verkeerskundige ingrepen
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen amaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	-	herstel van plaatse		verharden en vertroebeling van de plaatse
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud en ontwikkeling met juiste architectuur.		verkeer vormentaal bij ontwikkeling Postels Huufke, dichtzetten zichtlijnen.
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 80 km/u

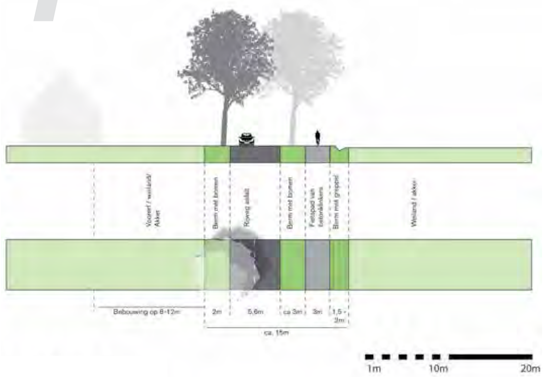

voorstel, 60 km/u

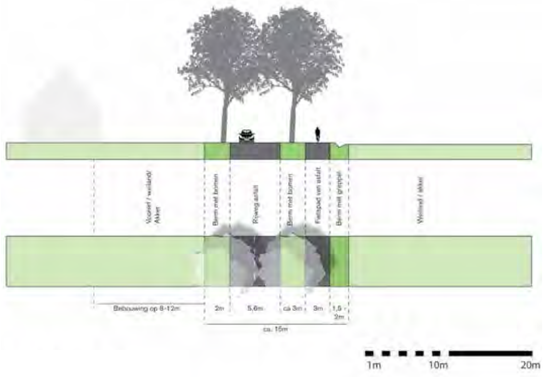

2

huidige situatie, 50 km/u

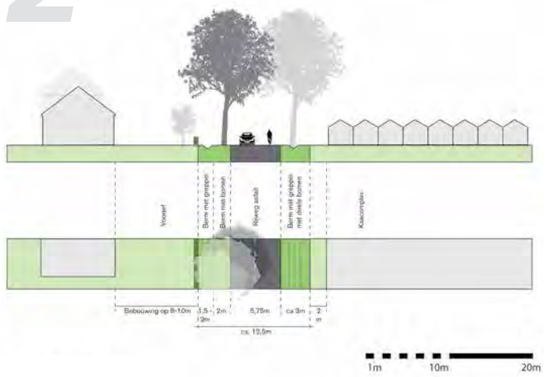

voorstel, 30 km/u

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

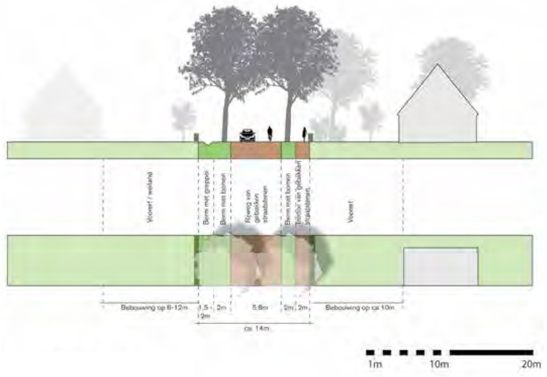

4

huidige situatie

voorstel

5

huidige situatie

voorstel markeren entree Vessem optie bomenweide

voorstel markeren entree Vessem optie bospartij

2.4.1.
Garagebedrijf van de Ven

Analyse en waardering
De Fordgarage ligt op een prominente centrumplek in Vessem. Het is een groot kavel dat grenst aan de Jan Smulderstraat en aan de Wilhelminalaan. Deze omgeving wordt gekenmerkt door winkels, horeca en vormt daarmee de "pit" van Vessem. Het bestaande pand is een "doos" van metselwerk en plaatmateriaal. Aan de straatzijde is een showroom met een glazen gevel gemaakt. Voor de showroom staat een tankstation dat dicht tegen de straat staat. Hier onderbreekt het tankstation de doorgaande laan en voetgangersstructuur van de Wilhelminalaan. De locatie bepaalt voor een groot deel het zicht vanuit het centrum de Wilhelminalaan in. Aan de zijde van de Jan Smuldersstraat staat een hoog hek met daarachter een opslag van auto's.

Uitgangspunten
1.
Creëren van nieuwe parkeerplaatsen (dit deel van de Wilhelminalaan heeft een tekort)

2.
Doorzetten van de structuur van de Wilhelminalaan, bomen en loopstroken

3.
Ruimte bieden aan aanpalende café, zowel ruimtelijk als geluidtechnisch. Ruimtelijk door aan de achterzijde, langs de Jan Smuldersstraat, een boomgaard te maken.

4.
Dorps bouwen, niet hoger dan 1 laag met kap (met uitzondering van de binnenzijde, dit mag een hogere goothoogte krijgen van 2 bouwlagen)

5.
Materialisering; baksteen gevelmetselwerk kleur rood of roodbruin, gebakken dakpannen, kozijnen en gevelbetimmering in hout

6.
Dakwater natuurlijk en zichtbaar laten afvloeien in de directe omgeving

7.
Reclameuitingen maken onderdeel uit van het ontwerp

8.
Groenstructuur op het binnenerf bestaande uit inheemse soorten, bijv. kastanjes, laanbeplanting aansluitend op Wilhelminalaan. Boomgaard uitvoeren in hoogstamfruit in een grasveld.

9.
Bestrating in rode gebakken klinkers

10.
Invulling geven aan het historisch karakter van de plek (café is een voormalige boerderij)

11.
Qua functies kan gedacht worden aan wonen en werken (winkels).

BKP kaart

huidige situatie

voorstel, met muur

voorstel, zonder herontwikkeling garage

voorstel, met haag

Overzicht bouwstenen

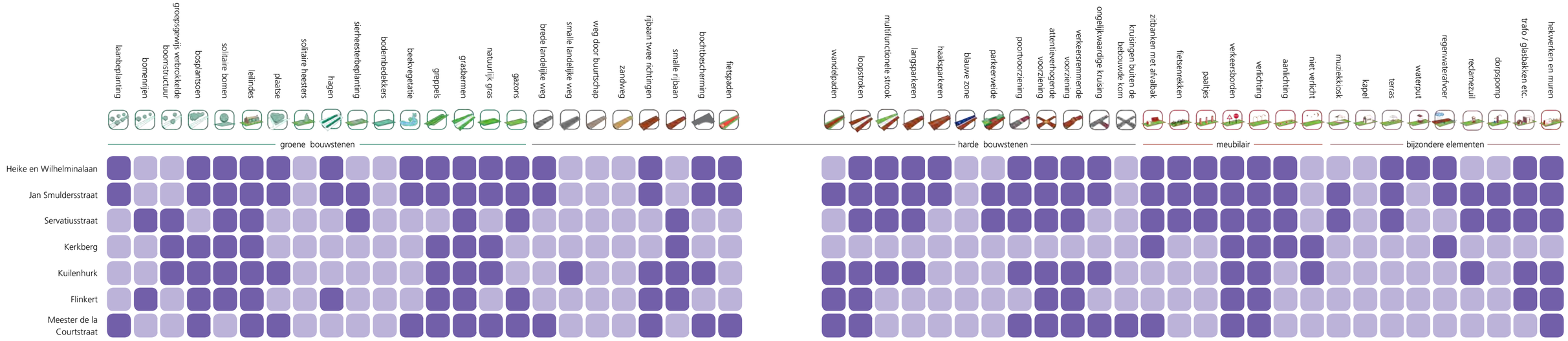

3.
Wintelre

Algemene beschrijving van het dorp 3.1

De kaart met de verschillende dorpsruimten laat het ruimtelijk beeld van Wintelre zien. Het hart van het dorp wordt gevormd door de Kerkstraat en de Willibrordusstraat. De wegen naar buiten toe zijn wegen die al gauw op gaan in het landelijke buitengebied rond het dorp Wintelre.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Kekkeneind	Landelijke weg	Voldoet grotendeels
Hemelrijksestraat	Nieuwe weg	Voldoet niet
Willibrordusstraat	Lint	Voldoet redelijk op onderdelen
Groenstraat	Buurtweg / Akkerweg	Voldoet niet
Biemeren	Landelijke weg	Voldoet
Kerkstraat	Nieuwe weg	Voldoet grotendeels
Slikdijk	Nieuwe weg gaat over in Landelijke weg	Voldoet niet
Mostheuvel	Landelijke weg	Voldoet

Advies van klankbordgroep 3.2

In het algemeen zijn de inwoners van Wintelre die deel hebben genomen aan de klankbordgroep tevreden over hun leefomgeving. De meest genoemde ergernis is het “gat”, daarvan vindt letterlijk iedereen dat het passend bebouwd moet worden aansluitend op het dorpslint. Sowieso zijn de mensen in Wintelre ontwikkelingsgericht, ook de omgeving van de bakker, bank en garage wordt aangemerkt als een mogelijke ontwikkellocatie. De meerderheid ziet het belang van bomen in het dorp, de groene uitstraling is essentieel. Men is van mening dat de overlast niet opweegt tegen het belang voor het beeld. Over het algemeen vindt men dat er hard gereden wordt en vindt men het druk door (sluip)verkeer.

Kekkeneind

Beeld van de huidige weg op zich goed.

Bomen zoveel mogelijk doorzetten.

Hagen bij woningen bewaren.

Willibrordusstraat/ Biemeren

Beeld van het westelijke deel, rondom de kerk en de groene plekken wordt hoog gewaardeerd.

Bomen zoveel mogelijk doorzetten (ook al geven deze soms overlast blad, wortels, plak).

“Gat” in het dorp dichten met (enkele)woningen (starters/ ouderen) evt in combinatie met een markant punt (café met terras).

Verkeersveiligheid staat onder druk door onoverzichtelijke bocht (nabij Kekkeneind), de 30 km/zone is niet consequent en goed uitgevoerd.

Wens om voetpaden en fietsstroken over de gehele weg uit te voeren.

Groenvlak op de hoek met de Pastor v/d Heijdenstraat kan meer betekenen voor de straat.

Verlengde Biemeren, echt buiten, echt landelijk.

Groenstraat

Geen opmerkingen.

Kerkstraat

De plaatse als landschappelijk element wordt zeer gewaardeerd, alleen deze is door de herinrichting onherkenbaar geworden.

Versmalling zorgt voor opstopping en extra verkeerlawaai en luchtverontreiniging.

Nabij de Roshoek is het profiel wel erg stenig.

Slikdijk

Wandelpad realiseren om nieuwe wijk, Koemeersdijk, te ontsluiten.

Paaltjes mogen er wel uit, zorgen alleen maar voor overlast.

Terrein voor bedrijven kaal en achterstallig, asfalt verhoogd de snelheid (zeker i.c.m. rechtstand).

Mostheuvel

Geen opmerkingen.

Alle wensen en opmerkingen zijn zo goed mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

Waardeoordeel en visie per straat 3.3

3.3.1.
Kekkeneind

Visie
Het Kekkeneind is de westelijke entree van Wintelre. De straat kent een landelijk karakter en vormt met zijn “rechtstand” een duidelijke representant van een weg door de jonge heideontginning met zicht op enkele boerenerven.

Inzetten op:
Behoud van de rechtstand horende bij een dit type weg, behoud en versterking van het groene karakter (aanvullen bomen, verbreden bermen), het tegengaan van te hoge snelheden door gemotoriseerd verkeer (plaatselijk) versmallen rijweg) en het helder vormgegeven van deze entree van Wintelre. Stimmuleren van erfbeplanting bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		uitblijven van ommetjes
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behouden		dichtzetten door bebouwing, erven en beplantingsstroken
Straat	leesbaarheid aanpalend landschap	+			de karakteristieke openheid kan dichtslibben
groenstructuur	bomen	+	laan aanvullen		door verdwijnen van bomen verschraling van het beeld
groenstructuur	hagen	+	alleen bij erven, stimuleren op erven		
groenstructuur	bermen	+	doorzetten, verbreden nabij woningen		verharding
groenstructuur	greppels	++	behouden		
groenstructuur	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud asfalt		beton en asfalt
materialen	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		doorzetten van wandelpaden
materialen	fietspaden	-	vervangen door asfalt		
materialen	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	alleen lichtmasten bij woningen en uitlichten entree Wintelre?		door aanvullende wensen/ eisen bijplaatsen van lichtmasten, waardoor de donkerte van het landschap verslechterd.
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
Erven	verkeer	-	Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. Plaatselijke versmallingen, benadrukken dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Bebouwingsstructuur		0			erven worden obligaat ingericht en vervreemden zich van het landschap
Overige		++	behoud doorzichten naar achterliggend landschap		losse erven dijen meer uit tot clusters/ woonbuurtjes
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

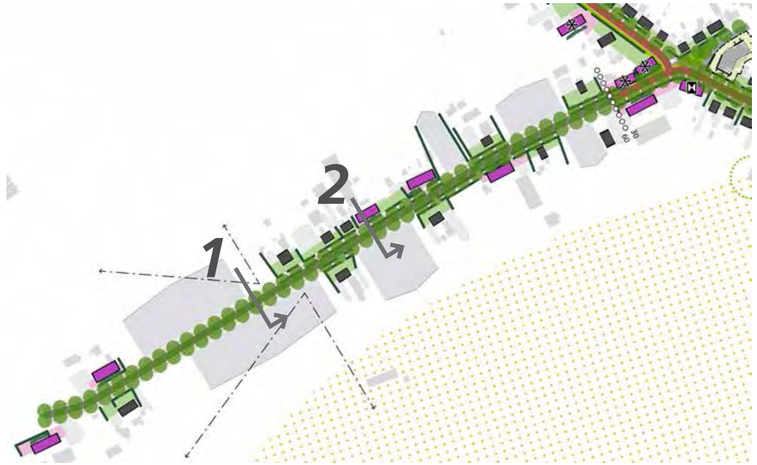

1

huidige situatie, 80 km/u

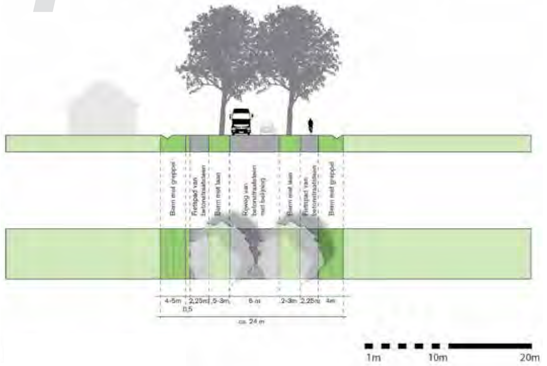

voorstel, 60 km/u

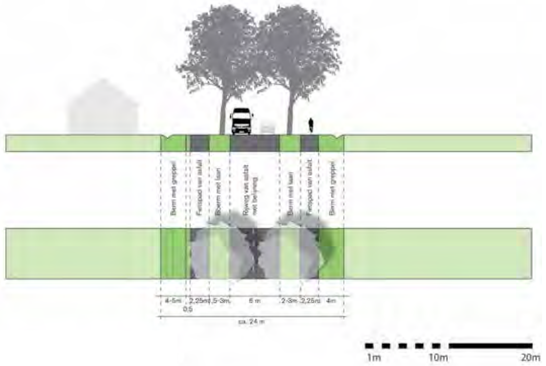

2

huidige situatie, 50 km/u

voorstel, 60 km/u

3.3.2.
Willibrordusstraat en Biemeren (binnen bebouwde kom)

Visie
De Willibrordusstraat vormt samen met de Kerkstraat het hart van het dorp. De straat met aan weerszijde bebouwing vormt een lint. Hier liggen de voorzieningen aan en zijn de belangrijke gebouwen gevestigd. De Willibrordusstraat laat zich kenmerken door een royale maat, de gebouwen kennen ruime tuinen/ voorterreinen, en heeft in aanzet een krachtige groenstructuur.

Inzetten op:
Behouden en versterken van de groenstructuur (dubbele bomenrij) van de Willibrordusstraat. Daartoe moeten er enkele gaten in de boomstructuur gevuld worden. De bermen zouden eenduidig met gras ingezaaid moeten worden. De gaten en dissonanten langs de weg zouden (her)ontwikkeld mogen worden. Hiervoor zijn een viertal locatie aangegeven op de kaart. Van het "gat" is als ontwikkellocatie een programma van eisen opgenomen. De straat eenduidig en duurzaam inrichten.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	0	waar mogelijk toevoegen (bv ter plaatse van het "gat")		de enkele doorsteken worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	-	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten/ bouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	-	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten/ bouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	-	herstellen van laanstructuur, opvullen van gaten		onvoldoende groeimogelijkheden, verwijderen vanwege functionele argumenten
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	-	eenduidig inzaaien met gras		verharden of vertrutten (verkeerde beplanting)
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	--	plantsoentje en tuin t.o. pastorie weer in volle glorie herstellen		plantsoenen worden gebruikt als verzamelplaats voor overige elementen (glasbak, etc)
materialen	rijbaan	--	gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	-	gebakken klinkers		beton
	fietspaden	-	suggestie-strook in gebakken klinkers		
	parkeren	0	gebakken klinkers		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		-	Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		0	ingetogen beeld nastreven		schreeuwerigheid en veelheid
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		?	stimuleren aanplant van hagen of lage hekwerken langs de tuinrand. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		erven worden obligaat ingericht en vervreemden zich van het landschap
Bebouwingsstructuur		++	gaten opvullen, bij herbouw aansluiten op identiteit Wintelre (wederopbouw langgevelboerderij)		gaten in rooilijnen, dissonanten in het beeld
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

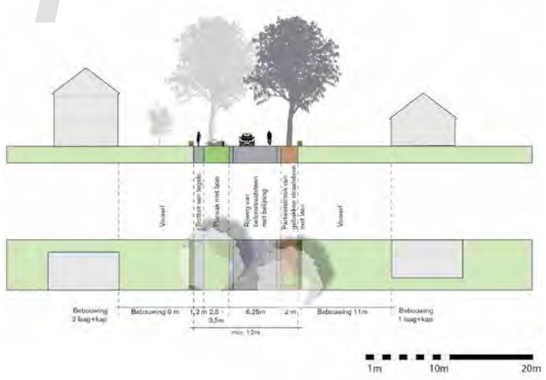

voorstel

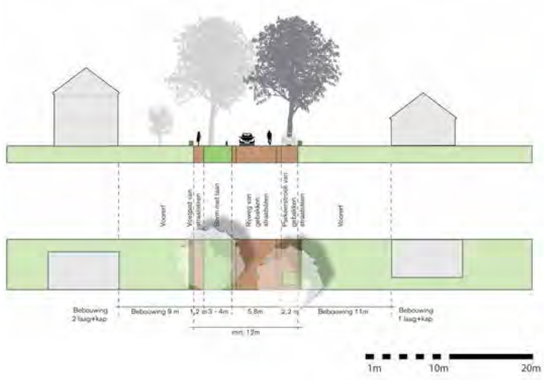

2

huidige situatie, 30 km/u

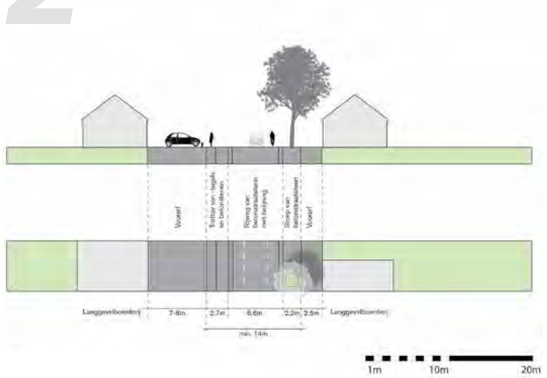

voorstel

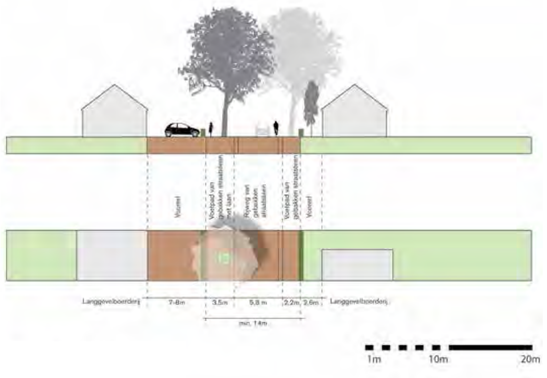

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

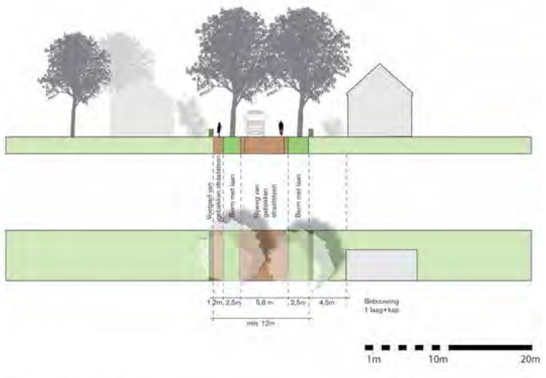

4

huidige situatie, Biemeren 30 km/u

voorstel

5

huidige situatie kruising met Kloosterstraat

voorstel

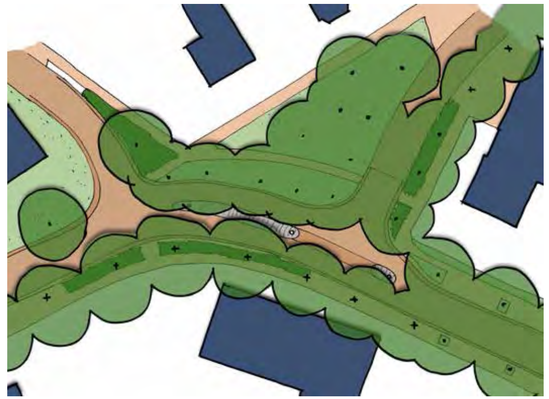

3.3.3.
Biemeren (buitengebied)

Visie
De Biemeren vormt het verlengde van de Willibrordusstraat en de oostelijke entree van het dorp. De Biemeren is een landelijke weg. De weg heeft tov het Kekkeneind een slingerend verloop. De straat heeft een landelijk karakter met open zicht op het land en een krachtige boomstructuur.

Inzetten op:
Behoud en versterken van het huidige beeld, asfalt, boomstructuur, greppels, bermen en fietspad. Versterken van streekeigen en passende inrichting van aanpalende erven. Veel erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Straat	mogelijkheid voor ommetjes	0	behoud en waar mogelijk toevoegen		de enkele doorsteken worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	-	behouden		andere teelten
	leesbaarheid aanpalend landschap	-	behouden		andere teelten
	groenstructuur: bomen	+	behoud		onvoldoende groeimogelijkheden, verwijderen vanwege functionele argumenten
	groenstructuur: hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	groenstructuur: bermen	+	behoud		
	groenstructuur: greppels	0	behoud		verharden of vertrutten (verkeerde beplanting)
	groenstructuur: overig	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen: rijbaan	++	asfalt		beton en asfalt
	materialen: loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		doorzetten van wandelpaden
	materialen: fietspaden	+	evt op termijn vervangen door asfalt		
	materialen: parkeren	0	n.v.t.		
	lichtbeeld	+	alleen waar nodig		teveel licht bedreigd de donkerte van het landschap
	reclame en uitstalling	n.v.t.			
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	n.v.t.	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden duidelijk entree van het dorp vormgegeven		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		?	stimuleren van groene erven en landschappelijke inpassing		erven worden obligaat ingericht en vervreemden zich van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud agrarische identiteit van erven		verregaande omvorming van erven "verstadsen" de erven
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 50 km/u

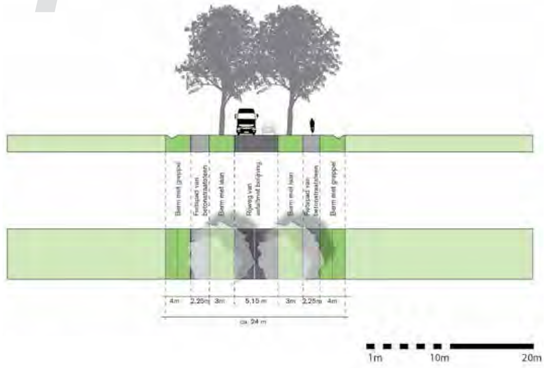

voorstel, 30 km/u

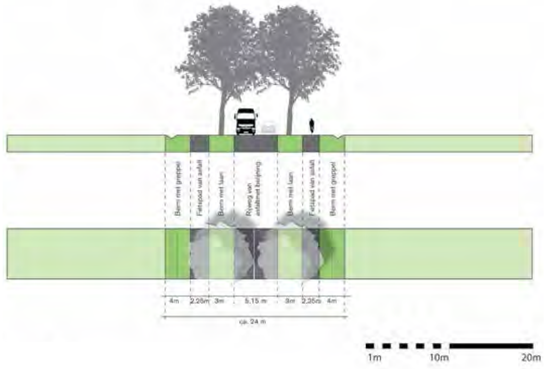

3.3.4.
Kerkstraat, Slikdijk enMostheuvel

Visie
De Kerkstraat vormt samen met de Willibrordusstraat het hart van het dorp. De straat is de laatste 100 jaar bebouwd en vormt thans met aan de weerszijde aanwezige bebouwing een lint. Hier liggen voorzieningen en zijn belangrijke gebouwen gevestigd. De Kerkstraat, Slikdijk en Mostheuvel laten zich kenmerken door een sterk wisselende maat, de gebouwen staan soms dicht op de weg en soms wijken deze met ruime tuinen en/of voorterreinen. Het hebben in aanzet een krachtige groenstructuur. De recente herinrichting geeft een sterk “stedelijk” beeld aan deze dorpse straat. De Kerstraat, Slikdijk en Mostheuvel vormen de noordentree van Wintelre.

Inzetten op:
Behoud en versterken van de groenstructuur (enkele bomenrij) en herstel en versterking van de historische plaatse. Vormgeven aan een heldere entree. Zoeken naar een logische verbinding tussen Roshoek, kerk, oude schoolgebouw en omgeving. Meer dorpse inrichting van de straat met ongelede profielen.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.			de enkele doorsteken worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	-	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten/ bouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	0	behouden en waar mogelijk herstellen		
Straat					
groenstructuur	bomen	-	herstellen van bomenrij, opvullen van gaten / herstellen boombeplanting Plaatse		onvoldoende groeimogelijkheden, verwijderen vanwege functionele argumenten
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	-	eenduidig inzaaien met gras, idem voor plaatse		verharden of vertrutten (verkeerde beplanting)
	greppels	+	behoud en waar mogelijk herstellen		
	overig	--	herstel plaatse		door verkeerskundige ingrepen wordt de hoofdstructuur gewijzigd, plaatsing trafo’s, etc.
materialen	rijbaan	--	gebakken klinkers behouden, omvormen van de banden in a-niveau		beton en asfalt
	loopstroken	-	gebakken klinkers		beton
	fietspaden	-	suggestie-strook in gebakken klinkers		“knal”rode banen
	parkeren	0	gebakken klinkers		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	-	Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	0	ingetogen beeld nastreven		schreeuwerigheid en veelheid
	plaatse	--	herstel historisch verloop, “onthagen” en inzaaien met gras		
	verkeer	n.v.t.	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, heldere dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		?	stimuleren aanplant van hagen of lage hekwerken langs de tuinrand. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		erven worden obligaat ingericht en vervreemden zich van het landschap
Bebouwingsstructuur		0	bij nieuwbouw rekenschap geven van identiteit dorp		
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie Kerkstraat, 30 km/u

voorstel

2

huidige situatie Slikdijk, 30 km/u

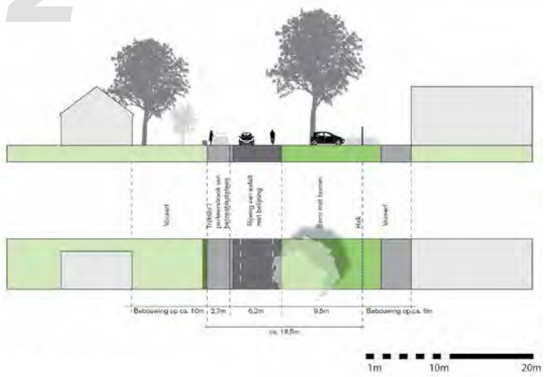

voorstel

3

huidige situatie plaatse aan Mostheuvel

voorstel

3.3.5.
Groenstraat

Visie
De Groenstraat was de doorgaande straat richting het zuiden, in die zin is het nog steeds de entree vanuit het zuiden. De straat wordt gekenmerkt door een sterk agrarisch karakter en biedt en prachtig zicht over de landerijen op het dorp Wintelre. Het eerste deel bezien vanaf de Biemeren hoort echt bij het dorp en is gekarakteriseerd van een Akkerweg, historische boerderijen, de erven en de beplanting bepalen het beeld. Het vervolg van de Groenstraat is een puur landelijke weg.

Inzetten op:
Versterken van de historische karakter. Vormgeven aan een heldere entree (materiaal overgang). Behoud unieke doorzichten naar kerk en dorp maar ook naar het landschap.
Veel erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	Irt ontwikkeling gat en mogelijk maken		de enkele doorsteken worden geprivatiseerd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	-	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele doorzichten over, die zijn gevoelig voor dichtzetten/bouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	0	behouden en waar mogelijk herstellen		
Straat					
groenstructuur	bomen	0	behouden en waar mogelijk herstellen		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	eenduidig inzaaien met gras		verharden of vertrutten (verkeerde beplanting)
	greppels	-	behoud en waar mogelijk herstellen		dichtgooien vanuit functionele argumenten
	overig	n.v.t.			
materialen	rijbaan	--	gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	geen		beton
	fietspaden	--	evt.suggestiestrook in gebakken klinkers		"knal" rode banen
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
	lichtbeeld	-	ingetogen armaturen met warm licht of niet verlicht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.			
	plaatse	n.v.t.			
	verkeer	n.v.t.	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Heldere dorpsentree in materiaal overgang		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	behoud clusterbe- bouwing		egale bebouwing
Bebouwingsstructuur		+	behoud agrarische identiteit van erven		verregaande omvorming van erven "verstadsen" de erven
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

3.4.1.
Ontwikkellocatie vml. Discotheek 't Centrum

Analyse en waardering
De locatie ligt op een markante plek in Wintelre. Het ligt in het hart van het dorp op de kruising van de drie belangrijkste doorgaande wegen. Tegenover de locatie staat de St. Willibrorduskerk met in de nabije omgeving de verschillende functies van het dorp zoals het gemeenschapshuis, bank en bakker. De Kerkstraat staat haaks op de locatie en daardoor is het zicht vanaf de Kerkstraat op de locatie prominent. Vanaf de locatie kijkt men de Kerkstraat in. Vroeger stond hier een café met zaal, discotheek, snackbar en een ruime parkeergelegenheid. Het gebouw aan de Willibrordusstraat was een bescheiden gebouw met 1 verdieping en een kap in de lengterichting van de straat. Het gebouw was in de totale lijn van het bebouwingslint niet bijzonder opvallend. Maar de functie wel, een café en snackbar in het hart van het dorp. De achterzijde van het gebouw vormde de overgang met het buitengebied.

In de huidige situatie is de kavel een open plek in het lint, "het gat" in de volksmond genoemd. Aan de overzijde van de weg is de omgeving groen, met het plantsoen voor de kerk en de grote tuin van de woning op de hoek. De achterzijde van de kavel grenst aan het landschap. Het is nu wat rommelig ingericht met een parkeerterrein welke is afgezoomd met opgaande beplanting. De beplanting zorgt voor een groene afronding van het dorp naar het landschap. De locatie biedt zicht op het achterliggende landschap. Dit was vroeger ook mogelijk. Het zicht op en de verbindingen met het omliggende landschap zijn kenmerkend voor het agrarische en landelijke karakter van het dorp Wintelre.

Uitgangspunten
De ruimtelijke opbouw voor dit gebied zijn de volgende punten van belang:
1. Continuering van het lint
2. Markante plek tegenover de kerk
3. Doorzicht naar het landschap
4. Landschappelijke inpassing kavel
5. Dorpse invulling.

1.
Aan de straatzijde zal de ontwikkeling aan moeten sluiten op de historische lintbebouwing van de Willibrordusstraat. Hiertoe wordt de laanstructuur van de Willibrordusstraat hersteld en wordt bebouwing voorgesteld die harmonieert met het beeld langs het lint. De bebouwing is dorps en wordt gekenmerkt door langgevels.

2.
De locatie is markant. Het ligt in het hart van het dorp tegenover de kerk. Hier zou een horecafunctie met een ruim terras aan het lint prima passen. De plek vormt voor de doorgaande recreant een duidelijk punt van herkenning in de route. Het kan dienen als rustplek voor zowel de bewoners als voor de recreant. Het middendeel van het terrein kan verschillend worden ingevuld door bijvoorbeeld een zaal aan het café, een hotel of woningbouw.

3.
Vanaf de weg zijn de doorzichten naar het landschap essentieel. Voor deze locatie zijn minimaal twee doorzichten uitgangspunt.

4.
De achterzijde van het terrein en dorp wordt omzoomd door een groene rand, dit geeft het dorp vanuit het landschap een sterk landschappelijk beeld. Met de ontwikkeling van dit kavel kan een nieuwe recreatieve route ontwikkeld worden, idealiter een wandelpad van Groenstaat via de locatie naar de supermarkt. Waar dit een eerste puzzelstukje voor vormt. Het erf vormt een zachte overgang richting het buitengebied.

5.
De bouwmassa's en de uitstraling van de gebouwen moeten dorps zijn, lage dichtheid van bebouwing passend in een dorpslint.

Overige uitgangspunten
- Doorzetten van de structuur van de Willibrordusstraat voor locatie, de bomen en loopstroken.
- Qua functies kan gedacht worden aan horeca aan de straat met daarachter wonen, horeca, zaal of hotel.
- Dorpsbouwen, niet hoger dan 1 laag met kap langs lint.
- Materialisering; baksteen gevelmetselwerk kleur rood of roodbruin, gebakken dakpannen, kozijnen en gevelbetimmering in hout.
- Reclameuitingen maken onderdeel uit van het ontwerp.
- Creëren van voldoende parkeerplaatsen volgens gemeentelijke norm.
- Dakwater natuurlijk en zichtbaar laten afvloeien in de directe omgeving.
- Groenstructuur kavel; losse groenstructuur met oog op doorzichten naar landschap, dorpsrand; groene inpassing en afronding van dorp, behoud houtsingels en aanvullen met losstaande bomen en/of bloemrijkgras. Deze groenzone is minimaal 30 meter breed.
- Bestrating in rode gebakken klinkers.

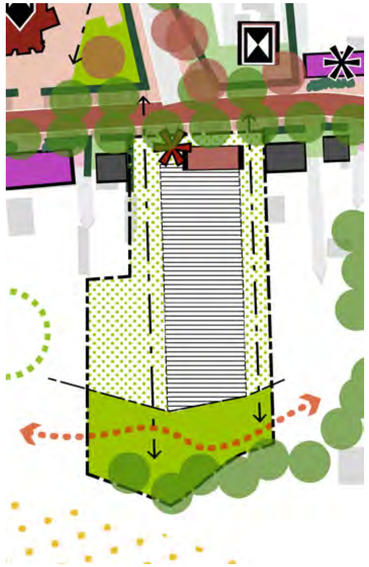

Overzicht bouwstenen

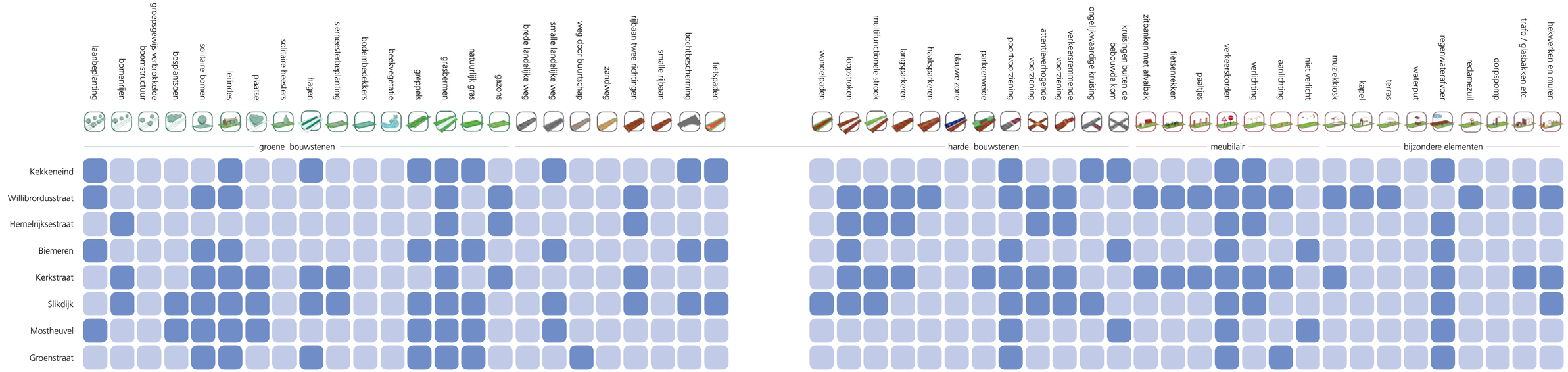

4.
Duizel

Algemene beschrijving van het dorp 4.1

Op de dorpsruimtekaart is te zien dat de oude straten parallel lopen met de Kleine Beerze. Deze lijn was al vroeg bebouwd. De straat was aan de zuidzijde verbonden met een belangrijke doorgaande straat en waaierde aan de noordzijde uit over het land. Dwars op deze lijn ligt een andere verbinding naar de beek en Eersel. Op de kruising van de twee lijnen bevindt zich het hart van het dorp met dorpsplein en kerk.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Wolverstraat	**Lint**	**Voldoet niet**
Smidseind	**Lint**	**Voldoet niet**
Groenstraat	**Lint**	**Voldoet redelijk**
Akkerstraat	**Landelijke weg**	**Voldoet redelijk**
Oude kerkstraat	**Nieuwe weg**	**Voldoet redelijk**
Meerstraat	**Nieuwe weg**	**Voldoet niet**

Advies van klankbordgroep 4.2

De meeste inwoners van het dorp vinden de hoofdopzet van hun dorp mooi en helder. Er is een duidelijk hart van het dorp in vorm van een plein met de belangrijkste gebouwen en veel groen. De nieuwe entree aan de Wolverstraat is een grote verbetering. Het dorp heeft weinig last van doorgaand verkeer maar kent wel enkele gevaarlijke kruisingen. Graag zou men de hoofdstraten van het dorp een meer dorps uiterlijk willen geven door het gebruik van gebakken klinkers, een ongeleed profiel en robuuste groene lanen. Contact maken met de Kleine Beerze in vorm van ommetjes staat ook hoog op de agenda.

Wolverstraat en Smidseind

"
- Hoofdlijn van de straat is goed
- Er wordt niet hard gereden, versmallingen werken
- Liefst twee rijen bomen, echte robuuste bomen, niet de huidige smalle zuilvormige bomen
- Vlak profiel met klinkers
- Gevaarlijke kruising met Oude Kerkstraat (slecht zicht)
- Plein Wolversstraat, enkele verbeterpunten (details)

Groenstraat en Akkerstraat

"
- Plaatse samenhang herzien, entree van maken
- Bomenrij aanplanten in straat
- Klinkers in straat met vlak profiel
- Kruisingen in de straat met plateau

Oude Kerkstraat

"
- Versterken groen hart van Duizel
- Zicht op toren behouden en versterken
- Entrees van de straat en dorp vormgeven (kruising met de Kleine Beerse en de plaatse gebruiken)
- Klinkers in straat met punaises
- Parkeer te kort aan westzijde van de straat

Meerstraat

"
- Eikenlaan weer herstellen met eventueel een pad
- Centrumzijde is erg kaal, bomen planten, verharding minimaliseren
- Parkeren in grasstenen
- Kruising met Akkerstraat gevaarlijk en wordt veel gebruikt door fietsers naar sportvelden. Meerstraat voor laten gaan, de nieuwe entree van Duizel maken!

Hart van Duizel

"
- Opzet goed; centrum- en een kerkplein
- Functies; parkeren en festiviteiten
- Hoofdelementen zijn, lindeboom, muziekkoepel en beeld
- Paaltjes en verlichting staan niet handig
- Inritten vrijhouden
- Twee andere opties voor het centrum mogelijk; één plein of in drie onderdelen

Bijna alle wensen en opmerkingen zijn in het beeldkwaliteitplan verwerkt. Naast de besproken verkeersremmende maatregel, versmallingen zijn deze nog aangevuld met punaises op verschillende kruisingen. Dit juist om de snelheid op de meest noodzakelijkste plek (kruispunt) eruit te halen. Helaas is het voorstel voor een nieuwe prominentere entree aan de Meerstraat niet geheel mogelijk. Het verkeer over de Akkerstraat heeft voorrang, een alternatief is in het BKP opgenomen. Voor het hart van Duizel zijn enkele besproken modellen opgenomen. De keuze en verdere uitwerking zou in een apart proces met het dorp moeten plaats vinden.

Waardeoordeel en visie per straat 4.3

4.3.1.
Wolverstraat en Smitseind

Visie
De Wolverstraat vormt de levendige entree van Duizel en via enkele terrassen komt men op het Smidseind. Het Smidseind vormt samen met de Groenstraat de oude bebouwde lijn van Duizel. De straat vormt de ruggengraat van het dorp. Deze lommerrijke laan met een dorps karakter leidt naar het hart van het dorp. De laan wordt geflankeerd door grote groene tuinen en gevarieerde bebouwing.

Inzetten op:
Het dorpse karakter van de straat, het planten van bomenrij en een ongeleed profiel met gebakken klinkers. Behoud van de versmallingen in de weg en toevoegen van punaises ter markering van de zijwegen. Het zicht op de kruising met de Oude Kerkstraat verbeteren door hier een ruim bemeten plaatse te maken. Behoud van de groene tuinen met hagen.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Straat	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		uitblijven van ommetjes
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
groenstructuur	bomen	+	realiseren bomenrij		een onvolledige verbrokkelde groenstructuur
	hagen	+	zeer beperkt toepassen		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	gelijkvloers uitvoeren met gebakken klinkers		behoud beton en banden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	eventueel zeer beperkt toepassen		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	herstel van een verkeersveilige plaatse		Verharden en vertroebeling van de plaatse
	verkeer	-	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, markering dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		++	behoud		
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

2

huidige situatie, 30 km/u

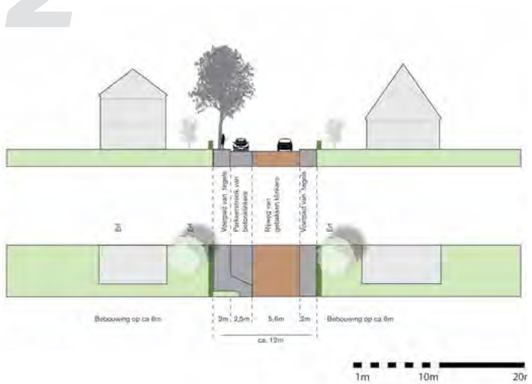

3

huidige situatie, 30 km/u

4

huidige situatie, 30 km/u

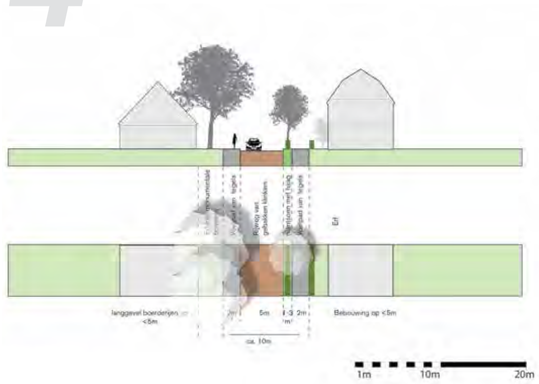

voorstel 1 t/m 4 eenduidig profiel

5

huidige situatie

voorstel

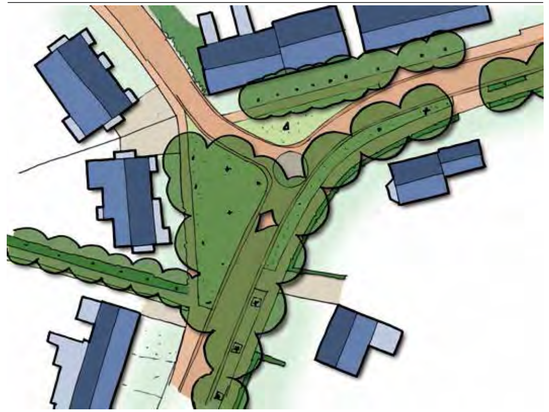

4.3.2.
Groenstraat

Visie
De straat vormt samen met de Wolverstraat en Smitseind de oude bebouwde lijn van Duizel. De straat vormt de ruggengraat van het dorp en kent een lichte curve. Deze lommerrijke laan met een dorps karakter leidt naar het hart van het dorp. Het beeld wordt naast het dorpse profiel gevormd door meerdere oude langgevelboerderijen en een royaal in het groen gelegen herenhuis, “de veste”.

Inzetten op:
Het dorpse karakter van de straat, het planten van een bomenrij en een ongeleed profiel met gebakken klinkers. Behoud en herstel van de lichte curves in de weg en het zicht op de oude bebouwing. De curves op een natuurlijk manier langs bestaande (historische) panden leiden. Behoud van de groene tuinen met hagen.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	+	behoud rondwandeling om kerkelijkcluster		dichtbouwen of uitgeven terrein
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	+	realiseren doorgaande bomenrij		een onvolledige verbrokkelde groenstructuur
	hagen	0	zeer beperkt toepassen		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	--	gelijkvloers uitvoeren met gebakken klinkers		behoud beton en banden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	eventueel zeer beperkt toepassen		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	++	behoud plaatse als entree van dorp		verharden en vertroebeling van de plaatse
	verkeer	-	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden markering dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud		
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel 1 en 2, eenduidig profiel

3

huidige situatie plaatse, 30 km/u

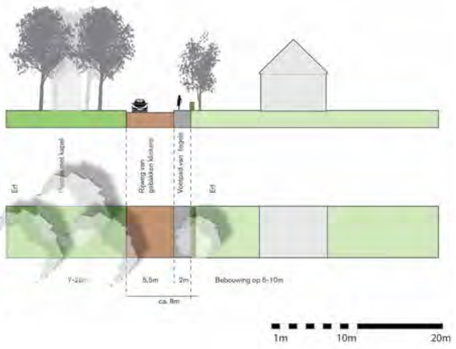

4.3.3.
Akkerstraat

Visie
De Akkerstraat vormt één van de belangrijkste entrees van Duizel. De historie van het dorp is hier leesbaar door de plaatse, kapel, langgevelboerderijen, oude eiken en het contact met de akkers.

Inzetten op:
Het versterken van de plaatse als entree van het dorp. Behoud en versterking van het groene karakter (aanplant bomen langs de weg), rustig vormgeven van de verschillende kruisingen (toepassen van gebakken klinkers en kinderkopjes) en het niet laten overheersen van verkeerskundige ingrepen. De weg zal het doorgaande verkeer moeten blijven faciliteren.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	-	mogelijkheid om straat te verbinden met landelijke paden		dichtbouwen of uitgeven terrein
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behoud en versterken overgang		dicht zetten van zichten door dichtbouwen of uitgeven terrein
	leesbaarheid aanpalend landschap	++	behoud en vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	+	realiseren doorgaande bomenrij		een onvolledige verbrokkelde groenstructuur
	hagen	0	zeer beperkt toepassen		
	bermen	+	behoud		
	greppels	n.v.t.	behoud en herstel langs akkers en graslanden		dichtgooien vanuit functionele argumenten
	overig	+	gras en bermen		
materialen	rijbaan	++	behoud asfalt of accent tpv plaatse dmv gebakken klinkers		beton
	loopstroken	0	gelijkvloers uitvoeren met gebakken klinkers		behoud beton en trottoirbanden
	fietspaden	+	toepassen langs doorgaande wegen in asfalt		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	behoud plaatse als entree van dorp		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	Binnen bebouwde kom (50 km gebied) Ongelijkwaardige kruisingen met inritten, markeren dorpsentree. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding vervreemden zich van het landschap
Overige		+	behoud		
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

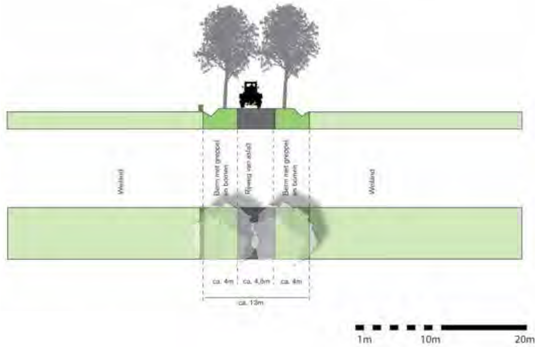

voorstel

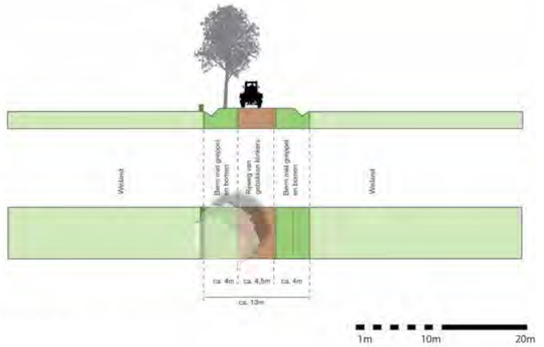

2

huidige situatie plaatse Akkerstraat, 50 km/u

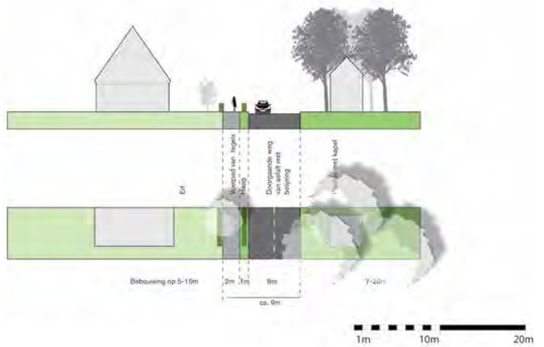

voorstel

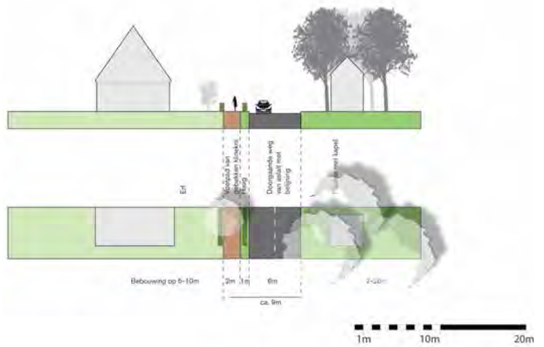

3

huidige situatie

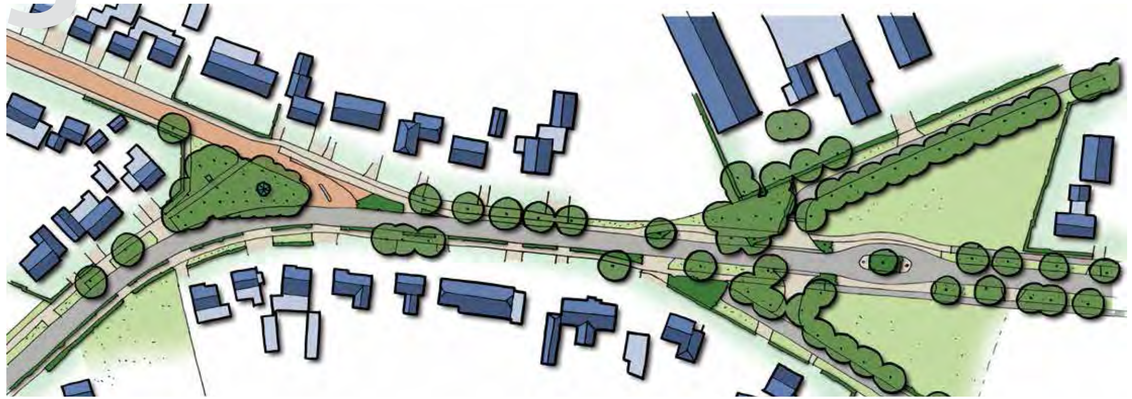

voorstel 1; vereenvoudigen en markeren drietand en entree

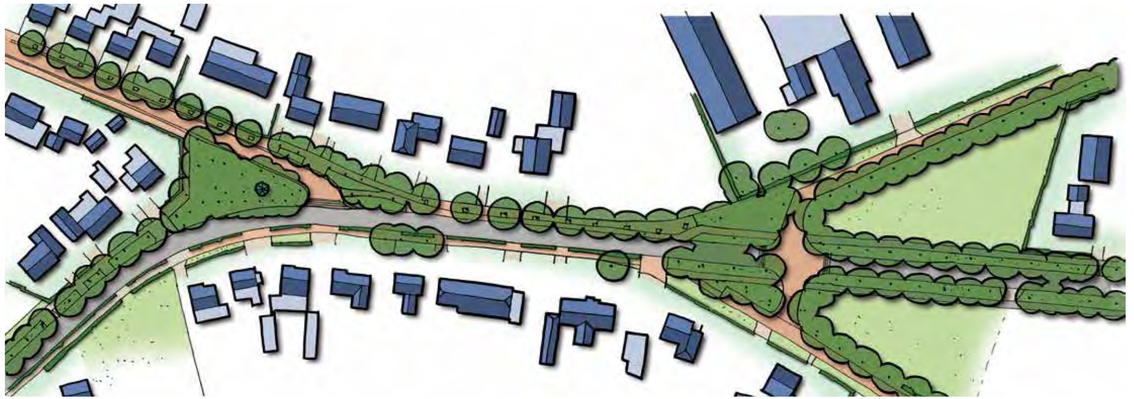

voorstel 2; idem 1 als geheel in gebakken klinkers

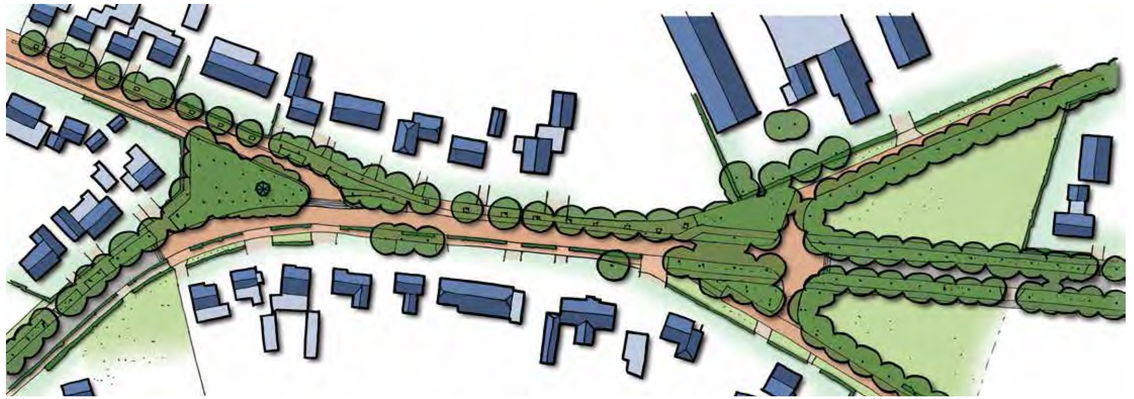

4.3.4.
Oude kerkstraat

Visie
Karakteristiek voor de Oude Kerkstraat is de rechte straat waarbij de uiteinden worden gemarkeerd door een tweetal bochten die een verschillend perspectief geven op het dorp, enerzijds op de beek en anderzijds op de kerk. De binnenkomst via de Oude Kerkstaat begint bij de beek, hier wordt de entree gemarkeerd door een groene plek met oude bebouwing (plaatse). De straat krijgt een rij bomen en voldoende parkeerplaatsen. Nabij het hart heeft men zicht op de kerk en versmalt het profiel door het overweldigende groen van de begraafplaats.

Inzetten op:
Op het markeren van de uiteinden van de straat, de binnenkomst en het hart. Het middendeel groener aankleden door bomen in combinatie met parkeren. De kruisingen met de zijwegen worden gemarkeerd door het toepassen van punaises.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behouden, vastleggen op kaart		Er is nog zicht richting landelijk gebied en beek, gevoelig voor dichtzetten
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	-	realiseren doorgaande bomenrij		een onvolledige verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	Realiseren van groene entree		
materialen	rijbaan	+	behoud gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	+	behoud trottoirs		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	beperkt toepassen, subtiele vormgeving		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	0	maken van groene ruimte icm beek overgang als entree van dorp		verharden en vertroebeling van de openbare ruimte
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden Entree Duizel vormgeven.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		++	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen kaveles en van zichten op het landschap
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1 huidige situatie, 30 km/u

2 huidige situatie, 30 km/u

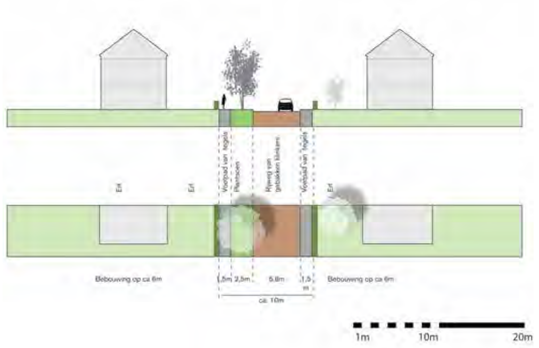

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel 1 t/m 3 eenduidig profiel

4

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

5

huidige situatie plaatse

voorstel

4.3.5.
Meerstraat

Visie
Men komt hier een dorp binnen. De bomen langs de akker begeleiden de weg en het pad richting het hart van het dorp. Nabij het hart wordt het beeld van de bebouwing ouder en rijker. Het profiel wordt wat meer verhard met een duurzame verharding van klinkers en kinderkopjes. Het doorgaande pad naar het centrum van Eersel krijgt nadrukkelijk vorm.

Inzetten op:
Dorpse en landelijke uiterlijk van de straat, het planten van een rij eiken aan de akker, gebakken klinkers met kinderkopjes in de rijweg en een los pad vanaf het landelijk gebied. Het parkeren zou minder prominent vormgegeven kunnen worden, bijvoorbeeld door het uit te voeren als grasparkeren.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		dichtbouwen of uitgeven terrein
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behouden, vastleggen op kaart		er is nog ruim zicht richting landelijk gebied wat de entree van Duizel versterkt, gevoelig voor dichtzetten
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behoud akker		gevoelig voor dichtzetten
Straat					
groenstructuur	bomen	+	realiseren doorgaande bomenrij		het realiseren van een verborkkelde groenstructuur of verhoogde banden
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	toepassing afnemend richting centrum		alles verharden
	greppels	+	toepassen op randen landelijk gebied		dichtgooien voor practisch nut
	overig	n.v.t.	realiseren van groene entree		
materialen	rijbaan	0	behoud en doorzetten van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	+	behoud trottoirs		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	0	subtiele vormgeving met gebakken klinkers		realiseren van veel parkeerplaatsen verstoring van beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Entree Duizel vormgeven.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		Dichtzetten van zichten op het landschap
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u

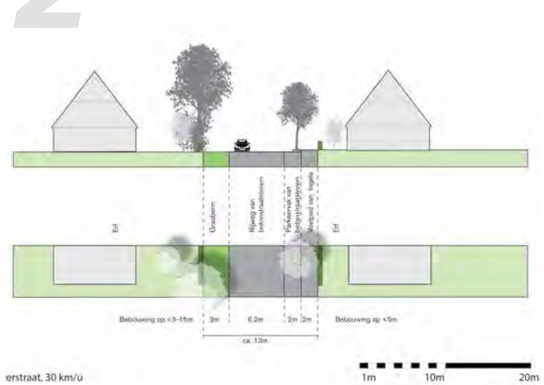

erstraat, 30 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

4

huidige situatie kruising Akkerweg

voorstel

4.3.6.
Het hart van Duizel

Visie
Het vroegere centrale groene cluster van kerkelijke eigendommen (kerk, begraafplaats en boerderijen) vormen samen met het plein het hart van het dorp. Naast deze groene eenheid ligt het multifunctionele dorpsplein waar een aantal losse elementen een belangrijke plaats innemen, de lindeboom, de muziekkoepel en een beeld. Twee scenario's zijn mogelijk; één groot plein waar alle belangrijke dorpsgebouwen aanliggen of in drie kleinere delen met ieder zijn eigen inrichting (dorpsplein, pastorietuin en kerkpleintje).

Inzetten op:
Het versterken van de groene kern van het dorp en een levendig dorpsplein die multifunctioneel gebruikt kan worden.

huidige situatie

voorstel 1; drie dorpsruimtes (dorpsplein, pastorietuin en kerkplein)

voorstel 2; een dorpsplein

(Beeld)kwaliteitsplan Duizel

Overzicht bouwstenen

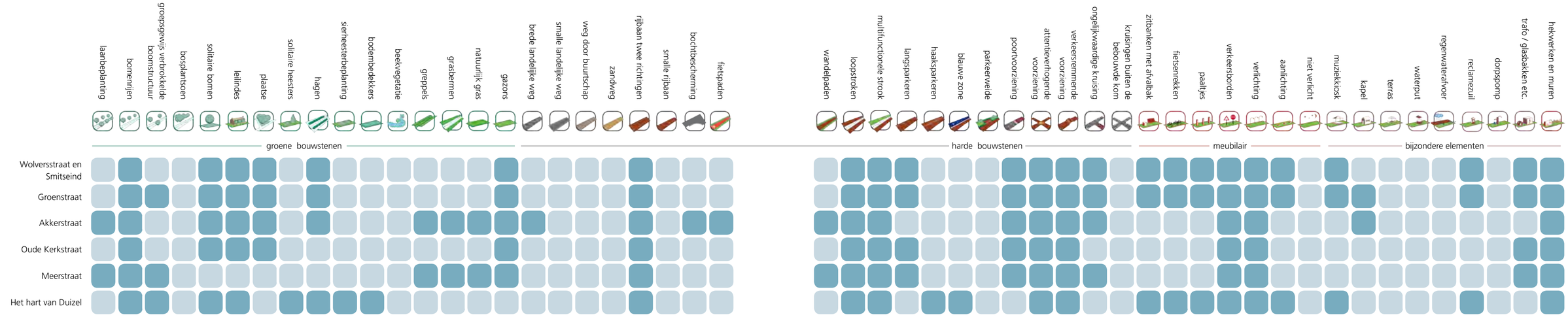

5.
Steensel

Algemene beschrijving van het dorp 5.1

Aan de rand van de bovenloop van de Gender tussen twee bossen ligt Steensel. De dorpsruimte kaart laat twee duidelijke structuren zien, die van het landschap (het Genderdal) en van de infrastructuur (de Eindhovenseweg). Dwars daarop liggen vele verbindingen met het omliggende landschap. Een belangrijke verbinding was de connectie met Stevert waar de watermolen stond.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Eindhovenseweg	**Lint**	**Voldoet niet**
Riethovenseweg	**Lint**	**Voldoet redelijk**
Joseph Schulteweg (Jan Hagelaersweg)	**Lint**	**Voldoet redelijk**
Stevert	**Landelijke weg**	**Voldoet grotendeels**
Frans van Nunenstraat	**Nieuwe weg**	**Voldoet grotendeels**
Korte Kerkstraat	**Nieuwe weg**	**Voldoet niet**
Kerkdreef	**Kerkpad**	**Voldoet redelijk**

Advies van klankbordgroep 5.2

In de klankbordavonden kwam duidelijk naar voren dat het verkeer veel effect heeft op het dorp. De drukke Eindhovenseweg die vroeger een verbindend element was, zorgt door zijn huidige inrichting voor een opdeling in een noordelijk en een zuidelijk deel van het dorp. In de verschillende andere straten wordt hard gereden. Het plan om de Eindhovenseweg te degraderen valt goed. Alleen de wijze waarop is nog niet bepaald. (model Laan of Ramblas).
De historie van het dorp zou meer beleefd moeten worden. Zeker op de plaatsen waar de bebouwing kan bijdragen zoals bij de St.-Luciakerktoren en aan de Joseph Schulteweg. De inrichting zou daaraan kunnen aansluiten. Gedacht wordt aan smallere wegen, gebakken klinkers, groen in vorm van lanen en hagen.

Eindhovenseweg

"
- Groen versterken met wandelpaden, bankjes, sfeervolle verlichting.
- Wonen combineren met kleinschalige bedrijvigheid.
- Publiektrekkende (design)winkeltjes / boetiekjes.
- Extra accenten op mooie gebouwen.
- Dorpsplein, plein functie versterken, herinrichten en creëren terrassen.
- De kerk moet goed zichtbaar blijven.
- Natuurlijke "stopplaats" creëren. 1. ter hoogte van kerkplein om ontmoeting te stimuleren. 2. ter hoogte van De Ster. 3.ter hoogte van ex brink F. v.
- Meer dorpse uitstraling.
- Doorsteek Jan-Hagelaarsweg en de Joseph Schulteweg Nunenstraat verkeersveiligheid moet gegarandeerd blijven (dusdanig dat kleine kinderen er ook kunnen verblijven).
- kiosk
- hondenuitlaatplaats
- Bestrating in verschillende kleuren en materialen. ventwegen laten vervallen t.o.v. eenrichtingsverkeer over de ventwegen.

Joseph Schulteweg

"
- Brink bij "schuur" herstellen

Kerkdreef

"

Stevert

"
- Aan weerszijde eiken aanbrengen

Frans van Nunenstraat

"

Korte Kerkstraat

"
- Goede speelplaats voor kinderen creëren (nabij Hollekes)

Riethovenseweg

"
- Riethovenseweg is een lint, ook zodanig behandelen met een bomenlaan met klinkers
- Er wordt te hard gereden
- Kruising weer vormgeven als plaatse
- Ensemble aan J. Schulteweg herstellen

Bijna alle wensen en opmerkingen zijn in het beeldkwaliteitplan verwerkt. Voor de Riethovenseweg is (meer dan voorgesteld) gekozen voor één totaal beeld. Dit beeld bestaat uit gebakken klinkers, grasbermen en een beperkt aantal hagen om het profiel zo rustig en eenduidig (één straat!) mogelijk te houden.

Waardeoordeel en visie per straat 5.3

5.3.1.
Eindhovenseweg

Visie
De Eindhovenseweg is de hoofdstraat van het dorp. De brede lommerrijke straat straalt rust uit. De brede berm nodigt uit om een rondje te lopen en even uit te rusten. In het midden van het dorp, waar de belangrijkste straten bijeenkomen, ligt het dorpsplein nabij de oude pastorie en de kerk. Het plein doorbreekt de lengte van de straat en geeft daarmee ruimtelijk voorrang aan het dorp. Er zijn twee modellen: Laan en Ramblas.

Inzetten op:
Het afwaarderen van de weg naar een 30-km weg zodat deze weer een verbindend element van het dorp kan worden. De straat wordt als een brede dorpsstraat vormgegeven. Rust en eenheid spelen in vorm van een continue laan, gras en gebakken klinkers een belangrijke rol. Het dorpsplein ligt uitgestrekt over de weg van gevel tot gevel. Shared space principe wordt hier toegepast.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud en doorzetten bomenlaan		
	hagen	-	toepassen tussen straat en parkeren		
	bermen	+	royale berm		verharding
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	-	realiseren gebakken klinkers en 30km zone		beton en asfalt
	loopstroken	+	realiseren van doorgaand wandelpad en struinpad in middenberm		
	fietspaden	-	fietsen op rijbaan		
	parkeren	0	beperkt toestaan		
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	beperkt toestaan		
	plaatse	++	n.v.t.		
Erven	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren entrees van Steensel		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	Behoud en ontwikkelen hart van Duizel		
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

BKP kaart variant Ramblas

BKP kaart variant Laan

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel model ramblas, 30 km/u

voorstel model laan, 30 km/u

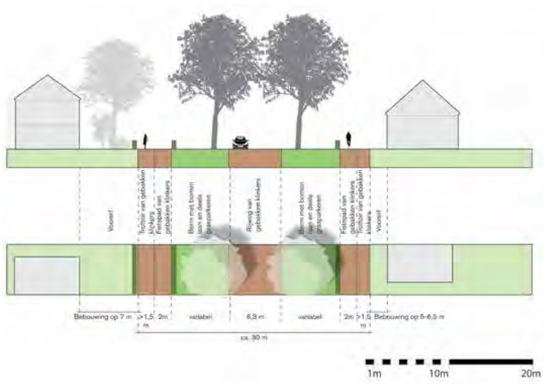

variant Ramblas

variant Laan

huidige situatie

huidige situatie

variant Ramblas

variant Ramblas

variant Laan

variant Laan

2

voorstel nieuw centrum plein

huidige situatie

voorstel centrumplein

huidige situatie

voorstel centrumplein

5.3.2.
Riethovenseweg

Visie
De weg is de belangrijkste verbinding met de Stevert. De weg heeft een lichte slinger. De straat heeft een ononderbroken groenstructuur die doorloopt tot in de bossen. De straat heeft aan weerszijde bebouwing en diepe tuinen en vormt een lint.

Inzetten op:
Een krachtige groenstructuur die ononderbroken is. Gras, een dubbele bomenrij van lindes en gebakken klinkers spelen hier een belangrijke rol. Behoud en stimuleren van diepe tuinen met een haag. De vroegere plaatse op de kruising met de Joseph Schulteweg weer zo goed als mogelijk herstellen met eenvoudige middelen. Door de straat vloeiend af te buigen ontstaat er meer ruimte voor de plaatse.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		n.v.t.	behoud en versterken overgang		dicht zetten van zichten door dichtbouwen of uitgeven terrein
leesbaarheid aanpalend landschap		n.v.t.	behoud en vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud en aanvullen doorgaande laan		een onvolledige verbrokkelde groenstructuur
	hagen	0	toepassen tussen straat en parkeren		veelheid van hagen, vertroebeling beeld en overzicht
	bermen	+	behoud		
	greppels	+	behoud en herstel		verbrokkelde onsamenhangende structuur
	overig	+	gras en bermen		
materialen	rijbaan	-	toepassen van gebakken klinkers en ongeleed profiel		beton en asfalt
	loopstroken	+	gelijkvloers uitvoeren met gebakken klinkers		beton
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	beperkt toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		0	versterken plaatse inzetten op eenvoud		verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. markeren entrees van Steensel		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

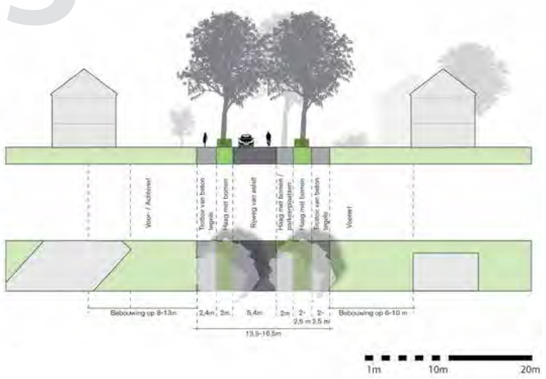

voorstel

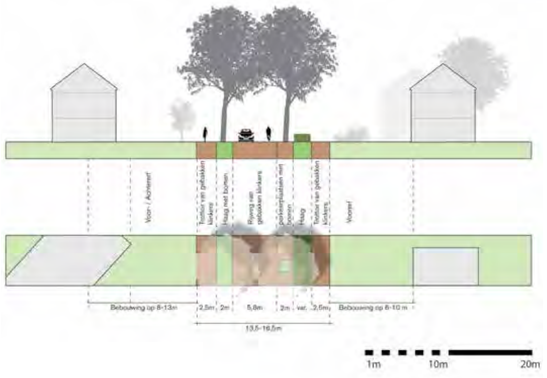

4

huidige situatie

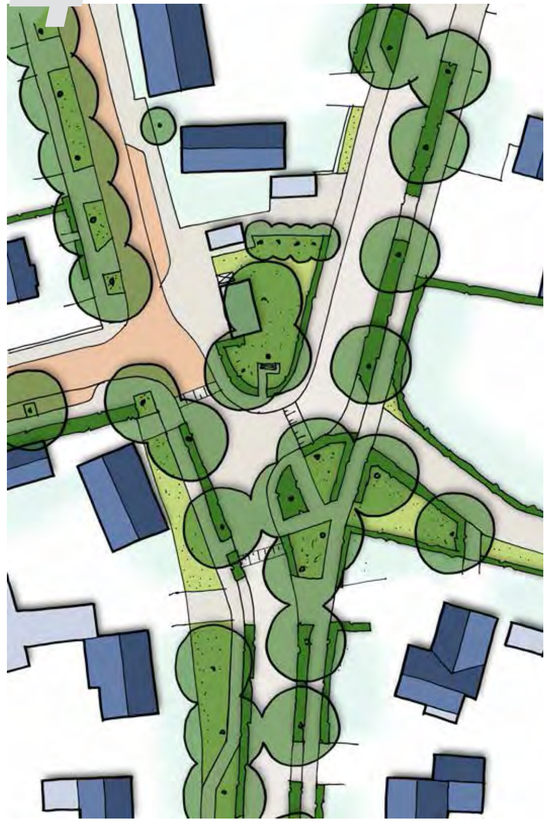

voorstel

5.3.3.
Stevert

Visie
Een laan door de bossen die een verbinding vormt tussen Steensel en Stevert. Ruimtelijk is het profiel zo smal mogelijk vormgegeven zodat men sterk het bos beleeft voor men bij Stevert aankomt. Bomen en bos overheersen het beeld. In het bos, op afstand bevinden zich enkele woningen.

Inzetten op:
Het realiseren van een dubbele eikenlaan. Een greppel zorgt voor de afvoer van water en scheiding tussen laan en bos. In het bos is de weg van asfalt, maar de weg in het buurtschap krijgt klinkers.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	toegankelijk maken bos voor recreanten		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	zicht op bos behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het bos en omgeving, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij		beperkte groene uitstraling
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt		beton
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. Entree markeren.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene bosrijke tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van zichten
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

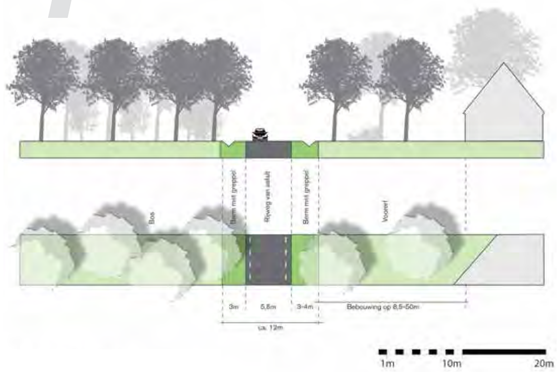

voorstel

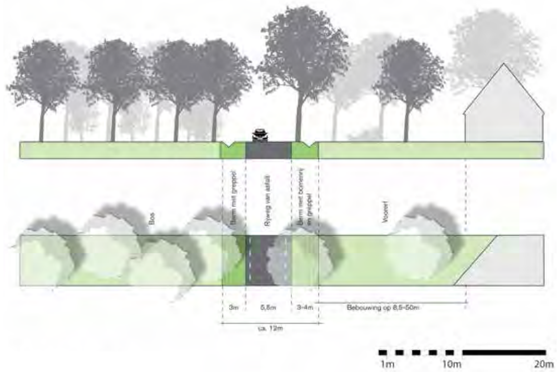

1

huidige situatie, 60 km/u

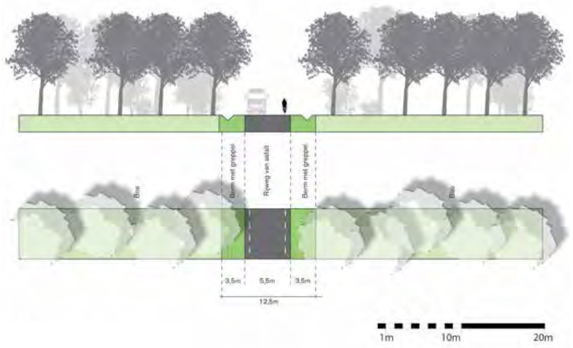

voorstel

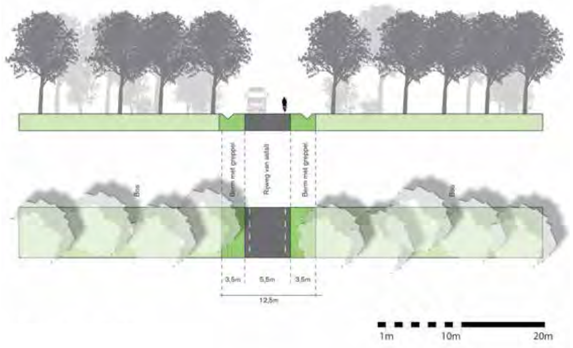

5.3.4.
Joseph Schulteweg (Jan Hagelaersweg)

Visie
Dit is een oude, historische route in Steensel. De weg is door de tijd heen afgewaardeerd en heeft de verbinding met de overzijde verloren, waardoor de logica uit de straat is. Door met de Eindhovenseweg te kruisen ligt deze straat weer logischer in het dorp. De straat heeft een aantal historische panden, bijvoorbeeld de school. De hierachter gelegen ruimte is waardevol voor de leesbaarheid van dit verhaal. De straat kent een smal profiel met oude bomen.

Inzetten op:
Versterken van het historische beeld van een lint, een doorgetrokken boombeplanting (liefst aan weerszijde), gebakken klinkers in het hele profiel en a-niveau (geen trottoirbanden). Herstellen van de relatie met de andere zijde van de Eindhovenseweg is essentieel.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	+	realiseren van doorgaande bomenrijen		verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	realiseren van doorgaande berm (met bomen)		versnippering
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud gebakken klinkers, geen trottoirbanden		beton en asfalt
	loopstroken	0	realiseren van ongeleed profiel met gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	beperken eventueel vormgeven in gebakken klinkers met keien		verstoring van totaal beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	-	herstel oude plaatse, vergroten groen oppervlak		verrommeling
	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud, accentueren, belevening oude panden		dichtbouwen van kavels
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

5.3.5.
Frans van Nunenstraat

Visie
Dit is een weg over de akker. De weg kent geen oude bebouwing, maar herbergt een aantal belangrijke functies voor het dorp. De ruimte voor het dorpshuis is thans groot en de inrichting versleten. De weg kent een sterke groenstructuur en de ruimte voor het dorpshuis zou daar een rol in moeten spelen. De huidige bomenlaan voldoet vanuit beheer (wortelopdruk, rioolschade, grootte en kwaliteit groeiplaats) niet meer en dient in de toekomst vervangen te worden.

Inzetten op:
Vervangen van bomenlaan met een geschikte boomsoort in een goede groeiplaats (bomengrond), klinkers in de rijbaan en tegels in de trottoirs. Door herinrichting van de voorruimte van het dorpshuis zouden er meer parkeerplaatsen, meer groen en de nodigde ruimte voor evenementen gemaakt kunnen worden.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		n.v.t.	n.v.t.		
leesbaarheid aanpalend landschap		n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud / vervangenbomenrij		verbrokkelde groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud gebakken klinkers, geen trottoirbanden		beton en asfalt
	loopstroken	0	realiseren van ongeleed profiel met gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	aan een zijde vormgeven in gebakken klinkers met keien		verstoring van totaal beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		verrommeling
verkeer		0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoudheldere rustige lijn		
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

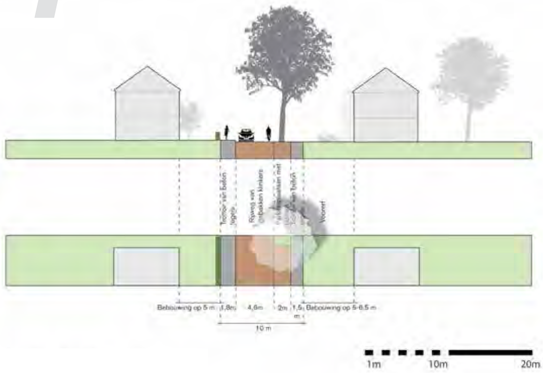

voorstel

5.3.6.
Korte Kerkstraat

Visie
Deze straat komt markant op de kerk uit. De bebouwing van de straat is redelijk recent, de weg is ook relatief jong en vormt een doorbraak van de oude historische kern rond de kerk naar de nieuwe wijken aan de zuidzijde van de Eindhovenseweg. De relatief kale straat mist een boombeplanting. Het zal eenduidiger ingericht worden. Het dorpshuis krijgt een duidelijke entree aan de straat.

Inzetten op:
Aanbrengen van een doorgaande bomenrij aan de oostzijde (behoud van het zicht op de kerktoren) en het herprofileren met gebakken klinkers en zonder trottoirbanden.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	n.v.t.		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	n.v.t.	n.v.t.		
	leesbaarheid aanpalend landschap	n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	-	realiseren bomenrij		beperken zicht op kerk
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		versnippering
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud gebakken klinkers, geen trottoirbanden		beton en asfalt
	loopstroken	0	realiseren van ongeleed profiel met gebakken klinkers		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	-	aan een zijde vormgeven in gebakken klinkers met keien		verstoring van totaal beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		verrommeling
	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud heldere rustige lijn		
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

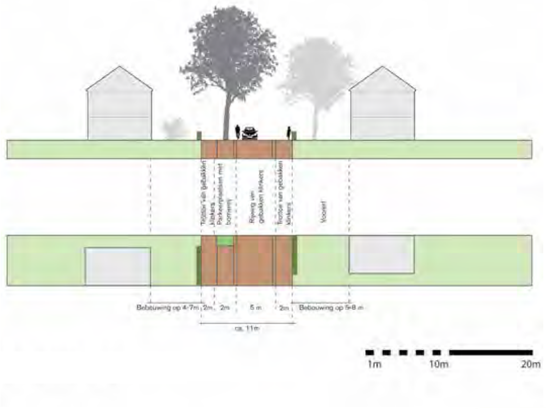

2

huidige situatie MFA

voorstel

5.3.3.
Kerkdreef

Visie
De sfeer van de Kerkdreef wordt sterk bepaald door de sfeer van de begraafplaats met toren, de grote tuinen, de kerk en de grote bomen. De kerkdreef ademt historie uit en kent thans nauwelijks een relatie met de overkant van de Eindhovenseweg of het achterliggende landschap. Door een groot plein voor te stellen met mogelijkheden om over te steken komt de Kerkdreef weer aan het hart van het dorp te liggen. Aan de achterzijde wordt voorgesteld de continuïteit van de weg rondom te versterken en het zicht op het landschap te vergroten, ook vanaf de begraafplaats.

Inzetten op:
Versterking van historische karakter van de straat met veel groen en smalle profielen van gebakken klinkers. Belangrijk ontwerpuitgangspunt is een rustige, zuivere ronding om de begraafplaats en een groene, ingetogen “plaatse” voor de toren. Bomen en de monumentale haag rondom de begraafplaats bepalen het beeld.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		n.v.t.	n.v.t.		
leesbaarheid aanpalend landschap		n.v.t.	n.v.t.		
Straat					
groenstructuur	bomen	n.v.t.	n.v.t.		
	hagen	0	rest ruimte een (blok)haag realiseren		
	bermen	n.v.t.	n.v.t.		
	greppels	n.v.t.	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	realiseren van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	0	Realiseren van rabbat van keien langs kerkhof		beton en trottoirbanden
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, realiseren van 1 richtings- verkeer		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
		+	stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur					
Overige		n.v.t.	n.v.t.		
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

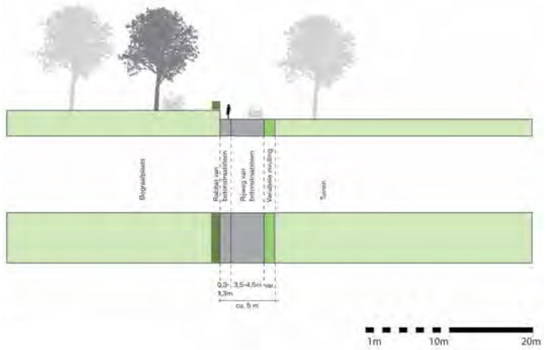

voorstel

huidige situatie Kerkdreef

voorstel

Overzicht bouwstenen

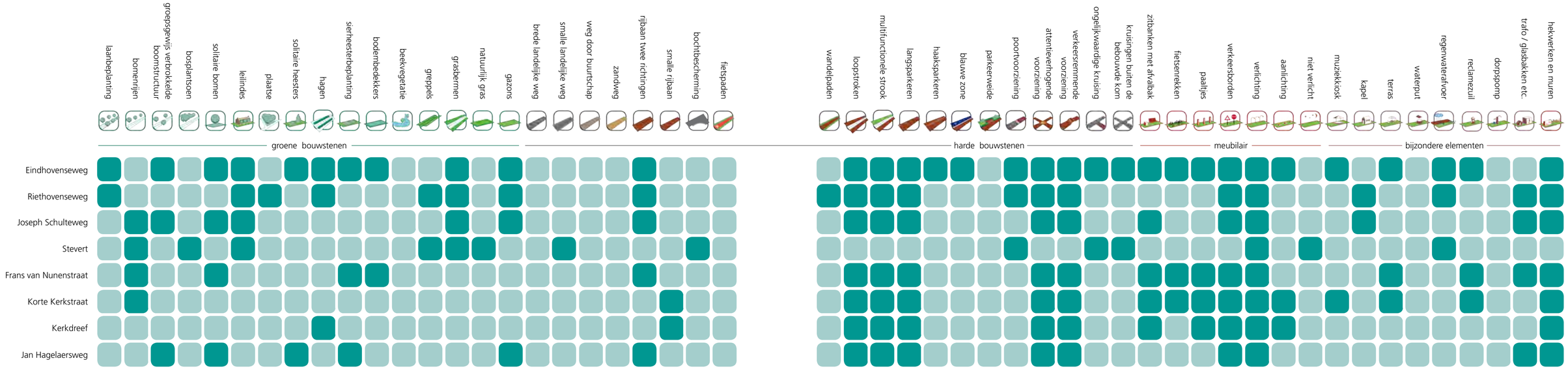

6.
Knegsel

Algemene beschrijving van het dorp 6.1

Op de eerste klankbordavond kwam naar voren dat Knegsel het middelpunt is van alle dorpen, alle wegen van de omliggende dorpen komen samen in Knegsel. Deze uitspraak typeert het dorp, men is over het algemeen zeer tevreden over het dorp. De wegen hebben een web-achtige opbouw die bijna allemaal samenkomen in het hart van het dorp. Het hart bestaat uit een dorpsweide met een pleintje nabij de kerk en dorpskroeg.
Het dorp is omgeven door bospartijen die voelbaar zijn tot in de straten. Het overweldigende groen is een belangrijke karaktereigenschap van Knegsel.
Daarnaast zijn de oude banen en wallen rondom Knegsel kenmerkend.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Vessemseweg	Landelijke weg	Voldoet
Eerselseweg	Landelijke weg	Voldoet
Het Groen	Nieuwe weg en lint	Voldoet redelijk
Steenselseweg	Nieuwe weg en lint	Voldoet redelijk
Steenselseweg	Landelijke weg	Voldoet
Veldhovense-weg	Nieuwe weg	Voldoet redelijk
Veldhovense-weg	Landelijke weg	Voldoet
Zandoerleseweg	Nieuwe weg	Voldoet redelijk
Zandoerleseweg	Landelijke weg	Voldoet

Advies van klankbordgroep 6.2

De kernkwaliteit van Knegsel is dat het een mooi groen dorp is met een heldere opbouw. De groene uitstraling zit in alle facetten die de Kempen rijk is; bossen, lanen, hagen, groene bermen, plaatses, dorpsruimtes, tuinen en de relatie met het landelijke gebied. Het dorp heeft een rijke historie van oude banen, wallen en buurtschappen.
Helaas heeft het dorp wel een versleten inrichting, voornamelijk de verharding van wegen. Doordat "alle" wegen samenkomen in het dorp is er veel overlast van verkeer.
Op de avonden zijn het vormgeven van de entrees van het dorp uitvoerig besproken. Er zijn allerlei ideeën uitgekomen op welke wijze deze kunnen bijdragen aan een welkome entree. Deze voorbeelden zouden ook kunnen dienen voor andere dorpen.

Vessemseweg

"
- Bomen staat te dicht op de weg waardoor zicht op de weg slecht is. De wortels duwen de weg op. Voorstel is om de weg 1 meter te verplaatsen.
- Fietspad het liefst van (vlak) asfalt met belijning voor betere geleiding 's nachts

Eerselseweg

"
- Geen opmerkingen

Het Groen

"
- Dorpsentree vormgeven (rondom plaatse)
- Fietsoversteek vormgeven
- Kruisingen eenduidig en gelijkwaardig, geen sluis
- Laan en tuinen worden gewaardeerd
- Wandelroute (pastorie – Den Heuvel)

Steenselseweg

"
- Dorpsentree vormgeven met wandelpad
- Geen drempels
- Punaise en gelijkwaardige kruisingen
- Bomen worden gewaardeerd
- Parkeerplaats voor MFA geen gezicht
- Let op schoolgaande kinderen

Veldhovenseweg

"
- Dorpsentree vormgeven
- Aandacht en bescherming van wallen
- Kruising Eikenbocht is gevaarlijk
- aandacht voor beheer voetpad (wortels en lage takken)
- Relatie kerk en straat

Zandoerleseweg

"
- Dorpsentree duidelijker vormgeven
- Dorpsentree verplaatsen naar Wetering
- Mooiste entree van het dorp met zicht op beekdal!
- Verduidelijken door beheer en (inheemse) beplanting

Het hart van Knegsel

"
- Eén ruimte van maken
- Fietsdoorsteek voor kerk
- Inefficiënte parkeerplaats, eenheid?
- Relatie kerk en straat (aandacht voor kerk)
- Wens is een muziekkoepel op pleintje

Alle wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

Waardeoordeel en visie per straat 6.3

6.3.1. Vessemseweg

Visie
De Vessemseweg kent een sterk landelijk karakter en vormt met zijn rechtstand een relatief nieuwe weg over de voormalige heidevelden met zicht op enkele boerenerven. De zware laan van beuken contrasteren mooi met het relatief open agrarische gebied.

Inzetten op:
Behoud van de rechtstand horende bij een dit type weg, behoud van het groene karakter (laan, singels met berm), verbeteren van het zicht op de weg door de bomen meer ruimte te geven (weg iets naar het zuiden verplaatsen) en comfortabeler maken voor fietsers d.m.v. asfalt met belijning.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	n.v.t.	plaatse als opstappunt gebruiken		
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	behouden		dichtzetten door bebouwing, erven en beplantingsstroken
	leesbaarheid aanpalend landschap	+			de karakteristieke openheid kan dichtslibben
Straat					
groenstructuur	bomen	++	laan behouden		door verdwijnen van bomen verschraling van het beeld
	hagen	+	alleen bij erven, stimuleren op erven		
	bermen	++	doorzetten, verbreden naast laan		
	greppels	+	behouden		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud asfalt		
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	0	vervangen door asfalt met belijning		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
	lichtbeeld	+	aan 1 zijde verlichten		
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	++	paatse als entree van dorp, vereenvoudigen en versterken		
	verkeer	0	Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen, benadrukken dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	behoud van groene erven en doorzichten naar land		
Bebouwingsstructuur		++	behoud doorzichten naar achterliggend landschap		losse erven dijen meer uit tot clusters/ woonbuurtjes
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

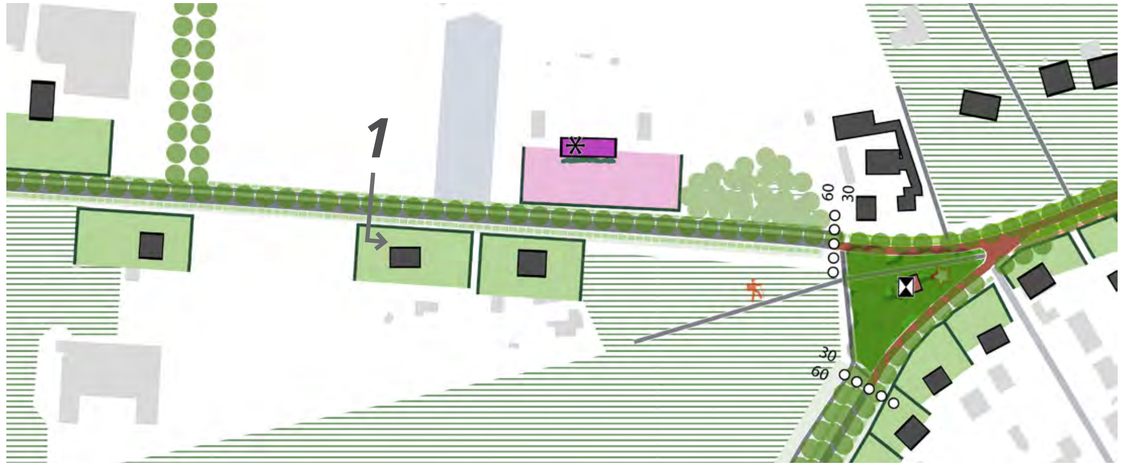

1

huidige situatie 80 km/u, deels 50 km/u

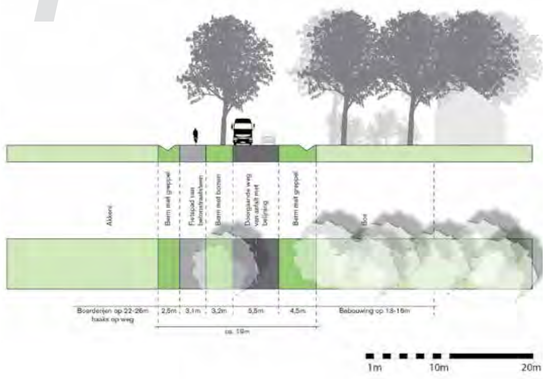

voorstel 60 km/u, deels 30 km/u

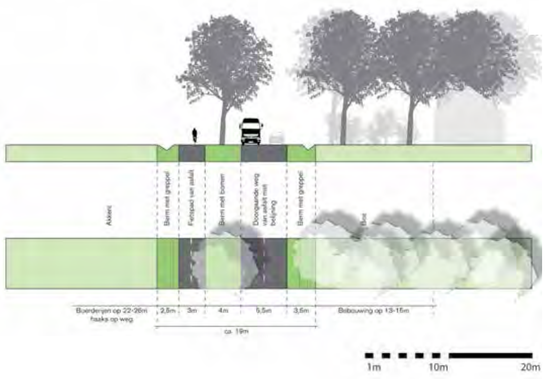

6.3.2.
Eerselseweg

Visie
De Eerselse weg kent net als de Vessemse weg een sterk landelijk karakter. De weg heeft een sterke laanstructuur en doorkruist verschillende bospercelen. Typerend voor de weg zijn de hoogteverschillen aan weerszijden van de weg, het fietspad kent zijn eigen hoogteligging. Aanpalende kavels liggen als groene clusters aan de weg.

Inzetten op:
Behoud en continueren van laanbeplanting, bermen en greppels. Het verbeteren van de overgang tussen kavels en omgeving door middel van hagen en beplanting. Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	plaatse als opstappunt gebruiken		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	behouden		dichtzetten door bebouwing, erven en beplantingsstroken
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden		de openheid en zicht op landschap kan dichtslibben
Straat					
groenstructuur	bomen	++	laan behouden, onderbroken door bospartijen		door verdwijnen van bomen verschraling van het beeld
	hagen	+	alleen bij erven, stimuleren op erven		
	bermen	++	doorzetten, verbreden naast laan		
	greppels	+	behouden		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud asfalt		
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	+	behoud		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
lichtbeeld		+	verlichten		
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	paatse als entree van dorp, vereenvoudigen en versterken		
verkeer		0	Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen, benadrukken dorpsentree		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	behoud van groene erven en doorzichten naar land		
Bebouwingsstructuur		++	behoud doorzichten naar achterliggend landschap		losse erven dijen meer uit tot clusters/ woonbuurtjes
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 80 km/u

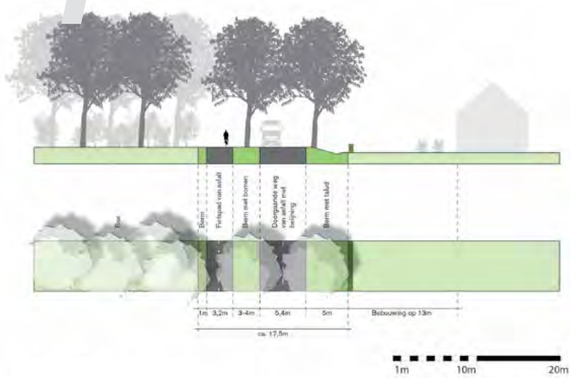

voorstel, 60 km/u

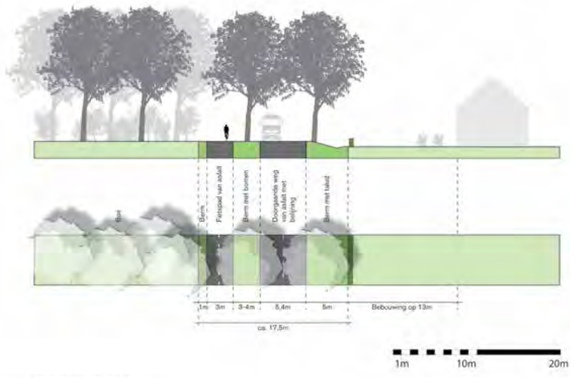

2

huidige situatie, 80 km/u

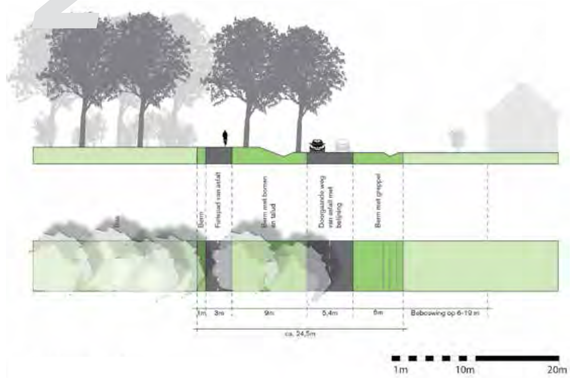

voorstel 60 km/u

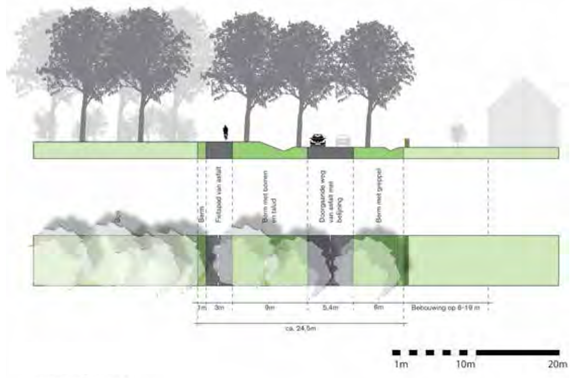

6.3.3.
Het Groen

Visie
Het Groen is de hoofdstraat van het dorp, opgespannen tussen de plaatse en het hart. De straat heeft aan weerszijde bebouwing die zich naar het centrum toe langzaam verdicht en meer naar de straat verplaatst. Het groen (bos en brede bermen) langs de straat nemen af en de verharding neemt toe. Het verloop van de straat in karakter is voor het beeld zeer kenmerkend.

Inzetten op:
Op het verbeteren van de entree van het dorp door de inrichting van de plaatse te versterken en te vereenvoudigen. Rust brengen in het verloop van de weg door het profiel van de weg eenduidig en vloeiend doorzetten en kruisingen te vereenvoudigen door gebruik te maken van een punaise in plaats van een verkeersplateau.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
	mogelijkheid voor ommetjes	0	onderzoeken van wandelroutes naar bos		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog enkele zichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	realiseren van doorgaande laan		
	hagen	+	behoud en doorgaande lijn vereenvoudigen		versnipperde groenstructuur
	bermen	++	behoud verloop van bermen naar wandelpaden		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	realiseren met gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van doogaande lijn van gebakken klinkers		opdrukken van verharding door boomwortels
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	beperkt aantal plaatsen, subtiel vormgeven		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	+	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	zeer beperkt reclame		
	plaatse	++	herinrichten, eenvoud		Verharden en vertroebeling van de plaatse
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, markeren entree van Knegsel		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		
Bebouwingsstructuur					
Overige		++	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

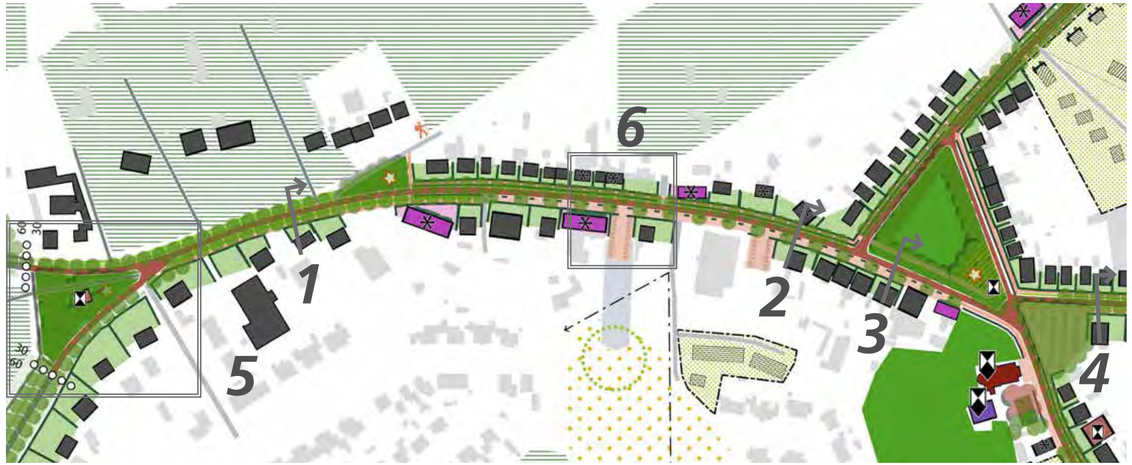

1

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

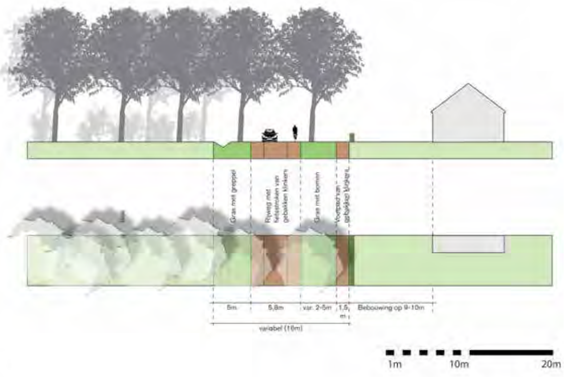

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

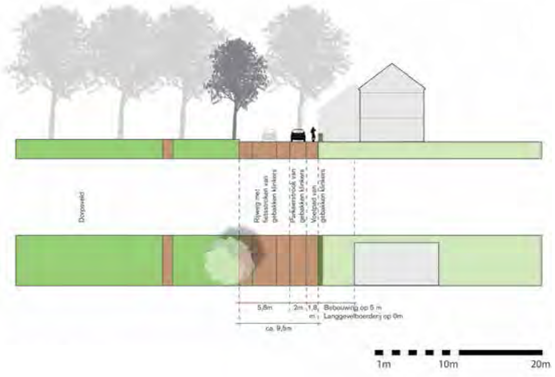

4

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

5

huidige situatie

voorstel

6

huidige situatie

voorstel

6.3.4. Steenselseweg

De Steenselseweg bestaat uit twee typen dorpsruimtes namelijk de landelijke en nieuwe weg.

Visie (deel landelijke weg)
De weg vormt een oude verbinding tussen het centrum van Steensel en Knegsel. De weg gaat over de hogere gronden en ligt haaks op de twee beekdalen van de beide dorpen. Het bos dat daarbij wordt doorkruist overheerst het beeld. De weg is smal en het bos loopt tot aan de rand van het asfalt.

Inzetten op:
Behoud en versterking van het karakter van een bosweg. Behoud van minimale hoeveelheid verharding en versterken van ruige bosachtige bermen. Zeer beperkt verlichten.

Visie (deel nieuwe weg)
De Steenselseweg is een voortzetting van Het Groen, de centrale straat door het dorp met een licht slingerd verloop. Aan de straat nabij het hart staan belangrijke gebouwen voor het dorp: de oude pastorie, schoolmeesterwoning en boerderij maar ook de basisschool. De school wordt in de toekomst een MFA met aan de straatzijde een groen parkeererf.

Inzetten op:
Een dorpsstraat met een ongeleed profiel, gebakken stenen, robuuste laan en bermen. De toekomstige MFA moet op een dorpse manier worden ingepast met veel groen. Gelet moet worden op veel langzaam verkeer (school en MFA). Het vormgeven van een groene entree van het dorp als een plaatse.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	0	onderzoeken van wandelroutes naar bos		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog zichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud van doorgaande laan		
	hagen	0	behoud en beperken		versnipperde groenstructuur
	bermen	+	behoud verloop van bermen naar wandelpaden		verharding
	greppels	+	behoud en herstel in landelijk gebied		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers binnen bebouwde kom, behoud asfalt buiten gebied		beton
	loopstroken	+	realiseren van doogaande lijn van gebakken klinkers binnen bebouwde kom		
	fietspaden	++	behoud in buitegebied		
	parkeren	0	beperkt aantal plaatsen, subtiel vormgeven		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		++	herinrichten, eenvoud en entree van Knegsel		Verharden en vertroebeling van de plaatse
verkeer		0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, markeren entree van Knegsel, buiten gebied 60-km zone.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

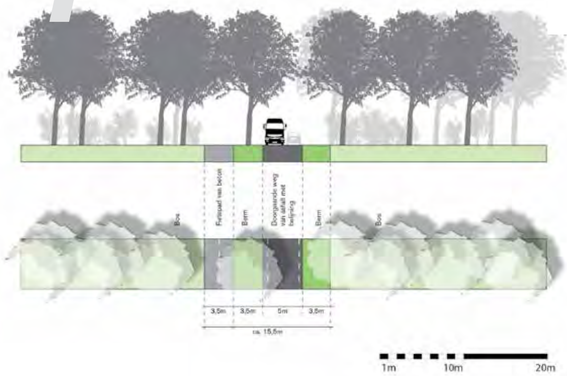

voorstel

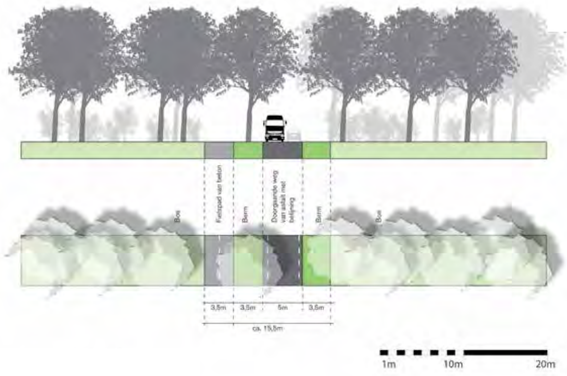

2

huidige situatie, 60 km/u

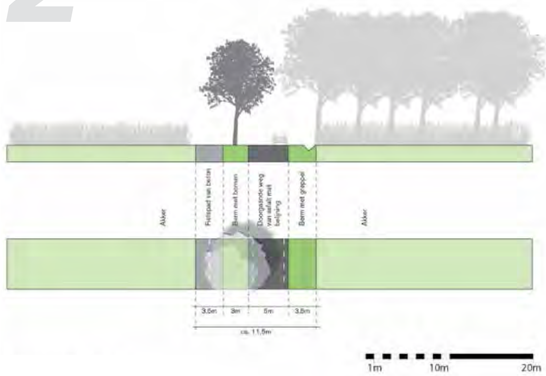

voorstel

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

4

huidige situatie, 30 km/u

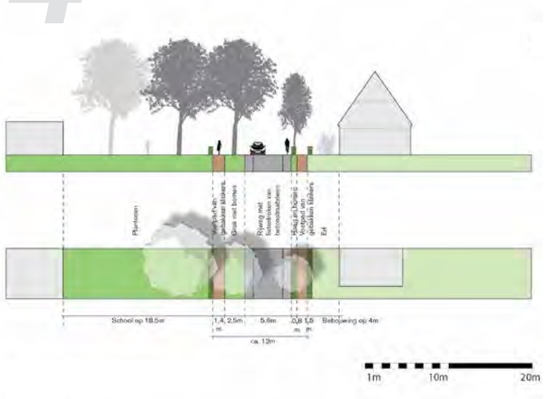

voorstel

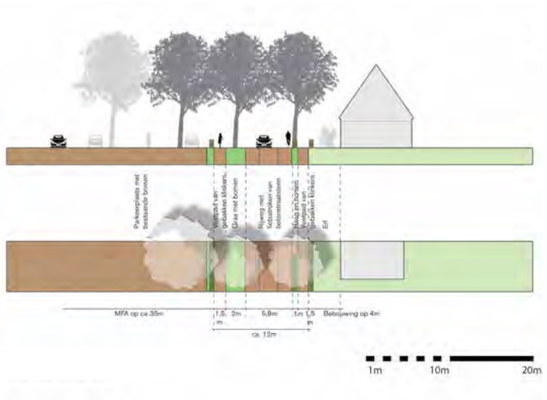

5

huidige situatie

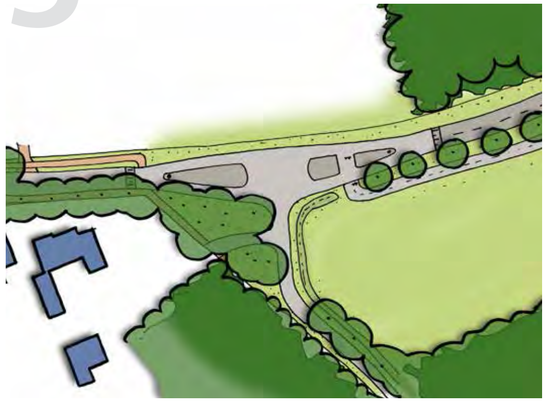

voorstel

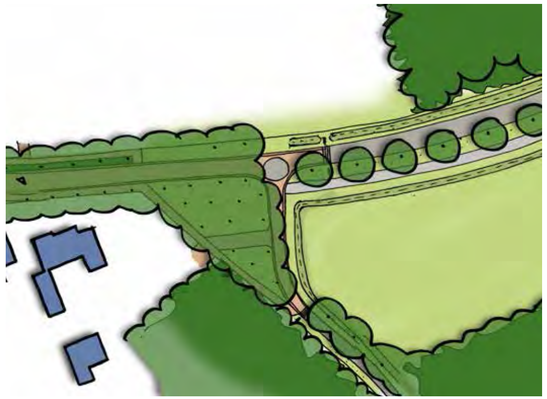

6.3.5. Veldhovenseweg

De Veldhovenseweg bestaat uit twee typen dorpsruimtes namelijk de landelijke en nieuwe weg.

Visie (deel landelijke weg)
De weg is pas laat (na 1900) aangelegd als een directere verbinding richting Veldhoven. De weg is recht over de essen van Wolfshoek komen te liggen en heeft daarmee een heel ander karakter dan de wegen die het beekdal volgen. De weg is een formele laan met zicht op akkers en omliggende bossen. Kavels langs deze weg hebben strakke erfgrenzen in vorm van hagen. Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Inzetten op:
Behoud en versterken van de formele opzet van de weg (aanvullen laan). Het versterken van de entree van het dorp ter plaatse van de Oude dijk zonder dat de laan wordt onderbroken. Erfbeplanting bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Visie (deel nieuwe weg)
Een voortzetting van de boven beschreven rechte laan alleen hier met aan weerszijden bebouwing. De diepe voortuinen zijn groen ingericht en omzoomd door hagen. De verharding is eenduidig van gebakken materiaal.

Inzetten op:
Behoud en versterken van de formele opzet van de weg (aanvullen laan). Het stimuleren van groene voortuinen, erfbeplanting en hagen. Verhardingsmateriaal vervangen door duurzame materialen als kinderkopjes en klinkers.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	++	behoud en uitbreiden richting Poelenloop en Wetering		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog zichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud en herstel van doorgaande laan		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud		verharding
	greppels	+	behoud en herstel in landelijk gebied		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers binnen bebouwde kom, behoud asfalt buitengebied		beton
	loopstroken	+	realiseren van doogaande lijn van gebakken klinkers binnen bebouwde kom		
	fietspaden	++	realiseren van asfalt fietspaden		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	Binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		
Overige		+	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 80 km/u

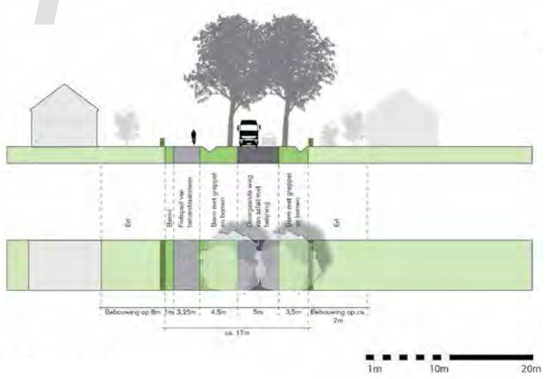

voorstel, 60 km/u

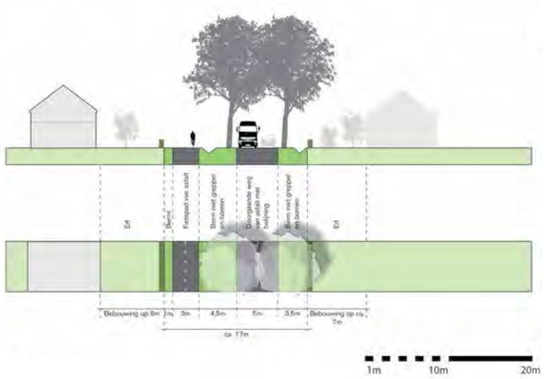

2

huidige situatie, 50 km/u

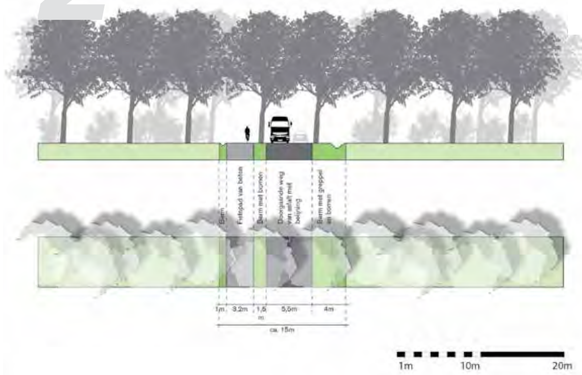

voorstel, 60 km/u

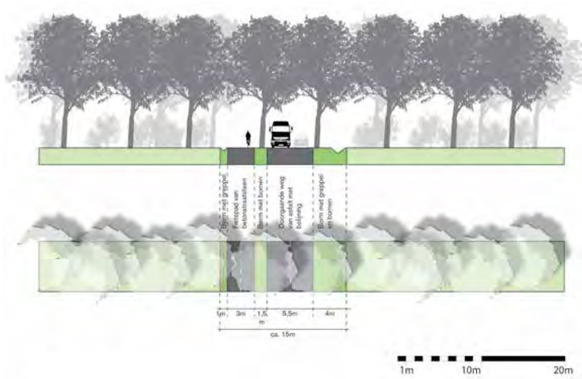

3

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

6.3.6.
Zandoerleseweg

De Zandoerleseweg bestaat uit twee typen dorpsruimtes namelijk de landelijke en nieuwe weg.

Visie (deel landelijke weg)
De Zandoerleseweg is een van de mooiste entrees van het dorp met het zicht over de Poelenloop. De weg dankt zijn aantrekkelijkheid ook door de gevarieerde zichten op de landerijen, houtsingels en bospartijen. Eerst is het verloop nog recht (oude heidegronden) en later knikt deze meer parralel aan het verloop van de beek. De dubbele eikenlaan maakt een rechtstreekse verbinding met het hart van het dorp.

Inzetten op:
Het behoud en versterken van het omliggende kleinschalige landschap. Het aanvullen van gaten in de laanstructuur. Natuurlijk inrichten van de Poelenloop en openhouden landschap zuidzijde

Visie (deel nieuwe weg)
De laan loopt door tot in het groene hart van het dorp. De verharding verandert van materiaal en kleur, van asfalt naar klinkers, van zwart naar roodbruin. In de bermen komen hagen te staan. Aan de weg liggen tuinen met lage bebouwing.

Inzetten op:
Een gelijkvloers smal dorpsprofiel met gebakken klinkers. De entree van het dorp is (ruimtelijk) smal door het toepassen van hagen en tuinen maar opent zich in het groene hart van het dorp.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	+	behoud en uitbreiden richting Poelenloop en Wetering		de verbindingen worden geprivatiseerd of bebouwd
	zichtbaarheid beekloop	++	behoud		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	doorzichten naar landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog ruime zichten tussen bebouwing, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud en herstel van doorgaande laan		
	hagen	n.v.t.	eventueel beperkt gebruik		
	bermen	+	behoud		verharding
	greppels	+	behoud en herstel in landelijk gebied		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers binnen bebouwde kom, behoud asfalt buiten gebied		beton
	loopstroken	+	realiseren van doogaande lijn van gebakken klinkers binnen bebouwde kom		
	fietspaden	++	behoud		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden, markeren entree van Knegsel. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren om groene tuinen aan te planten		
Bebouwingsstructuur		+	behoud		het dichtbouwen van doorzichten
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 80 km/u

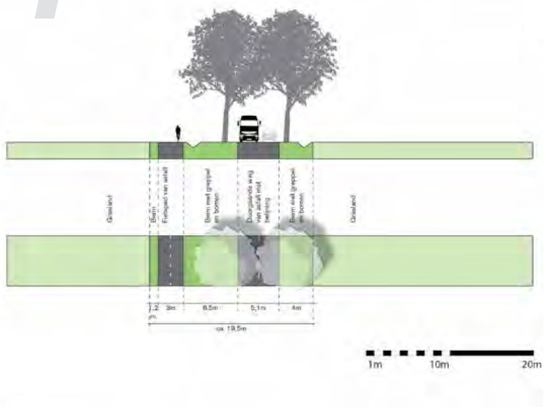

voorstel, 60 km/u

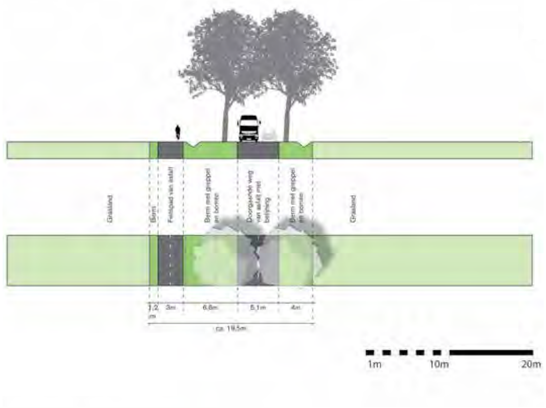

2

huidige situatie, 60 km/u

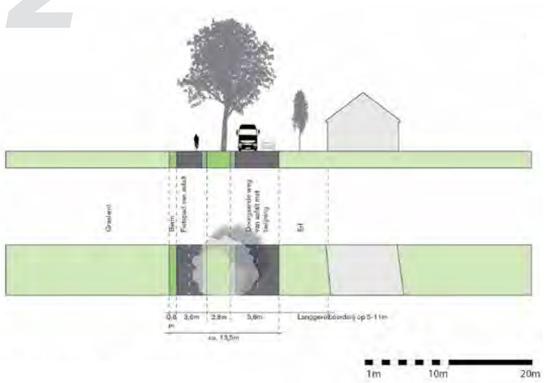

voorstel

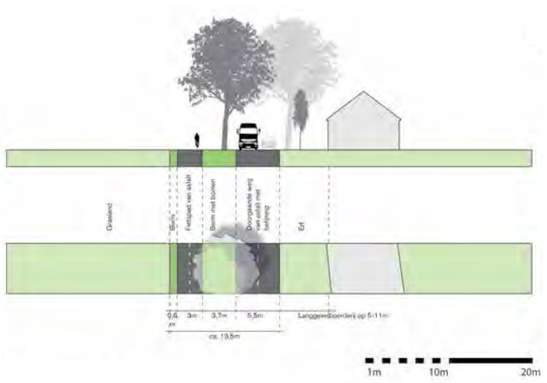

3

huidige situatie, 30 km/u

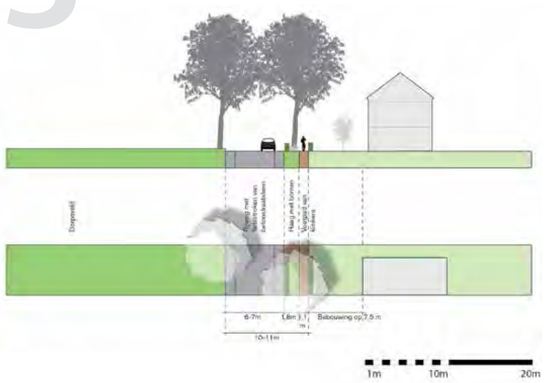

voorstel

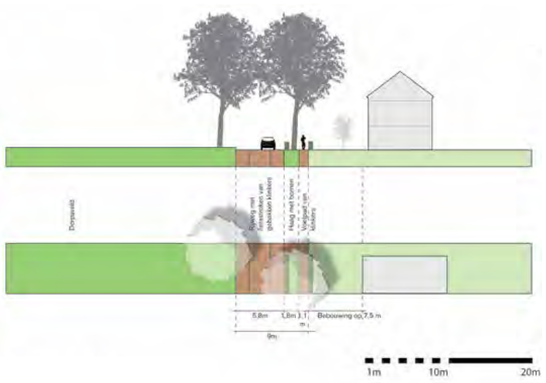

4.3.7.
Het groene hart

Visie
Een grote groene groene "dorpsweide" die multifunctioneel gebruikt kan worden, hier komen "alle" wegen van het dorp samen. Deze heldere ruimte biedt de mogelijkheid om allerlei festiviteiten te organiseren. Op de hoek van de ruimte staat het meest prominente gebouw, de kerk te pronken.

Inzetten op:
Het vormgeven van een sterke ruimtelijke eenheid die multifunctioneel gebruikt kan gaan worden. Dit betekent in hoofdlijnen dat er twee delen ontstaan een groen en een verhard deel. Het verharde deel wordt zo eenduidig mogelijk ingericht, de schets laat één van de mogelijke inrichtingen zien.

huidige situatie

BKP kaart

voorstel

(Beeld)kwaliteitsplan Knegsel

Overzicht bouwstenen

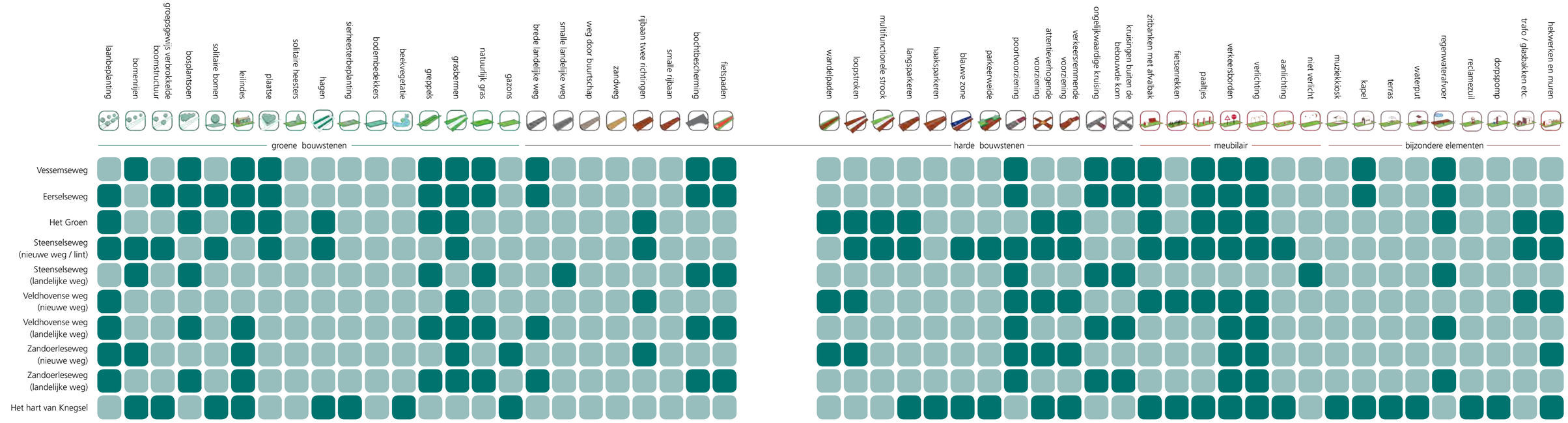

7.
Buurtschappen

Boksheide 7.1.1

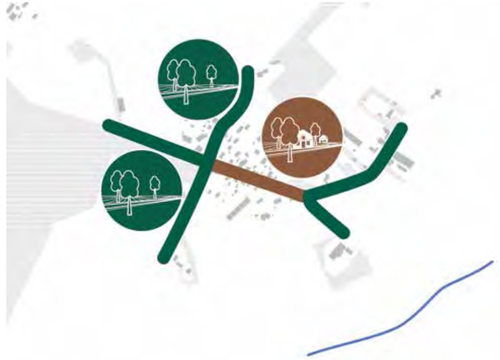

Boksheide is een compact buurtschap. Rondom de kruising verdicht de bebouwing zich tot een woongebied maar daarna krijgt het omliggend land en de landelijke wegen weer vrij spel. Boksheide is een rustige woonbuurtje aangezien het meeste verkeer zich langs Boksheide en Zandhoefseweg verplaatst.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Boksheide	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Boksheide en Zandhoefseweg	**Landelijke weg en deels buurtweg**	**Voldoet redelijk**
Spijkertsedijk	**Landelijke weg**	**Voldoet**

Boksheide

Kan meer als woonstraat worden ingericht. Maar landbouwverkeer moet wel mogelijk zijn.

Meer groen in de straat (bomen). De straat is kaal.

In de straat verlichting toepassen.

Veel geluidsproductie grasstenen en kuilen ernaast

Architectuur moet passen in totaal plaatje buurtschap, eigen identiteit

Aandacht voor recreatieve (wandel)routes bijvoorbeeld naar de Run en via de beken en bossen naar andere buurtschapen

Boksheide en Zandoerleseweg

Belangrijke doorgaande structuur voor auto, landbouw en fietsverkeer. Die te smal en te gevaarlijk is. Meer inrichten als belangrijke verbinding.

Veel recreatief en school verkeer op de fiets, een gevaarlijke combinatie met veel en zwaar gemotoriseerd verkeer op de weg -> grote wens is om de weg met een doorgaand fietspad en verlichting uit te breiden

Discussie verlichting in buitengebied (icm fietsers op de weg)

Advies van klankbordgroep 7.1.2

Naar voren kwam in de avonden dat Boksheide een fijne rustige woonstraat is. De omgeving is mooi bosrijk met veel recreatieve potentie die benut wordt. In en rondom de buurtschap is, zeker in de zomermaanden, veel recreatief en school verkeer.

Spijkertsedijk

Is een landweg langs de bossen.

Relatief rustige weg, wel zeer veel recreatief (fiets) verkeer.

Misschien een extra bomen rij

Aandacht voor recreatieve plekken (vuilnis)

Zie boven, over grassteen en kuilen.

Bijna alle wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitsplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Zoals besproken in de klankbordgroep is de wens om een vrijliggend fietspad met verlichting te realiseren niet haalbaar. De opmerkingen op de grassteen is met de weg beheerder besproken en zal geëvalueerd worden. Ter plaatse van het buurtschap zijn klinkers voorgesteld.

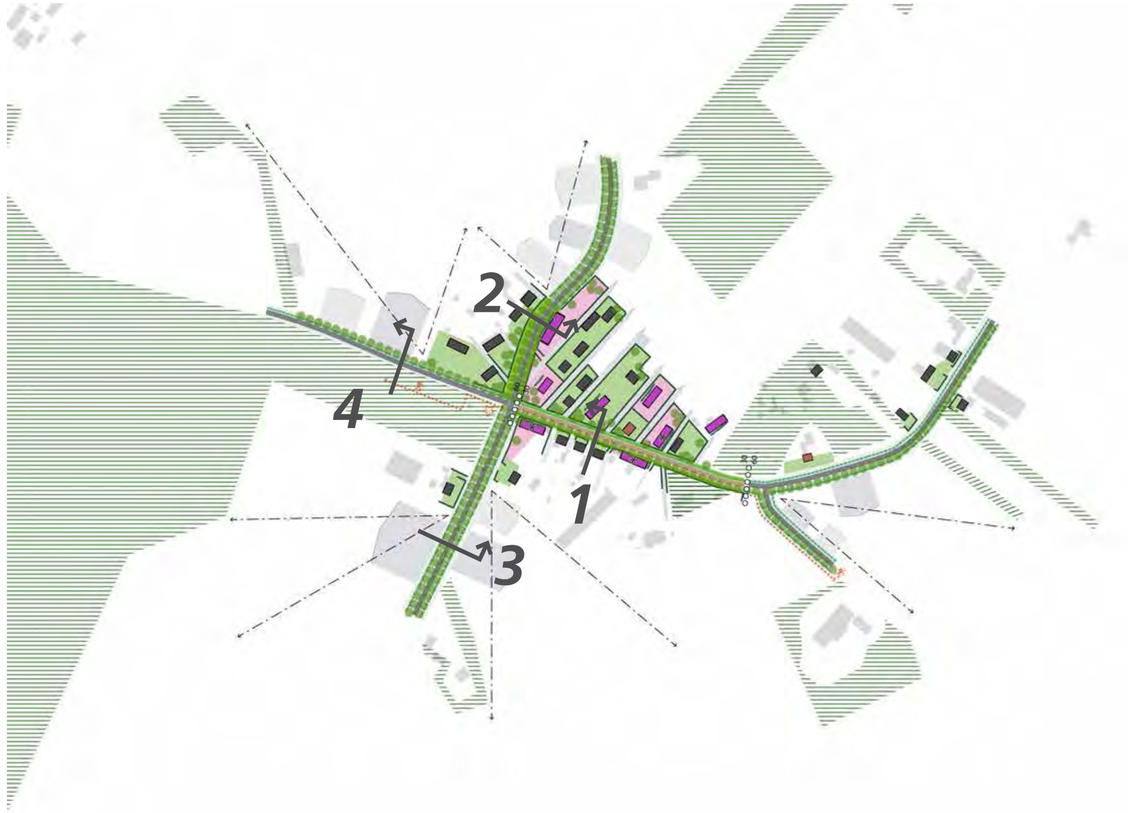

Waardeoordeel en visie per straat 7.1.3

Boksheide

Visie
Deze mooie groene straat heeft een heel andere opbouw dan de andere buurtwegen. De straat heeft een asymmetrische opbouw, met kopgevels aan de noordzijde en langgevels aan de zuidzijde. Dit heeft te maken met het vroegere functioneren van het buurtschap. De boerderijen aan de noordzijde stonden langs de paden naar het achterland. De boerderijen aan de zuidzijde zijn van recentere data. Deze opbouw en doorzichten op het landschap zijn dan ook belangrijk.

Inzetten op:
Het versterken van de specifieke asymmetrische opbouw, het aanzetten van de vroegere bomenrij, behoud en aanhelen van de greppel. De verharding aansluiten op het buurtschap, met aandacht voor een woonbuurt en toch bereikbaar voor landbouwvoertuigen. De verharding wordt verbijzonderd door een royale afstrooilaag en een rabbatstrook langs de bomenrij. Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, bospartijen etc).		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		+	zicht tussen enkele kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	aanplant van enkele bomenrij aan de zuidzijde		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel greppel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien met grind tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	+	realiseren van een loopstrook van klinkers		
	fietspaden	++	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren om groene tuinen aan te planten		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van de asymmetrische opbouw		het dichtbouwen van zichten en negeren typische asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

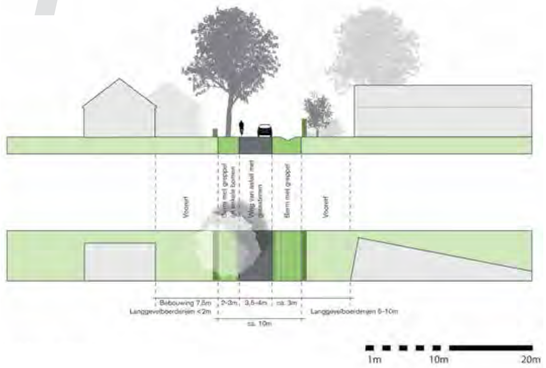

voorstel, 30 km/u

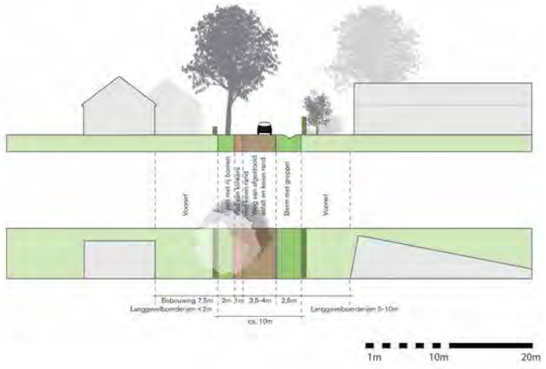

7.1.3.2.
Boksheide en Zandhoefseweg

Visie
Deze straten zijn smalle landelijke wegen die een fantastisch zicht bieden op de omgeving. De straten zijn hebben aan weerszijden bomen, bermen en greppels. Het verloop van de straten is heel verschillend. De Zandhoefseweg is kaarsrecht (oude weg over de heide) terwijl Boksheide een slingerend verloop kent.
Eventueel kan ter plaatse van het buurtschap de weg geaccentueerd worden.

Inzetten op:
Behoud en versterken van de wegen door het aanvullen van de bomen rijen.
De accentuering van het buurtschap ter plaatse van de woningen kan dmv afstrooilaag en overgang van kinderkopjes. Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (hier vnl. in bos).		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen kavels behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog vele zichten over het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van dubbele bomenrij		een verbrokkelde en/ of onsamenhangende structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel tpv buurtschap evt geen greppels		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien met keien tpv buurtschap		beton
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		n.v.t.	geen verlichting tpv buurtschap, ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. Markeren van entree van buurtschap door keien strook en evt, kruising.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen en groene achtererven.		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van losse erven langs de weg		het dichtbouwen van zichten op het land
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

2 huidige situatie, 60 km/u

voorstel

3 huidige situatie, 60 km/u

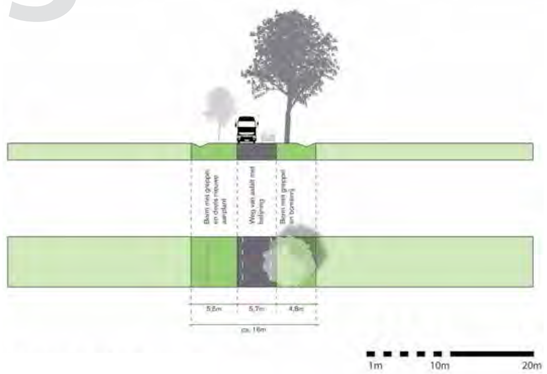

voorstel

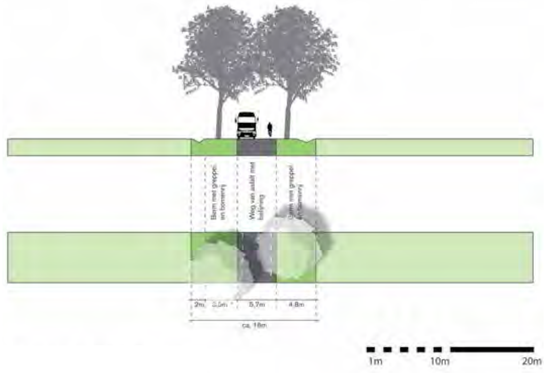

7.1.3.3.
Spijkertsedijk

Visie
Vanuit de Spijkertsedijk leidt de weg je naar de bossen en heidevelden van Noord Akker. De weg zelf is een smalle slingerende landelijke weg waar vooral de bossen het beeld overheersen.

Inzetten op:
Behoud en toevoegen van een bomenrij langs de weg aan de open delen om het boskarakter te versterken en het zicht op het open landschap in te kaderen.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor extra routes door de bossen		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		+	behoud van afwisseling van zichten op het land en bossen, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten met beplanting of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij tpv open stukken		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding en brede wegen
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van smalle weg met asfalt en grasstenen		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		n.v.t.	behoud van geen verlichting		verlichting langs smalle landelijke wegen
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		n.v.t.	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van enkele kavels langs de weg		het dichtbouwen van zichtlijnen
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

4

huidige situatie, 60 km/u

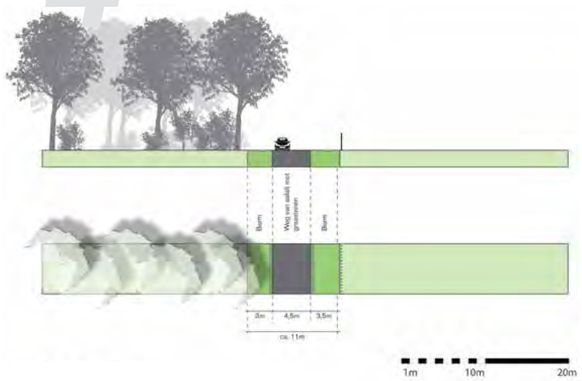

voorstel

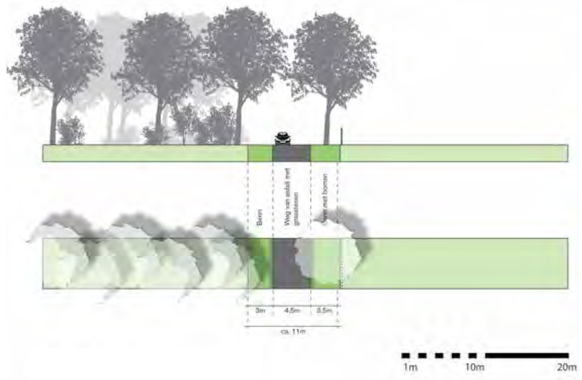

Stokkelen 7.2.1

De dorpsruimtekaart laat het ruimtelijk beeld van Stokkelen zien. Het buurtschap bestaat uit een assenkruis, een weg tussen Eersel en Bergeijk en een weg parallel aan de Run. Beide straten hebben elk hun specifieke kenmerken.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Stokkelen	Buurtweg	Voldoet niet
Stokkelen	Landelijke weg	Voldoet redelijk
Broekstraat	Buurtweg	Voldoet redelijk
Hazenstraat	Buurtweg	Voldoet redelijk
Hazenstraat en Broekstraat	Landelijke weg	Voldoet

Stokkelen (provinciale weg komt er wel)

Provinciale weg komt er Weg wel: 30-km weg

Herinrichting in een meer landelijk/dorps profiel.

Als voorbeeld de Wilhelminalaan in Vessem.

Een entree bij de Run in de vorm van een brug en vanuit het noorden een entree bij de plaatse.

De weg zou in de klinkers kunnen met voetstroken aan weerszijde en bomen aan weerszijde.

Met hagen en groen nog extra aankleding gemaakt worden.

De voorrang zou in een dergelijke situatie van de weg afkunnen en de Hazenstraat en de Broekweg hebben dan van rechts voorrang.

Stokkelen (provinciale weg komt er niet)

Houden zo, niets aan doen.

Broekstraat

Het huidige profiel is best OK.

Het onderhoud van de weg is slecht, veel hobbels en kuilen.

De weg is erg smal, zeker voor landbouwverkeer maar verbreden is zonde.

De kruising met de Stokkelen is levensgevaarlijk.

Advies van klankbordgroep 7.2.2

Stokkelen heeft veel te lijden van het verkeer dat door de straten gaat. Deze drukte bepaalt sterk het karakter van het buurtschap. Aan de straat Stokkelen en de Hazenstraat is dit goed te zien aan de veelheid aan maatregelen om het (sluip)verkeer tegen te gaan of de snelheid te beperken. Met het afwaarderen van de weg en omleiden van het verkeer, ten noorden van Bergeijk, zouden de straten er heel anders uit kunnen zien. De straten kunnen dan dorpser worden ingericht met minder verharding en meer groen. Dorpsommetjes naar en langs de Run moeten mogelijk gemaakt worden voor recreatief gebruik.

Het toekomstbeeld voor de Stokkelen en Broekstraat is erg afhankelijk van of er een weg om Stokkelen wordt gemaakt in vorm van een nieuwe verbindende provinciale weg. Hieronder zijn de opmerkingen gesplitst in wel of geen verbindende provinciale weg.

Hazenstraat (provinciale weg komt er wel)

Heringericht worden met gebakken materiaal en groene bermen. Met hier en daar een boom erbij.

Geen doorgaande boomstructuren.

Verkeersremmers mogen weg en verlichting moet blijven.

Hazenstraat (provinciale weg komt er niet)

De weg houden zo.

Evtueel asfalt tegen het lawaai

Aanvullende maatregel, de weg afsluiten voor verkeer alleen de fiets mag door.

De bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

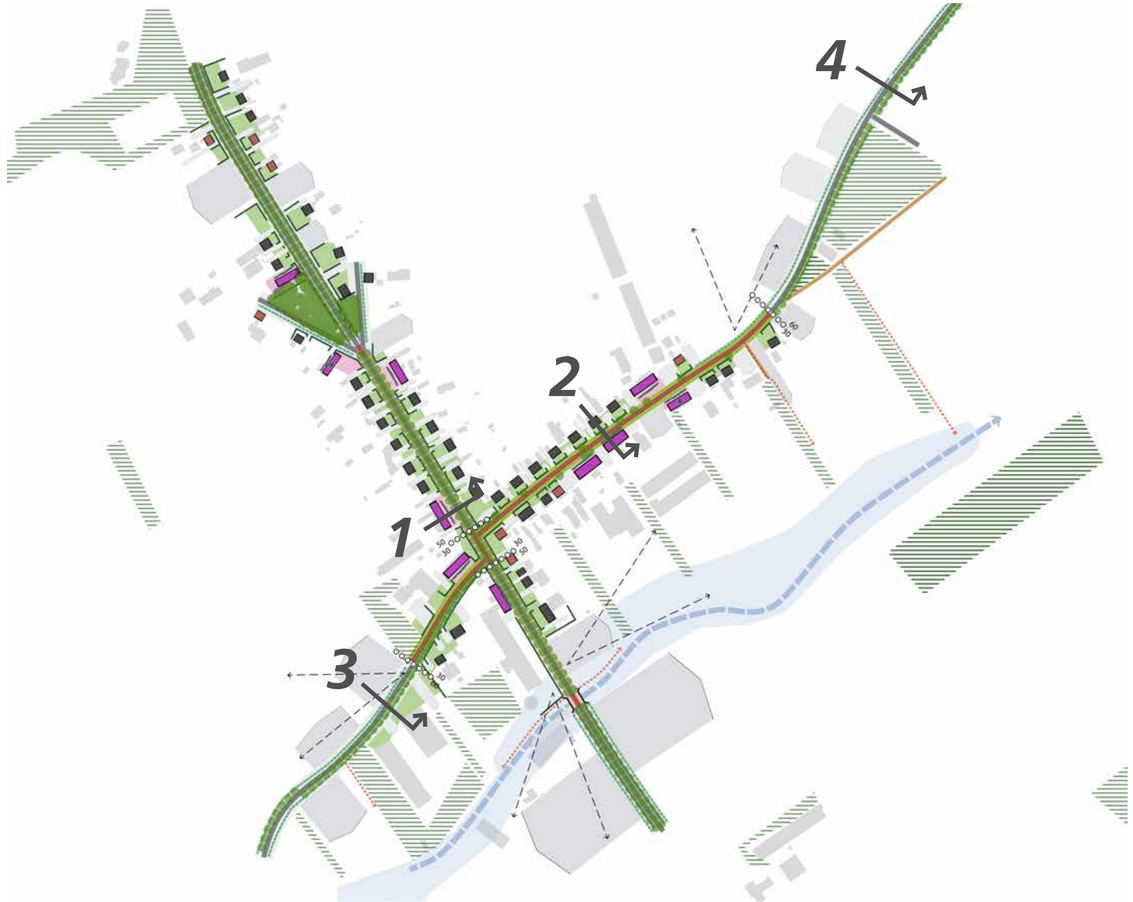

Waardeoordeel en visie per straat 7.2.3

7.2.3.1
Stokkelen

Stokkelen bestaat uit twee typen dorpsruimtes: een buurtweg en een landelijke weg.

Visie (deel buurtweg)
De weg is opgespannen tussen twee heldere entrees (plaatse en brug over de Run) waardoor het buurtschap duidelijk herkenbaar is en men minder hard gaat rijden. Het groen en de weg met klinkers geven het buurtschap een heel ander karakter. De kruising is een herkenbaar, centraal punt in het buurtschap.

Inzetten op:
Heldere entrees en een profiel dat bij een buurtschap passen. Inzetten op groen in de straten, diepe tuinen, hagen, brede bermen, bomenrijen en smaller profiel van de weg. De bebouwing nabij de kruising staat dichter op de weg, de bestrating accentueert de samenkomst van wegen.

Visie (deel landelijke weg)
Een rechte verbinding tussen twee grotere dorpen. Een weg met een royale bomen rij aan weerzijden en een afwisseling van zichten tussen de verschillende kavels door.

Inzetten op:
Het behoud van de verschillende losse kavels met vele doorzichten op het land. Het ontwikkelen van bomenrijen aan weerszijden van de weg. Het stimuleren van groene afscheiding op de woonkavels. Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, etc)		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		+	markeren overgang beek als entree van Stokkelen en zicht over beekdal		het niet of slecht zichtbaar zijn van de beekloop en entree van Stokkelen
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen kavels behouden evenals de prominente zichten op de beek en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	-	aanplant van een doorgaande dubbele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel in landelijkgebied, geen greppels in buurtschap		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	behoud van asfalt buurtschap, gebakken klinkers tpv buurtschap		beton en veelheid aan materialen
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van een loopstrook van klinkers		
	fietspaden	+	behoud asfalt paden in buitengebied, tpv buurtschap fietsen op suggestiestroken		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht , landelijk gebied verlicht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		0	herkenbaar maken van de plaatse aan de noordzijde, vormgeven als entree van Stokkelen		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Op kruising, markeren van entrees van buurtschap door keien gecombineerd met brug en plaatse. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van kavels met doorzichten landelijkgebied, buurtschappen dichte bebouwingsstructuur		het dichtbouwen van alle zichten
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 50 km/u

voorstel, 30 km/u

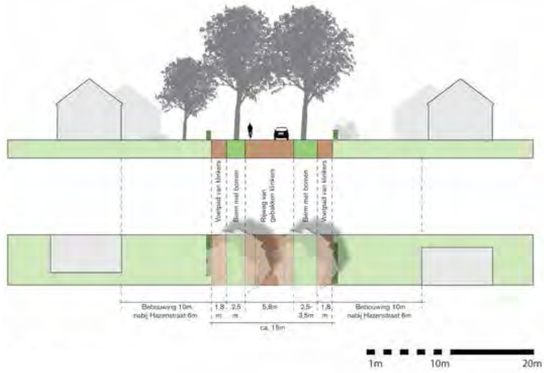

voorstel

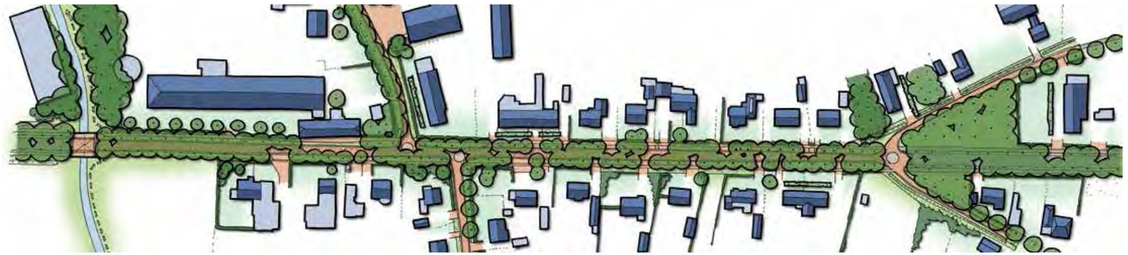

7.2.3.2.
Broekstraat

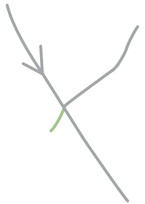

Buurtweg

Visie

De straat loopt parallel aan het bochtige verloop van de beek de Run. Vanaf de weg zijn er afwisselende zichten over het land en beekdal. De weg is smal gedimensioneerd en wordt begeleid met een robuuste laanbeplanting. Ter plaatse van het buurtschap verdicht het profiel zich door de aanliggende kavels en is de bestrating uitgevoerd in gebakken klinkers.

Inzetten op:

Behoud het beeld. Ter plaatse van het buurtschap wordt de weg van gebakken klinkers uitgevoerd.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers en singels etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	zichten op het beekdal behouden		kenmerkend is het zicht en parallelle verloop langs de beek, gevoelig voor dichtzetten
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen en langs kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij, behoud bossages		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers met keien		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van bebouwde ruime kavels		het dichtbouwen van zichten en te hoge dichtheid van bebouwing
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

7.2.3.3.
Hazenstraat

Buurtweg

Visie

In het verlengde van de Broekstraat ligt de Hazenstraat. Dit deel in het buurtschap is dicht bebouwd waar enkele langgevels en groene tuinen het beeld bepalen. Via enkele smalle paden is het mogelijk om een ommetje langs de Run te maken.

Inzetten op:

Een dorpsprofiel waar voornamelijk de tuinen en bebouwing het beeld bepalen. Een eenvoudig profiel van gebakken stenen, bermen en af een toe een boom. Op de grens van de landelijke weg zijn er vergezichten over het land mogelijk. Herstellen van de laanbeplanting.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers en singels etc).		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	behoud van enkele doorzichten en verbindingen richting beek		connectie met beek verliezen
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen enkele kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		Er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele losse bomen		
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	n.v.t.		
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	realiseren gebakken klinkers		beton asfalt
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van de prominente ligging van de langgevelboerderijen		het dichtbouwen van zichten en negeren langgevelboerderijen
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

2

huidige situatie, 30 km/u

voorstel

7.2.3.4.
Hazenstraat en Broekstraat

Landelijke weg
Visie
De straten lopen parallel aan de beek de Run. Vanaf de weg zijn er afwisselende zichten over het land en beekdal. De weg is smal gedimensioneerd, heeft een enkele rij bomen met greppels aan weerszijden.

Inzetten op:
Behoud van het beeld en herstellen van de enkele rij bomen.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers en singels bospartijen etc).		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	behoud van zichten en connectie met beek		kenmerkend is het zicht en parallelle verloop langs de beek, gevoelig voor dichtzetten
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		Er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en aanzetten met singels, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	doorzetten van de enkele bomenrij aan de noordzijde		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud en doorzetten van het smalle profiel van asfalt en grasstenen		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	geen verlichting, smalle landelijke weg		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. smal profiel en inrichting maant tot rustig rijden		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van enkele bebouwde kavels met ruim zicht		het dichtbouwen van zichten en negeren typische asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

3

huidige situatie, 60 km/u

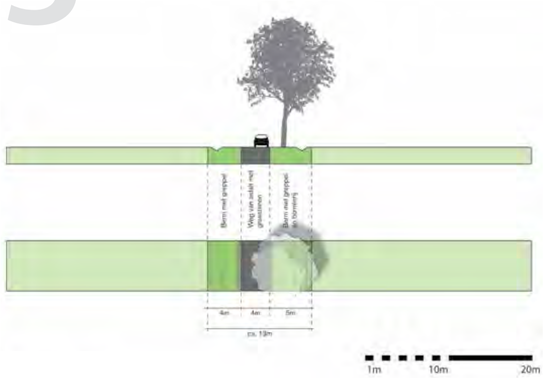

voorstel

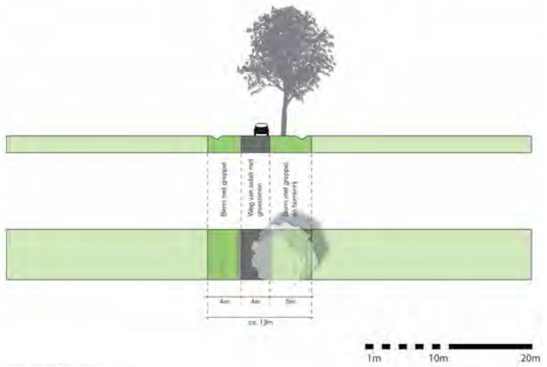

4

huidige situatie, 60 km/u

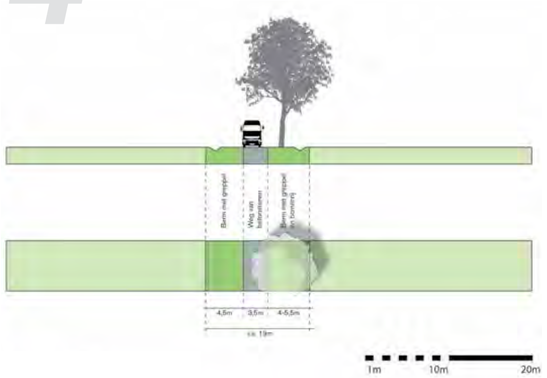

voorstel

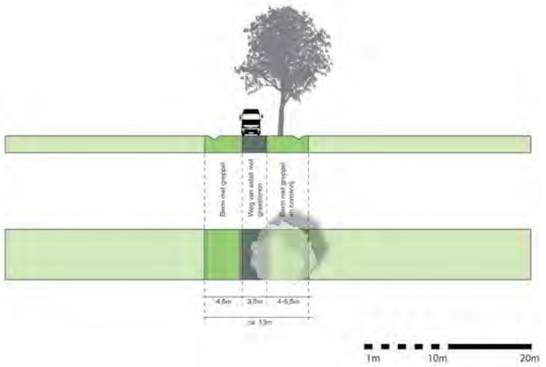

Hoogstraat, Schadewijk en Molenveld 7.3.1

De buurtschappen liggen allen in de nabijheid van elkaar en van de Run. Maar zijn toch allemaal zeer verschillend. Hoogstraat is een klein lintje die voornamelijk aan één zijde van de weg bebouwd is. Schadewijk kenmerkt zich door zijn plaatse en de buurtschap. Molenveld is een klein bebouwingscluster aan de rand van verschillende bospartijen.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Hoogstraat	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Hazenstraat	**Buurtweg**	**Voldoet redelijk**
Schadewijk	**Landelijke weg**	**Voldoet redelijk**
Schadewijk	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Molenveld	**Landelijke weg**	**Voldoet redelijk**
Molenveld	**Buurtweg**	**Voldoet redelijk**

Advies van klankbordgroep 7.3.2

De bewoners zijn trots op hun buurtschap. Elk buurtschap heeft haar eigen karakter en charme. Het contrast tussen de landelijke wegen en dat van de buurtschappen kan groter zodat er een duidelijke binnenkomst is en rustiger gereden gaat worden. Deze overgang kan worden aangezet worden door ‘poorten’ en verschil in verhardingsmaterialen. Groen in de omgeving en in de buurtschappen worden belangrijk gevonden. Voor een optimale beleving van de omgeving en buurtschappen zijn wandelroutes tussen de buurtschappen en naar het achterland essentieel.

Resume van de reacties

“ Inzetten op eigen identiteit; historie

Identiteiten zichtbaar maken in de openbare ruimte (lanen, hagen, verhardingsmateriaal en ontwerp) Laanbeplanting versterken

Te hard gereden -> zorg dat je het gevoel krijgt dat je buurtschap binnenkomt

Duidelijke “poortconstructies”

Wandelroutes naar het aangrenzende achterland

(Beeld)kwaliteitsplan Hoogstraat, Schadewijk en Molenveld

Waardeoordeel en visie per straat 7.3.3

7.3.3.1.
Hoogstraat en Hazenstraat

Visie
Een buurtstraat met een hoge dichtheid van langgevelboerderijen die zich voornamelijk aan de noordzijde van de straat bevinden. De boerderijen met typerende voortuinen bepalen daarmee in hoge mate het beeld. Het profiel van de straat is eenvoudig en smal.
Typerend is de splitsing van wegen met in het midden een open veld waar vrij zicht is.

Inzetten op:
Behoud van de beeldbepalende boerderijen en tuinen. Een smalle rijloper van gebakken klinkers met kinderkopjes, een berm, korte rij bomen en solitairen.
Behoud en aanzetten van de splitsing van wegen door eenduidige (gebakken) verharding en bomen in het gras. Erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap	mogelijkheid voor ommetjes	0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
	zichtbaarheid beekloop	n.v.t.	n.v.t.		
	doorzichten naar landschap	++	zicht tussen enkele kavels behouden evenals het asymmetrische profiel met open zijde, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat	groenstructuur – bomen	+	Aanplant en aanvullen van enkele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	groenstructuur – hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	groenstructuur – bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	groenstructuur – greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	groenstructuur – overig	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen – rijbaan	+	behoud van smal asfalt profiel met grasstenen voor buitengebied, klinkers tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	materialen – loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen – fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen – parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	eventueel enkele masten toepassen tpv buurtschap		
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	accentueren van de typerende splitsing dmv een plaatse		
	verkeer	0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Op kruising, markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		0	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	Behoud van de asymmetrische opbouw van straat		het dichtbouwen van zichten en negeren typische asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

Hoogstraat, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

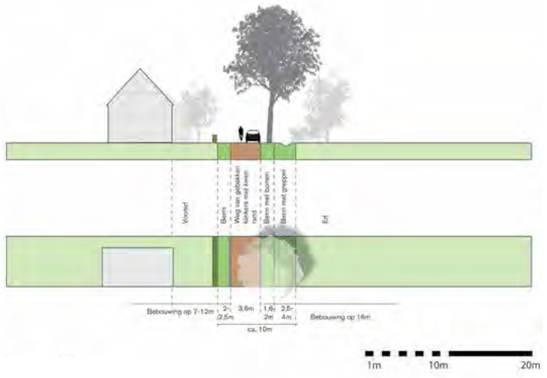

2

huidige situatie, 60 km/u

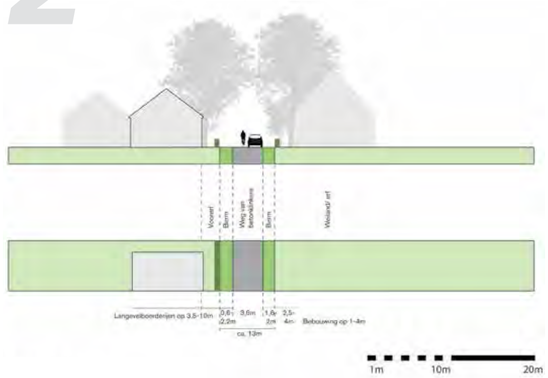

voorstel, 30 km/u

3

huidige situatie, 60 km/u

Hazenstraat, 60 km/u

voorstel

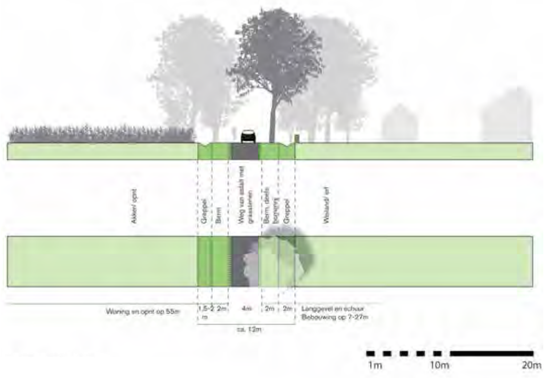

7.3.3.2
Schadewijk

Buurtweg

Visie

Een plaatse in authentieke vorm met gras, bomendak en drinkvijver. De plaatse wordt omlijst door een smalle rijloper van gebakken klinkers, voortuinen en uiteraard langgevelboerderijen. De binnenkomst is merkbaar, het landelijke profiel van de weg houdt op en men komt het buurtschap binnen.

Inzetten op:

De eigen identiteit van het buurtschap en de plaatse. Het afwaarderen van de weg naar 30-km is hierbij zeer belangrijk. Hierdoor kan de plaatse als eenheid worden ontworpen en wordt het contrast vergroot. Toepassen van duurzame materialen van klinkers en kinderkopjes. Stimuleren om landschapselementen aan te leggen.

Landlijke weg

Visie

De landelijke weg Schadewijk is een brede belangrijke weg met een lommerrijke laan met aan weerszijde een fietspad. Langs de weg liggen enkele boerderijkavels met daar tussen zichten op het land.
Het profiel van de weg wordt onderbroken ter hoogte van het buurtschap Schadewijk en de kruising met de Run.

Inzetten op:

Zo continu mogelijk doorzetten van het profiel. Het creëren van een doorgaande laan tot aan de Run. Profiteren van de mooie accenten (buurtschap en beekovergang) aan de weg.
Erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap	waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes	0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop	+	behoud van het zicht op de beek deze is het meest prominent op de beekovergang		een onherkenbare beekloop door belemmering van zicht op de beek
doorzichten naar landschap	++	zicht tussen kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, landschappelijke structuur aanzetten met singels, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat				
groenstructuur – bomen	+	aanplant van doorgaande bomen laan tot aan beek, een enkele bomenrij richting Hees		een verbrokkelde structuur
groenstructuur – hagen	n.v.t.	n.v.t.		
groenstructuur – bermen	+	behoud grasbermen		verharding
groenstructuur – greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
groenstructuur – overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen – rijbaan	+	behoud van asfalt, gebakken klinkers tpv buurtschap		beton en veelheid aan materialen
materialen – loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
materialen – fietspaden	+	fietspaden alleen toepassen langs brede landelijke weg van asfalt		rood asfalt en betonstenen
materialen – parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht tpv buurtschap		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
plaatse	++	vereenvoudigen plaatse met gras en bomen		
verkeer	0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven				
Bebouwingsstructuur	+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige	+	behoud van de verdichting van bebouwing tpv plaatse, behoud prominente ligging langgevelboerderijen		het dichtbouwen van zichten en negeren langgevelboerderijen
			zie bouwstenen	
bouwstenen				

4

huidige situatie, 60 km/u

5

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

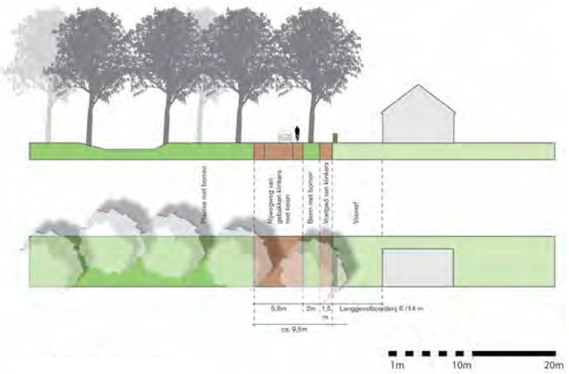

voorstel, 30 km/u

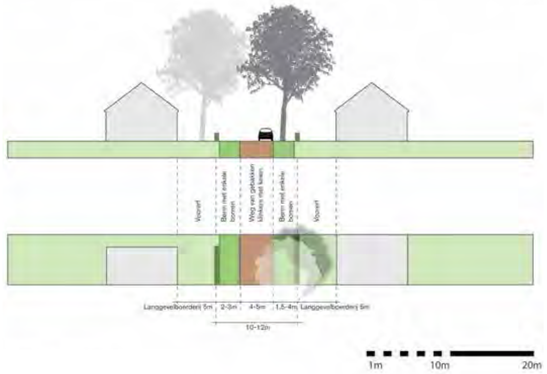

6

huidige situatie, 60 km/u

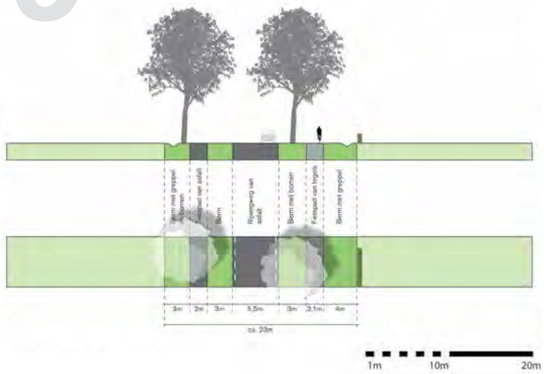

voorstel

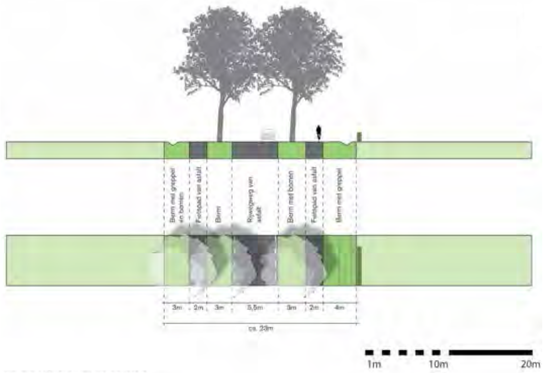

7

huidige situatie, 60 km/u

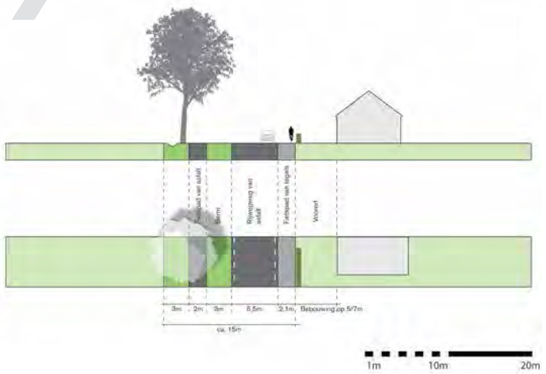

voorstel

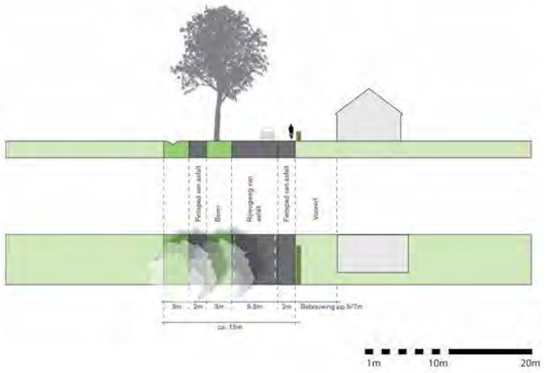

8

huidige situatie, 60 km/u

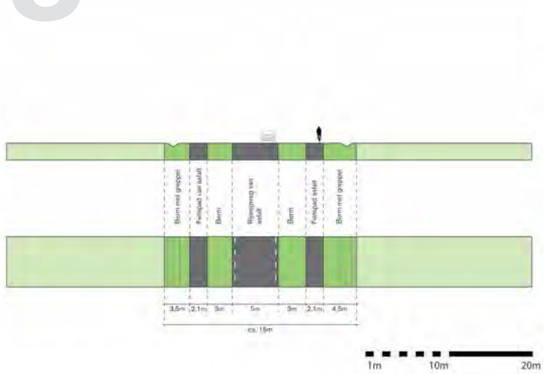

voorstel

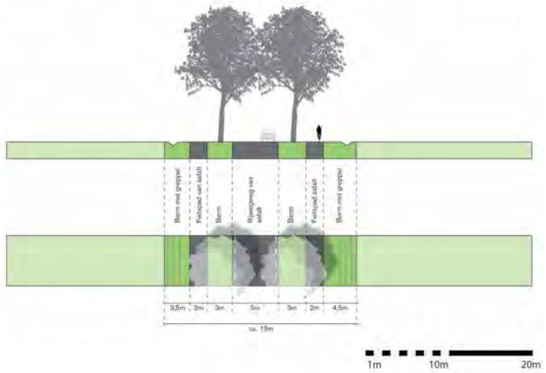

9

huidige situatie, 60 km/u

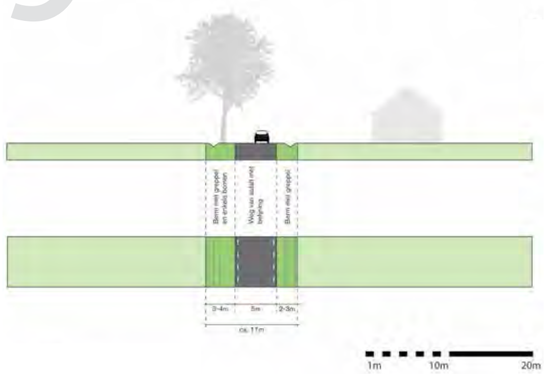

voorstel

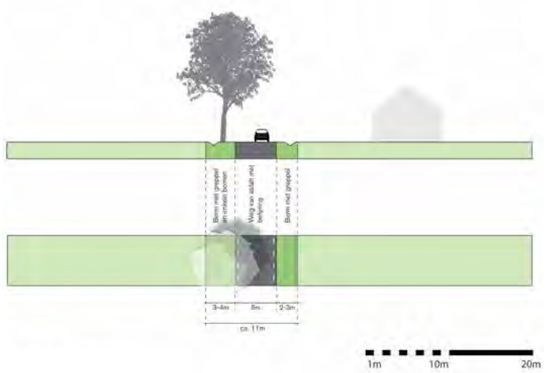

7.3.3.3
Molenveld

buurtweg

Visie

Een klein bebouwingscluster aan de rand van verschillende bospercelen en landerijen. Een smalle weg richting de bossen waar nonchalant enkele opstallen langs staan. Het bos is voelbaar, enkele grote eiken staan her en der tussen de verschillende gebouwen.

Inzetten op:

Behoud van het nonchalante karakter. Gebakken klinkers met met een rand van kinderkopjes versterken het totaal beeld. Het aanzetten van de binnenkomst (kruising) door middel van klinkers, kinderkopjes en enkele bomen. Behoud van de zandweg verderop in het buurtschap.
Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landelijke weg

Visie

Een eenvoudige smalle weg met aan weerszijde een greppel en één rij bomen.

Inzetten op:

Het behoud van het profiel en aanvullen van de bomenrij.
Stevige erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		n.v.t.	n.v.t.		
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		+	zicht tussen kavels behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	aanvullen van de enkele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van smal profiel van asfalt, landelijke weg, buurtweg verloop van klinkers naar zandweg behouden		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	geen verlichting eventueel enkele masten bij buurtschap of gevaarlijke kruisingen		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Eventueel markeren van entree van buurtschap tpv kruising door klinkers of keien		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud van beperkte bebouwing		het dichtbouwen van zichten en aantasten landelijke karakter
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

10

huidige situatie, 60 km/u

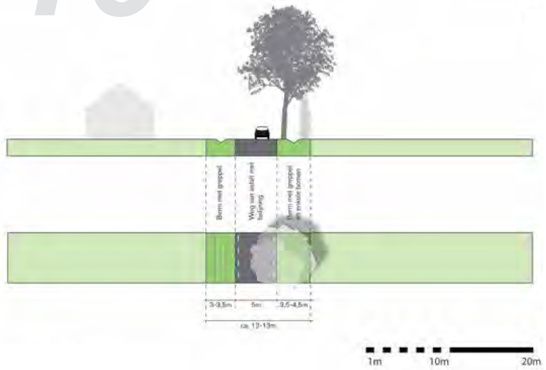

voorstel

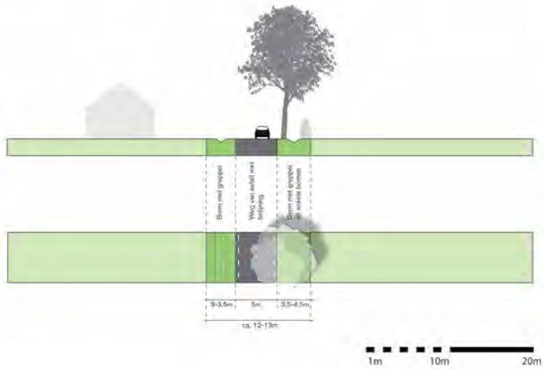

11

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

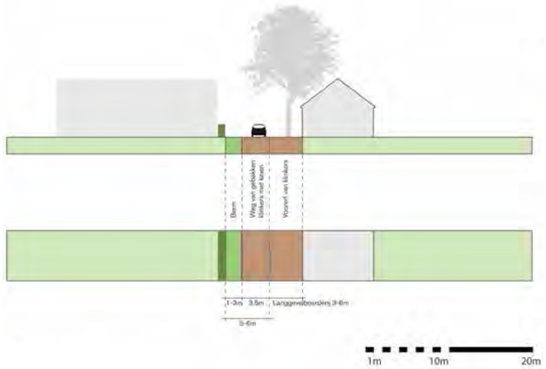

12

huidige situatie, 60 km/u

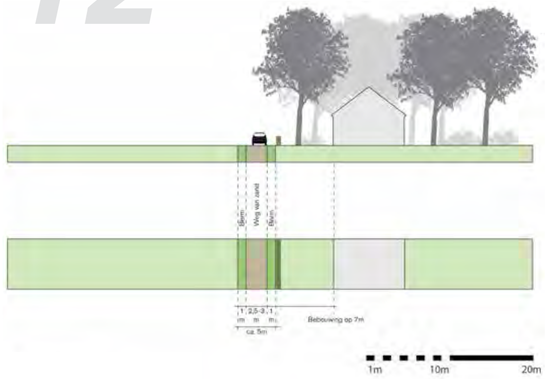

voorstel, 30 km/u

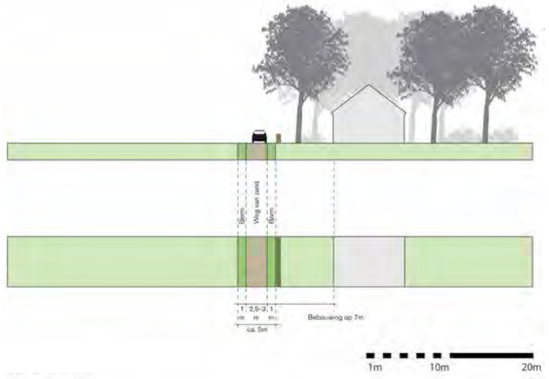

Stevert 7.4.1

Stevert ligt tussen de beek en de bossen ten zuiden van Steensel. Het buurschap was vroeger van grote betekenis voor Steensel, hier stond de korenmolen. Kenmerkend is de mooie ligging, het slingerend verloop en de prominente ligging van de langgevelboerderijen.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Stevert	Buurtweg	Voldoet niet
Nedermolen	Buurtweg (en landelijke weg)	Voldoet redelijk
Tasbroekwegje	Landelijke weg	Voldoet redelijk

Advies van klankbordgroep 7.4.2

Het buurtschap staat net als vele andere buurtschappen onder druk betreft het verkeer. Het groen in de omgeving, de watermolen en de langgevelboerderijen maken het tot een mooi buurtschap.

Stevert

"
- Te hard gereden –> versmalling en drempels?
- Verbijzondering van de buurtschap tov de doorgaande weg
- Weg versmallen met klinkerstroken aan weerszijde van Nedermolen tot aan brug
- Aan weerszijde eiken aanbrengen en greppels

Nedermolen

"
- Nedermolen wel of geen greppels, hebben deze nut?

Tasbroekwegje

"
- Tasbroekwegje aan 1 zijde bomen ivm zicht op beek
- Mogelijkheden voor paardenroutes

Bijna alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitsplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Het voorstel om de weg ter plaatse van het buurtschap te voorzien van twee stroken klinkers is vanuit techniek en beheer niet mogelijk. De weg is te zwaar belast met verkeer. Het nieuwe voorstel is om de weg een smalle strook keien te geven.

Waardeoordeel en visie per straat 7.4.3

7.4.3.1.
Stevert

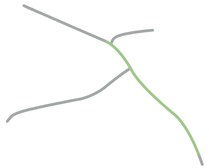

Visie
Een vloeiend bochtig verloop van de weg met een robuuste bomenlaan en groene voortuinen. De weg is opgespannen tussen de kruising van Nedermolen en de beekovergang. De langgevelboerderijen staan dicht op de weg terwijl de overige bebouwing veel verder naar achter ligt. Bij herbouw wordt geadviseerd dichterbij de weg te bouwen.

Inzetten op:
Een eigen groene karakter tussen beek en bos met keien en een krachtige groenstructuur. Asfalt afstrooien ter plaatse van buurtschap. Versterken van de overgang tussen buurtschap en omgeving op markante punten.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap en paarde routes door bos.		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	prominenter maken van overgang beek tpv entree buurtschap en zichtbaarheid		een onherkenbaar beekdal door o.a. beperkt zicht
doorzichten naar landschap		++	belangrijke zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, aanzetten bossen en beekloop, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	aanplant van een dubbele bomenrij die wordt onerbroken tpv langgevelboerderijen		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel, onderbroken tpv langgevels		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	asfalt afstrooien met een rabbatstrook van keien tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van een smalle loopstrook van keien		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging en op overgang van beek, punaise op kruisingen		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	inzetten op de prominente ligging van langgevelboerderijen en een terugliggende overige bebouwing		het dichtbouwen van zichten en negeren van de langgevelboerderijen
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

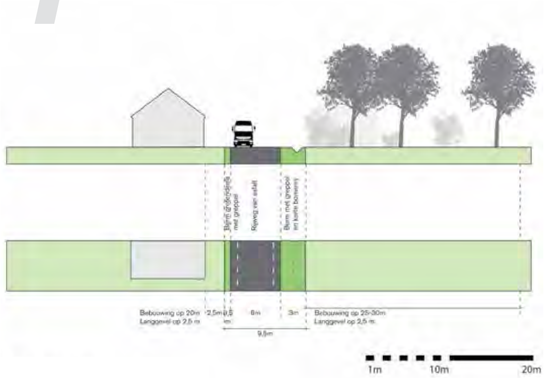

voorstel, 30 km/u

7.4.3.2.
Nedermolen

Visie
Een rustig landelijk weggetje met markante langgevelboerderijen op de rand van het bos.

Inzetten op:
Behoud van het totaal beeld en het herstellen van de greppels tussen de boerderijen. Subtiele ingrepen zoals het afstrooien van het asfalt en het toepassen van een keienrandje versterken het beeld.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap (bos).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	zicht op landschap en bosrand tussen kavels behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	+	behoud		een formele groenstructuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	asfalt afstrooien met een rabbatstrook van klinkers tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van een smalle loopstrook van klinkers		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	parkeren niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging en op overgang van beek, punaise op kruisingen		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene (bosrijke) tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		++	behoud van prominente ligging langevelboerderijen		het dichtbouwen van zichten en negeren langgevelboerderijen
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

2

huidige situatie, 60 km/u

voorstel

7.4.3.3.
Tasbroekwegje

Visie
De weg loopt parallel aan de beek de Run en bospercelen. Vanaf de weg zijn er afwisselende zichten over het land en beekdal. De weg is smal gedimensioneerd, heeft een enkele rij bomen met greppels aan weerszijden.

Inzetten op:
Behoud van het beeld en beplanten van de weg met een enkele rij bomen aan de noordzijde van de weg.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap en paarde routes door bos.		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	behoud van zichten en connectie met beek		kenmerkend is het zicht en parallelle verloop langs de beek, gevoelig voor dichtzetten
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en aanzetten met singels, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	realiseren van een enkele bomenrij aan de noordzijde		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud en doorzetten van het smalle profiel van asfalt en grasstenen		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen verlichting, smalle landelijke weg		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. Smal profiel en inrichting maant tot rustig rijden, overgang naar buurschap markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van enkele bebouwde kavels met ruim zicht op landelijk gebied		het dichtbouwen van zichten en negeren asymmetrische opbouw richting beek
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

3

huidige situatie, 60 km/u

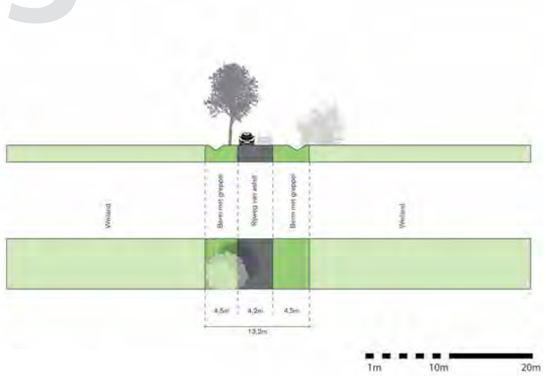

voorstel

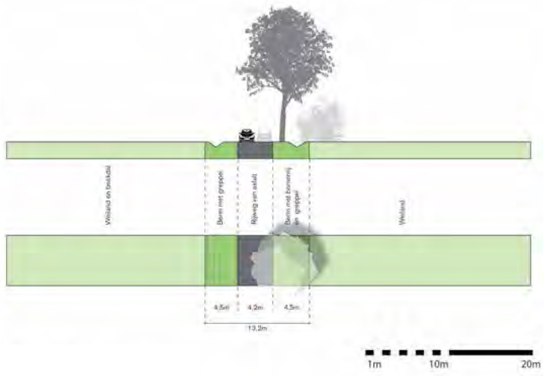

4

huidige situatie, 60 km/u

voorstel

De Hees 7.5.1

De Hees bestaat uit een straat die nood-zuid is georiënteerd, de oude hoofdruimte met de meeste langgevelboerderijen en daarachter later bebouwd geraakte straten. De Hees is een groene rustige plek om te wonen.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Hees	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Genderweg	**Buurtweg (en landelijke weg)**	**Voldoet redelijk**

Advies van klankbordgroep 7.5.2

De Hees is een mooi buurtschap om te wonen. Vele mensen hebben nog kennis hoe het vroeger was, hoe het beekdal er uit zag en dat men mooie ommetjes kon lopen rondom het buurtschap.

Resume van de reacties

- Bochten afstemmen op vrachtverkeer richting Steensel
- Aansluiting Eindhovenseweg onoverzichtelijk
- Geluid vanuit snelweg fors
- Vernatting beekdal wordt omarmd
- Greppels zijn te diep
- Groen in het buurtschap is belangrijk. Behoud van gras, greppels en versterken bomenstructuur
- Tussen Gender en snelweg extra “groenmassa” in vorm van houtsingels of bosstroken
- Voor verharding is de voorkeur voor asfalt met een stevige keienrand. Begin en eind markeren het buurtschap.
- Behoefte aan ommetjes. Een pad langs de Gender wordt aangemoedigd. Paden verbinden met omliggende bossen, Oogenlust en de Bult. Hierbij rekening houden met eigendomsgrenzen.

Bijna alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

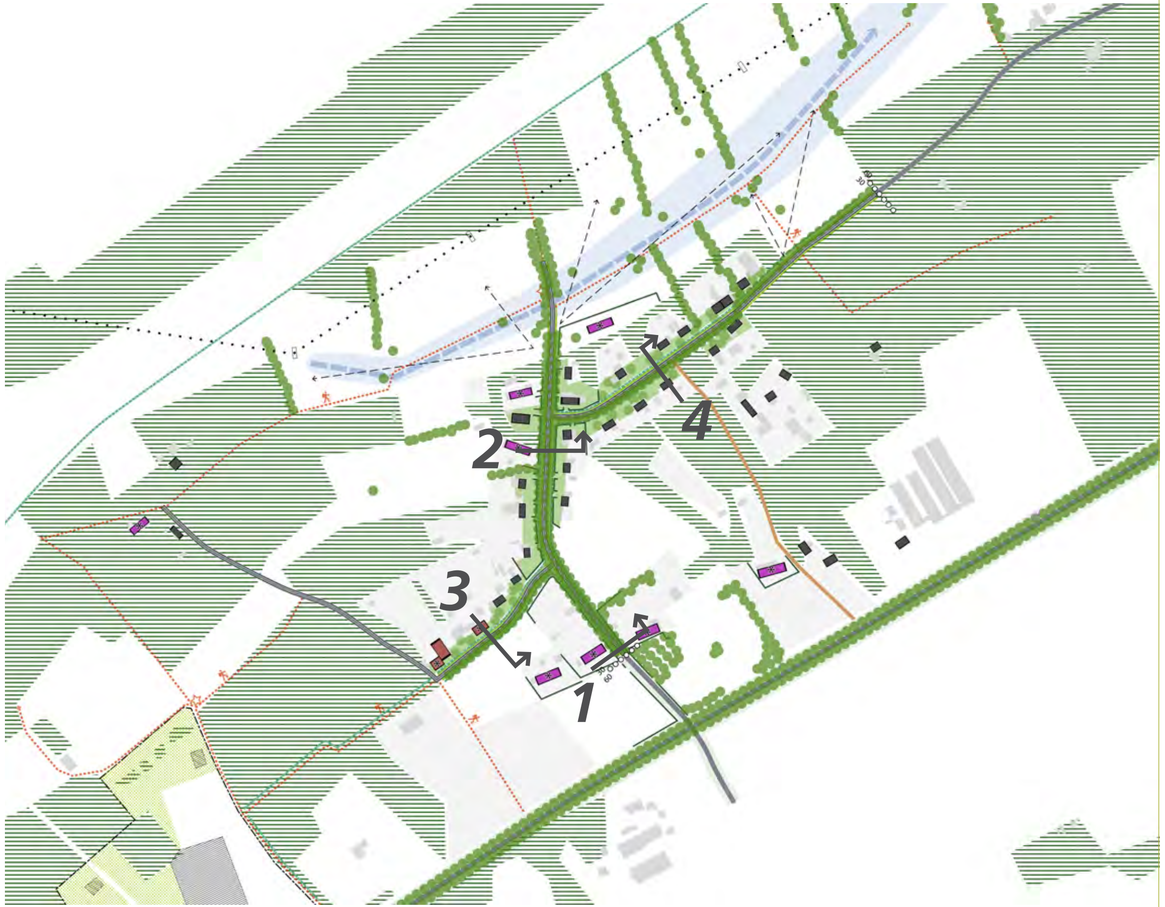

Waardeoordeel en visie per straat 7.5.3

7.5.3.1.
Hees

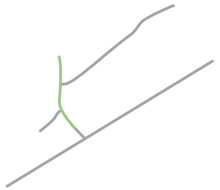

Visie
De hoofdader van De Hees heeft rijke bebouwing, grote groene tuinen en een robuuste bomen structuur. De lijn is opgespannen tussen de rij langgevelboerderijen aan de vroegere Eindhovenseweg en de bovenloop van de Gender. Het brongebied van de Gender is een landschapsontwikkelingsbied waar in de toekomst een recreatieve wandeling mogelijk is, mogelijk tot aan Eindhoven toe.

Inzetten op:
Behoud van de boerderijen, groene kavels met hagen en ommetjes. Realiseren van een dubbele bomenrij, gebakken klinkers met kinderkopjes en aan weerszijden een greppel.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		++	behoud en uitbreiding van routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	het herstellen en toegankelijk maken van het brongebied van de Gender		
doorzichten naar landschap		+	behouden van de de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog zichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, versterken brongebied, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van een dubbele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	++	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud, herstel en aan-/doorvoer van regenwater voor brongebied van de Gender		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien tpv buurtschap met keien rand		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht (en een donker buitengebied)		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van achtererven met bosrijke tuinen en/of bossingels		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van een dicht lint met langgevelboerderijen		
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

2

huidige situatie, 60 km/u

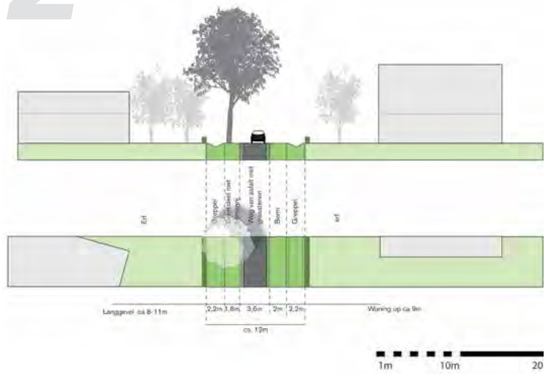

voorstel, 30 km/u

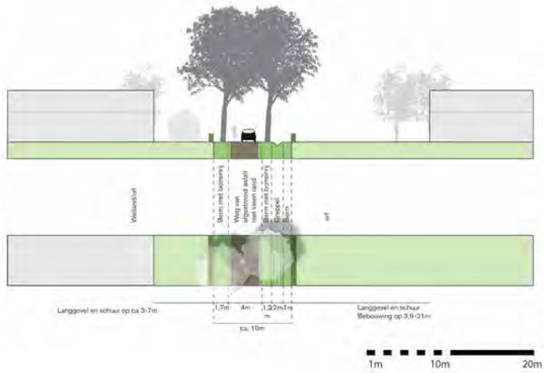

voorstel, 30 km/u

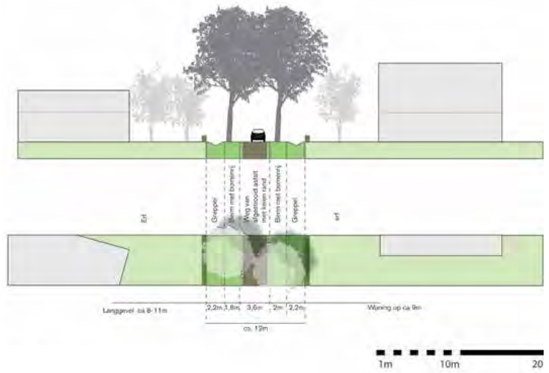

7.5.3.2.
Genderweg (en deels Hees)

Visie
Deze structuur schuin op Hees is van een tweede orde. De wegen zijn smal en hebben een enkele bomenrij. De bebouwing bestaat voornamelijk uit (nieuwere) villa's met nog een enkele langgevelboerderij die in een bosrand liggen.

Inzetten op:
Het realiseren van een enkele bomenrij met aan de achterzijde van de kavels bosstructuren. Behoud en ontwikkeling van ommetjes en het verbinden van paden. Verharding verbijzonderen en het beeld laten aansluiten op de verschillende buurtschappen.

Landschap	waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes	++	behoud en uitbreiding van routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop	+	het herstellen en toegankelijk maken van het brongebied van de Gender		
doorzichten naar landschap	+	behouden van het zicht op het landschap en op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog zichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat				
groenstructuur – bomen	0	aanplant van een enkele bomenrij		een verbrokkelde structuur, het niet consequent doorzetten van de rij
groenstructuur – hagen	n.v.t.	n.v.t.		
groenstructuur – bermen	++	behoud grasbermen		verharding
groenstructuur – greppels	++	behoud, herstel en aan-/doorvoer van regenwater voor brongebied van de Gender		dichtgooien voor praktisch nut
groenstructuur – overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen – rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien tpv buurtschap met keien rand		beton en een breed asfalt profiel
materialen – loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
materialen – fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
materialen – parkeren	n.v.t.	parkeren niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht (en een donker buitengebied)		te hard wit licht of geen verlichting
reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
verkeer	0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven				
Bebouwingsstructuur	+	stimuleren aanplant van hagen stimuleren van achtererven met bosrijke tuinen en/of bossingels richting de beek		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige				
	+	behoud van de asymmetrische opbouw en andere uitstraling dan de historische lint Hees		
			zie bouwstenen	
bouwstenen				

3

huidige situatie, 60 km/u

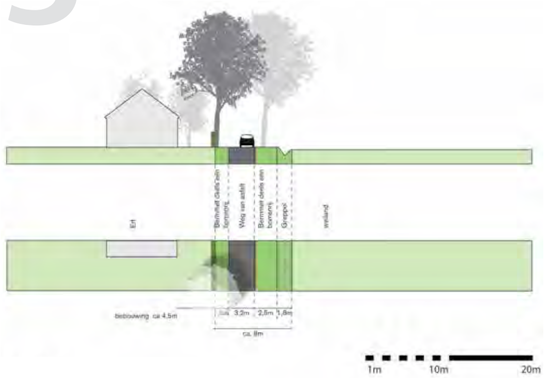

voorstel, 30 km/u

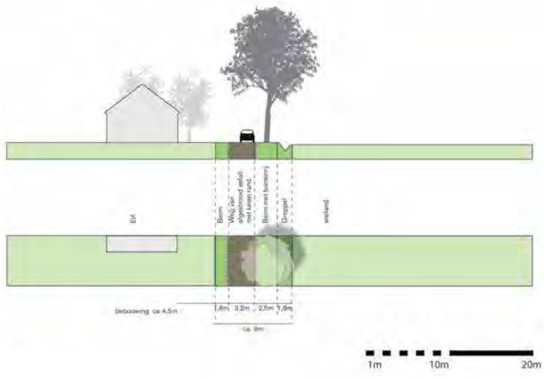

4

huidige situatie, 60 km/u

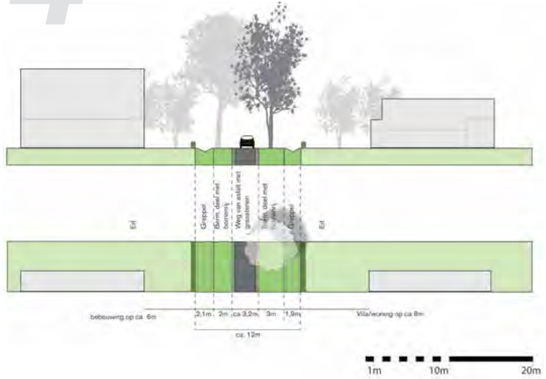

voorstel, 30 km/u

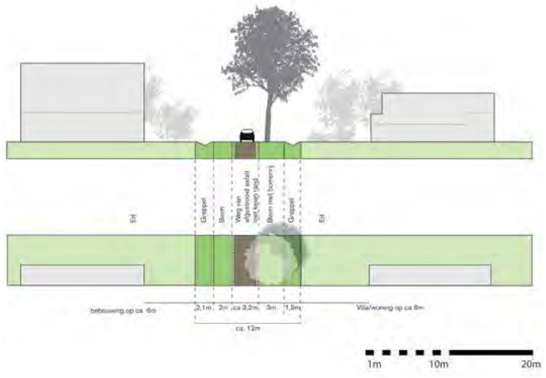

Sneidershoek, Hoekdries en Wolfshoek 7.6.1

De drie buurtschappen liggen aan de bovenloop van de Poelenloop (of Rijt) net naast de doorgaande wegen. De buurtschappen liggen als kleine clusters in het afwisselde kleinschalige landschap. Behalve de overeenkomst tussen de buurtschappen dat ze aan de Poelenlloop liggen zijn ze alle drie uniek.

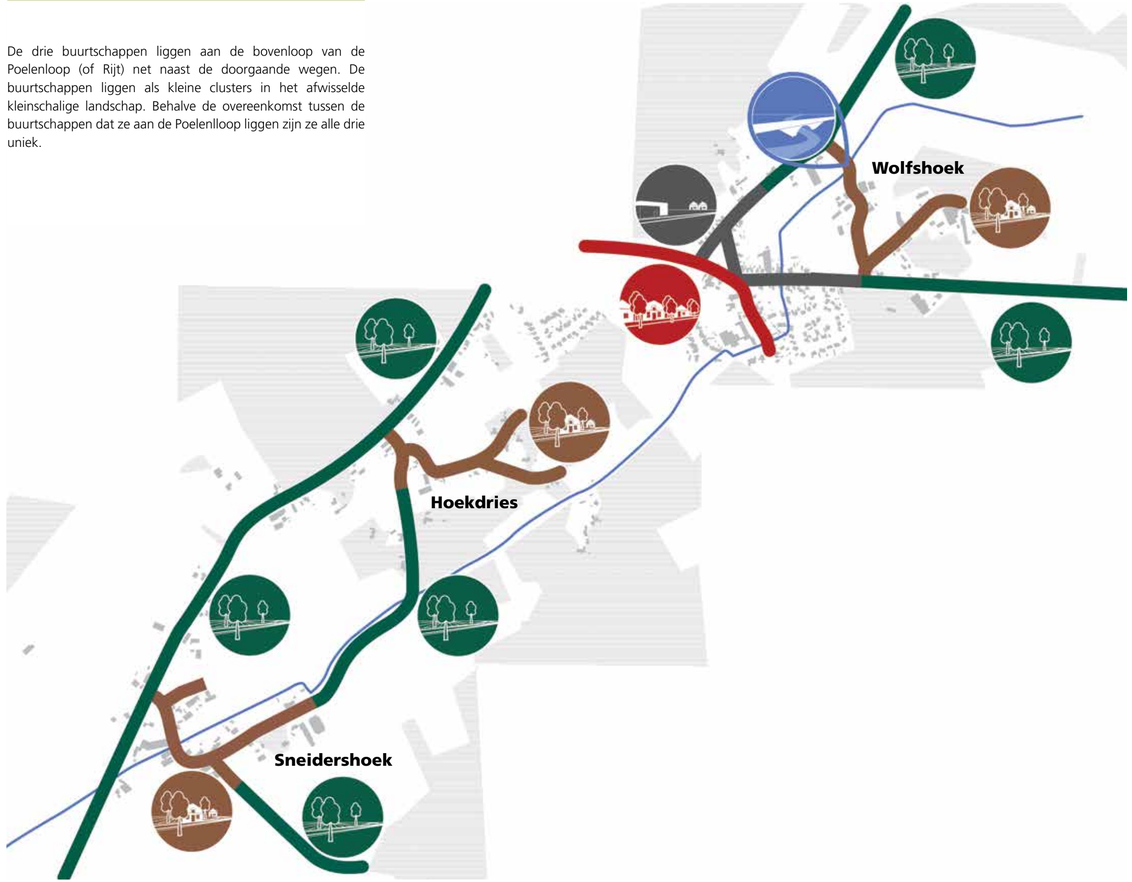

Advies van klankbordgroep 7.6.2

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Eerselseweg	**Landelijke weg**	**Voldoet**
Sneidershoek	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Hoekdries	**Buurtweg en landelijke weg**	**Voldoet redelijk**
Pastoor Eykenweg	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Wolfshoek en De Wetering	**Buurtweg**	**Voldoet redelijk**

Sneidershoek

"
- Groenstructuur in buurtschap goed, gevormd door erven
- Buiten buurtschap lanen aanvullen
- Zicht op Eerselseweg verbeteren
- Beekloop ruimtelijk versterken; knotwilgen, pad en picknickplek
- Manege beter inpassen ook een ruiterpad toevoegen richting bos
- Buurtschap mag zich onderscheiden met bijvoorbeeld klinkers

Eerselseweg

"
- Geen opmerkingen

Hoekdries en Pastoor Eykenweg

"
- Laan mag verbeterd/aangevuld worden
- Rondom bestaande percelen zou meer groen kunnen worden gerealiseerd
- Poelenloop mag meer beleefbaar worden gemaakt, recreatie icm cultuurhistorie (oude kerk) en rustpunt voor fietsers en wandelaars
- Aansluiting op Eerselseweg als entree vormgeven
- Weg smal houden, verkeer remmen

Wolfshoek en De Wetering

"
- Wolfshoek wordt veel gebruikt voor een ommetje
- Wolfshoek afsluiten voor autoverkeer alleen bestemmingsverkeer, in ieder geval geen vrachtverkeer deze lopen regelmatig vast
- Wetering is een rommeltje

De bewoners van de buurtschappen zijn over het algemeen zeer tevreden over hun woonklimaat. De buurtschappen mogen wel meer onderscheid hebben ten opzichte van de landelijke wegen, dit kan door andere materialen en/of de beplantingen anders toe te passen. Ommetjes en beperkte recreatieve voorzieningen voor wandelaars en fietsers kunnen verbeterd of gerealiseerd worden. Het meer beleefbaar maken van de Poelenloop en de cultuurhistorie kunnen hier aanleidingen voor geven.

Alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

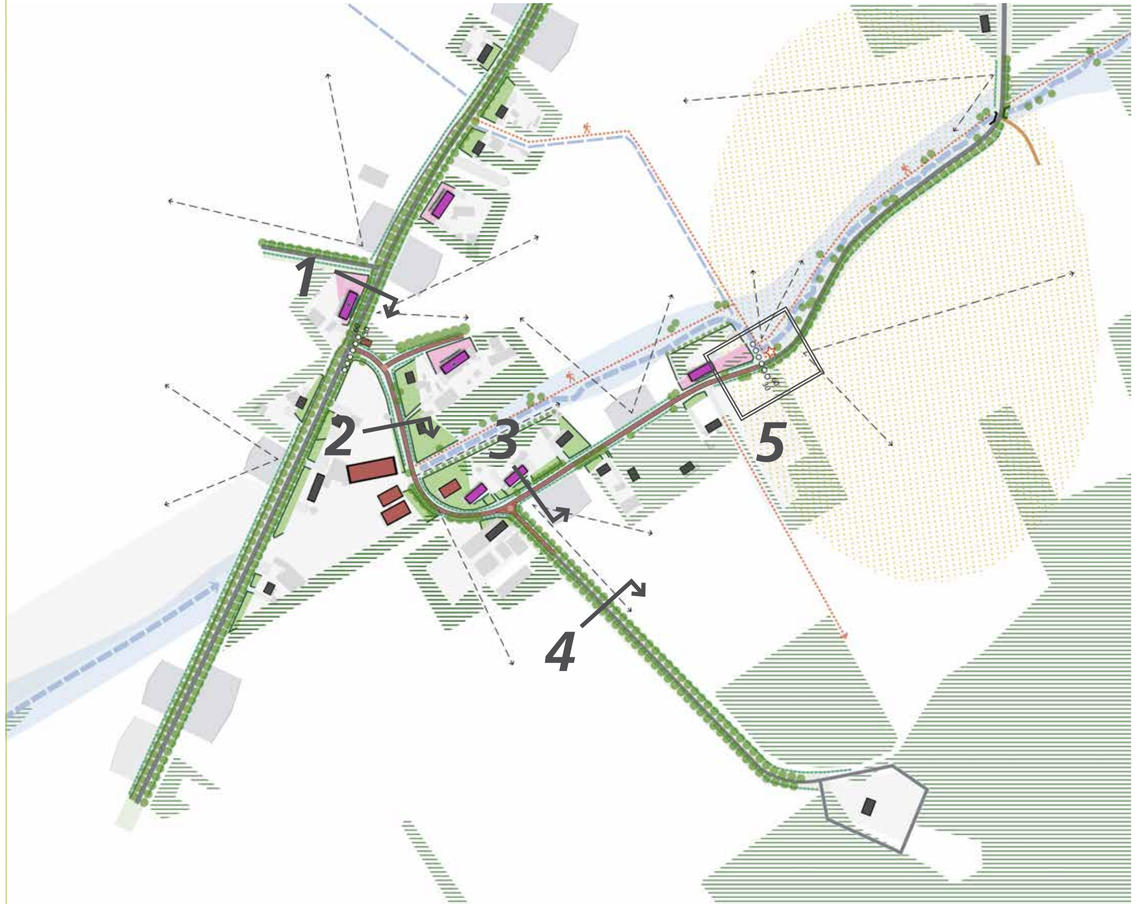

Waardeoordeel en visie per straat 7.6.3

7.6.3.1.
Eerselseweg

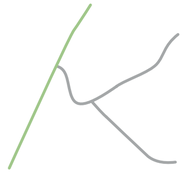

Visie
Een brede landelijke weg met vrijliggend fietspad, een dubbele bomenrij en greppels aan weerszijden. Het omliggende landschap verandert van beeld, enerzijds een open landschap (op de rand van vormalige heidevelden) nabij Sneidershoek en anderzijds snijdt de weg door de hoogteverschillen en bossen nabij Hoekdries.

Inzetten op:
Een constant profiel met een robuuste laan (herstellen) en het beleefbaar maken van het omliggend landschap, met name de hoogteverschillen en de open- of geslotenheid.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	0	behoud en uitbreiding van routes door het landschap (langs beek, akkers, singels, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
	zichtbaarheid beekloop	0	zichtbaar maken van de overgang en loop van de beek		
	doorzichten naar landschap	++	behouden van zicht op omgeving en ligging van de verschillende buurtschappen		dichtzetten door bebouwing, erven en beplantingsstroken
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden		de openheid en zicht op landschap kan dichtslibben
Straat					
groenstructuur	bomen	++	Laan behouden, onderbroken door bospartijen		door verdwijnen van bomen verschraling van het beeld
	hagen	+	alleen bij erven, stimuleren op erven		
	bermen	++	behoud		verharding
	greppels	+	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	++	behoud asfalt		
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	+	behoud		
	parkeren	n.v.t.	n.v.t.		
	lichtbeeld	+	verlichten		te hard wit licht of geen verlichting
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen., overgang naar buurtschap subtiel markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	behoud van groene erven en doorzichten naar land		
Bebouwingsstructuur		++	behoud doorzichten naar achterliggend landschap		losse erven dijen meer uit tot clusters/ woonbuurtjes, verdichting tot gevolg
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 60 km/u

voorstel

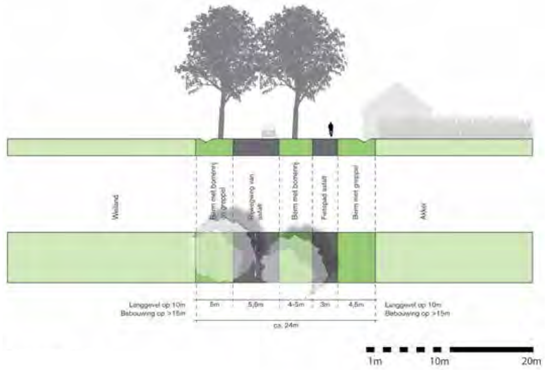

7.6.3.2.
Sneidershoek

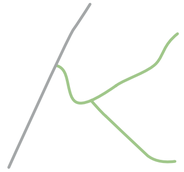

Visie
Een goed herkenbaar buurtschap gevormt door de aanliggende erven gericht op de weg. Het buurtschap ligt als een groen eiland in het open landschap (vml heide en es) en onderscheidt zich in materiaalgebruik. De achterzijde van de erven zijn groen omlijst. Op enkele strategische plekken is er zicht op het omliggende landschap en beekloop. De entrees zijn herkenbaar door het verschil in ruimtelijke beleving (open-besloten) en materiaalgebruik.

Inzetten op:
Versterken van de eenheid van het buurtschap door ruimtelijk contrast en materialen. Het beleefbaar maken van de bovenloop in vorm van beekherstel en toegankelijkheid in vorm van paden. Landschappelijk inpassen van de manege met routes. Erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap	mogelijkheid voor ommetjes	0	mogelijkheden onderzoeken voor routes langs beek		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
	zichtbaarheid beekloop	0	oversteek en beekloop versterken		
	doorzichten naar landschap	++	zicht tussen enkele kavels behouden evenals de prominente zichten op de overgang van het buurtschap en landschap, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden en versterken van beekloop vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat	groenstructuur: bomen	0	realiseren van een losse informele groenstructuur, aanzetten beekloop		
	groenstructuur: hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	groenstructuur: bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	groenstructuur: greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	groenstructuur: overig	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen: rijbaan	-	realiseren van een eigen verharding, gebakken klinkers met keien		beton en een breed asfalt profiel
	materialen: loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen: fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	materialen: parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht, buiten buurtschap donker		te hard wit licht of geen verlichting
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	n.v.t.		
	verkeer	0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding vervreemden zich van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud een informele afwisselde opbouw, lint verdichten		meer verspreidstaande gebouwen waardoor de leesbaarheid van het buurtschap minder wordt
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

2

huidige situatie, 60 km/u

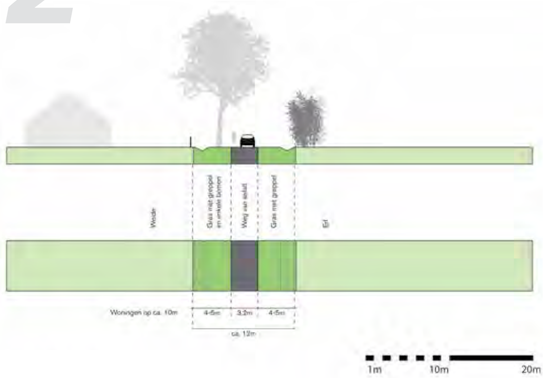

voorstel, 30 km/u

3

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

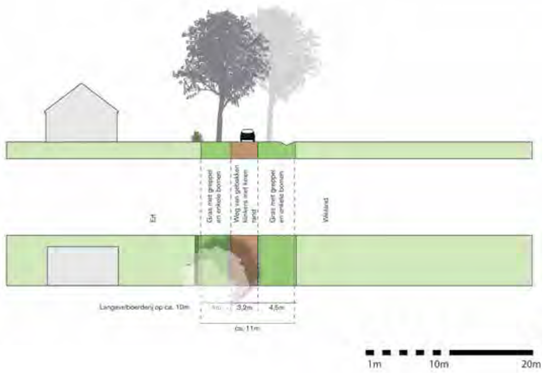

4

huidige situatie, 60 km/u

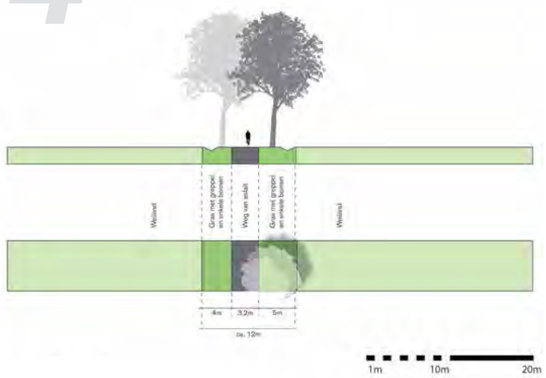

voorstel

5

huidige situatie

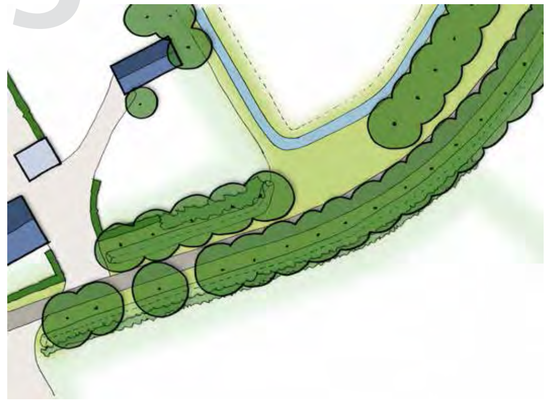

voorstel overgang buurtschap-landelijke weg

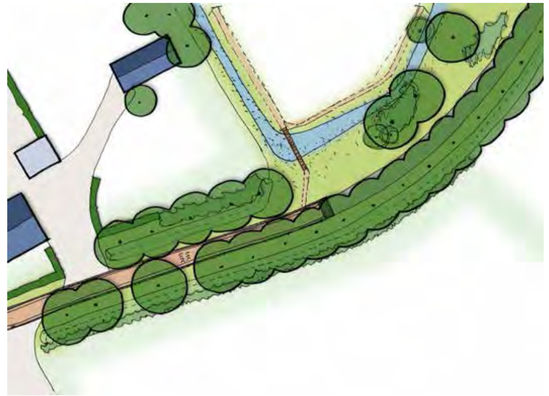

7.6.3.1.
Hoekdries

Visie
Smalle landelijke weg tussen de twee buurtschappen in. De weg biedt volop zicht op de naast liggende beekloop en open es. De beekloop is hersteld, kent een bochtig verloop met een gevarieerde vegetatie.

Inzetten op:
Herstel van de beek en een enkele bomenrij aan de zuidzijde.

		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
Landschap					
	mogelijkheid voor ommetjes	0	mogelijkheden onderzoeken voor routes langs beek		Het uitblijven van een samenhangende routestructuur
	zichtbaarheid beekloop	-	herstellen beek en beek bepaald het beeld langs de weg		het niet zichtbaar zijn van de beekloop
	doorzichten naar landschap	++	zicht behouden op es en beekloop, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten op het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
	leesbaarheid aanpalend landschap	+	behouden op es, herstel beekloop, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij aan de zuidzijde, losse structuur langs beek		een verbrokkelde structuur een symmetrisch profiel
groenstructuur	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
groenstructuur	bermen	+	behoud grasbermen, ruige berm langs beek		verharding
groenstructuur	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
groenstructuur	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud asfalt		beton en een breed asfalt profiel
materialen	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
	lichtbeeld	0	geen verlichting		verlichting langs beek (ecologie)
	reclame en uitstalling	n.v.t.	n.v.t.		
	plaatse	n.v.t.	accentueren van de typerende splitsing dmv een plaatse		
	verkeer	0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. markering overgang buurtschap		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	geen tot behoud van de enkele kavels langs weg		het dichtbouwen van zichten en negeren van asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
	bouwstenen				

1

huidige situatie, 60 km/u

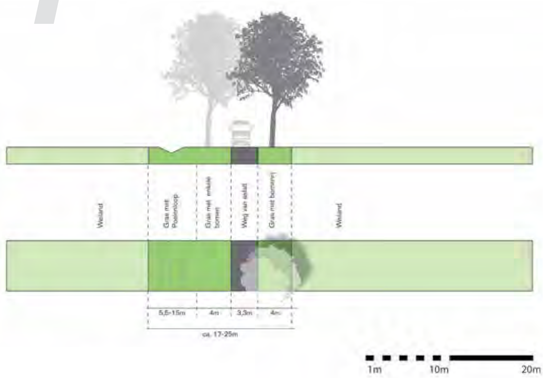

voorstel

2

huidige situatie, 60 km/u

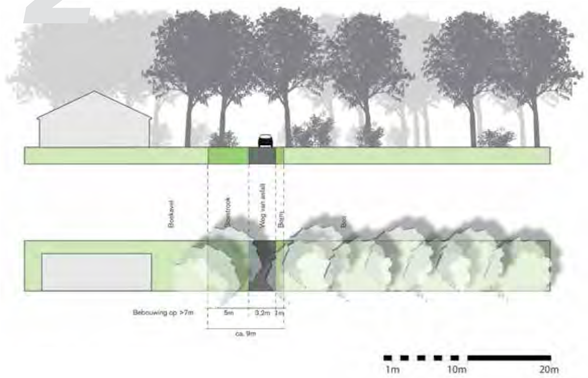

voorstel

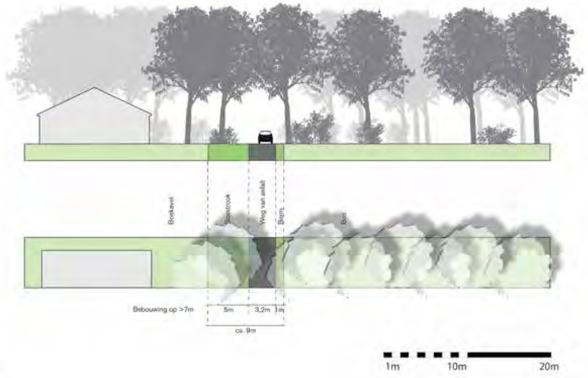

7.6.3.4.
Pastoor Eykenweg
en deels Hoekdries (buurtweg)

Visie
Een buurtschap aan en in de bosrand met zicht op omliggende kleinschalige akkers en graslanden. Het profiel is asymetrisch, een bebouwde beboste zijde en een open zijde. Op de grens van open-gesloten staat een bomenrij langs de weg. Het buurtschap zelf heeft een andere materiaal dan de aanliggende landelijke wegen.

Inzetten op:
Een buurtschap aan de bosrand met een eigen karakter. Materialen die contrasteren (klinkers en kinderkopjes) met de landelijke wegen. Een heldere entree / overgang naar het buurtschap.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes door het landschap		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		+	zicht tussen enkele kavels behouden evenals het zicht op het land (asymmetrisch profiel), vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en versterken en aanvullen van bossen, vastleggen op kaart		gevoelig voor bebouwing en kap van oude structuren voor praktisch nut
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij aan de open zijde		een verbrokkelde of dichte structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
materialen	overig	n.v.t.	n.v.t.		
	rijbaan	-	buurtschap accentueren met klinkers en keien		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	eventueel ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van bosrijke achter tuinen en bospecelen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud en versterken van de asymmetrische opbouw		het dichtbouwen van zichten en negeren typische asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

3

huidige situatie, 60 km/u

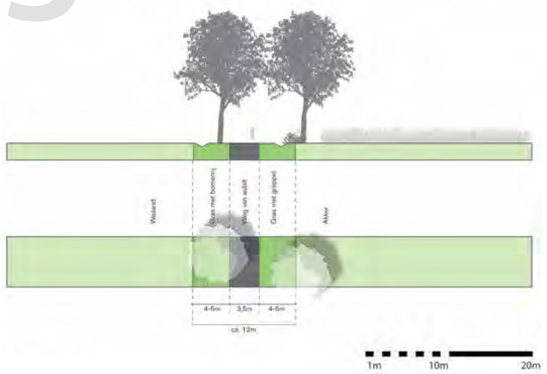

voorstel, 30 km/u

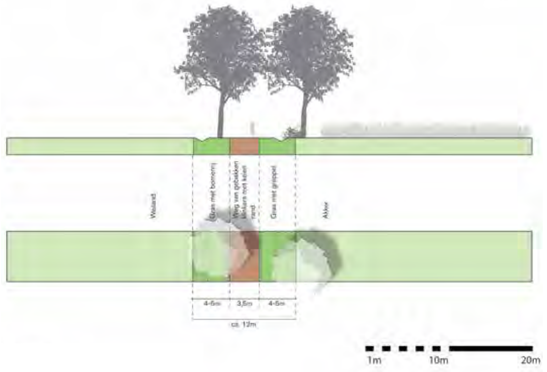

4

huidige situatie, 60 km/u

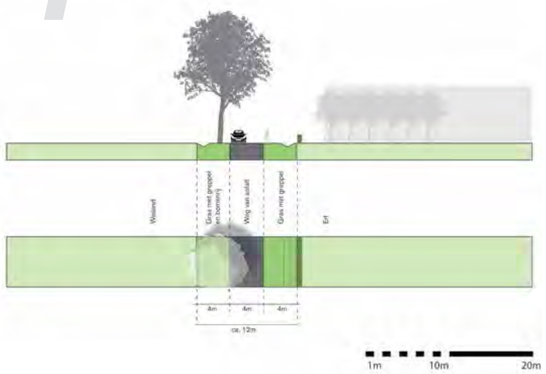

voorstel, 30 km/u

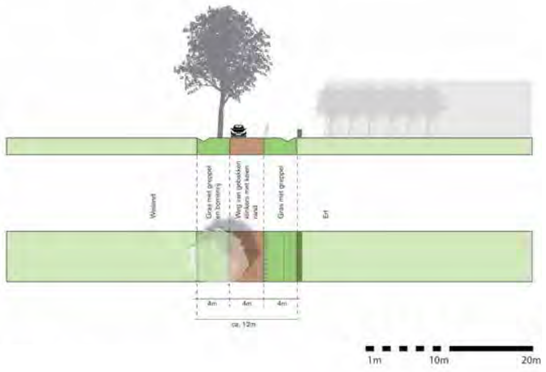

5

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

6

huidige situatie, 60 km/u

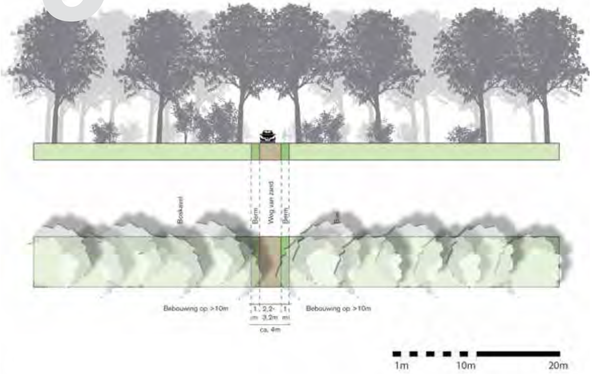

voorstel

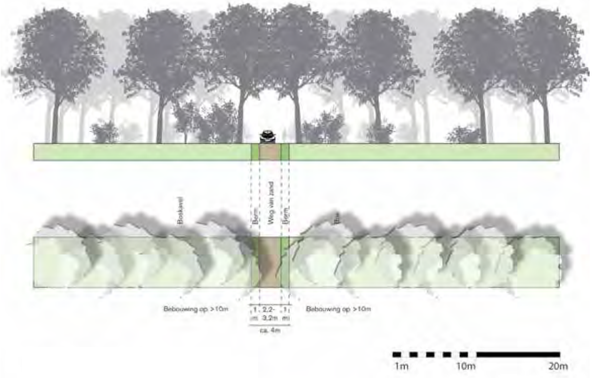

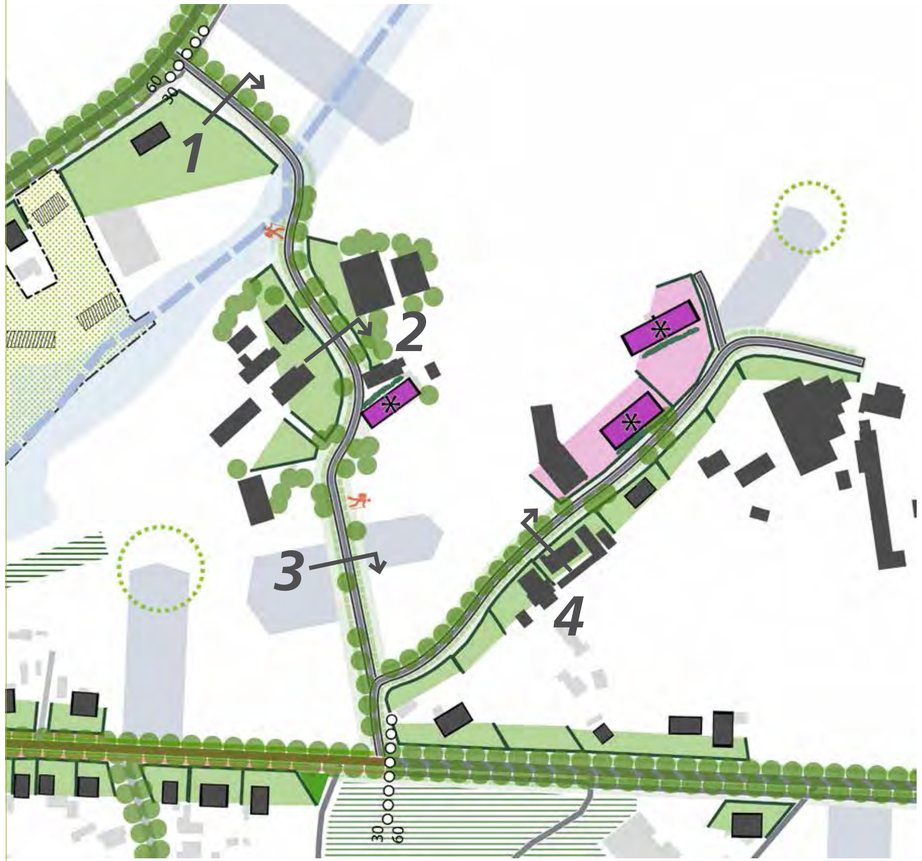

7.6.3.4. Wolfshoek en De Wetering

Visie
De buurtschappen zijn kleine boerderijgroepen met onderlinge verschillen. Wolfshoek is eigenlijk een boerenerf dat later verbonden is met het dorp. Deze ligt in een relatief open landschap direct aan de beek. De Wetering is een smalle weg met enkele boerderijen met aan het eind zicht op het landschap.

Inzetten op:
Wolfshoek: een boerenerf liggend in een open beeklandschap. Aanvullen van erfbeplanting met –verharding en smalle toegangswegen met toefjes beplanting.
De Wetering: een buurtweggetje waar de langgevelboerderijen het beeld bepalen, de overige bebouwing liggen terug en hebben een ingetogen karakter.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	versterken routes door het landschap (langs Poelenloop, akkers, singels, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		+	versterken beekloop en de ligging van de buurtschappen aan de Poelenloop		het "vastgroeien" van de buurschappen aanelkaar of aan Knegsel
doorzichten naar landschap		++	ruim zicht tussen buurtschappen en Knegsel behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en versterken beelkloop en openheid van land- schap tussen dichte buurtschappen, vastleggen op kaart		openheid tussen buurtschappen en dorp is gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanvullen bomen in buurtschappen en beperken bomen in landschap		geen onderscheid tussen landschap en buurschap
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien en keien tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van totale landelijke beeld
lichtbeeld		0	geen tot Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. smal profiel . overgang naar buurschap markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen bij woningen, losse beplanting bij boerenerven. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van verdicht buurtschap en open landschap		het dichtbouwen van zichten op landschap en beekloop
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

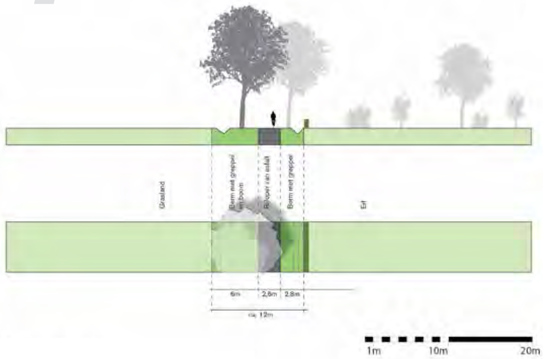

voorstel, 30 km/u

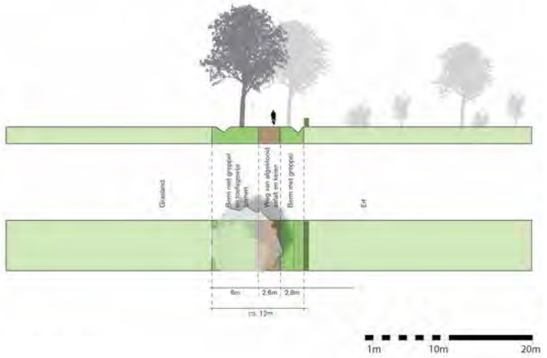

2

huidige situatie, 60 km/u

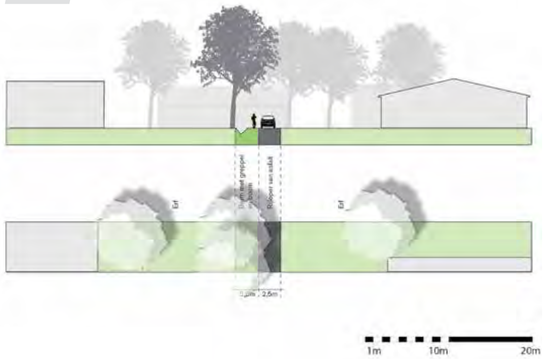

voorstel, 30 km/u

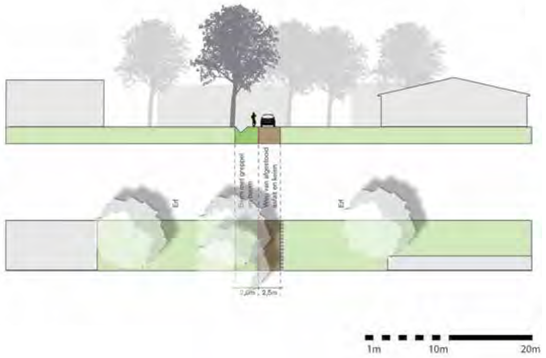

3

huidige situatie, 60 km/u

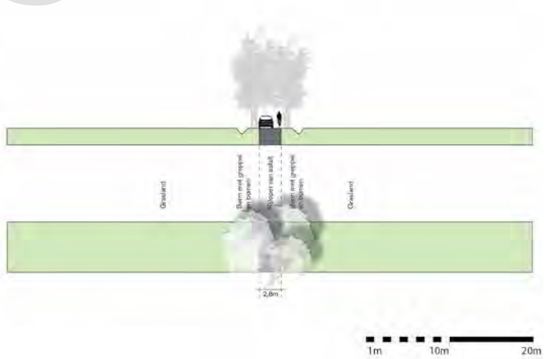

voorstel, 30 km/u

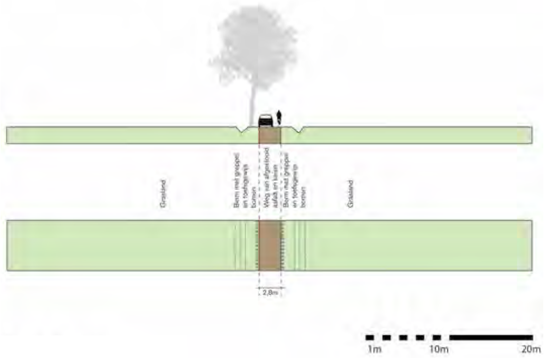

4

huidige situatie, 60 km/u

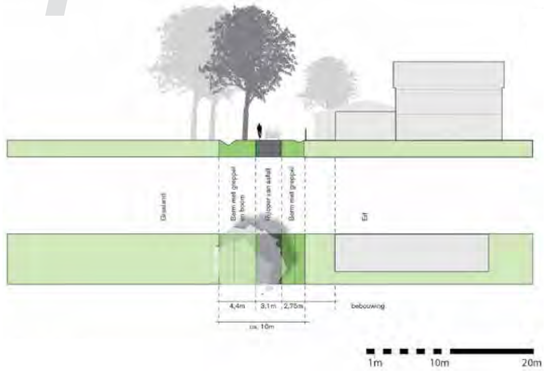

voorstel, 30 km/u

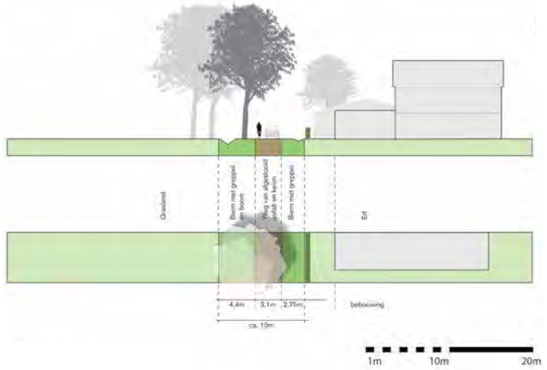

Veneind, Driehuizen en Maaskant 7.7.1

Aan de bovenloop van de Hazenloop liggen een drietal buurtschappen omgeven door bospartijen. De buurtschappen liggen aan de landelijke wegen, de clustering van de bebouwing zorgt voor een ruimtelijk moment langs de weg. Deze buurtschappen zijn relatief klein en bestaan uit enkele zeer oude (behorend tot de oudste van Brabant) langgevelboerderijen en woonhuizen.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Postels Huufke (voorheen Veneind)	Buurtweg	Voldoet niet
Driehuizen	Buurtweg (en landelijke weg)	Voldoet deels
Maaskant	Buurtweg (en landelijke weg)	Voldoet deels

Advies van klankbordgroep 7.7.2

De bewoners zien graag dat de buurtschappen verbijzonderd worden ten opzichte van de landelijke wegen maar zien dat wel op verschillende manieren. Dit kan door de overgang te accentueren, het buurtschap groener te maken of juist niet en een (subtiel) verschil in materialen te maken. Verder kwamen er verkeerskundige aspecten aan bod.

Postels Huufke (voorheen Veneind)

- Herstellen / accent plaatse langs weg
- Graag een punaise Postels Huufke zoals elders

Driehuizen

- Discussie wel of geen bomen erbij -> een paar maar niet te veel
- Verharding buurtschap verbijzonderen door bijv. keienrand
- Kruising met de la Courtstraat; slecht zicht door begroeiing rondom de lindes

Maaskant

- Mag groener, een rij eiken langs de weg
- (laarzen)pad langs Hazenloop
- Zandweg afsluiten voor gemotoriseerd verkeer, weer een zandweg van maken
- Verharding buurtschap verbijzonderen door bijv. keienrand
- Architectuur passend in een buurtschap
- Kruising bij Mr. De la Courtstraat gelijkwaardig maken

Bijna alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Bij Driehuizen is gekozen om de bomenrij deels door te zetten. Daarnaast geeft het BKP geen antwoord op of een weg af te sluiten is of niet (onderdeel van verkeersplan).

Waardeoordeel en visie per straat 7.7.3

7.7.3.1.
Postels Huufke
(voorheen Veneind)

Visie
De herstelde plaatse volgt de wandelroute en is een mooi landschappelijk en recreatief element en dient als één van de entrees van Vessem. De oude bebouwing is gerestaureerd en weer bewoonbaar gemaakt. De plaatse is een fijne rustplaats voor fietsers en wandelaars. De aangrenzende akkers geven ruimte aan de Hazenloop en worden extensief beheerd.

Inzetten op:
Herstellen van de plaatse en langgevelboerderijen met bijgebouwen. De plaatse is eenvoudig opgebouwd, gras met eiken of lindes en eventueel een haag. Natuurontwikkeling op de oude es waardoor het beekje de Hazenloop stroomt.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor routes naar beek en bossen		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		0	herstellen beekloop		
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen bebouwing behouden, vastleggen op kaart		er zijn nog doorzichten richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
groenstructuur	bomen	0	aanplant van bomendak		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	-	realiseren van grasveld		verharding, bosplantsoen
	greppels	0	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	+	Hazenloop krijgt de ruimte		
materialen	rijbaan	+	behoud van gebakken klinkers		beton en asfalt
	loopstroken	n.v.t.	realiseren van een loopstrook van klinkers		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		-	herstellen van de plaatse met gras en bomendak		verder verval van de plaatse en boerderijen
verkeer		0	binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van plaatse dmv keien en klinkers		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. Stimuleren van groene achtererven		vertrutting en vervreemding tov van het landschap
Bebouwingsstructuur		+	Behoud		het dichtbouwen van zichten
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 30 km/u

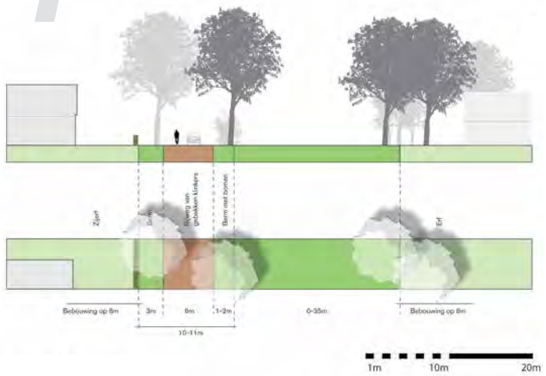

voorstel

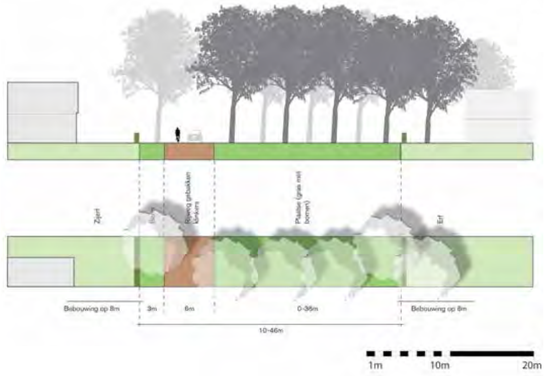

7.7.3.2.
Driehuizen

Visie
vloeiende bocht die zicht biedt op de bebouwing en het bosje aan de weg. De weg is aan één zijde bebouwd waardoor deze zicht biedt op de Hazenloop en het land. De smalle landelijke weg heeft eveneens een asymmetrisch profiel door de enkele bomenrij.

Inzetten op:
Op het behoud van een buurtschap in een bocht dat zicht biedt op de beek en land. Het maken van een asymmetrisch profiel van de weg met één zijde bomen met aan weerszijden een berm met greppel. Accentueren van buurtschap en entree door kinderkopjes. Erfbeplanting als verbindend element met het aangrenzende landschap bij (voormalige) agrarische bedrijven.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		-	mogelijkheden onderzoeken voor routes langs beek		het uitblijven van een (samenhangende) routestructuur
zichtbaarheid beekloop		-	herstellen beekloop		
doorzichten naar landschap		+	zicht vanaf een zijde behouden, vastleggen op kaart		er is nog zicht richting het land, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanplant van enkele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, afstrooien met keien tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen tot Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen. stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van de asymmetrische opbouw		het dichtbouwen van zichten en negeren van de asymmetrische opbouw
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

2

huidige situatie, 80 km/u

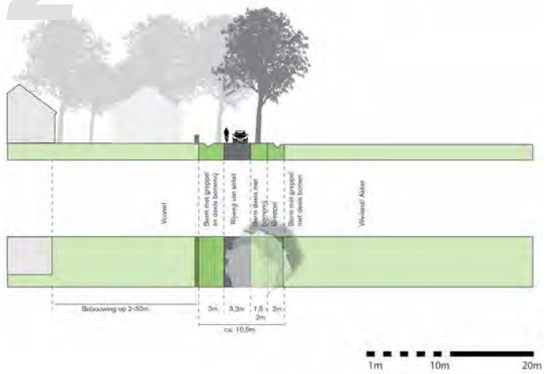

voorstel, 60 km/u

7.7.3.3. Maaskant

Visie
Buurtschap op de rand van es, bossen en beekdal. Maaskant valt op door de clustering van bebouwing aan beide zijde van de weg, de voorerven en de losse bomen. Maaskant ligt zichtbaar op de grens tussen de beek en esgronden met bossen.

Inzetten op:
Contrast tussen landelijke weg en buurtschap versterken. Dit contrast zit in het verschil in materialen (toevoeging met kinderkopjes) en boombeplanting (laan vs losse bomen). Het beleefbaar maken van de beek en esgronden door landschapsontwikkeling (zoals beek de Hazenloop/ Maaskantje) en recreatieve routes (ommetjes).

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	versterken en aanvullen routes door het landschap (langs Hazenloop, bospartijen etc).		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		+	versterken beekloop en de ligging van de buurtschappen aan de Hazenloop		het "vastgroeien" van de buurschappen, onduidelijke oorsprong buurtschappen
doorzichten naar landschap		++	ruim zicht tussen buurtschappen behouden, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en versterken beelkloop en openheid van landschap tussen verdichte buurtschappen, vastleggen op kaart		openheid tussen buurtschappen is gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	aanvullen van losse structuur van bomen		geen onderscheid tussen landschap en buurschap
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	behoud van asfalt, afstrooien met keien tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	niet toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen tot Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. smal profiel en overgang naar buurschap markeren. Buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen bij woningen losse beplanting op boerenerven. Stimuleren van groene tuinen		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van verdicht buurtschap en open landschap		het dichtbouwen van zichten op landschap en beekloop
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

3

huidige situatie, 50 km/u

voorstel, 60 km/u

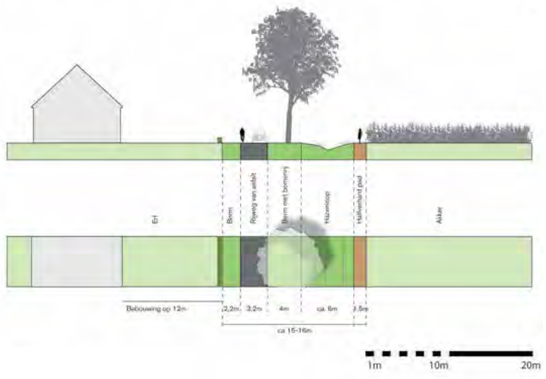

4

huidige situatie, 50 km/u

voorstel, 30 km/u

5

huidige situatie, 50 km/u

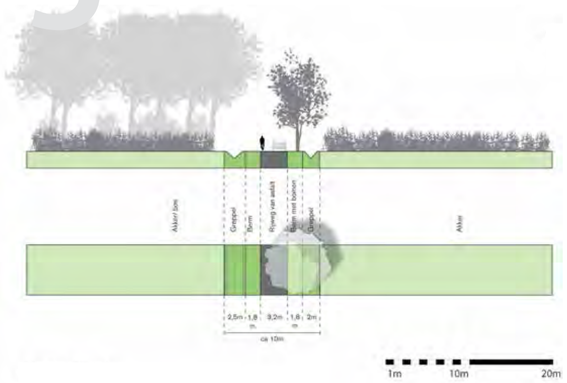

voorstel, 60 km/u

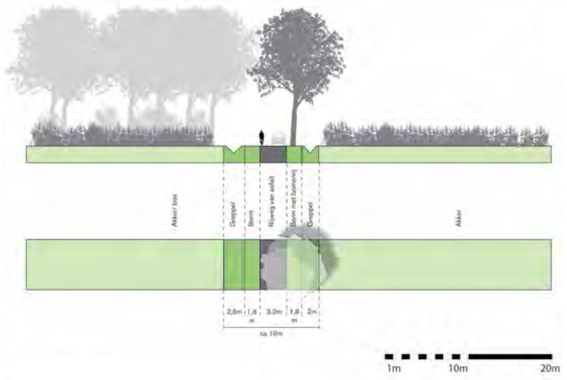

Vondereind en Lantie 7.8.1

Net ten oosten van Vessem liggen twee buurtschappen. Vondereind, in de beekdal van de Kleine Beerze nabij de entree van Vessem. En Lantie die een stuk hoger en in de bossen ligt. Resume van de visie van deel 1 op de straten.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Vondereind	**Buurtweg**	**Voldoet niet**
Lantie	**Buurtweg (en landelijke weg)**	**Voldoet deels**

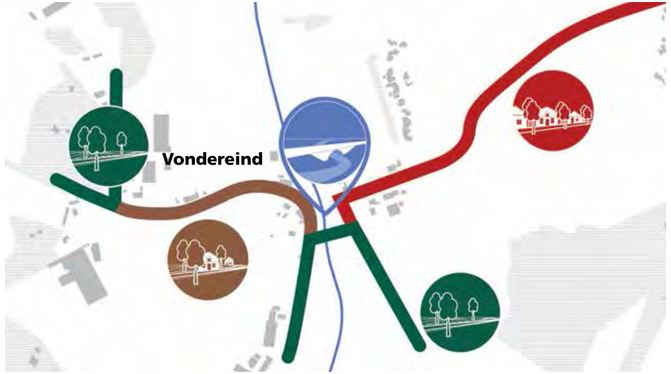

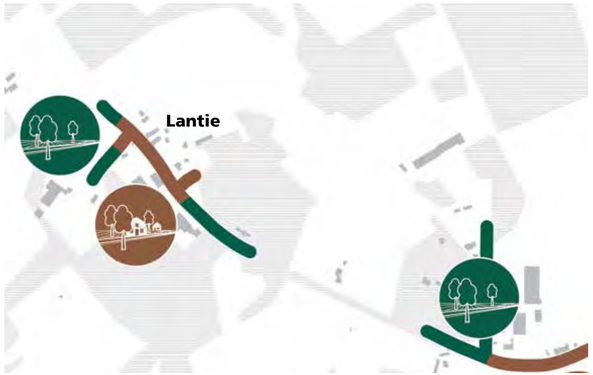

Advies van klankbordgroep 7.8.2

Beide buurtschappen zijn mooie plekken om te wonen maar hebben veel last van verkeer. Op Vondereind rijdt veel vrachtverkeer dat zeker i.c.m. recreatiefverkeer gevaarlijke situaties opleverd. Lantie heeft daarnaast veel forensenverkeer in de smalle straat. Maar daarnaast zijn er veel suggesties gedaan om de buurtschappen mooier te maken en hun leefbaarheid te vergroten.

Vondereind

- Te veel verkeer
- Gevaarlijk door combinatie met vrachtverkeer en veel recreatief verkeer
- Weg is te smal verderop is deze breder
- Gevaarlijke bocht voor nr. 2
- Omleiding maken via de Ellenbroek -> loskoppelen (vracht)verkeer en recreatief verkeer
- Lanen aanhelen, boerderijen loodsen inpakken met groen

Lantie

- Mooie profielen (straatbeeld)
- Verkeersdruk en conflicten moeilijk in profiel oplosbaar, te smal
- Evt afdeklaag anders vormgeven tbv attentie

Alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in.

Waardeoordeel en visie per straat 7.8.3

7.8.3.1.
Vondereind

Visie
Een vloeiend bochtig verloop van de weg met een robuuste bomenlaan. Vondereind is een buurtschap aan de beek de Kleine Beerze. Het buurtschap is gericht op de Kleine Beerze met vele zichten over het beekdal. De plek waar vroeger de beek werd gepasseerd is hersteld en vormt de verbinding, de entree voor Vessem en opstapplaats voor de recreant om door het beekdal te wandelen.

Inzetten op:
Buurtschap aan de beekdal. Het herstellen van het beekdal en entree van Vessem. Het omleiden van verkeer om Vondereind heen zodat deze als een buurtschap kan worden ingericht (weg versmallen, afstrooien van asfalt en toevoegen van kinderkopjes). Herstellen en aanvullen van de bomenlaan. Bij (voormalige) agrarische bedrijven stimuleren stevige erfbeplanting aanbrengen als verbindend element met het aangrenzende beekdal.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		0	mogelijkheden onderzoeken voor extra routes door het landschap langs beek en bossen		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		++	versterken van buurtschap aan beekloop		
doorzichten naar landschap		++	zicht tussen kavels behouden evenals het uitbuiten van de prominente zichten over het beekdal, vastleggen op kaart		er zijn nog vele doorzichten richting het land en beekdal, gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden en versterken dmv houtsingels, vastleggen op kaart		gevoelig voor dichtzetten of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	++	behoud van de dubbele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud van asfalt, asfalt afstrooien en keienrand tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	eventueel realiseren van een loopstrook van klinkers		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	subtiel creeren van parkeerterrein voor recreatief gebruik		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
	lichtbeeld	0	ingetogen armaturen met warm licht tot geen		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buiten bebouwde kom 60 km met gelijkwaardige kruisingen. smal profiel, inrichting maant tot rustig rijden, overgang naar buurschap markeren.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren aanplant van hagen aan voorzijde. Stimuleren van groene singels op achtererven		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van enkele boeren erven aan de weg		het dichtbouwen van zichten op beekdal
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

(Beeld)kwaliteitsplan Vondereind

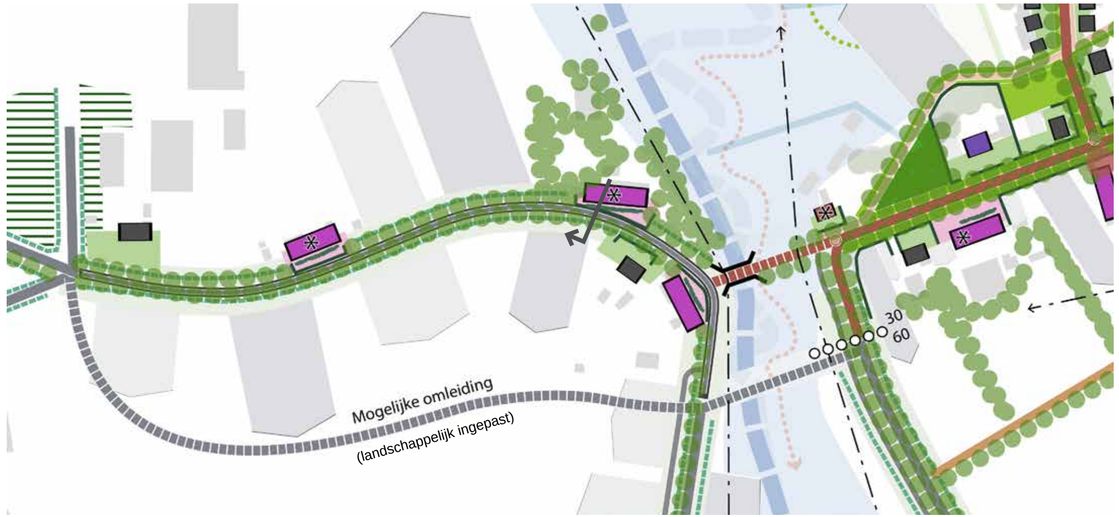

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

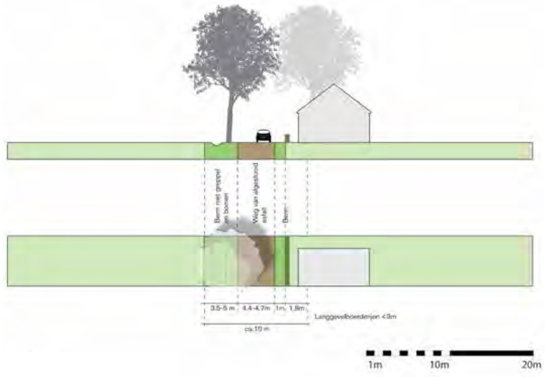

7.8.3.2.
Lantie

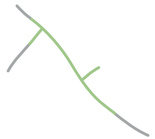

Visie
Een buurtschap in een afwisselend boslandschap. De langgevelboerderijen, rijke voortuinen en het smalle wegprofiel bepalen het beeld in het buurtschap.

Inzetten op:
Het versterken van het beeld door het toepassen van andere verharding (klinkers of afgestrooid asfalt) met brede kinderkopjes randen. Het markeren van de entrees.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		+	versterken en aanvullen routes door het landschap, bossen etc.		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		n.v.t.	n.v.t.		
doorzichten naar landschap		++	behoud zichten op akkers aan noordzijde en geen zicht door bossen, vastleggen op kaart		bebouwen en/of kap van bossen
leesbaarheid aanpalend landschap		+	behouden kleinschalige akkers en bospartijen		schaalvergroting of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	eventueel aanvullen van losse structuur van bomen in buurtschap en enkele rij buiten buurtschap		geen onderscheid tussen landschap en buurschap
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	++	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	behoud van asfalt, afstrooien met keien tpv buurtschap		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen tot lngetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. smal profiel en overgang naar buurschap markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen bij woningen en losse beplanting op boererenerven. stimuleren van groene (bosrijke) achtererven		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud van verdicht buurtschap en bos landschap		het dichtbouwen van zichten op bossen en akkers
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

(Beeld)kwaliteitsplan Lantie

huidige situatie, 60 km/u

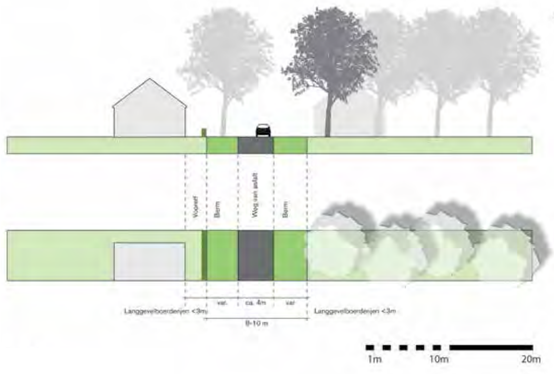

voorstel, 30 km/u

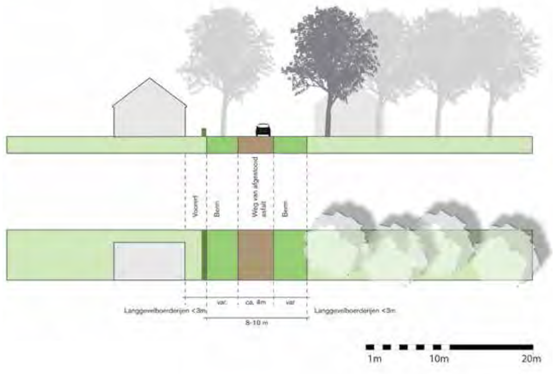

Donk en Meerven 7.9.1

Ten noorden van Vessem langs de Kleine Beerze liggen Donk en Meerven. Donk op afstand van de beek op een zandrug en Meerven haaks op en nabij het beekdal. Hiernaast een resume van de typering van de dorpsruimte en een vergelijking t.o.v. de huidige situatie.

Resume van de visie op de verschillende straten vanuit deel 1

	Type Dorpsruimte	t.o.v. Huidige situatie
Donk	Buurtweg	Voldoet niet
De Achterse Donk	Buurtweg	Voldoet niet
Meerven	Landelijke weg	Voldoet
Meerven	Buurtweg	Voldoet redelijk

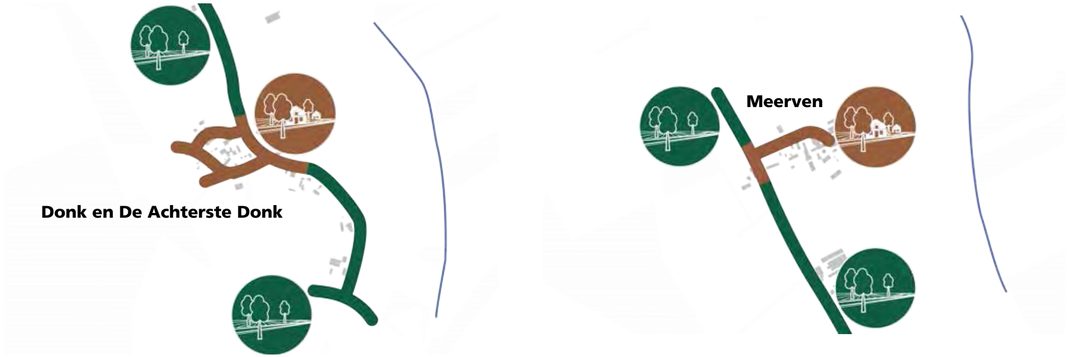

Advies van klankbordgroep 7.9.2

De beide buurtschappen hebben relatief weinig last van verkeer en er wordt direct ingezet op het verbeteren van hun leefomgeving. Ontwikkelingen die het landschap en recreatie kunnen versterken worden als positief gezien. Hieronder een puntsgewijze opsomming per straat.

Meerven en Donk (landelijke weg)

- Geen opmerkingen

Donk en De Achterste Donk

- Toeristische en landschappelijke ontwikkelingen worden als kans gezien om leefbaarheid te vergroten
- Veel nieuwe ontwikkelingen
- Laan wordt gewaardeerd -> verbeteren/versterken
- Oude paden nadrukkelijker aanzetten
- Verlichting algemeen waar vanuit veiligheid nodig is
- Straat weer in gebakken klinkers of kinderkopjes onder het asfalt?
- Ontwikkeling beekdal positief gezien, goede ontsluiting ((ruiter)paden) wenselijk
- Beplanting haaks op beekdal i.v.m. zicht
- Cultuurhistorie is belangrijk in het gebied

Meerven (buurtweg)

- Slechte afwatering; vanaf weg en duikers
- Verlichting is belangrijk, huidige plekken handhaven maar met meer licht
- Bomenlaan handhaven/versterken
- Bocht Meerven is te krap
- Schuur aan noordzijde verwijderen
- Bomenrij aan noordzijde toevoegen
- Weg verbreden met grasstenen i.v.m. wachten en parkeren
- Op de kop van de weg een pad en picknickplek voor recreanten
- Ontwikkeling kop voormalige veehouderij met zicht op het landschap

Bijna alle bovenstaande wensen en opmerkingen zijn zo goed als mogelijk in het beeldkwaliteitplan verwerkt. In de volgende paragraaf gaan we hier verder op in. Een parkeerstrook voor wachtende kampeerders is niet opgenomen. Een specifiek verlichtingsplan en afwatering zijn geen onderdeel van het BKP maar zijn als opmerking wel opgenomen voor verdere fases en doorgesproken binnen de gemeente.

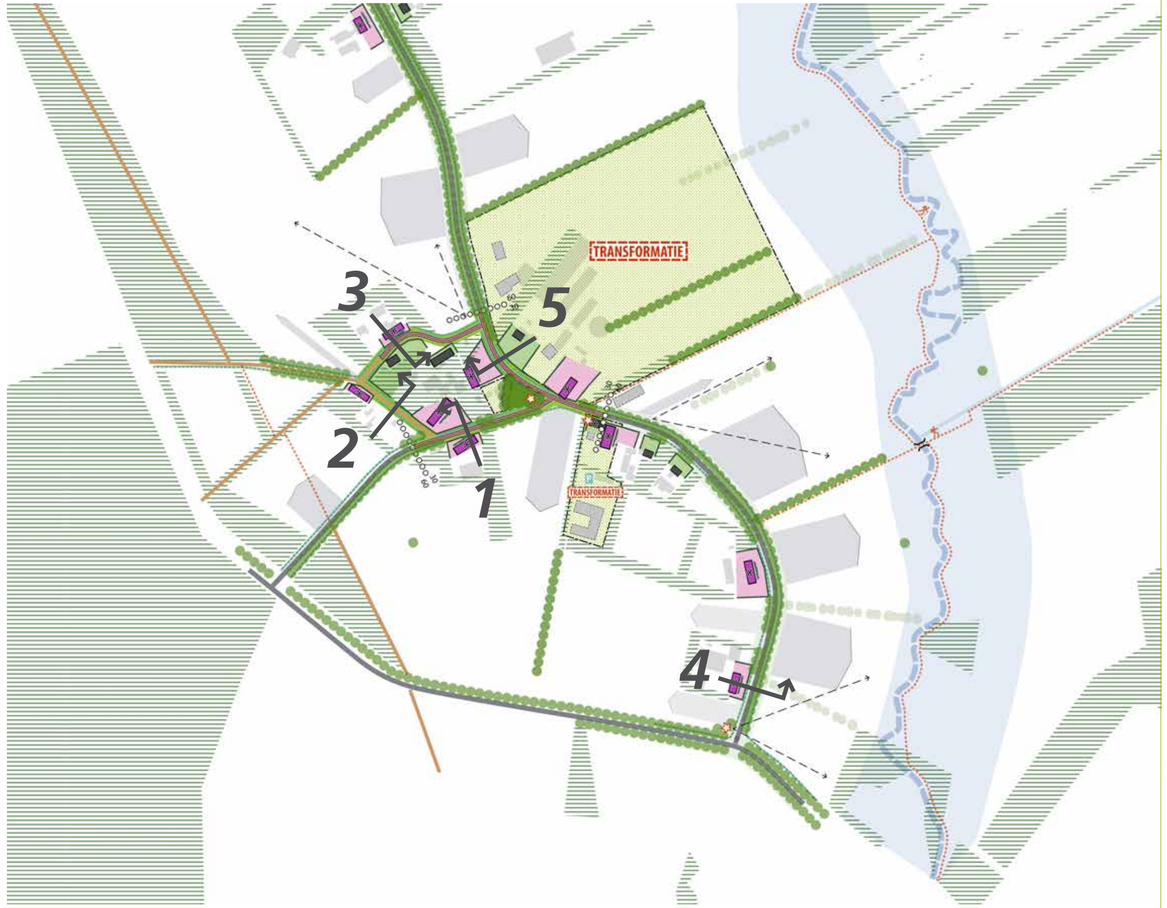

Waardeoordeel en visie per straat 7.9.3

7.9.3.1.
Donk en De Achterste Donk

Buurtweg

Visie

Donk ligt als een groene enclave aan de doorgaande landelijke weg. De oude boerderij en plaatse vormen een markante plek aan de weg. Men kan hier even uitrusten en op de kaart kijken welke route men wil nemen. De 'lus' waar alle bebouwing aan ligt is herkenbaar anders vormgegeven dan de landelijke wegen. Het buurtschap zelf wordt omlijst door groen.

Inzetten op:

De herkenbaarheid van het buurtschap door ruimtelijke versterking van de "lus". Het huidige verloop van de weg handhaven en versterken, van klinker- tot zandweg. Het ontwikkelen van de plaatse met langgevelboerderijen als recreatiefpunt.. Versterken van het landschappelijke beeld door landschapsontwikkeling; erfbeplanting, singels, bospercelen, recreatieve paden, transformatie van (dissonerende) agrarische opstallen en beekherstel. Verbeteren en versterken woonklimaat.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		-	versterken en aanvullen routes door het landschap, langs Kleine Beerze, singels en bossen etc.		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		0	herstel van beekloop		
doorzichten naar landschap		+	behoud zichten op beekloop en bospartijen, vastleggen op kaart		bebouwen en/of kap van bossen en singels
leesbaarheid aanpalend landschap		+	versterken beekdal, singels en bospartijen		schaalvergroting of bebouwing
Straat					
groenstructuur	bomen	0	eventueel aanvullen van losse structuur van bomen		geen onderscheid tussen landschap en buurschap
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud grasbermen		verharding
	greppels	0	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	onderscheid door gebakken klinkers met keien		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen tot Ingetogen armaturen met warm licht		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		-	herstellen van plaatse met bomendak en grasveld		
verkeer		0	buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. smal profiel en overgang naar buurschap markeren		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen bij woningen en losse beplanting op boerenerven. stimuleren van groene (bosrijke) achtererven		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Overige		+	behoud van verdicht buurtschap en open landschap		het dichtbouwen van zichten op omgeving
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

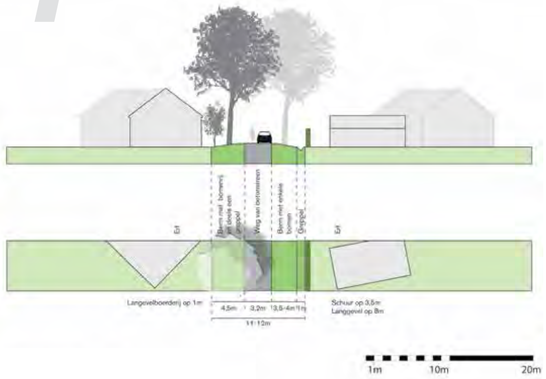

voorstel, 30 km/u

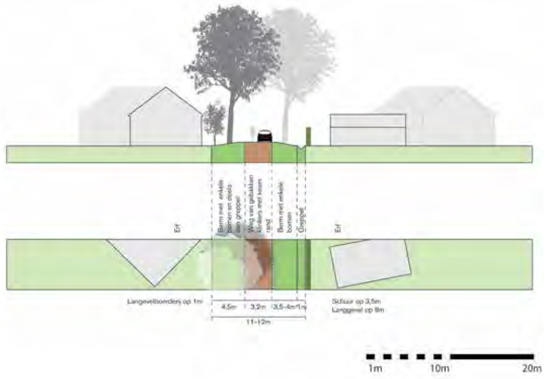

2

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

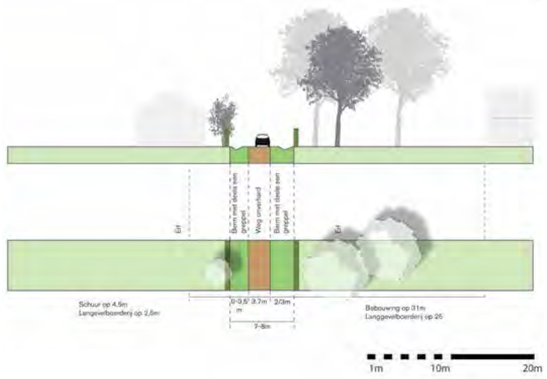

3

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

7.9.3.2.
Meerven en Donk

Landelijke weg

Visie

Lommerrijke laan met zichten over het land (beekdal, bossen, weides en akkers.).

Inzetten op:

Aanvullen van laanbeplanting en behouden en ontwikkelen van doorzichten.

Bij (voormalige) agrarische bedrijven stimuleren van erfbeplanting als verbindend element haaks op het aangrenzende beekdal.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes zichtbaarheid beekloop		-	versterken en aanvullen routes door het landschap, langs Kleine Beerze, singels en bossen etc.		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
		0	herstel van beekloop		
doorzichten naar landschap		+	behoud zichten op beekloop, vastleggen op kaart		bebouwen en/of dicht zetten zichten
leesbaarheid aanpalend landschap		+	versterken beekdal, singels en riching landschap		schaalvergroting of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	dubbele bomenrij aanvullen		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud bermen		verharding
	greppels	++	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	+	behoud asfalt		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	geen verlichting		te hard wit licht
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		-	herstellen van plaatse met bomendak en grasveld		
verkeer		0	stimuleren aanplant van hagen bij woningen en losse beplanting op boerenerven. Stimuleren van groene singels op (bosrijke) achtererven		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven					
Bebouwingsstructuur		+	stimuleren aanplant van hagen bij woningen en losse beplanting op boerenerven. Stimuleren van groene singels op (bosrijke) achtererven		vertrutting en vervreemding vervreemden zich van het landschap
Overige		+	Behoud van verdicht buurtschap en open landschap		het dichtbouwen van zichten op omgeving
				zie bouwstenen	
bouwstenen					

4

huidige situatie, 60 km/u

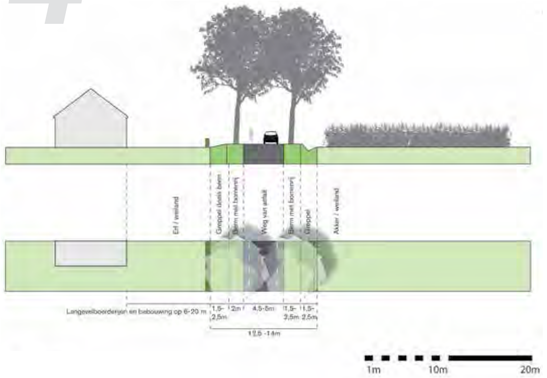

voorstel

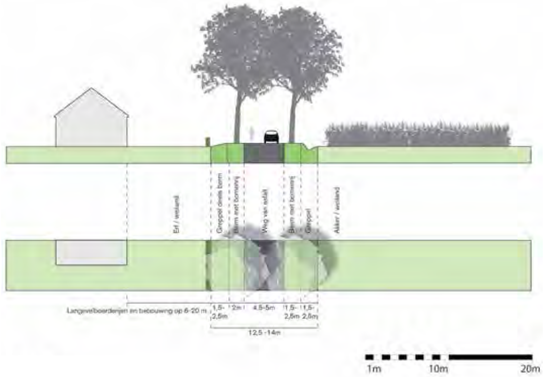

5

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

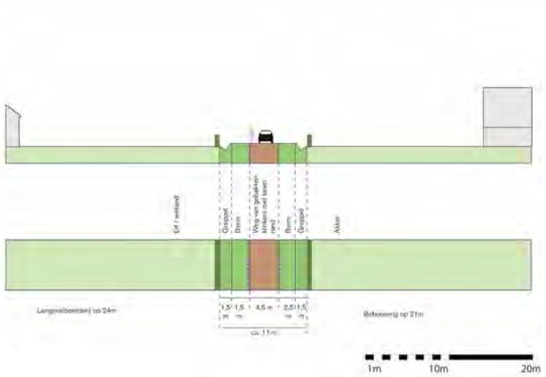

(Beeld)kwaliteitsplan Meerven

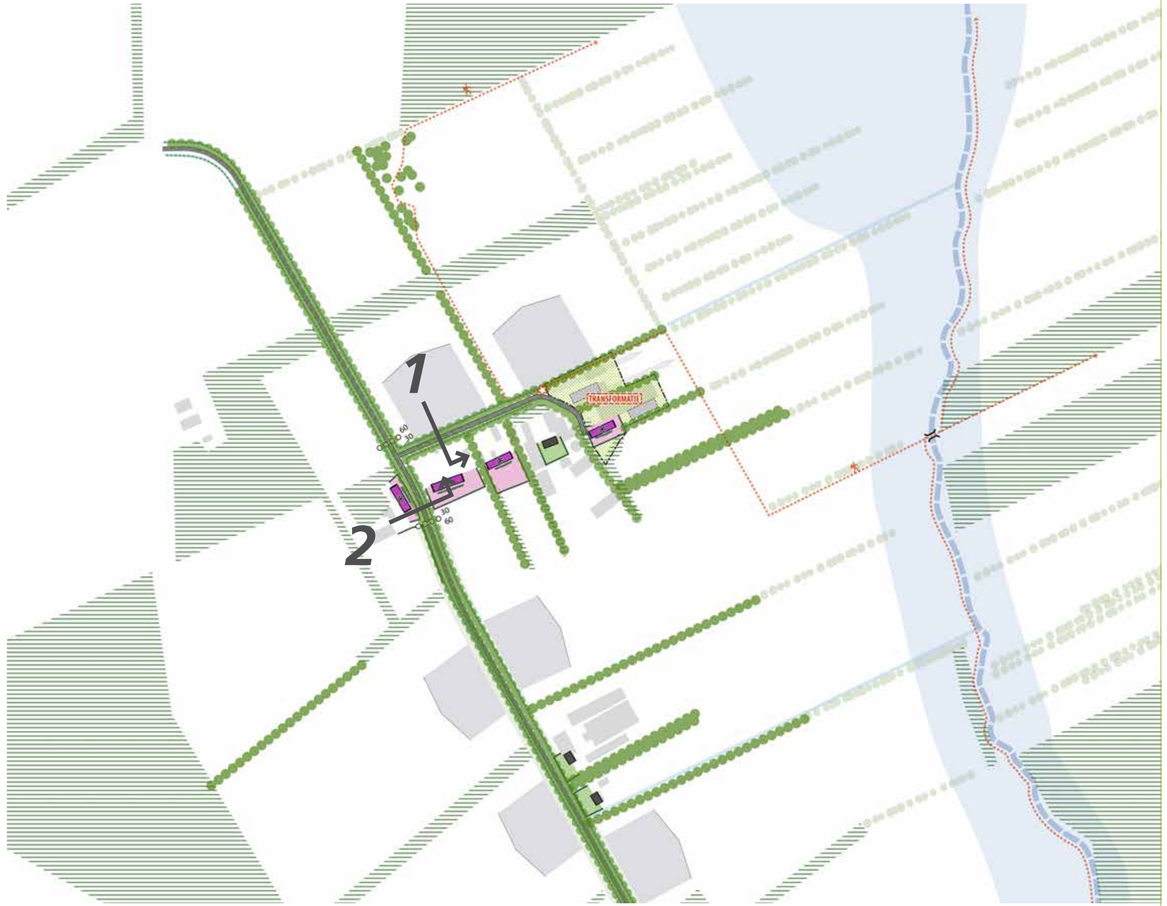

7.9.3.3.
Meerven

Buurtweg

Visie

Buurtschap haaks op de Kleine Beerze. De opbouw is eenvoudig en asymmetrisch. De zuidzijde van de straat is bebouwd terwijl de noordzijde open is en volop zicht biedt op het omliggende landschap. Het buurtschap wordt met een wandelpad verbonden met de beek, op de kop van het buurtschap ligt een picknickplek met kleine parkeervoorziening. Voormalig agrarisch bedrijf op het einde van het Meerven wordt herontwikkeld met passende bebouwing in een beekdal landschap.

Inzetten op:

Eenvoud en het asymmetrische karakter. Het ontwikkelen van het omliggende beeklandschap en routes. De herkenbaarheid van de buurtschap versterken door materiaalgebruik (keienrand), accent op de kruising en entrees, dubbele bomenrij en zichtbaarheid van de langgevel boerderijen. Transformatie voormalige agrarisch bedrijf met passende bebouwing en landschapsontwikkeling.

Landschap		waarde	ingrepen / acties	bouwstenen	ongewenste ontwikkeling
mogelijkheid voor ommetjes		-	versterken en aanvullen routes door het landschap, langs Kleine Beerze en singels		het uitblijven van een samenhangende routestructuur
zichtbaarheid beekloop		0	herstel van beekloop		
doorzichten naar landschap		+	behoud en verbeteren zichten op beekloop, vastleggen op kaart		bebouwen en/of dicht zetten zichten
leesbaarheid aanpalend landschap		+	versterken beekdal, singels en riching landschap		schaalvergroting of bebouwen
Straat					
groenstructuur	bomen	0	realiseren dubbele bomenrij		een verbrokkelde structuur
	hagen	n.v.t.	n.v.t.		
	bermen	+	behoud bermen		verharding
	greppels	++	Behoud en herstel		dichtgooien voor praktisch nut
	overig	n.v.t.	n.v.t.		
materialen	rijbaan	0	onderscheid door gebakken klinkers met keien		beton en een breed asfalt profiel
	loopstroken	n.v.t.	n.v.t.		
	fietspaden	n.v.t.	n.v.t.		
	parkeren	n.v.t.	geen parkeerplaatsen toestaan		realiseren van parkeerplaatsen verstoring van beeld
lichtbeeld		0	ingetogen armaturen met warm licht		
reclame en uitstalling		n.v.t.	n.v.t.		
plaatse		n.v.t.	n.v.t.		
verkeer		0	Buurtschap binnen bebouwde kom (30 km gebied) Gelijkwaardige kruisingen vormgeven met punaise en inrichting maant tot rustig rijden. Markeren van entree van buurtschap door keien strook eventueel gecombineerd met een verhoging.		vertroebeling openbare ruimte, dissonante door onzorgvuldige vormgeving en plaatsing
Erven		+	stimuleren losse beplanting op boerenerven. Stimuleren van groene achtererven		vertrutting en vervreemding tov het landschap
Bebouwingsstructuur		+	behoud van enkel zijdig lint, buurtschap en open landschap		het dichtbouwen van zichten op omgeving, verlies van de asymmetrie (open-gesloten) profiel
Overige				zie bouwstenen	
bouwstenen					

1

huidige situatie, 60 km/u

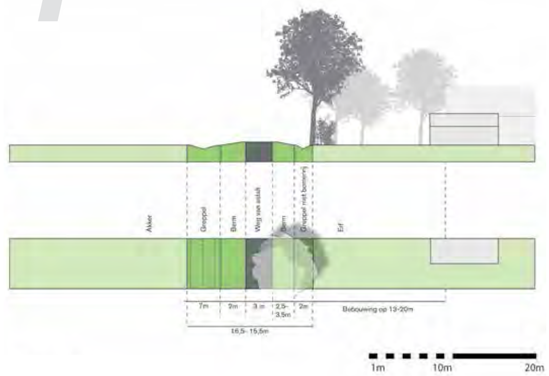

2

huidige situatie, 60 km/u

voorstel, 30 km/u

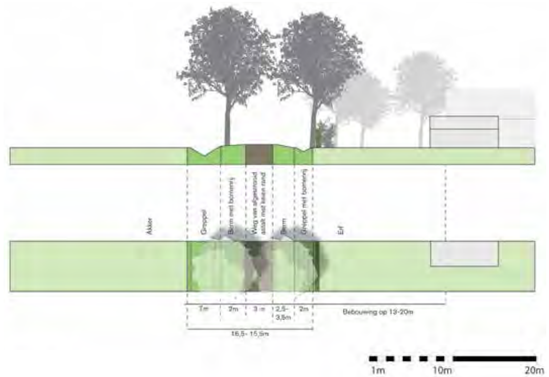

voorstel, deels 30 km/u

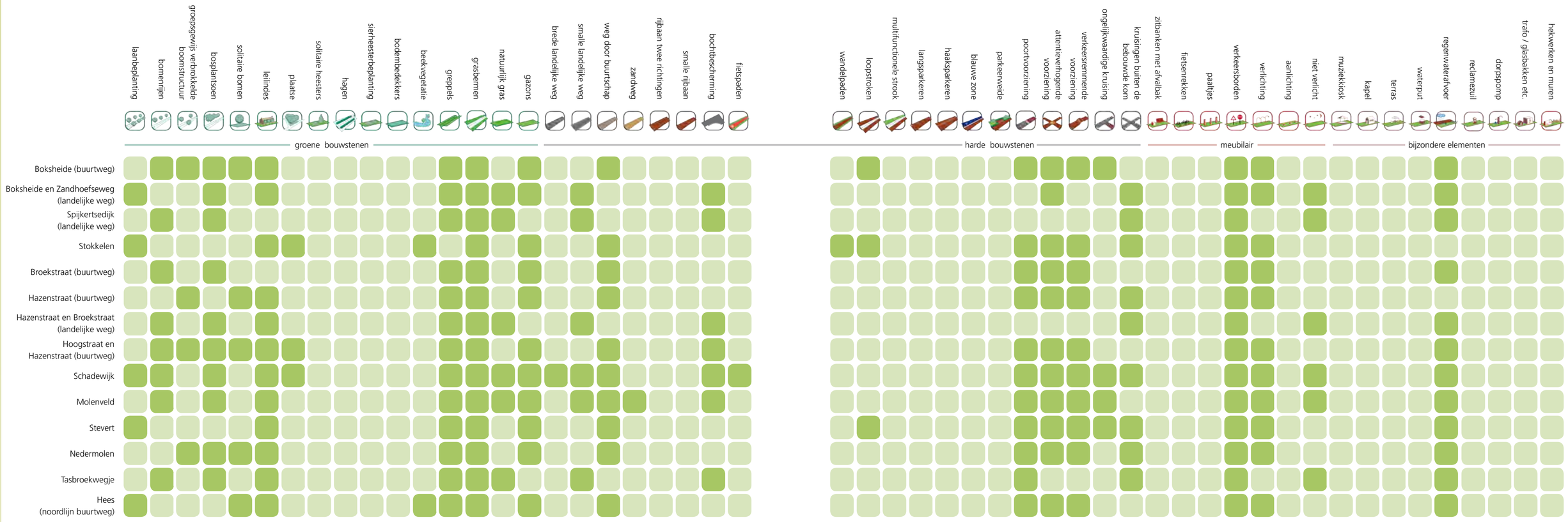
laanbeplanting
bomenrijen
groepsgewijs verbrokkelde boomstructuur
bosplantsoen
solitaire bomen
leilindes
plaatse
solitaire heesters
hagen
sierheesterbeplanting
bodembedekkers
beekvegetatie
greppels
grasbermen
natuurlijk gras
gazons
brede landelijke weg
smalle landelijke weg
weg door buurtschap
zandweg
rijbaan twee richtingen
smalle rijbaan
bochtbescherming
fietspaden
wandelpaden
loopstroken
multifunctionele strook
langsparkeren
haaksparkeren
blauwe zone
parkeerweide
poortvoorziening
attentieverhogende voorziening
verkeersremmende voorziening
ongelijkwaardige kruising
kruisingen buiten de bebouwde kom
zitbanken met afvalbak
fietsenrekken
paaltjes
verkeersborden
verlichting
aanlichting
niet verlicht
muziekkiosk
kapel
terras
waterput
regenwaterafvoer
reclamezuil
dorpspomp
trafo / glasbakken etc.
hekwerken en muren
groene bouwstenen
harde bouwstenen
meubilair
bijzondere elementen
Boksheide (buurtweg)
Boksheide en Zandhoefseweg (landelijke weg)
Spijkertsedijk (landelijke weg)
Stokkelen
Broekstraat (buurtweg)
Hazenstraat (buurtweg)
Hazenstraat en Broekstraat (landelijke weg)
Hoogstraat en Hazenstraat (buurtweg)
Schadewijk
Molenveld
Stevert
Nedermolen
Tasbroekwegje
Hees (noordlijn buurtweg)

Overzicht bouwstenen

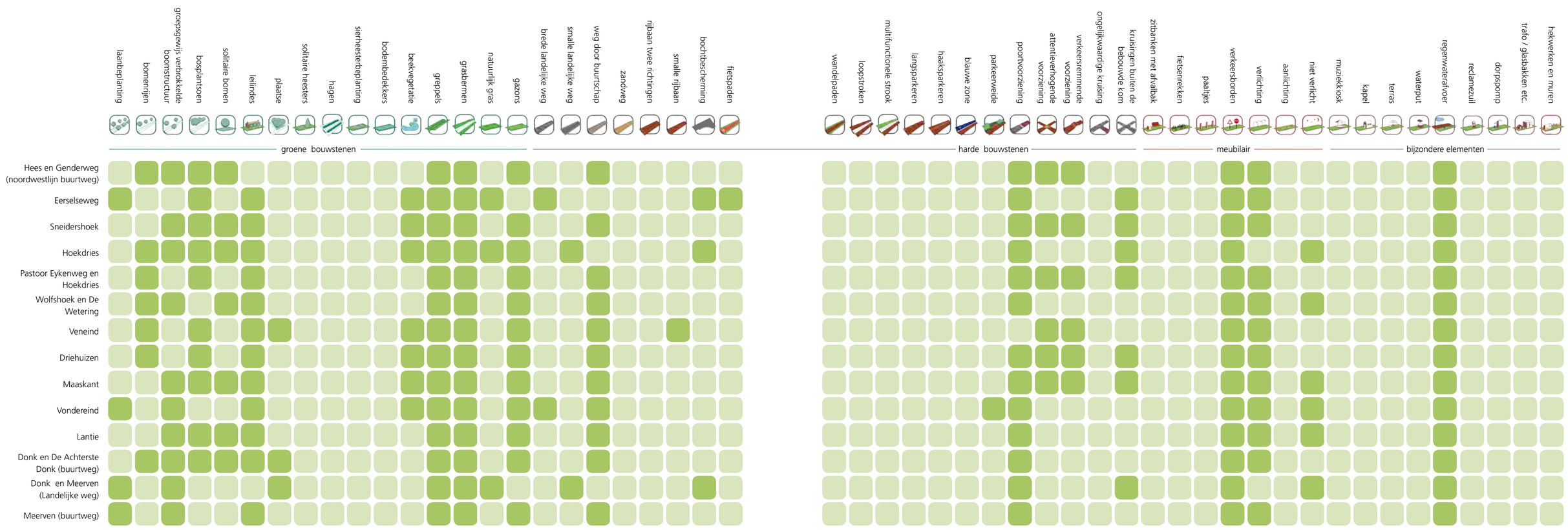

Colofon

Uitgave
Gemeente Eersel
Dijk 15
5521AW Eersel

Opdrachtgever
Gemeenteraad van Eersel

Redactie

Theo Hendriks	stedenbouwkundige, projectleiding
Wijnand Bouw	landschapsarchitect, Bosch Slabbers
Rien van Huis	landschapsontwerper, Bosch Slabbers
Peter Drijver	architect, Scala architecten

Eindredactie
Theo Hendriks

Projectgroep

Peter Stabel	ruimtelijke beheer
Paul Hamaekers	verkeer
Monique Claassens	groen
Ceres van der Krieken	cultuurhistorie
Bart Bierens	vergunningverlening
Mariëlle Voermans	dorpsraad coördinator
Bas Joosten	ruimtelijke ontwikkeling
Sandra van Leeuwen	welzijn
Natasja Vogels	recreatie en toerisme

Uitgave	december 2014
Drukker	allcollor, Lange voren 16b Eersel
Oplage	50 stuks 1e druk

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Ofschoon deze uitgave met de grootst mogelijke zorg is samengesteld, kunnen de opdrachtgever, en de samenstellers geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand zonder schriftelijke toestemming van de gemeente Eersel.

Met dank aan de vele (ca. 430) inwoners van de gemeente Eersel die in de diverse klankbordgroepen hun waardevolle inbreng hebben geleverd. De architecten uit de regio voor hun inhoudelijke bijdrage tijdens de debatavonden.

Legenda dorpsruimtes

- lint
- kerkpad
- randakkerweg
- nieuwe weg
- landelijke weg
- buurtweg
- plaatse
- plein(tje) en markt
- dorpsweide en evenemententerrein
- oversteek en loop van de beek

Legenda (B)KP kaarten

Gebouw typen

- bijzondere bebouwing en ensembles
- langgevelboerderij+ erf
- herenhuis+ erf
- (bijzondere) middenstandswoning+ erf
- villa+ erf
- rijksmonument | gemeentelijk monument | cultuurhistorisch waardevol pand

Groene bouwstenen

- laanbeplanting
- bomenrijen
- groepsgewijs, verbrokkelde boomstructuur
- solitaire bomen
- leilindes
- plaatse
- solitaire heesters / sierheesterbeplanting / bodembedekkers
- hagen
- groene | harde erfscheiding
- beekvegetatie
- greppels
- bosplantsoen
- grasbermen
- natuurlijk gras
- gazonbermen
- gazons

Harde bouwstenen

- brede landelijke weg
- smalle landelijke weg
- weg door buurtschap, variant keien met afgestrooid asfalt | gebakken klinkers
- zandweg
- (smalle) rijbaan
- fietspaden
- wandelpaden verhard
- wandelpaden half-/onverhard | recreatief punt
- loopstroken /multifunctionele strook
- langsparkeren / haaksparkeren
- parkeerweide
- poortvoorziening / grens snelheidsregime
- attentie verhogende / verkeersremmende voorziening

Ontwikkelingslocatie

- te ontwikkelen bebouwing in lag/dorpse dichtheden
- geen bebouwing
- gevel met richting
- grens ontwikkelingslocatie

Overig

- zicht
- doorzicht
- zichtlijn
- brug
- beekdal
- es